

Iulian Boldea, Cornel Sigmirean (Editors)

**MULTICULTURAL REPRESENTATIONS.
Literature and Discourse as Forms of Dialogue**

*Communication, Journalism, Political Sciences and
International Relations*

Arhipelag XXI Press

Iulian Boldea, Cornel Sigmirean (Editors)

MULTICULTURAL REPRESENTATIONS. Literature and Discourse as Forms of Dialogue

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureş, 2016

ISBN: 978-606-8624-16-7

Section: Communication, Journalism, Political Sciences and International Relations

2

MULTICULTURAL REPRESENTATIONS. Literature and Discourse as Forms of Dialogue
ISBN: 978-606-8624-16-7

Section: Communication, Journalism, Political Sciences and International Relations

Edited by:

The Alpha Institute for Multicultural Studies

Moldovei Street, 8

540522, Tîrgu Mureş, România

Tel./fax: +40-744-511546

Email: iulian.boldea@gmail.com

Published by:

”Arhipelag XXI” Press, Tîrgu Mureş, 2016

Tîrgu Mureş, România

Email: tehnoredactare.cci@gmail.com

Contents

INEVITABLY MESSAGE ARRIVES TOO LATE

Ştefan Vlăduţescu

Prof., PhD, University of Craiova 6

LANGUAGE, MULTICULTURALISM AND PEACE: ANALYZING THE PRESENT GLOBAL WORLD

Ecaterina Pătraşcu, Assoc. Prof. , PhD, "Mihai Viteazul" National Intelligence Academy and

Mohammad Allam, PGT (History), Aligarh Muslim University of India 11

COMPARATIVE ANALYSIS OF THE INCOMES AND SPENDINGS OF THE ROMANIAN HEALTH SYSTEM – EUROPEAN HEALT SYSTEM

Laurenţiu Baranga

Assoc. Prof., PhD, "Valahia" University of Târgovişte 22

THE ROLE AND IMPORTANCE OF COMMUNICATION

Laurenţiu Baranga

Assoc. Prof., PhD, "Valahia" University of Târgovişte 30

THE EUROPEAN UNION AND THE INTERNATIONAL ARENA AT THE TURN OF THE 21ST CENTURY: IDENTITY, RELIGIOUS AND CULTURAL CHALLENGES

Vasile Timiş

Assoc. Prof., PhD, "Babeş-Bolyai" University of Cluj-Napoca..... 39

MULTICULTURALISM IN THE ERA OF TERRORISM: AN ANALYSIS

Ecaterina Pătraşcu, Assoc. Prof. , PhD, "Mihai Viteazul" National Intelligence Academy and

Mohammad Allam, PGT (History), Aligarh Muslim University of India 49

AN ETHICAL AND A POLITICAL PERSPECTIVE OF OVERCOMING DEHUMANIZATION OF SOCIALLY EXCLUDED GROUPS. AN EASTERN EUROPEAN PERSPECTIVE

Ana Pantea

Assist. Prof., PhD, ""Babeş Bolyai" University of Cluj-Napoca 62

THE LANGUAGE OF NATIONAL-COMMUNISM. DISCOURSE CONSTRUCTIONS OF YUGOSLAV INDEPENDENCE IN TITO'S SPEECHES

Laura Herţa

Assist. Prof., PhD, "Babeş-Bolyai" University of Cluj-Napoca..... 71

MANIPULATION AND THE ANNIHILATION OF THE OPPONENT – FORMS OF JOURNALISM IN CONTEMPORARY ROMANIA

Adrian Păcurar

Lecturer, PhD, "Vasile Goldiş" Western University of Arad 77

ROMANIA IN CONTEXT OF THE NEW CHALLENGES OF THE CAP

Eduard Boghiţă, Assist., PhD, University of Agricultural Sciences and Veterinarian Medicine, Iaşi
and Mădălina Maria Brezuleanu, "Al. Ioan Cuza" University of Iaşi 83

CREATIVE EUROPE PROGRAMME – OPPORTUNITY AND CHALLENGE

Iuliana Zaharia

Assist. Prof., PhD, University of Agronomic Sciences and Veterinarian Medicine, Bucharest..... 89

THE RIGHT TO INTROVERSION

Fabiola Popa

Assist. Prof., PhD, Politehnica University of Bucharest 97

ROMANIA VS. EUROPEAN UNION: POLICIES AND MEASURES FOR REDUCING DISPARITIES EXISTING IN AGRICULTURE

Eduard Boghiţă

Assist., PhD, University of Agricultural Sciences and Veterinarian Medicine, Iaşi 103

THE NECESSITY OF PROFESSIONALISM IN CONTEMPORARY PUBLIC COMMUNICATION FROM ROMANIA

Lia Lucia Epure

Assist. Prof., PhD, "Vasile Goldiş" West University of Arad 110

NETWORKING JOURNALISM - PERFORMANCE, SURVIVAL OR EXTINCTION

Viorel Nistor

Assist. Prof., PhD, "Babeş-Bolyai" University of Cluj-Napoca..... 113

PRAGMATIC APPROACHES IN THE ADVERTISING DISCOURSE

Raluca Ştefania Balica

PhD Student, West University of Timişoara 121

THE REFUGEE CRISIS AND ITS INFLUENCE ON MULTICULTURAL DIALOGUE

Andreea Florentina Nicolescu

PhD Researcher, Academy of Economic Studies, Bucharest..... 125

INTERNATIONAL POLICIES OF CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY, PROMOTING AND IMPLEMENTING CSR IN ROMANIAN SYSTEM

Octavia Domide

PhD Student, "Babeş-Bolyai" University of Cluj-Napoca..... 142

SWOT ANALYSIS AND PUBLIC RELATIONS IN HIGHER EDUCATION. CASE STUDY

Petruţa Blaga

Prof., PhD, "Petru Maior" University of Tîrgu Mureş 151

SKILLS FOR A BETTER INTERVIEW

Carmen Neamţu

Assoc. Prof., PhD, "Aurel Vlaicu" State University from Arad 158

INEVITABLY MESSAGE ARRIVES TOO LATE

Ştefan Vlăduţescu

Prof., PhD, University of Craiova

Abstract: This study investigates the way the authorial message becomes discernible, as well as the way it is decoded and put into coherent order by the hermeneut. The analysis starts from the ascertainment of the total freedom of the hermeneut. His only duty is to understand. The interpreter is forced to understand the message conveyed by the text, the image, the signs. Consequently, the only limit of interpretation derives from the comprehension of the message. The text and the text's author can communicate different things. The main problem of the hermeneut derives from the fact that the interpretation starts together with the text, whereas the text's message (of the image) takes shape at the end of the text. Any interpreter is eager to interpret the message: he does not wait for the message; he initiates the interpretative process as soon as he makes in contact with the text, texture, image and signs. More precisely, the interpretation starts before the message: the message arrives too late to be the element that initiates and determines the meaning of interpretation. Consequently, the interpretation catches the message only as a late lecture of the text. The message arrives too late, almost always. To understand the text as a text, the image as an image, to catch the real meaning of the text, the hermeneut must reread the text. Thus, a correct interpretation is a reinterpretation.

Keywords: message, communication, hermeneut, interpreter, hermeneutics

1. Introduction

Comprehension lies at the base of Hermeneutics. Each interpreter has the right to free interpretation. The limits of the hermeneut's freedom to interpret the message are the limits of the paradigm the message belongs to. To not lose his freedom, the hermeneut has preferred to give up the biographical interpretation. The acquaintance with the biography is beneficial there where it does not call for interpretational exclusivity. Each interpreter must assume his own portfolio of hermeneutic rights, duties and responsibilities. The role of the interpreter and that of the author are blocked. Neither the interpreter nor the author can communicate within the hermeneutic institution. The author and the hermeneut can only communicate as hermeneuts.

2. Who is the author of message

The institution of the hermeneutic representation is undesirable, irremissible. The author cannot stand for the hermeneut and vice versa, although ultimately, the author is, in his turn an author within the interpretational process. Apparently not interchangeable roles, the

roles of both the author and the hermeneut are productively speaking, creatively convergent undertakings.

The text has the effect of a message included within the act of writing, or at least this is what the author hopes to achieve. The text is written with a view to being interpreted by an addressee, (the hermeneut) (Vattimo, 1997; Stănciulescu, 2014; Negrici, 2015). Aiming at an effect, the text goes beyond this effect: the aim established is consequently a transgressed aim. The message is transversed. The text's interpretation consists in the message. The hermeneut turns into the main character, within the text's transparency. He acts concentratively, or even at the concentrationary level. The main character is the one for whose interpretation the text is elaborated. The text's model is represented by the LETTER. The literature has eliminated the addressee inside the text. Instead of writing "dear Socrates," and then let the message unveil itself innocently, the discourse makes Socrates lecture the text. The discourse leads to the disintegration of the addressee and of the letter's by means of effect rhetorical devices. The change of the character brings about the modification of the interpretation. A new character – a new message. The being confers meaning to the text. The world has an indelible meaning. The world proper to the being reaches a meaning related to the projection of signification as meaning. The path followed by the message is the path where signification turns into meaning.

In E. D. Hirsch's view (1967), the meaning stands for what is stable within the text's lecture; the meaning is singular, the signification is multiple, infinite. The meaning is constant in the work. It takes shape iteratively, following the direction that it advances. The faithful and stable meaning brings about fluctuating, unstable and unfaithful and alternative significations. The faithful meaning is opposed to the unfaithful significations. The author impresses the meaning upon us, the hermeneut offers us the significations. The author does not transfer meanings, significations, or meanings under the form of messages, he lets the hermeneut interpret the discourse. The significations that accumulate as meanings within the message result out of the confrontation between the hermeneut and the discourse, in an unstable context.

It is not the hermeneut's intention to search for an imaginary author in the discourse and get into the latter's role (Craig, 2015; Dumitru, Motoi & Budică, 2016; Sandu, 2016). The author's work is different from that of the hermeneut. Their language plays can coincide, but there is a big distance up to the overlap of the hermeneut with the purposes of the author, a distance that can never be covered. Is the discourse helpful to anyone at all? It is helpful to the one that creates it. Who is the first person interested in the discourse? The author, of course. The hermeneut is attracted to the unknown aspect of the discourse, whereas the author's interest transforms into the object of the effect pursued (Popescu, 2001; Popescu, 2002; Chalmers, 2004; Ghenea, 2011; Romano, 2016). Luckily for the author, the hermeneut is free, he does not obey anybody. The author tries to lure him, the text defies him. The hermeneut is free, but he is attracted by the unknown. The thirst for knowledge, as Aristotle shows, is primordial in each and every human being. The desire to know makes him decipher the text and discover the message projected by the author. The message conveyed by the hermeneut is never similar with the message conveyed by the author, even when they coincide at the level of significances (Neacşu, 2011; Basic, 2014; Voinea, 2015; Neacşu, 2015).

The message is not hidden within the discourse. It is present within the process of writing. Neither writing nor reading occur in concordance to the same law. They do not have

a strictly common character and they do not function in concordance to the same norms. Both writing and interpretation are to be found within the discourse. The things that resemble assemble; when they accumulate, the rule still applies. It is also true that different things assemble as well. U. Eco points out that “from a certain point of view, each thing interrelates with any other thing in terms of analogy, continuity and resemblance” (Eco, 1996, p. 59). Anything resembles anything, from at least one perspective. Despite the extensive similarity, counting on the resemblance between writing and reading, between writing and hermeneutics represents the fundamental mistake of the author who considers that the hermeneut he is writing for is identical with the one that interprets the text (Craciun, 2010; Crăciun, 2011; Kupritz, 2016). The person we are writing for is not the same with the person that reads the text. The reader cannot be replaced by the internal author. The hermeneutic mistake of the producer consists in rendering as similar the relation between reader-writer and the notions of syntagmatic-paradigmatic. At the paradigmatic level, that is in different texts, an author can be replaced by the reader. At the syntagmatic level, substitution is impossible. On the other hand, the mistake the hermeneut might make is represented by the observation, in concordance to which there is in the text an author that writes for him and this internal author identifies himself with the external author, more precisely the ordinary being that sometimes writes. The error related to the productional intentionality made by the hermeneut derives from a double confusion, namely that the internal author is writing precisely for the hermeneut in question and that he is the being that under certain circumstances has written a work (Buda, 2015; Herrmann, 2016; Bogdan, 2016; Boldea, 2016).

After having solved the divergences concerned with the text, the feeling that we are about to receive another letter makes us dream, until the letter stuns us by an imperial message... Well, this letter that would turn us into something different from what we really are, precisely this letter heads towards a missing addressee. There will always pulse untiredly the sensation that another letter will arrive: the saving letter. There is not the Flood behind us, but a letter incapable to catch up with us...

Franz Kafka has written a short story (“An Imperial Message”), where he explains how the emperor sends an imperial message to you, “his lonely and lamentable servant, his insignificant shadow,” the one that has pulled far away from the ordinary life. A messenger prepares to reach you, while the emperor lies on his deathbed. The messenger will need millennia to walk over the thousands of palaces. Eventually, he will be on his way to you, carrying the message of a dead person. You are aware of the fact, that you could not receive the message while you are still alive, but “you are sitting by the window, dreaming about that: when the night is falling” (Kafka, 1997).

3. Conclusion

A circuit necessary for the receipt of the message takes shape between the author and the hermeneut, as well as between the servant and the emperor. The relation between them stands for a potentiality that is generically structured under the form of a letter that is going to arrive. The literary reviewer, as a specialized hermeneut experiences an unrefusable situation related to the wait for a clear message from the author. Unless he builds the message himself, the literary reviewer will never be able to comprehend it. The sovereign and imperial message of the author always arrives too late for the literary reviewer.

BIBLIOGRAPHY

Barthes, R. (2001). The death of the author. Contributions in Philosophy, 83, 3-8.

Basic, G. (2014). Concentration Camp Rituals: An Extreme Case of Insecurity. Journal of Criminal Justice Issues, 14(5-6): 21-33.

Bogdan, Cristina (2016). Moartea și lumea românească premodernă. Discursuri întretăiate. București: Editura Universității din București.

Boldea, Iulian (2016). Teme și variațiuni. EuroPress.

Buda, D. M. (2015). Luciditatea exegezei/The lucidity of the exegesis. Studia Universitatis Petru Maior. Philologia, (18), 62.

Chalmers, M. (2004) Hermeneutics, information and representation. European Journal of Information Systems, 13, 210–220.

Craig, R. T. (2015). The Constitutive Metamodel: A 16-Year Review. Communication Theory, 25(4), 356-374.

Crăciun, A. (2010). Branding pentru numărătorii de stele. Universitatea din București.

Crăciun, A. (2011). Several Mediological Principles. Studii de Biblioteconomie și Știința Informării, (15), 89-99.

Dumitru, Aurelia, Motoi, Alina Georgiana, & Budică, Andrei Bogdan (2016). The Financial Communication and Financial Communication Strategy. In I. Boldea (Ed.), Globalization and National Identity. Studies on the Strategies of Intercultural Dialogue (pp. 445-458). Tîrgu Mureș: Arhipelag XXI.

Eco, U. (1996). Limitele interpretării, traducere de Ștefania Mincu și Daniela Bucșă. Constanța, Editura Pontifica.

Ghenea, Ș. V. (2011). Introducere în filosofie: teme și concepte fundamentale. Universitaria.

Herrmann, A. F. (2016). The Ghostwriter Writes No More Narrative Logotherapy and the Mystery of My Namesake. Qualitative Inquiry, 1077800415622504.

Hirsch, E. D. (1967). Validity in interpretation (Vol. 260). Yale University Press.

Kafka, F. (1997). An Imperial Message. The Cork Review, 17-17.

Kupritz, V. W. (2016). The Communicative Nature of Space in Organizations. Cultural Influences on Architecture, 58.

Neacşu, A. (2011). Histoire de la philosophie ancienne et médiévale. Editions L'Harmattan.

Neacşu, A. (2015). Between Heaven and Earth: the Human Being in Porphyry's Conception. Dialogue and Universalism, (1), 45-56.

Negrici, E. (2015). Emanciparea privirii. Despre binefacerea infidelităţii. Bucureşti: Cartea Românească.

Popescu, Gabriel (2001). Metamorfozele hermeneuticii. Bucureşti: Paideia.

Popescu, Gabriel (2002). Surse biblice ale textului racinian: O abordare hermeneutică. Bucureşti: Paideia.

Romano, C. (2016). The Flexible Rule of the Hermeneut. Sophia, 1-10.

Sandu, A. (2016). Social Construction of Reality as Communicative Action. Cambridge Scholars Publishing.

Stănciulescu, C. (2014). „Terapie intelectuală, conversaţie şi schimbare socială. Richard Rorty despre filosofie ca analiză conceptuală”. Analele Universităţii din Craiova. Seria Filosofie, (34).

Vattimo, G. (1997). Beyond interpretation: The meaning of hermeneutics for philosophy. Cambridge, UK: Polity Press.

Voinea, Dan Valeriu (2015). Imigranţii români din Statele Unite ale Americii. Craiova: Sitech.

LANGUAGE, MULTICULTURALISM AND PEACE: ANALYZING THE PRESENT GLOBAL WORLD

Ecaterina Pătraşcu, Assoc. Prof. , PhD, "Mihai Viteazul" National Intelligence Academy and Mohammad Allam, PGT (History), Aligarh Muslim University of India

Abstract: Peace of the world is important for the advancement of any civilization and the development of the world. For the peace of the world there is needed the collective sense of responsibility manifested actively by each society and every nation. The evaluation of the multicultural society around the world is a response to the fast changing world and to the mixing of people as a result of migration. The process of globalization has created the problem of adjustment in many societies and nations. The dream of the national leaders and international organizations is to search for and find out the means which can ensure peace.

The present paper "Language, Multiculturalism and Peace: Analyzing the Present Global World" is an attempt to study the role of language in ensuring the peace in a multicultural society: how language can bridge the gap among the various groups of the people; how a multilingual group of people can ensure peace in the multicultural society; is a multilingual group of people more responsive to the emerging challenges of a multicultural society?

This paper is important to understand the role of language in the multicultural society. This paper would give insight to policy makers and planners for national development to give more emphasis on language policy. In many countries the policy of multiculturalism is going to fail due to lack of communication among the groups of people to understand each other in a better way.

Keywords: global peace, multiculturalism, role of language, communication, globalization

Introduction:

"Keep your language. Love its sounds, its modulation, its rhythm. But try to march together with men of different languages, remote from your own, who wish like you for a more just and human world."

— Hélder Câmara, *Spiral of Violence*

Culture is an important segment of a vibrant society. A society may be based on a single culture or more than one, the peace of the society depending upon the acceptance of the various people with their diverse culture.

A culture is based on many aspects. According to *UNESCO Universal Declaration of Diversity* (2002) "culture should be regarded as the set of distinctive spiritual, material, intellectual and emotional features of society or a social group, and that it encompasses, in addition to art and literature, lifestyles, ways of living together, value systems, traditions and beliefs."¹

Multiculturalism as a policy to solve one of the major problems of the clash among the various groups has been questioned by a number of scholars. The notion of multiculturalism has been viewed in different ways by the scholars in their discourses, a fact which created confusion among people. Multiculturalism has been seen as a political discourse as it talks

¹ <http://unesdoc.unesco.org/images/0012/001271/127162e.pdf>

about the empowerment and equality of the marginalized; it has been seen as a sociological discourse as it discusses the acceptance of the various cultures with their distinctiveness; it has been seen as a voice of the small and powerless migrants who have uprooted from their culture and tried to re-root themselves in a new social set up with their back-home identities. The success of multiculturalism depends upon a number of factors. One such factor is language. As multiculturalism is related to a set of various cultural groups, it needs language for a sound communication system among the various cultural groups to make it work perfectly.

There is need to analyze the working and effectiveness of language in multiculturalism by developing a relationship among the various groups. There are many conditions of the nations and societies where a particular language or multilanguage is spoken by the various groups of people. In the present day world, due to globalization, the society or the nation needs multilingual people for a better interaction, if the migrants and hosts are from different lingual groups. If the host and migrants are from the same lingual group, then the society does not need multilingual groups of people. For a better understanding of each other's culture, language is one of the most important tools.

A language is important for the better functioning of multiculturalism. The higher is the number of people who are multilingual at the individual level, society and institution level, the more useful they are for the peaceful multicultural society. There are many studies which show how multilingual or bilingual individuals are important. According to a study of the University of Granada and the University of York in Toronto, Canada, "bilingual children develop a better working memory -which holds, processes and updates information over short periods of time- than monolingual children. The working memory plays a major role in the execution of a wide range of activities, such as mental calculation (since we have to remember numbers and operate with them) or reading comprehension (given that it requires associating the successive concepts in a text)"²

Another study (*The Contribution of Multilingualism to Creativity*) from 2009 by the European Commission finds how multilingualism is beneficial. The document states that "Each of the many national, regional, minority and migrant languages spoken in Europe adds a facet to our common cultural background. It should be shared to foster dialogue and mutual respect. There are areas in the EU where citizens successfully combine speaking a regional or minority language with the national language and score well in foreign languages too. Multilingual people are a precious asset because they act as the glue between different cultures."³

Multiculturalism cannot be successful without creating and strengthening certain traits among the people. The culture that carries the identity of the people needs to be accepted by the groups of people living in the society. The people are not easily ready to shed off their linguistic identity. According to Luis Durnwalder, former PM of South Tyrol/Italy "we will find long lasting peace in Europe, if also the languages and identities of the small groups will be taken seriously, and if the regions get their problems solved within their regions. The small minorities and the small languages have to be preserved"⁴.

For Isabelle Barth O'Neill the language is the point of entry to understand the others. She says that "Language diversity is an open door to others. A door which stays open to

² <https://www.sciencedaily.com/releases/2013/02/130220084444.htm>

³ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2008:0566:FIN:EN:PDF>

⁴ https://www.fuen.org/fileadmin/user_upload/Dokumente/Documents-3_Our-language-diversity-campaign_Linguistic-diversity-and-multilingualism-in-Europe.pdf

discover and enjoy the culture of others and who they are. Language diversity is making every single language live and be active in creating new words and concepts. Language diversity is allowing people to think, work and live in the language of their ancestors and respecting who they were.”⁵

There is a close relationship between biodiversity and linguistic diversity which can promote multiculturalism. Harmon (1995) ‘compared 25 countries on biodiversity and cultural diversity and found 16 countries have close relation between biodiversity and linguistic diversity.’⁶

The policy of language for successful multiculturalism depends upon the linguistic pattern of the host and migrants. The use of more and more languages as a living language between the majority and minority gives productive interaction which facilitates better understanding among the people and in the society. Most of the societies around the world which are witnessing violence show some sort of lack of communication among the people. Communication does not mean just communication but it is a way for living in mutual understanding and peaceful co-existence.

In the present paper, the study moves on the relationship among language, multiculturalism and peace. It deals with how language can promote multiculturalism and bring peace in the society, nation and world. The paper has taken the concept of multiculturalism in the context of a rational approach acceptable to all, as in the discourse of multiculturalism numerous points of view regarding culture are used by scholars. For example the work of Taylor, Kymlicka and Shachar etc defines culture on various forms of identity. The paper has taken example from those countries and societies which are examples of multiculturalism. The paper has taken an overview on the languages which are spoken by the majority of the people in the world and the countries where Multicultural policy (MCP) has been adopted. This has been done to show an insight into the areas where multiculturalism is practiced and the extent to which multiculturalism is successful.

After the language issue, the paper has studied the areas where multiculturalism has been adopted as a state policy or in line of that. The paper has studied the relation of language and multiculturalism in the context of peace in the society. How is language playing an important role in the success of multiculturalism which keeps the society and nation peaceful? In some other areas how, due to the lack of language diversity, is multiculturalism failing, resulting in the radicalization of the politics, society and religion? And how in the long run it divides the whole world in confronting camps? How the multilingual policy is making it easy to the people to meet the challenges of a multicultural society with the help of language?

An overview of the languages of the world

As per the Ethnologue, there are more than 7000 known living languages in the world.⁷ On the basis of the languages spoken worldwide, Europe has 3%, North, Central and South America have 15%, Africa 30% and Asia just above 30% languages of the world. Among the most diverse country in terms of languages is Papua New Guinea, which has 850 languages and Indonesia, which has 670 languages.⁸ Europe, whose countries have adopted multicultural policy, has the least diversity in terms of languages.

⁵ https://www.fuen.org/fileadmin/user_upload/Dokumente/Documents-3_Our-language-diversity-campaign_Linguistic-diversity-and-multilingualism-in-Europe.pdf

⁶ http://www.csinn-rcid.ca/downloads/maffi_linguistic_cultural_biological_diversity.pdf

⁷ <https://www.ethnologue.com/>

⁸ <https://www.coe.int/t/dg4/linguistic/Source/Skutnabb-KangasEN.pdf>

On the basis of the languages spoken by the people, only few languages are spoken by more than half of the population of the world. There is variation in the pattern of the language worldwide. The people of different regions speak different languages. Table-1 shows the number of speakers of the major languages in the world. Table-1 shows the major languages spoken by the world from various sources.

Table-1 Number of Speakers of the Major Languages of the world

S.No	Name of the Language	Number of the speakers in the world		Widely Spoken Regions/Nations of the Language
		Total Speakers (in millions)	Native Speakers (in millions)	
1	English	1500	375	United Kingdom (England, Wales, Scotland, Northern Ireland), Republic of Ireland, Africa (as a lingua franca, official or educational language in 20 countries), the Americas and the Caribbean (Canada and the United States as well as in 15 Caribbean countries), Asia (India, Pakistan, the Philippines, Singapore and Sri Lanka), Australia and the Pacific Islands (Australia, New Zealand and over 15 pacific islands)
2	Chinese	1100	982	China, Taiwan, and Singapore
3	Hindi	650	460	India, Nepal, Fiji, and Pakistan
4	Spanish	420	330	Argentina, Bolivia, Chile, Colombia, Costa Rica, Dominican Republic, Ecuador, Equatorial Guinea, El Salvador, Guatemala, Honduras, Mexico, Nicaragua, Panama, Paraguay, Puerto Rico, Spain, Uruguay, and Venezuela, and widely spoken in over 20 more countries
5	French	370	79	Europe (France, Belgium, Luxembourg, Monaco, Switzerland), Africa (spoken in over 26 countries, including Algeria, Tunisia and Morocco), the Americas and the Caribbean (Canada, Haiti, French Guiana, Martinique, and Guadeloupe), and in three Pacific Islands
6	Arabic	300	206	Algeria, Bahrain, Comoros, Chad, Djibouti, Egypt, Eritrea, Iraq, Israel, Jordan, Kuwait, Lebanon, Libya, Mauritania, Morocco, Oman, Qatar, Saudi Arabia, Somalia, Sudan, Syria, Tunisia, United Arab Emirates, Yemen, Palestine and Western Sahara
7	Russian	275	165	Russia and countries that occupy the former Soviet Union (Armenia, Azerbaijan, Byelorussia, Estonia, Georgia, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Latvia, Lithuania, Moldova, Tajikistan, Turkmenistan, Uzbekistan, Ukraine)
8	Portuguese	235	216	Brazil, Portugal, Mozambique, Cape Verde, Angola, Guinea-Bissau and São Tomé
9	Bengali	233	215	India and Bangladesh
10	German	185	105	Germany, Switzerland, Austria, Belgium and Luxembourg
11	Japanese	128	127	Japan
12	Korean	78	78	The Korean Peninsula

Sources: Statista 2016 and Ethnologue

Table-1 shows the number of speakers of various languages around the world. The most spoken language in term of total speakers (not as a first language) is English, followed by Chinese, Hindi, Spanish, French, Arabic, Russian, Portuguese, Bengali, German, etc. In terms of the length of the region, the widely spoken languages are English, Spanish, French, Arabic, Russian, Portuguese and German. In the given table, languages like Hindi, Chinese, Bengali, and Korean are spoken by the people settled in a large number in a particular region. There are many other communities residing with them and having a good relation with the majority people due to better communication through language used by the majority. The majority has successfully created a 'national culture' and 'national integration' by accepting the 'traditional culture' and 'ethnic identity' of other groups of the people in the nation building.

There are problems of peace in those societies which have not accepted the linguistic diversity of their minorities and followed the policy of hegemony in matter of language and

culture. A language is not merely a language but also the exponent of the culture of the people. Those societies which accepted the linguistic diversity of their minority or migrants are witnessing peace. India, after independence, accepted the linguistic diversity of the country by accepting the demand of her cultural groups and reorganized her state on the basis of the languages. More than 50 years have passed and India witnessed the peace in her states - the political units. India not only accepted linguistic diversity but also re-organized her political system to strengthen this pluralism. What Bajpai (2015) argues for multiculturalism is that “In Indian arguments, considerations of national unity and development, communitarian Conceptions of secularism, and democratic values of equal status and dignity, have been significant”⁹

Exploring Multiculturalism in the world: Examples from few countries

Multiculturalism as a unifying force by accepting the various identities in social and national contexts started after the 1960s. It was a response to the identity crisis of the various cultural groups. The politics of social democracy, left-centre and liberal created space for the minority and migrants in the western liberal democratic countries. The aim of this approach was to strengthen the assimilation of the society worldwide, particularly the European society which witnessed upheaval within the society and nation-states after World War II. This was also the call and due recognition of the various groups of the people to unite for a national cause. In due course of time, many nations adopted multiculturalism as state policy or non state policy. Table-2 gives the history of the countries which adopted multiculturalism as their state policy. Many societies which were multicultural in historical context have also been studied for comparative purpose.

Table-2 Nation/state that Adopted Multiculturalism as a Policy

S.No	Name of the Nations/states with multiculturalism	Multiculturalism in Historical Perspectives	Decades/Year of adoption of Multiculturalism
1	India	Yes	-----
2	Indonesia	Yes	-----
3	Canada	-----	1971
4	Australia	-----	1973
5	UK	-----	1970-80
6	Netherlands	-----	1950-60
7	Germany	-----	1980
8	Malaysia	yes	-----

Source: Australia India Institute & School of Policy Studies, Queen’s University at Kingston, Canada

Table-2 shows the status of eight major nations of the world in terms of application of multicultural policy either as a declared state policy or undeclared state policy. The table has given two types of the countries in the context of multiculturalism. One group of countries is those which display multiculturalism historically. It means that the acceptance or integration of different identities is not a new policy but continues from a longer period of time. Among these countries there are India, Indonesia, and Malaysia. In these countries, the problems used to rise as related to the various ethnic groups on the basis of identities but were solved in due course of time through the provisions of the constitutions or by the established mechanism of the society.

⁹ <https://www.bu.edu/cura/files/2015/06/bajpai-paper-formatted.pdf>

In recent times, in many countries of historical multiculturalism, many problems like terrorism, group violence have emerged due to the radicalization of the politics of majority. As a result, the identity of the minorities has been threatened. The main characteristic of historical multicultural societies is that multiculturalism did not emerge due to the migration of the people but due to the constitutionalism and emergence of liberal democracy. Bajpai (2015) states that “Scholars have hailed the Indian Constitution of 1950 as a prescient model of multicultural accommodation for its recognition of a range of group-differentiated rights within a broadly liberal democratic framework.”¹⁰

In recent times, the effort of the majority to make the culture of the majority as a dominant force has created problems for the conception of a plural society. The effort of the majority to replace the multi-linguistic policy at individual, society and nation levels with majority, establishing the cultural homogeneity of the majority and creating a national culture based on single identity has been creating problems.

Another group of countries in the table is based on those countries which adopted multiculturalism in post world war II era due to socio-economic and political changes. Among these nations, mostly are European countries, along with Canada and Australia. These countries followed the policy of multiculturalism due to the large migration of people, economic policy like globalization and emergence of liberal democracies arguing for the empowerment of the marginalized, minority and powerless communities.

In both these cases, the importance of all the groups of the people is in the nation building and creation of national culture. How language can play an important role in multiculturalism or integration of various identities can be seen from Table-3. Table-3 gives the diversity of the language of some important countries of the world which are known for their Multicultural Policy (MPC).

Table-3 Diversity of Languages of some Important Multicultural Nations/States

Country	Living languages				Number of speakers			Diversity	
	Count	Percent	Established	migrants	Total	Mean	Median	Index	Coverage
Canada	178	2.51	94	82	33,012,744	207,627	370	0.604	89%
Australia	260	3.66	216	44	19,707,602	79466	35	0.298	95%
Germany	69	0.97	24	45	8,400,170	1,795,748	80,000	0.310	68%
UK	84	1.18	11	73	61,486,950	819,826	51,050	0.152	89%
India	453	6.38	447	6	1,078,188,491	2,513,260	34300	0.914	95%
Indonesia	709	9.99	707	02	221,418,016	314,962	3500	0.816	99%

Source: Ethnologue

Table-3 shows the diversity of languages in the nations which adopted multicultural policy. There are four parts of this table. The first part of the table gives the name of the countries. The second part of the table gives the detail of living language (spoken by the people) under four sub heading: the “count” gives the number of languages spoken in the country; the “percent” gives the percentage of the language in ratio of the total languages of the world; the “established” gives the status of language indigenous or established; and the ‘migrants’ column gives the number of languages of migrants. The third parts of the table gives information under three sub-heading namely: “Total” which gives number of speakers as first language; “Mean” as average size of language group of speakers for which population is known; and “Median” gives the middle size of a language group. The fourth part of the table gives information under sub heading of “Index” (Greenberg’s diversity index; lowest

¹⁰ <https://www.bu.edu/cura/files/2015/06/bajpai-paper-formatted.pdf>

possible Value-0=no diversity at all; Highest possible Value 1=total diversity) and “coverage” (the percentage cover under present study)¹¹

On the basis of the diversity Index, the most linguistic diverse country in the world of the given table is India, followed by Indonesia, Canada, Germany, Australia and UK. By seeing the diversity of language, there is need to strengthen the language policies of the nations to integrate and empower all the different groups of the people in the nation.

Language, Multiculturalism and peace

There is a strong relationship among language, multiculturalism and peace in the world. The language brings various segments of the multiculturalism into communication for peace. If communication is clear and positive, the message would be perceived by the various groups clearly, which would be helpful in integration and negotiation for the settlement of the interests, which can pave the way for peaceful co-existence of the people of different identities. In many cases, it has been observed that due to language the problems have emerged in the society and nation, the example of Indian state of Andhra Pradesh being relevant in this context.

The lack of communication due to language makes the problems complex and gives wrong messages. The different groups of people do not participate in each other's programmes which are socio-cultural in nature. Even in the case of politics, due to lack of communication, the phenomenon of radicalization has been observed. The case of Netherlands is one such example. If one sees the profile of migrants of Australia then can one see how diverse this is? Yet, due to bilingual education policy, Australia has succeeded to lessen the alienation of the people. The migrants of Australia are from UK, Continental Europe, India, China, Africa, New Zealand etc.¹² In such diverse population, the role of language cannot deny its role for a successful multiculturalism.

In the case of UK, as per the Census record of 2001, the major ethnic groups of the country were white, mixed, Asian (India, Pakistan, Bangladesh and other Asians), Black or Black British (Black Caribbean, Black African and Black Others), Chinese and others. In all population of 58, 789, 194, the number of all minority ethnic population was 4,635,296 (7.9 %).¹³ The population of Asian, African and Chinese needs better language policy to integrate in the society. The decline of multiculturalism in UK can be seen in the lack of communication among the various communities due to lack of language policy of the government. The PM of UK, David Cameron announced that “Migrants must learn to speak English”¹⁴. In the background of the statement of David Cameron one can see the crumbling of multiculturalism in UK.

In the European Union, there are 28,861,974 foreigners living, which is about 5.8% of the total population of European member states. The geographical origin of the foreigners is different from country to country. “In Germany, Denmark and the Netherlands, Turkish citizens make up the biggest group of foreigners. By contrast, citizens of former colonies are numerous in Portugal (Cape Verde, Brazil and Angola) and in Spain (Ecuador and Morocco). For historic reasons, and for reasons of proximity, the majority of foreigners in Greece are from Albania, the majority in Slovenia from other parts of the former Yugoslavia, and citizens

¹¹ <https://www.ethnologue.com/statistics/country>

¹² http://focus-migration.hwwi.de/uploads/tx_wilpubdb/CP_21_Australia.pdf

¹³ http://focus-migration.hwwi.de/uploads/tx_wilpubdb/CP_12_UnitedKingdom.pdf

¹⁴ <http://europe.newsworld.com/uk-prime-minister-david-cameron-migrants-learn-speak-english-416875?rm=eu>

from the former Soviet Union are most significant among the foreign populations of Estonia, Latvia and Lithuania.”¹⁵

So, from the linguistic point of view, the language is also important here as most of the migrant are from third world and having different cultural backgrounds.

Canada is another country which has adopted multiculturalism successfully. After becoming an Independent nation in 1867, Canada has accepted more than 16 million immigrants. “Approximately 40% of immigrants who arrived during the 1990s were born in (in descending order of frequency) the People’s Republic of China, India, the Philippines, the Special Administrative Region (SAR) of Hong Kong, Sri Lanka, Pakistan and Taiwan. A further 11% of people who immigrated in the 1990s were born in the Caribbean, Central or South America, with Jamaica being the leading country of origin. A total of 8% were born in Africa, mainly in Somalia, Algeria and the Republic of South Africa.”¹⁶ In making Canada a successful multicultural country, the language played an important role. “At the time, the policy was conceived mainly as a complement to the policy of bilingualism that made English and French Canada’s official languages in 1969. It is thus referred to as a policy of “multiculturalism within a bilingual framework.”¹⁷

Netherland is another important country from the point of view of multiculturalism. In Netherlands 19.3% of the population is allochtoon (10.6% non-Western), 9.8% is foreign born and 6.2% of the population does not possess Dutch citizenship. The impact of the different definitions on determining the most significant countries of origin is relatively small: Turkey, Morocco, Germany, Belgium, the UK, Poland and the former Yugoslavia are well represented in each case.”¹⁸

Multiculturalism in Netherland has got set back after radicalization of politics against migrants and particularly Muslims. The reaction of Muslims against those radical forces detracted the condition of multiculturalism. The committee which constituted to look into the matter of integration policy, states that the “newcomers should achieve proficiency in Dutch and observe the norms and values as lay down in laws, but it also recommended that discrimination and prejudice among allochtonen and autochtonen alike should be combatted.”¹⁹

How successful is the multicultural policy of a nation in the present global world, as parameters of eight indicators have been developed. These indicators are: Constitutional, legislative or parliamentary affirmation of multiculturalism at the central and/or regional and municipal levels and the existence of a government ministry, secretariat or advisory board to implement this policy in consultation with ethnic communities; the adoption of multiculturalism in school curriculum; the inclusion of ethnic representation / sensitivity in the mandate of public media or media licensing; exemptions from dress codes (either by statute or court cases); allowing of dual citizenship; the funding of ethnic group organizations or activities; the funding of bilingual education or mother-tongue instruction and; affirmative action for disadvantaged immigrant groups.²⁰ Within these eight indicators, number seven “The funding of bilingual education or mother-tongue instruction” is important for the present study. This indicator shows how much value has been given by the nation-states to the

¹⁵ http://focus-migration.hwwi.de/uploads/tx_wilpubdb/CP_17_EU_01.pdf

¹⁶ http://focus-migration.hwwi.de/uploads/tx_wilpubdb/CP_08_Canada.pdf

¹⁷ http://focus-migration.hwwi.de/uploads/tx_wilpubdb/CP_08_Canada.pdf

¹⁸ http://focus-migration.hwwi.de/uploads/tx_wilpubdb/CP11_Netherlands.pdf

¹⁹ http://focus-migration.hwwi.de/uploads/tx_wilpubdb/CP11_Netherlands.pdf

²⁰ <http://www.queensu.ca/mcp/immigrant-minorities/decision-rules>

linguistic aspect to multiculturalism. Table-4 gives the information on the score of the nations on the language policy to strengthen the multiculturalism.

Table-4 Score of the Nations on language policy (Bilingual Education)

Country	Bilingual Education			
	1980	1990	2000	2010
Australia	0.5	1	1	1
Austria	0	0	1	1
Belgium	0	0.5	0.5	0.5
Canada	0.5	0.5	0.5	0.5
Denmark	0	0	0	0
Finland	0	0	1	1
France	0	0	0	0
Germany	0	0.5	0.5	0.5
Greece	0	0	0	0
Ireland	0	0	0	0.5
Italy	0	0	0	0
Japan	0	0	0	0
Netherlands	1	1	0	0
New Zealand	0	0	0	1
Norway	0	0	0	1
Portugal	0	0	0	0
Spain	0	1	1	1
Sweden	1	1	1	1
Switzerland	0	0	0	0
United Kingdom	0	0	0	0
United States	0.5	0.5	0.5	0.5

Source: Queen's University

Table-4 shows the score of the countries on bilingual education or in other words, the promotion of languages in the nation to integrate the people of diverse groups. The time period is from 1980 to 2010. There are four groups of the countries: one which started language education policy from the very beginning and continues till today; one which started language education policy but discontinued in due course of time; one which started after the policy of multiculturalism and continue; and one which never started any policy of language education.

There are many countries which imparted bilingual education from 1980 to 2010. Among these countries there are Australia, Canada, Sweden and US. These countries are more balanced in terms of peace and integration of the minorities, while those countries which have not emphasized on bilingual education, are facing the problem of integration of the minority communities like France, Germany and Netherlands. Due to the importance of language in multi ethnic countries, many nations started to provide bilingual education to their citizens for a better integration. In the list of such countries there are Austria, Belgium, Finland, Germany, New Zealand, Norway, Spain etc. Many countries which discontinued the bilingual education, like Netherlands, are facing radicalization in the politics and alienation of minorities. Now these countries are trying to start language education for their minorities.

A score based study has been conducted on how much multiculturalism is successful in a number of countries. This score has been awarded on the basis of the eight indicators which have been mentioned above. The higher the score of a country, the more conducive is the environment of integration and the better functioning of multiculturalism for the people of various identities. Table-5 shows the scores of the countries from 1980 to 2010.

Immigrant Multiculturalism Policy Scores, 1980-2010

Country	Total Score (Out of a possible 8)			
	1980	1990	2000	2010
Australia	5.5	8	8	8
Austria	0	0	1	1.5
Belgium	1	1.5	3.5	5.5
Canada	5	6.5	7.5	7.5
Denmark	0	0	0	0
Finland	0	0	1.5	6
France	1	2	2	2
Germany	0	0.5	2	2.5
Greece	0.5	0.5	0.5	2.5
Ireland	1	1	1.5	4
Italy	0	0	1.5	1.5
Japan	0	0	0	0
Netherlands	2.5	3	4	2
New Zealand	2.5	5	5	6
Norway	0	0	0	3.5
Portugal	0	1	3	3.5
Spain	0	1	1	3.5
Sweden	3	3.5	5	7
Switzerland	0	0	1	1
United Kingdom	2.5	5	5	5.5
United states	3.5	3	3	3

Source: Queen's University

Table-5 shows the immigrant multiculturalism policy score of important countries on which the success or failure of multiculturalism depends in the world, particularly in the western world. In the given Table-5, on the basis of the score, the successful countries in the context of multiculturalism in 2010 are Australia, Canada, Sweden, Finland, Belgium, UK (how BREXIT would affect the course of multiculturalism is a matter of wait) etc. The scores show that a lot has been done to integrate the immigrants and others minorities in the society and the national culture. As a result these nations have emerged as a better society for migrants and other minority communities. There, language has certainly played an important role in the success of multiculturalism and paved the way for the longer period of peace in the western world.

Conclusion:

The experiment with multiculturalism in the western liberal democracy in the post World War II era continues till today. In the East the pluralism of many nations gave rise to multiculturalism in many countries. Many nations are successful in practicing the policy of multiculturalism and many others are facing problems. There are many factors which make multiculturalism successful and bring peace.

The present paper has studied the role of language in the functioning of multiculturalism and peace. The study concludes that language is important for the functioning of multiculturalism and found that whenever the language policy is better, multiculturalism is functioning well and brings peace in the society. On the other hand, whenever any language policy has not been taken or no effort has been made, there are problems among the various groups of the people, the relation between the majority and the minority is not on good terms, and there is evidence of confrontation, tension and violence.

BIBLIOGRAPHY

1. <http://unesdoc.unesco.org/images/0012/001271/127162e.pdf>

2. <https://www.sciencedaily.com/releases/2013/02/130220084444.htm>
3. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2008:0566:FIN:EN:PDF>
4. https://www.fuen.org/fileadmin/user_upload/Dokumente/Documents-3_Our-language-diversity-campaign_Linguistic-diversity-and-multilingualism-in-Europe.pdf
5. https://www.fuen.org/fileadmin/user_upload/Dokumente/Documents-3_Our-language-diversity-campaign_Linguistic-diversity-and-multilingualism-in-Europe.pdf
6. http://www.csin-rcid.ca/downloads/maffi_linguistic_cultural_biological_diversity.pdf
7. <https://www.ethnologue.com/>
8. <https://www.coe.int/t/dg4/linguistic/Source/Skutnabb-KangasEN.pdf>
9. <https://www.bu.edu/cura/files/2015/06/bajpai-paper-formatted.pdf>
10. <https://www.bu.edu/cura/files/2015/06/bajpai-paper-formatted.pdf>
11. <https://www.ethnologue.com/statistics/country>
12. http://focus-migration.hwwi.de/uploads/tx_wilpubdb/CP_21_Australia.pdf
13. http://focus-migration.hwwi.de/uploads/tx_wilpubdb/CP_12_UnitedKingdom.pdf
14. <http://europe.newsweek.com/uk-prime-minister-david-cameron-migrants-learn-speak-english-416875?rm=eu>
15. http://focus-migration.hwwi.de/uploads/tx_wilpubdb/CP_17_EU_01.pdf
16. http://focus-migration.hwwi.de/uploads/tx_wilpubdb/CP_08_Canada.pdf
17. http://focus-migration.hwwi.de/uploads/tx_wilpubdb/CP_08_Canada.pdf
18. http://focus-migration.hwwi.de/uploads/tx_wilpubdb/CP11_Netherlands.pdf
19. http://focus-migration.hwwi.de/uploads/tx_wilpubdb/CP11_Netherlands.pdf
20. <http://www.queensu.ca/mcp/immigrant-minorities/decision-rules>

COMPARATIVE ANALYSIS OF THE INCOMES AND SPENDINGS OF THE ROMANIAN HEALTH SYSTEM – EUROPEAN HEALTH SYSTEM

Laurențiu Baranga

Assoc. Prof., PhD, "Valahia" University of Târgoviște

1. VENITURILE ȘI CHELTUIELILE

SISTEMULUI DE SĂNĂTATE

La nivelul economiei naționale, expresia veniturilor încasate de posesorii factorilor de producție, corespunzător contribuției aduse la crearea bunurilor și serviciilor, constituie venitul național.

Potrivit metodei producției, **venitul național** reprezintă valoarea adăugată netă, exprimată în prețurile factorilor, creată în decurs de un an de către agenții economici ai unei țări, în interiorul țării și în străinătate. Altfel spus, venitul național reflectă totalitatea veniturilor încasate de proprietarii factorilor de producție –muncă, producție, capital.

Împărțirea venitului în consum și economii, având o anumită valoare, este limitată de mărimea venitului. Acesta se descompune deci, și nu se compune din părți formate independent. El este pragul superior până la care pot să ajungă consumul și economiile însumate.

Veniturile cuvenite altor sectoare se referă la: contribuții la asigurări sociale, profiturile nedistribuite și impozitele pe venituri ale firmelor.

Venitul reprezintă aflusul de avantaje economice în cursul perioadei de gestiune rezultat în procesul activității ordinare a întreprinderii sub formă de majorare a activelor sau diminuare a datoriilor care conduc la creșterea capitalului propriu cu excepția sporurilor de la contribuțiile proprietății întreprinderii.

Consumul reprezintă partea din venit cheltuită pentru cumpărarea de bunuri și servicii, destinate satisfacerii directe a trebuințelor populației și/sau necesităților generale ale societății.

Consumul final reprezintă ansamblul cheltuielilor care permit satisfacerea directă a nevoilor umane, individuale și colective. Acestea sunt cheltuieli care nu contribuie în mod direct la creșterea producției.

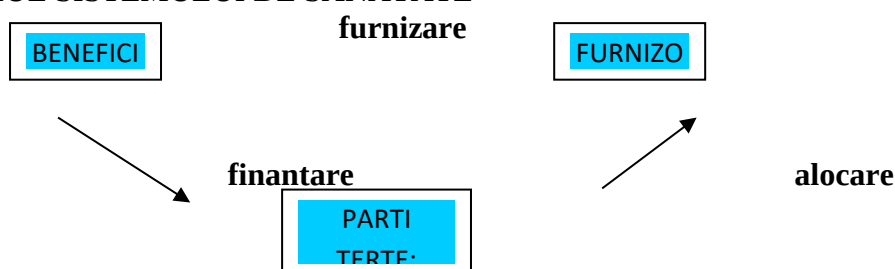
Consumul intermediar reprezintă valoarea bunurilor economice provenite din procese de producție anterioare și care sunt folosite și consumate în alte procese de producție, în scopul creării de noi bunuri și servicii.

Cheltuielile includ toate cheltuielile și pierderile ce se scad din venit la calculul profitului perioadei de gestiune.

Furnizarea și finanțarea serviciilor de sănătate pot fi privite ca un transfer de resurse între furnizorii de servicii de sănătate, pacienți (beneficiarii serviciilor) și terțe părți. Cea mai simplă formă de tranzacție pentru obținerea unui bun sau serviciu este plata directă, achitată de beneficiarul direct furnizorului în schimbul bunului/ serviciului achiziționat. Totuși, din cauza costurilor foarte mari ale multor tratamente medicale, sistemele moderne de sănătate s-

au dezvoltat prin interpunerea unei terțe părți între beneficiar și furnizorul de servicii, cu rolul de a prelua riscul financiar asociat îmbolnăvirii. Părțile terțe pot fi instituții publice și/sau private, care se finanțează atât prin contribuții directe, cât și indirecte, de la un grup de beneficiari pe care îi protejează împotriva riscului printr-un mecanism de alocare a resurselor către furnizorii de servicii, medicamente și dispozitive medicale.

TRIUNGHIUL SISTEMULUI DE SĂNĂTATE

Pentru a evita deficitele, sistemul de sănătate trebuie să asigure un echilibru între resursele financiare și cheltuielile totale.

Ecuția dezvoltată de Evans ilustrează această relație: veniturile totale, care însumează taxe și impozite (T), asigurări sociale de sănătate (S), plăți directe (D) și prime asociate asigurărilor private/voluntare de sănătate (V) trebuie să fie egale cu cheltuielile totale ale sistemului (adică preț (P) x cantitate de bunuri și servicii (Q)) care, în același timp, sunt egale cu veniturile furnizorilor de servicii (adică preț (W) x mix de intrări –salarii, profit etc. (Z)).

Ecuția:

$$T + S + D + V = P \times Q = W \times Z.$$

ANALIZA COMPARATIVĂ ROMÂNIA - UNIUNEA EUROPEANĂ

2. Sistemul de sanatate din Romania

România cheltuiește cel mai puțin din Europa pentru sănătate

Într-o economie, nivelul cheltuielilor cu sănătatea, ca și al celor cu educația, reprezintă un indicator fidel al nivelului de dezvoltare. Țările cu economii avansate alocă resurse importante pentru finanțarea sectorului de sănătate, ca premiză pentru o dezvoltare sustenabilă pe termen lung.

Potrivit organizatorilor, în sistemul de sănătate din România au fost constate mai multe probleme, care au stat la bază proiectării acestui eveniment:

- sumă alocată pentru cheltuielile cu sănătatea în România este de 3 ori mai mică comparativ cu media europeană, țara noastră situându-se printre ultimele locuri. În România sunt alocați pentru sănătate doar 600 euro pe cap de locuitor, față de media europeană de 1.800 euro;
- suntem pe ultimul loc în Europa în ceea ce privește procentul din PIB alocat sănătății - 3,6%, care este de două ori mai mic raportat la media europeană.
- în ultimii 5 ani, peste 10.000 de medici au plecat din România pentru a profesa în străinătate;
- statul român are datorii enorme la furnizorii de medicamente, ariate al căror nivel poate aruncă sistemul medical în colaps. Practic, suntem în situația în care producătorii, distribuitorii și farmaciile vând medicamente compensate pe datorie.

În Uniunea Europeană, ponderea cheltuielilor cu sănătatea în produsul intern brut (PIB) a crescut continuu în ultimele decenii, media majorându-se de la 6,4% la 9,9% în intervalul 1980-2009. România se situează la acest capitol pe ultimul loc, cu un nivel de 5,6% din

produsul intern brut (PIB) alocat pentru sănătate în anul 2009. În perioada 2003-2009 creșterea cheltuielilor totale cu sănătatea a fost una marginală, de la 5,2% la 5,6%.

Finanțarea cheltuielilor de sănătate este realizată în principal de sectorul public și suplimentar de sectorul privat. Și în România, balanța este înclinată într-o proporție covârșitoare către sectorul public, cu 79% în 2009. La nivelul celorlalte țări din Uniunea Europeană, participarea sectorului privat se situează la un nivel ceva mai ridicat, respectiv 27%. În acest context, creșterea finanțării cheltuielilor de sănătate din resurse private apare ca o normalitate și o soluție viabilă pentru rezolvarea (parțială) a problemelor structurale existente.

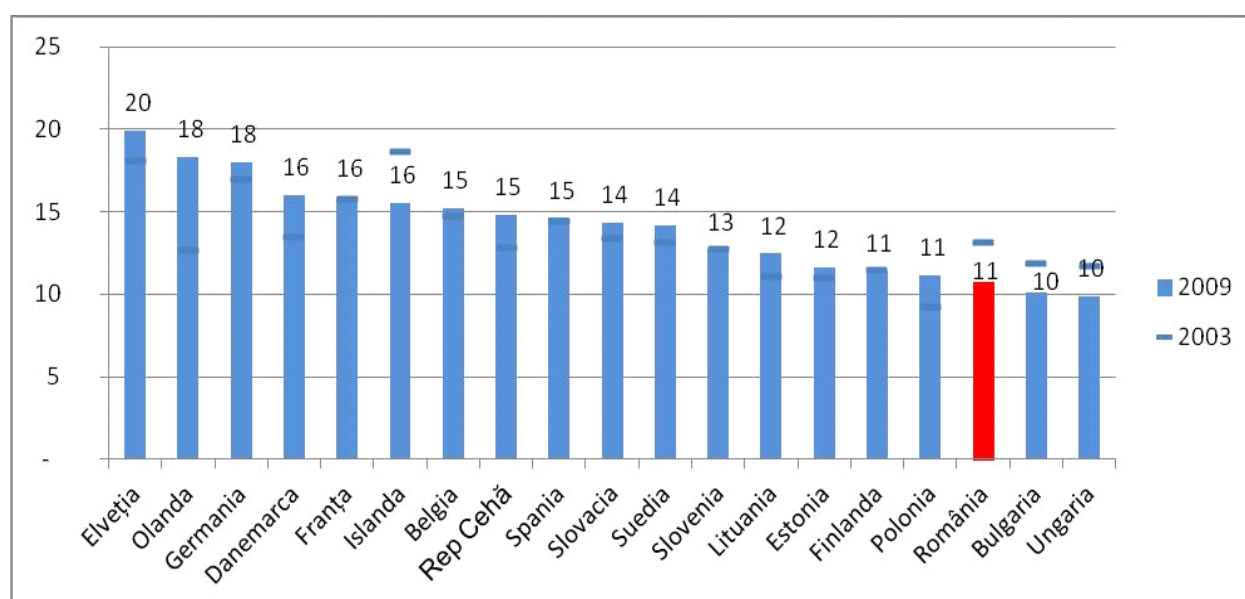

FIG.2 - Sursa: Eurostat, MIND Research & Rating

În majoritatea țărilor din Europa, principala sursă de finanțare a cheltuielilor publice cu sănătatea sunt asigurările sociale de sănătate. Din punct de vedere al cotelor de contribuție la asigurări sociale de sănătate, România - cu 10,7% - se situează printre țările cu cele mai reduse niveluri de impozitare din Europa. Pentru comparație, în Cehia contribuțiile ajung la 13,5% din salariul brut, în Slovacia la 14%, în Slovenia la 12,9%, iar în Bulgaria la 16%.

În țara noastră, din totalul resurselor alocate sănătății, 80% sunt publice, iar 20% private. În privința celor publice¹, cele mai multe - 85% - sunt administrate de Fondul Național Unic de Asigurări Sociale de Sănătate (FNUASS). În cazul celor private, imensa majoritate provin din plăți directe, respectiv co-plăți sau tarife pentru servicii. Principalele venituri publice destinate sănătății sunt contribuțiile de asigurări plătite de angajatori și angajați/ pensionari/ persoane fizice autorizate. În anul 2011 acestea au totalizat 15 miliarde lei, adică 2,6% din PIB.

Pe lângă asigurările sociale de sănătate, sistemul public de sănătate beneficiază și de venituri din accizele pe tutun și băuturi alcoolice (denumite informal „taxa pe viciu”) și din

¹ Au totalizat 21,1 de miliarde lei în anul 2011.

impozitul pe veniturile realizate de producătorii, importatorii și deținătorii autorizațiilor de comercializare din vânzarea medicamentelor a căror contravaloare este suportată, integral sau parțial, de FNUASS (cunoscută ca „*taxa clawback*”). În anul 2011, taxa pe viciu a generat venituri de 1,2 miliarde de lei, iar taxa clawback de 0,24 miliarde lei, ambele la bugetul Ministerului Sănătății².

În afara veniturilor cu destinație specială, sistemul primește și subvenții de la bugetul de stat, adică din impozitarea generală. În anii 2010 și 2011 acestea au fost esențiale pentru acoperirea deficitului FNUASS, totalizând 5,5 miliarde lei, adică 15% din veniturile totale. Nominal, veniturile Fondului s-au apropiat de 18 miliarde lei în anul 2011, cu aproape 50% mai mult decât în anul 2007. Evoluția nu a fost continuă în tot acest răstimp. Anul 2009 a marcat o scădere cu 7%, care a coincis în mod nefericit cu eliminarea restricțiilor la consumul de medicamente compensate, deci cu nevoi mai mari de cheltuieli. În anii 2010 și 2011, cu ajutorul subvențiilor de la bugetul de stat, veniturile totale au reintrat pe un curs ascendent.

România a scăzut cotele de contribuție la asigurările de sănătate tocmai în pragul declanșării crizei economice, în anul 2008 - de la 12,5% la 11% - și, ulterior, la 10,7%, din anul 2009. Efectele reducerii s-au cumulat cu cele ale declinului economiei și au rezultat în scăderea nominală a veniturilor din contribuții de sănătate în anii 2009 și 2010, cu câte 0,5 miliarde lei și 1 miliard lei. În anul 2011, veniturile totale din contribuții au fost mai mari decât în anul 2008, mulțumită asigurărilor de sănătate plătite de pensionari, care au contribuit peste 1,7 miliarde lei; totuși, cele de la angajatori și salariați sunt încă departe de sumele colectate în anul 2008.

Odată cu deteriorarea climatului economic - la sfârșitul anului 2008 -, și datoriile operatorilor economici și ale populației către bugetele publice au crescut. FNUASS nu a fost scutit de acest fenomen, iar creanțele sale au avansat de la 3 miliarde lei, la sfârșitul anului 2007, la peste 6,6 miliarde lei, la sfârșitul anului 2011. În lista firmelor datornice, cele de stat contabilizau 69% din sumă; primele zece companii datornice erau preponderent în proprietatea statului, cumulând 58% din totalul datoriilor restante

3. Caracteristicile sistemelor de sănătate din Europa

În majoritatea statelor Uniunii Europene, principala sursă de finanțare a sistemului de sănătate sunt contribuțiile de asigurări sociale de sănătate.

Pe locul secund în sursele de finanțare se situează plățile directe. Ponderea acestor surse în totalul finanțării sistemului de sănătate este de regulă mai mare în țările recent intrate în UE față de membrii mai vechi.

Rolul asigurărilor voluntare de sănătate este modest în cele mai multe țări. Explicația se datorează gamei largi de acoperire pe care o oferă fondurile de asigurări de sănătate cu contribuție obligatorie. În aceste cazuri, asigurările voluntare de sănătate sunt utilizate pentru acoperirea asigurărilor de sănătate în călătoriile în afara țării de către nerezidenții care lucrează în țara respectivă dar nu sunt acoperiți prin asigurarea obligatorie de sănătate, de persoanele care doresc o protecție sporită etc. În țările unde asigurarea obligatorie de sănătate nu oferă o plajă largă de acoperire (ex: în Franța pentru costurile cu tratamentul stomatologic sau oftalmologic) sau acolo unde nivelul co-plății este important

² Taxa pe viciu este aplicată țigărilor, tutunului, băuturilor alcoolice (mai puțin berea și vinul), precum și publicității la tutun și băuturi alcoolice.

pentru majoritatea populației (ex: Slovenia), rolul asigurărilor private de sănătate este mai mare. În cel din urmă exemplu, prima plătită pentru asemenea asigurări este relativ redusă pentru a permite populației să aibă acces la o asemenea formă de protecție.

4. Indicatori financiari ai sistemelor de sănătate din Europa

Nivelul cheltuielilor de sănătate dintr-o economie reprezintă o trăsătură determinantă pentru nivelul de dezvoltare al acesteia. Țările cu economii avansate alocă resurse importante pentru finanțarea sectorului de sănătate, ca premiză pentru o dezvoltare sustenabilă pe termen lung. În țările emergente din Europa, în general, și în România, în special, nivelul total al cheltuielilor cu sănătatea, ca procent din produsul intern brut (PIB) se situează la un nivel mult sub media europeană, conform statisticilor centralizate de Eurostat.

România se situează la acest capitol pe ultimul loc, cu un nivel de 5,6% din produsul intern brut (PIB) alocat pentru sănătate (2009). În perioada 2003-2009 creșterea cheltuielilor totale cu sănătatea în România a fost una marginală, de la 5,2% la 5,6%.

Finanțarea cheltuielilor de sănătate este realizată în principal de sectorul public și suplimentar de sectorul privat³. Și în România, finanțarea cheltuielilor cu sănătatea este realizată într-o proporție covârșitoare de sectorul public (79% în 2009). La nivelul celorlalte țări din Uniunea Europeană, participarea sectorului privat se situează la un nivel ceva mai ridicat, respectiv 27%⁴. În acest context, creșterea finanțării cheltuielilor de sănătate din resurse private apare ca o normalitate și o soluție viabilă pentru rezolvarea (parțială) a problemelor structurale existente.

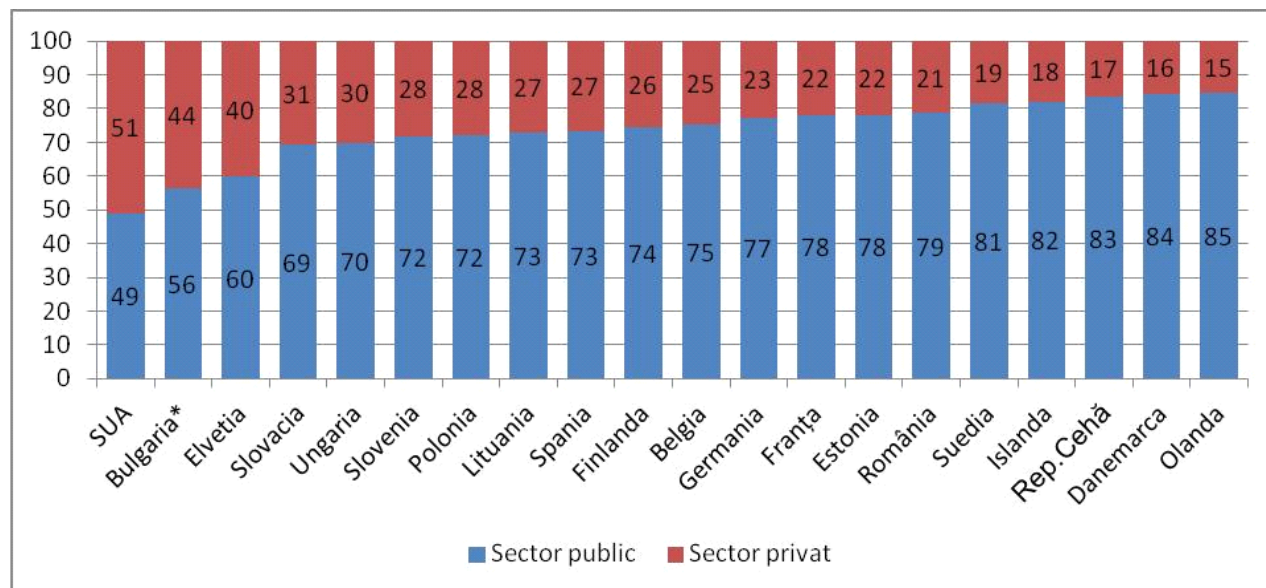

FIG.3 - Structura cheltuielii cu sănătatea în funcție de sursa finanțării – comparații internaționale (2009); Sursa: Eurostat, MIND Research & Ratin

³Serviciile finanțate de sectorul privat au, în general, un caracter voluntar și nu sunt legate întotdeauna direct de asigurarea sănătății populației (chirurgie plastică, stomatologie, optică medicală etc.)

⁴ În statele cu pondere ridicată a sectorului public, valorile reduse ale sectorului privat în finanțarea sistemului de sănătate se explica prin gradul ridicat de dezvoltare al sectorului public de sănătate (vezi Studiu de Caz Olanda).

În majoritatea țărilor din Europa, principala sursă de finanțare a cheltuielilor publice cu sănătatea sunt asigurările sociale de sănătate (Figura 3). În țările nordice și în Spania sectorul sănătate este finanțat mai mult din taxe și impozite de la bugetul de local. În România, finanțarea sectorului public de sănătate se înscrie în tiparul european, însă datorită deficitului structural dintre veniturile sistemului asigurărilor sociale de sănătate și cheltuielile publice cu sănătatea sunt necesare transferuri de la bugetul de stat într-o proporție mai ridicată decât în alte țări europene.

După cum am arătat deja în capitolul 2, din punct de vedere al cotelor de asigurări sociale de sănătate, România se situează printre țările cu cele mai reduse niveluri de impozitare din Europa. Nivelul veniturilor bugetare consolidate în România este mult mai redus comparativ cu media Uniunii Europene, reprezentând o constrângere majoră în capacitatea guvernului de a finanța în mod corespunzător serviciile publice.

Prin urmare, alocările resurselor publice în România pentru finanțarea sectorului public de sănătate se situează la un nivel scăzut în comparație cu celelalte țări din Uniunea Europeană (figura 4). Cheltuielile publice cu sănătatea în România reprezentau aproape 11% din total cheltuieli publice (2009), plasându-se pe ultimele locuri într-un clasament al țărilor din Uniunea Europeană, înaintea Bulgariei și Ungariei (în cazul Bulgariei, finanțarea cheltuielilor de sănătate se face într-o proporție mult mai ridicată de către sectorul privat, în timp ce în Ungaria ponderea cheltuielilor și a veniturilor publice în PIB este mult mai ridicată).

Dacă analizăm structura surselor private de finanțare, putem observa că plățile directe dețin o proporție covârșitoare (figura 7). Motivele principale ale promovării plăților directe ca sursă importantă de finanțare a cheltuielilor cu sănătatea au fost: reducerea riscului ca populația să “abuzeze” de servicii medicale care nu sunt neapărat necesare (ex: Olanda, Bulgaria) și nesustenabilitatea financiară a sistemelor de sănătate în lipsa resurselor de tip plăți directe (ex: Italia).

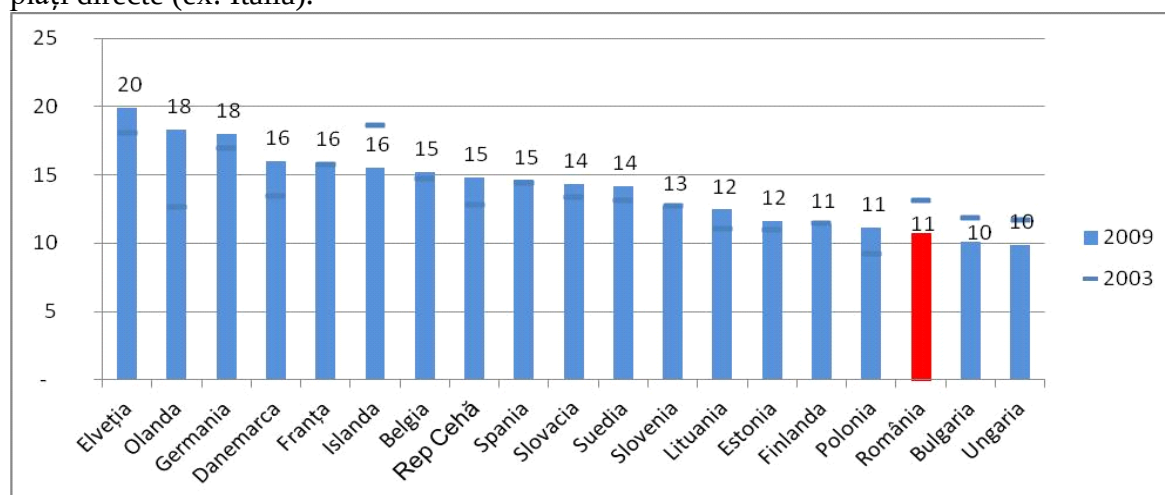

FIG.6 - Cheltuieli publice cu sănătatea în total cheltuieli publice (%)

Sursa: Eurostat, MIND Research & Rating

5. CONCLUZII

România cheltuiește cel mai puțin din Europa pentru sănătate. Cauzele care au stat la baza expunerii acestei probleme sunt:

- sumă alocată pentru cheltuielile cu sănătatea în România este de 3 ori mai mică comparativ cu media europeană, țara noastră situându-se printre ultimele locuri. În România sunt alocați pentru sănătate doar 600 euro pe cap de locuitor, față de media europeană de 1.800 euro;
- suntem pe ultimul loc în Europa în ceea ce privește procentul din PIB alocat sănătății - 3,6%, care este de două ori mai mic raportat la media europeană.
- în ultimii 5 ani, peste 10.000 de medici au plecat din România pentru a profesa în străinătate;
- statul român are datorii enorme la furnizorii de medicamente, aierate al căror nivel poate arunca sistemul medical în colaps.

În Uniunea Europeană, ponderea cheltuielilor cu sănătatea în produsul intern brut (PIB) a crescut continuu în ultimele decenii, media majorându-se de la 6,4% la 9,9% în intervalul 1980-2009. România se situează la acest capitol pe ultimul loc, cu un nivel de 5,6% din produsul intern brut (PIB) alocat pentru sănătate în anul 2009. În perioada 2003-2009 creșterea cheltuielilor totale cu sănătatea a fost una marginală, de la 5,2% la 5,6%.

În România, din totalul resurselor alocate sănătății, 79% sunt publice, iar 21% private. În privința celor publice, cele mai multe - 85% - sunt administrate de Fondul Național Unic de Asigurări Sociale de Sănătate (FNUASS). În cazul celor private, imensa majoritate provin din plăți directe, respectiv co-plăți sau tarife pentru servicii. Principalele venituri publice destinate sănătății sunt contribuțiile de asigurări plătite de angajatori și angajați/ pensionari/ persoane fizice autorizate. În anul 2011 acestea au totalizat 15 miliarde lei, adică 2,6% din PIB. Pe lângă asigurările sociale de sănătate, sistemul public de sănătate beneficiază și de venituri din „taxa pe viciu” și „taxa clawback” (În anul 2011, taxa pe viciu a generat venituri de 1,2 miliarde de lei, iar taxa clawback de 0,24 miliarde lei, ambele la bugetul Ministerului Sănătății).

În România, cheltuielile cu asistența medicală ambulatorie reprezintă doar 13,9% din total cheltuieli cu sănătatea comparativ cu media europeană care se situează la 26% (2009). În același timp cheltuielile cu serviciile furnizate de spitale dețin o pondere mai ridicată în România (41,5% vs. 37% media europeană), iar cheltuielile cu medicamentele în total cheltuieli de sănătate în România depășește media de 20% din UE, astfel înregistrăm procente comparabile cu Ungaria, Slovacia, Lituania, Estonia, Polonia).

BIBLIOGRAPHY

- **Maria-Cristina Ștefan** - *ECONOMIE POLITICĂ*
- **Constanța Popescu** - *ECONOMIE*. Editura Bibliotheca. Târgoviște. 2005.
- **MANUAL ASE** - *ECONOMIE POLITICĂ*. Editura Economică. București. 2005.
- **www.wikipedia.ro**
- **www.expertforum.ro**
- **www.ziare.com**
- **www.europa.eu**

Iulian Boldea, Cornel Sigmirean (Editors)

MULTICULTURAL REPRESENTATIONS. Literature and Discourse as Forms of Dialogue

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureş, 2016

ISBN: 978-606-8624-16-7

Section: Communication, Journalism, Political Sciences and International Relations

THE ROLE AND IMPORTANCE OF COMMUNICATION

Laurențiu Baranga

Assoc. Prof., PhD, "Valahia" University of Târgoviște

Abstract: Social media can provide a way to make a fast connection with mass-media. By strategically using hash tags and tagging, you can get a solid media coverage, provided that you have a good story to share. We can connect to the press via social media. Mass media can use a large amount of information from the websites these days; not only details to enrich the information, but also complete stories. SAMRO Journal of activities was used by important publications as a source of interesting subjects. Twitter and hash tags are covered by a discovery of important news. Social mass-media sites have become a solid part of journalism.

Keywords: communication; journalism; mass-media; -socialize; sharing information.

Informația înseamnă putere de cea mai înaltă calitate.

În limbajul popular, cotidian, într-un sens larg, unanim acceptat de majoritatea vorbitorilor din orice limbă, prin informație se înțelege:

- faptele și opiniile percepute sau obținute în cursul vieții de zi cu zi direct de la o altă ființă vie, din mass-media, din baze de date electronice și din toate tipurile de fenomene observabile din mediul înconjurător;
- lămurire asupra unei persoane, lucru sau domeniu; totalitatea materialului de informare și de documentare, izvoare, surse;
- cunoștințe comunicate de alții sau obținute prin investigații proprii ori cercetări personale, cunoștințe acumulate din lectură, rapoarte despre evenimente recente sau necunoscute anterior, materiale din ziare, din periodice sau din buletine de știri, cunoștințe dobândite prin studiu sau instruire, cunoștințe deduse din observații directe și experiența proprie. Aceasta este sensul original al cuvântului care vizează în principal aspectul comunicativ și în același timp, calitativ.

În ultimele decenii ale sec. XX, creșterea gradului de informatizare a proceselor industriale precum și a creșterii gradului de folosire a informațiilor în rezolvarea problemelor umane a făcut ca informația să fie considerată ca o resursă economică, întrucâtva egală cu alte resurse cum ar fi munca, materia primă și capitalul. Această perspectivă scoate în evidență faptul că posesia, manipularea și folosirea informației poate îmbunătăți raportul cost-eficiență în multe procese fizice sau cognitive. Ca resursă individuală și socială, informația are câteva caracteristici ce o deosebesc de noțiunea tradițională de resursă economică. Spre deosebire de alte resurse economice, informația este practic nelimitată, având limite aparente impuse doar de timp și de capacitatea cognitivă umană. Această caracteristică provine din faptul că informația, ca resursă economică difuzează natural (se poate propaga singură), rata de reproducere a informației este mai mare decât rata de consum și, informația nu suferă

schimbări în cadrul tranzacțiilor (poate fi numai partajată, folosită în comun). În același timp, informația este compresibilă, atât sintactic cât și semantic. Calitatea ei de a se substitui altor resurse economice, transportabilitatea cu o viteză foarte mare, și abilitatea ei de a da un avantaj celui ce o deține, stau la baza remodelării unor industrii sociale (cum ar fi cercetarea, educația, activitatea editorială, comerțul) și chiar a politicii. Preocuparea socială privind administrarea resurselor informaționale s-a extins în domeniul tradițional al bibliotecilor și al arhivelor și, a cuprins și informația organizatorică, instituțională și guvernamentală în ceea ce a căpătat numele de managementul resurselor informaționale.

A doua percepție a informației (ce datează din aceeași perioadă), este aceea de serviciu de primă necesitate, care a determinat dezvoltarea în întreaga lume a unui nou segment a economiilor naționale: sectorul de servicii informatice. Beneficiind de avantajele proprietăților informației și construind o percepție a utilității și valorii sale individuale și sociale, acest sector furnizează o largă gamă de produse și servicii informatice.

În același timp informația este un produs care, ca și alte produse importante, rezultate din activitatea umană are valoare pentru orice organizație privată sau de stat și, în consecință, este necesar să fie protejată corespunzător

Informațiile de interes public

Accesul la informațiile existente într-o societate este principiul fundamental al funcționării statului democratic. Fiecare membru al societății are dreptul garantat de Constituție de a se implica în procesele de decizie ale comunității, dar, în egală măsură, trebuie să fie conștient că promovarea intereselor legitime ale acesteia presupune și protecția informațiilor clasificate (datelor secrete).

Accesul la informații permite publicului să aibă o imagine adecvată și să-și formeze o opinie critică cu privire la societatea în care trăiește și la autoritățile care îl guvernează; încurajează participarea informată a persoanelor/grupurilor/comunităților la chestiunile de interes public; ajută la creșterea eficienței administrației, legislativului și justiției și la menținerea integrității acestora prin reducerea riscului corupției; contribuie la legitimarea administrației ca serviciu public și la creșterea încrederii în instituțiile și autoritățile publice. Accesul la informații are capacitatea să conducă la transparența instituțională, transparența în gestionarea bunului public, responsabilitatea funcționarilor publici, expunerea corupției și, nu în ultimul rând, la satisfacerea intereselor individuale ale persoanelor care doresc informații de interes public. Practic, accesul real al persoanelor și al presei la informațiile de interes public determină în mod esențial evoluția spre o democrație stabilă. („Limitele accesului la informații în legislația română. Necesitatea unor corelări legislative” – Studiu al Asociației pentru Apărarea Drepturilor Omului în România – Comitetul Helsinki (APADOR-CH), noiembrie 2002)

Accesul la informația de interes public poate fi definit drept posibilitatea oricărei persoane de a obține informații aflate în posesia instituțiilor statului. Indiferent de variantele terminologice diverse prin care este exprimat („libertate de informare”, „transparență administrativă”, „guvernare deschisă”), accesul la informația de interes public este acum parte dintr-un „aquis” democratic pe care orice țară care pretinde ca deține o guvernare responsabilă îl aplică într-o măsură cât mai mare.

Rațiunile de principiu ce determină importanța pentru o societate a accesului la informație sunt următoarele:

- informația este un prim element pe care îl presupune cunoașterea;
- informația este un ingredient esențial al formării atitudinilor care susțin sau inhibă schimbarea într-o societate;
- informația este necesară grupurilor active pentru a le permite să se angajeze în debateri deschise cu autoritățile publice pe teme care afectează interesele lor sau ale unor categorii mai largi;
- accesul la informație reduce dezechilibrul de putere dintre guvernanți și guvernați;
- accesul la informație impune constrângeri asupra comportamentului birocratic, descurajând, într-o anumită măsură, ineficiența, abuzurile și corupția din instituțiile publice. (Transparency International – „Accesul la informația de interes public în România” – studiu realizat în septembrie 2001)

Liberul acces la informațiile de interes public în România, reglementat prin Legea nr.544/2001, constituie unul dintre principiile fundamentale ale relațiilor dintre persoane și autoritățile publice. Adoptarea acestei legi a reprezentat una din cele mai importante realizări în privința creșterii transparenței instituțiilor publice, a controlului societății civile asupra acestora și, implicit, a consolidării democrației. În același timp, apariția acestei legi a creat premisele pentru ca articolul 31 din Constituția României, cel care garantează dreptul cetățenilor de a avea acces la informațiile publice, să fie cu adevărat respectat.

Autoritățile și instituțiile publice sunt obligate să pună la dispoziția cetățenilor, din oficiu sau la cerere, toate informațiile de interes public. Pe de altă parte, orice persoană are dreptul să solicite și să obțină de la autoritățile și instituțiile publice informațiile referitoare la activitatea acestora.

Prin **informație de interes public** se înțelege orice informație care privește activitățile sau rezultă din activitățile unei autorități publice și care se referă la:

- actele normative care reglementează organizarea și funcționarea autorității și instituției publice;
- structura organizatorică, atribuțiile departamentelor, programul de funcționare, programul de audiențe al autorității sau instituției publice;
- coordonatele de contact ale autorității sau instituției publice, respectiv: denumirea, sediul, numerele de telefon, fax, adresa de e-mail și adresa paginii de Internet;
- sursele financiare, bugetul și bilanțul contabil;
- lista cuprinzând documentele de interes public;
- lista cuprinzând categoriile de documente produse și /sau gestionate, potrivit legii;
- modalitățile de contestare a deciziei autorității sau instituției publice în situația în care persoana se consideră vătămată în privința dreptului de acces la informațiile de interes solicitate.

Accesul la acest tip de informații se realizează prin:

a) afișare la sediul autorității sau al instituției publice ori prin publicare în Monitorul Oficial al României sau în mijloacele de informare în masă, în publicații proprii, precum și în pagina de Internet proprie;

b) consultarea lor la sediul autorității sau al instituției publice, în spații special destinate acestui scop.

Autoritățile și instituțiile publice au obligația să răspundă în scris la solicitarea de informații de interes public în termen de 10 zile sau, după caz, în cel mult 30 de zile de la înregistrarea solicitării, în funcție de dificultatea, complexitatea, volumul lucrărilor documentare și de urgența solicitării. În cazul în care durata necesară pentru identificarea și difuzarea informației solicitate depășește 10 zile, răspunsul va fi comunicat solicitantului în maximum 30 de zile, cu condiția înștiințării acestuia în scris despre acest fapt în termen de 10 zile. Refuzul comunicării informațiilor solicitate se motivează și se comunică în termen de 5 zile de la primirea petițiilor.

Solicitarea și obținerea informațiilor de interes public se pot realiza, dacă sunt întrunite condițiile tehnice necesare, și în format electronic.

Pentru informațiile solicitate verbal funcționarii din cadrul compartimentelor de informare și relații publice au obligația să precizeze condițiile și formele în care are loc accesul la informațiile de interes public și pot furniza pe loc informațiile solicitate.

În cazul în care informațiile solicitate nu sunt disponibile pe loc, persoana este îndrumată să solicite în scris informația de interes public, urmând ca cererea să îi fie rezolvată în termenele menționate mai sus.

Informațiile de interes public solicitate verbal se comunică în cadrul unui program minim stabilit de conducerea autorității sau instituției publice, care va fi afișat la sediul acesteia și care se va desfășura în mod obligatoriu în timpul funcționării instituției, incluzând și o zi pe săptămână, după programul de funcționare.

Activitățile de registratură privind petițiile nu se pot include în acest program și se desfășoară separat.

Informațiile de interes public solicitate verbal de către mijloacele de informare în masă vor fi comunicate, de regulă, imediat sau în cel mult 24 de ore.

Conform art. 13 din Legea nr. 544/2001, informațiile care favorizează sau ascund încălcarea legii de către o autoritate sau instituție publică nu pot fi incluse în categoria informațiilor clasificate și constituie informații de interes public. Implicit, persoanele care avertizează asupra comiterii unor astfel de ilegalități sunt protejate de consecințele divulgării unor astfel de informații.

Informațiile cu privire la datele personale ale cetățeanului pot deveni informații de interes public numai în măsura în care afectează capacitatea de exercitare a unei funcții publice.

Informațiile publice de interes personal nu pot fi transferate între autoritățile publice decât în temeiul unei obligații legale ori cu acordul prealabil în scris al persoanei care are acces la acele informații.

Accesul mijloacelor de informare în masă la informațiile de interes public este garantat. Activitatea de culegere și de difuzare a informațiilor de interes public, desfășurată de mijloacele de informare în masă, constituie o concretizare a dreptului cetățenilor de a avea acces la orice informație de interes public.

Pentru asigurarea accesului mijloacelor de informare în masă la informațiile de interes public autoritățile și instituțiile publice au obligația să desemneze un purtător de cuvânt, de regulă din cadrul compartimentelor de informare și relații publice.

Autoritățile publice au obligația să organizeze periodic, de regulă o dată pe lună, conferințe de presă pentru aducerea la cunoștință a informațiilor de interes public. În cadrul conferințelor de presă autoritățile publice sunt obligate să răspundă cu privire la orice informație de interes public.

Astfel, informarea rapidă, corectă și completă a instituțiilor mass-media sprijină înțelegerea activității desfășurate de orice instituție publică cu consecința informării corecte a publicului. Pe de altă parte, materialele media, reprezintă un ajutor foarte prețios pentru instituțiile publice.

Însă transparența activității desfășurate de orice instituție publică trebuie pusă în balanță cu dreptul la viață privată și la respectarea celorlalte drepturi ale persoanelor implicate precum și cu desfășurarea fără obstacole a activității specifice structurilor statului.

Un aspect important de subliniat în acest cadru este acela că lista „autorităților publice” ale unei țări nu va rămâne mereu aceeași. Acestea se schimbă de-a lungul timpului. Se înființează noi agenții, în timp ce altele își pot pierde statutul public. Acest lucru se datorează faptului că statutul unei „autorități publice” depinde de activitatea unei instituții și nu de denumirea sa formală. O companie privată poate fi contractată de administrația aflată la guvernare pentru a presta anumite servicii publice. Din acel moment, în legătură cu aceste servicii publice, compania trebuie considerată ca fiind un organism public având obligația să răspundă la solicitările de informații înaintate în virtutea legislației privind libertatea de informare.

Informația și mediul de afaceri

Internetul a fost folosit de către mediul academic din anii 1980, dar în ultimii cincisprezece ani a devenit ceea ce știm astăzi. În prezent, 2,5 miliarde de oameni își creează un jurnal pe internet în fiecare zi, și se estimează că numărul lor se va dubla în următorii cinci ani. Pentru antreprenorii care doresc să înceapă sau dezvolte o afacere, internetul oferă o bază de clienți nelimitată și în mare parte neexploatăată. Există mulți antreprenori de succes care folosesc platformele moderne de comunicare și mai ales de publicitate însă aceștia reprezintă doar o mică parte față de posibilitatea care este disponibilă.

Un așa zis "stil de viață antreprenor" reprezintă un antreprenor care este prezent și în online. El nu are o locație fizică sau nevoie de aceasta pentru a funcționa. Tot ce-i trebuie este un laptop și conexiune la internet pentru a gestiona afacerea sau comunicarea cu instituțiile colaboratoare. Există mai multe instrumente și software-uri care le folosesc, acestea fiind portabile și ușor de folosit. Ele nu sunt legate jos, ceea ce le permite să opereze afacerea lor peste tot în lume. Nu poate fi, de asemenea, un element de venit pasiv pentru afacerea lor, dar nu este necesar. În cazul în care acestea oferă servicii, cum ar fi de coaching sau consultanță, ei pot lucra, de exemplu, pe Skype.

În cazul în care acest tip de model de antreprenoriat apelează la un specialist în comunicare și informații, trebuie realizați șase pași care-I puteți utiliza pentru a deveni independent față de locație și a ajunge la un stil de viață diferit ca antreprenor.

1. Alege un public țintă profitabil.

Nu am de gând să descriu un standard ci mai de graba recomand în a alege nișă ta. Nu în todeauna cea ce este specific este și necesar. Ideile specifice nu sunt idei de nișă, ci sunt idei folosite în industrie. Mai important este să vă asigurați că "nișă", sau publicul țintă, își permite să vă plătească. Prea mulți antreprenori aleg un grup care îi interesează, dar nu își pot permite produsele și serviciile lor. Voi creați o afacere, trebuie să existe un potențial de a genera venituri cu orice audiență alegeți.

2. Construiți o fundație simplă

Fundația de afaceri pentru un antreprenor este site-ul lui. Un site, cu toate acestea, va fi un lucru constant în activitatea curentă și deține prea mulți antreprenori pe loc. Nu aveți nevoie de toate widget-urile de lux și plugin-uri. Nu aveți nevoie de cel mai bun site din lume. Singura modalitate pentru dvs. este ca traficul de cititor sau vizualizări să fie cât mai mare și cât mai aglomerat.

O fundație are alte elemente esențiale:

O prezență social media robustă și activă;

Crearea unui fond necesar în situații de urgență în și pentru lunile cu activitate redusă;

Aparate și software care ajută la dezvoltarea afacerii dvs.;

Conectarea cu publicul la un nivel mai profund;

3. Focus pe ceea ce funcționează pentru tine

Internetul ne-a dat acces la succes. Vei vedea antreprenori de succes care vorbesc despre ceea ce este de lucru pentru ei și de aici posibilitatea ca ceilalți să copieze; Trebuie să-ți dai seama ce funcționează pentru tine și afacerea ta. Cele mai bune lucruri pe care le puteți face sunt pentru a testa și de a învăța ce funcționează. Este nevoie de focalizare mare și strategică pentru a construi o afacere trainică.

4. Creează expunere pentru a crește audiența

Crearea unui social media puternică este o modalitate foarte bună de a construi audiența, dar există strategii prin care poți obține rezultate și cu 20% mai bune. Fii un oaspete pe podcast-uri. Există podcast-uri care obțin mai mult de descărcări de posturi de radio cu ascultători. Devino oaspete pe alte bloguri. Scrie pentru site-urile de autoritate de mari dimensiuni.

Acestea sunt câteva modalități de a obține expunere și de a construi rapid publicul tău. Pe măsură ce internetul crește, la fel se va vedea eficacitatea acestora și a altor strategii.

5. Valoarea, oferta și taxa de vizualizare

Când oferi valoare prin conținut gratuit, oamenii vor dori să sape mai adânc. Conținutul dvs. plătit este viitorul client ce se întorce la tine. Foarte mulți antreprenori nu se regasesc pe off valoarea pe care o ofera. Oferta de valoare poate crea în mod constant un conținut gratuit, care e mai bine decât alte conținuturi plătite. Încărcați un preț convenabil, dar profitabil pentru ofertele voastre premium. Antreprenorii de lifestyle pun timpul lor mai presus de orice altceva, deci timpul lor este serviciul cel mai scump.

6. Studiul ceea ce este de lucru și la scară

După ce ați făcut progrese, a revizui ceea ce e de lucru pentru afacerea ta, vezi unde poți face procesul mai ușor și mai eficient. Petrece-ti timpul în creștere ca parte profitabilă din afacerea dvs. și monitorizează progresul. Concentrează-te pe ceea ce este de lucru și să se angajeze doar pentru a afla ceea ce va ajuta afacerea dvs. Nu deveni o victimă a excesului de informații. Aceasta situație a demolat mulți întreprinzători.

În cazul în care acest tip de afacere apelează la tine, știi că este posibil și profitabilă. La sfârșitul zilei, nu contabilizezi neapărat bani, ci este vorba despre libertate în fiecare domeniu al vieții tale. Când vă confrunțați cu această libertate, îți poți trăi viața în condiții impuse de tine.

Social media a parcurs un drum lung de la zilele de Friendster și MySpace.

Deci, cum este posibil ca atât de multe întreprinderi (în special mici sau afaceri online-based) nu reușesc să utilizeze social media în PR? La urma urmei, aceasta poate fi îmbunătățită mai mult prin utilizarea de angajament direct cu clienții și presă, social media devenind perfectă pentru ambele părți.

Descriu câteva sfaturi pentru a crea un început.

Publica conținut social-media-friendly

O opțiune excelentă sunt studiile de caz. Studiile de caz sunt unele dintre cele mai puternice cuantificatorii și le puteți folosi direct pe web. Nu numai că prezintă date clare, concise, dar ele oferă, de asemenea, perspectivă în rezultate. Mai mult decât atât, dacă îl prezentăm în mod corect, puteți declanșa un răspuns emoțional care va solicita angajament și potențial de partajare.

Dacă te uiți la studiile de caz oferite de alte companii, veți observa cât de des aceste studii sunt împărtășite și citate de mass-media . De exemplu, Jurnalul de activitati al SAMRO este faimos pentru schimbul de studii de caz din companii de diverse marimi si influenta.

Adaugă în efecte vizuale, și aveți conținutul perfect pentru partajarea socială, toate cu scopul de a îmbunătăți PR si imaginea brandului .

Cereți acoperire bloggeri "

Blogosfera este legătura perfectă dintre social media și PR, ca bloggeri sunt active pe social media și multe dintre ele sunt monitorizate îndeaproape de către jurnaliști.

Iată câteva modalități de a obține menționate de bloggeri populare:

Fii un contribuabil: postare de oaspeți la un blog bine-cunoscut este o modalitate buna de a obține o acoperire mass-media. Iată câteva modalități de a găsi oportunități de blogging oaspete.

Oferirea de expertiză dumneavoastră: Fiind prezentat într-un interviu expert este o modalitate buna de a fi mai ușor de descoperit de jurnaliști în căutarea citatelor pe un subiect. MyBlogU vă oferă o modalitate ușoară de a participa la experți rotunde-up-uri și pentru a găsi oportunități de interviu solo pe bloguri de nișă. Folosind platforma, veți vedea numele dumneavoastră citat din nou și din nou de bloggeri nișă și, dacă ești suficient de norocos, de jurnaliști.

Conectează-te cu presa pe social media

Mass-media preia o cantitate foarte mare de informații de pe Web în aceste zile: Nu doar detalii pentru a îmbunătăți informații, ci povești întregi. Diferite jurnale folosesc publicații importante ca sursa a informației interesante. Tendințe Twitter si hashtags sunt acoperite de desfacere importante stiri. Site-uri mass-media sociale au devenit o parte solida a jurnalismului.

Social media vă poate oferi o modalitate de a realiza o conectare rapida cu mass-media. Prin utilizarea strategică de hashtags și etichetarea social media, puteți obține o acoperire media solida, cu condiția să aveți de prezentat o poveste bună.

BIBLIOGRAPHY

1. Legea nr.544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public.
2. Legea nr. 182/2002 privind protecția informațiilor clasificate.
3. Hotărârea de Guvern nr. 353/2002 pentru aprobarea Normelor privind protecția informațiilor clasificate ale Organizației Tratatului Atlanticului de Nord în România.
4. Hotărârea Guvernului nr. 585/2002 pentru aprobarea Standardelor naționale de protecție a informațiilor clasificate în România.
5. Rizea Marian – „Securitatea informațiilor”, (extrase), A.N.I., București, 2008.
6. Raicu Constantin – „Protecția informațiilor clasificate în România. Realități și perspective”, Editura A.N.I., București, 2004.
7. www.wikipedia.org
8. Norme interne de lucru destinate informațiilor clasificate în cadrul instituțiilor publice.

THE EUROPEAN UNION AND THE INTERNATIONAL ARENA AT THE TURN OF THE 21ST CENTURY: IDENTITY, RELIGIOUS AND CULTURAL CHALLENGES

Vasile Timiş

Assoc. Prof., PhD, "Babeş-Bolyai" University of Cluj-Napoca

Abstract - We believe that besides representing a political project, the effort of managing Europe is or should also be a project for managing the European cultural space. Valorizing the heritage of every nation, safeguarding the masterpieces that have not yet been recognized as such, the monuments, the traditions and the "small heritage" of all the countries belonging to this cultural area (regardless of the political evolution of united Europe) is becoming the primary mission in a Europe of cultures. Noting the impact of cultural and religious determinations on either individual or collective personality, social psychology is called to analyze and describe the ways in which individuals and societies can influence culture, behavior and spirituality, but also the ways in which culture and religion can influence, in their turn, individuals and societies. Day after day, it is becoming increasingly clear that 21st-century Europe is a space of - often inadvertent - interference between religion and culture, the former having contributed to the development of culture and having, indeed, created culture. Aware of its contribution to the creation of culture, religion remains open to dialogue with the culture of the secular society, not in order to impose its own views, but to build interconnecting bridges.

Keywords - The International Arena; The European Union; Identity, Religious and Cultural Challenges; Religious and Patrimonial Characteristics; International Security; European Cultural Space; Culture and Religion.

1. The international arena - defining features and present-day challenges

As recent events have clearly demonstrated, the first years of the 21st century have been tenser than experts in the field would have estimated some time ago. This situation is largely due to significant developments in the global security environment, generated by newer (cybercrime) or older (terrorism, trans-border crime) risks and threats, which have reached unpredictable levels of intensity. Changes in the security environment will inevitably lead to a reconsideration of identity security and of the responsibility for the patrimonial, cultural and religious values of a state.

Thus, "national identity represents a central component of the security problem."¹ Just like language, education, art and religion, heritage – both tangible and intangible – plays a substantial role in shaping, defining and forming a community. The assumption and promotion of national

¹ Barry Buzan, *Popoarele, statele şi teama*, Chişinău, Cartier, 2000, p. 82.

identity may “contribute to safeguarding security in difficult historical times.”² The security of such an identity may be ensured by supporting, cultivating and promoting its heritage of cultural values. Culture, education and spirituality may forge a homogeneous communal identity, creating forms of loyalty and solidarity among the members of the community in question.

In its 2020 Agenda strategy, the European Union sets out to accomplish several objectives, which could indeed be reached through common policies in several domains: the environment, energy, the taxation system, employment, research and education. In his study *Statele Unite ale Europei (The United States of Europe)*, Professor Adrian Ivan states that “starting from the structures of the present-day EU, Europe can build a federation of states and peoples that can withstand the challenges of the international environment and, most of all, contemporary interdependencies.”³ In addition to the objectives that are to be achieved through common policies, we consider that it is also necessary to devise a coherent strategy concerning the particular **cultural, identity, religious** and **patrimonial** characteristics of the Member States.

The syntagm *historical heritage* currently designates “a fund intended for the delight of a planetary-scale community, formed through the constant accumulation of a diversity of objects that belong to a common past: fine art works and masterpieces, as well as products and objects belonging to all the human sciences and crafts.”⁴ A heritage artwork expresses the assumption of a particular set of values and a certain spirituality, embraced and lived at a certain moment in history. Naturally, we may notice the existence of correlations between heritage, spirituality, religiosity and identity. The correlative support is provided by the education, feelings, experiences and religious sentiments of a community, value-based education representing one of the noblest and most complex human activities.

These are some of the reasons why we believe that *cultural heritage, religious education* and *heritage education* should be given an important place both in the European educational systems and in the efforts designed to enhance the security of a community or a state. It is widely acknowledged that the most regrettable form of degradation that the culture, the heritage and the spiritual values of a nation may undergo resides in their being passed into oblivion.

The foremost economic trends in the history of the European peoples, reflecting and reinforcing their *cultural and spiritual patterns*, are generally well known; however, there are major forthcoming changes that will affect the progress and geographical distribution of the population in terms of religious and cultural affinities, given the present-day mutations and metamorphoses of relations that have been built over the course of centuries of economic, cultural and religious evolution.

According to Eric Hobsbawm,⁵ the year 1989 witnessed the emergence of several states under the circumstances in which there was no independent boundary delineation mechanism or these states refused to have a third party play the role of an impartial mediator. The main phenomenon that became defining for this period consisted, above all, in economic crises. Today we are confronted with a crisis of global proportions, identified by Niall Fergusson as the crisis of globalization itself,⁶ a crisis whose starting point was in the United States. It was relatively easy to see that the United States of America, the European Union and several major powers in Asia were facing a synchronized recession in 2009.⁷ Despite the fact that pessimists believe the worst of the crisis is yet to come, the optimist majority considers that the world economy has

² Mălina Ciocea, *Securitatea culturală. Dilema identității în lumea globală*, București, Tritonic, 2009, p. 9.

³ Adrian Ivan, *Statele Unite ale Europei*, Cluj-Napoca, CA Publishing, 2014, p. 307.

⁴ Françoise Choay, *Alegoria Patrimoniului*, București, Simetria, 1998, p. 1.

⁵ Eric Hobsbawm, *Globalisation, Democracy and Terrorism*, Ed. Little & Brown, 2008.

⁶ Niall Fergusson, “And How to Deal with It,” in *The New York Review of Books*, no. 56/2009.

⁷ Wolfgang Munchau, *World Economy in 2010*, <http://www.TheTimes.co.za/Business/Article> 1.

been subjected to a – shock – therapy, whose first positive results are already visible in some EU countries (Poland, Germany and France).

Starting from the challenges posed by the emergence of such risks and threats, the world's states have endeavored to address the crisis as effectively as possible, leading to a significant economic growth pace and activating the geopolitical and geostrategic dynamics. The expansion of the North-Atlantic Alliance (NATO) and the enlargement of the European Union (EU) are to the most important movements that have taken place during this period, with vast consequences not only for the economies and the security of the states concerned, but for the entire world, particularly given the degree of the two international organizations' involvement in global issues. We may also note, however, the reassertion of the personality of some states, such as Brazil, Indonesia, etc., due to economic growth, or the increased importance of others in regional geopolitical equations (see the region of Southeast Asia). These actors of the international geopolitical and geostrategic stage will probably become the power pillars of tomorrow's world, which, in all likelihood, will become multipolar, as some experts in international relations have suggested.

In the opinion of Robert Latham,⁸ arguments that the present-day world order is destructive are implicitly based on a certain lack of continuity. We should not imagine that the tensions and problems that brought the *cold war* period to an end have disappeared, that we will have an altogether different way of life and that future events will take a different course. Some researchers have rightly wondered whether there is a real basis for the new world order. The specialists' remarks and observations make us think not necessarily about the disappearance or withdrawal of the state, but about *changes that will affect the state's functionality*: indeed, states will continue to exist, but they will assume new responsibilities and obligations. To put it briefly, we can state that we are facing a hybrid situation, in which the states' responsibilities are shared with governmental and non-governmental organizations.

The new reality has now become more complex. Numerous responsibilities (regarding economic goods, human rights monitoring, access to information), which used to belong exclusively to the states, are now also assumed by international organizations, defining, to some extent, the current international order. Confirming Kenneth Waltz's predictions regarding alliances ("alliances are flexible and short lived"),⁹ after the war, the USA and the USSR became competitors on a worldwide scale and, after the Berlin crisis (1948), they turned out to be downright enemies. Following the terms of a similar comparison, former enemies in World War II – the USA, Britain and France, on one side, and Germany and Italy, on the other – became allies in the North Atlantic Treaty, aiming to "protect the freedom, the common heritage and civilization of peoples, based on principles of democracy, individual liberty and the rule of law, to protect themselves against any armed attack that, even if directed against only one of the Allies, will be considered an attack against all."¹⁰

The end of the Cold War meant not only a lower risk of war between the two great powers (military blocs), but also the reactivation of latent or frozen conflicts, monitored by the USA and the USSR. Even though it has a large-scale economy, the European Union does not have a political-military unity that would enable it to play a more important role on the international stage – a goal that is often proclaimed, but has so far not produced any consequences or led to any firm decisions.

⁸ Robert Latham, *Political Space: The New Frontier of Global Politics*, Yale, SUNY Press, 2002, p. 21.

⁹ Kenneth Waltz, *Theory of International Politics*, New York, McGraw Hill, 1979.

¹⁰ André Fontaine, *Istoria războiului rece*, vol. 1, Bucureşti, Editura Militară, 1992, p. 8.

2. The position of the European Union on today's international arena

It is widely acknowledged that the European Union is becoming a major player on the international stage. From an economic point of view, the EU tends to draw close to the USA, promoting joint or competing initiatives in this regard. Brussels has developed a *European Security and Cooperation Policy*¹¹ (established by the European Council), which includes humanitarian, crisis management and tension prevention goals, objectives and actions.

The European Security and Cooperation Policy is broadly correlated with NATO policies, the Union aiming to safeguard the common values, the independence and the integrity of its member states, as well as to consolidate democracy and the rule of law. Some EU member states support military actions in the theaters of operations from the Balkans and Afghanistan, becoming involved also in the area of the conflicts generated by the Arab Spring or by ISIS. Like the USA, the EU considers the following situations as posing threats and dangers: poor governance and the lack of democracy; internal and interstate crises and conflicts; the proliferation of weapons of mass destruction; illegal migration; trans-border crime; the discrepancies between the member states of the Union.

It should be noted that after the collapse of the USSR, yet another concept – *unipolarity* – was added to the two existing fundamental notions of *multipolarity* and *bipolarity*.¹² The involvement of the major actors – *international* (the USA, the Russian Federation and China) and *regional* (Iran, Turkey) – in Central Asia has produced multiple effects: on the one hand, it has contributed to the inclusion of some regions within the main international economic and political circuits; on the other hand, it may cause the intensification of certain tensions and conflicts, due to the influence of powers with different and, sometimes, opposite interests. The EU member states – notably France, Italy, Great Britain and Germany – aspire to obtain a distinctive position in the region, with emphasis on the energy sectors, as do, in fact, Japan and South Korea. For the EU, direct participation in harnessing the energy resources and raw materials of Central Asia and Siberia is vital in light of the intensified competitive trends between the world's main economic blocs.¹³ The political, economic, military and cultural relations between the EU and Russia are complex, both at the level of the Union's bodies and institutions and at that of its member states and of some of the countries invited to join it. Like in the case of the EU's relations with the USA, the evolution of Russia's cooperation with the Union has evinced the existence of several contradictory aspects, generated by their different interests and by their membership in different international alliance systems.

There are sufficient grounds to assert that both the European Union and the Russian Federation have, up to a point, attempted to identify a common platform for reducing the political pressure exerted by the USA and for promoting their own economic interdependence. The Russian Federation has called for economic and political equality with the USA. The EU – almost equal to the USA in economic terms – regards Eurasia as a natural space where it can promote its own interests, competing, in this respect, with the USA, China and Japan. In 1999, the *Strategy for the Development of Relations between the Russian Federation and the European Union* was adopted in Cologne.¹⁴ This strategy was centered on strengthening relations with

¹¹ The Common Foreign and Security Policy is governed by Title V of the *Treaty on European Union*. There are also plans for a long-term common defense policy, which may eventually lead to the establishment of a common defense force.

¹² Adrian Filip, *Gândirea militară românească*, no. 1/2003, Bucureşti, p. 105.

¹³ Rodica Zaharia and Tiberiu Brăilean, *Uniunea Europeană și economia globală*, Iași, Centrul de Studii Europene, Universitatea "Alexandru Ioan Cuza," 2005, p. 7.

¹⁴ "Opinion of the European Economic and Social Committee on EU-Russia Relations," *Official Journal of the European Union* C 54/24.

Moscow, based on cooperation in the economic, political and security domains and on the promotion of democratic values.

The EU imports about 45% of its oil from the Near and the Middle East and about 40% from the Russian Federation. In other words, the USA, the Russian Federation and OPEC practically control the EU's oil and gas needs. This is the main reason why Brussels has an interest in promoting the strategy for the *EU-Russian Federation common economic space*¹⁵ and why it pays particular attention to its cooperation with some of the states in North Africa and South America.

Ignoring the difficulties encountered during the recent negotiations between the Europeans and the Russians, Germany has unilaterally boosted bilateral relations: several thousand German companies are operating in the Russian Federation and German banks provide some of the Russian companies with assistance during periods of crisis. In general, however, the relations between the Russian Federation and Western Europe have evolved considerably, particularly within the framework of the *EU - Russian Federation Partnership*¹⁶ and of the *EU - Russian Federation Council*.¹⁷

As regards the **relations between the EU and India**, by overcoming older tensions and intolerance, India has maintained regular contact with the Anglo-Saxon world, especially at the scientific and cultural levels. The European Union is one of India's largest trading partners. After the Cold War, the rapprochement between the EU and the authorities in New Delhi intensified, based on commercial reasons and on collaboration in the cybernetics and IT sector. The EU member states entered a cooperation agreement with India in 1994, which was preceded by a joint political declaration. In 1996, the Commission presented a document on the *EU-India Strategic Partnership*.¹⁸ It should be noted that alongside China, India will most likely become a serious economic competitor at international level in the coming decades.

The EU-China relations. Today, China has a population of about 1.4 billion people and an area of 9,596,960 km². Its GDP amounts to approximately 5,818 billion dollars; Hong Kong has a GDP of 240 billion dollars.¹⁹ The natural resources of this country are: coal, iron ore, oil, natural gas, mercury, tin, manganese, molybdenum, vanadium, magnetite, aluminum, lead, zinc, uranium, etc. China has perhaps the greatest potential for hydroelectric power generation in the world. Analysts consider that China occupies the 3rd-4th place in the world's economic power hierarchies, after the USA, the European Union and Japan (with which it contests this place). It had an economic growth of about 10% in 2009, exports amounting to about 40% of its GDP. It is estimated that China's economic expansion will affect the rest of the world to a greater extent than Japan's success will.

3. The European Union - NATO relations

The present-day architecture of European security reflects the key features of the geopolitical environment: the transition towards a multipolar international system; competition

¹⁵ Adrian Severin, "The EU Eastern Neighborhood Policy and Its Impact on Trade and Business Opportunities," speech delivered at the Economic European Summit, London, 11 April 2012.

¹⁶ Russia and the EU signed a *Partnership and Cooperation Agreement* on 24 June 1994.

¹⁷ During a two-day summit held in St. Petersburg on 3-4 June 2011, the EU and Russia discussed the *perspectives for their relations, economic and financial issues, as well as a series of international developments*.

¹⁸ The *strategic partnership* between the EU and India is based on a document adopted in 2005 and updated in 2008, which includes four priorities: *peace and comprehensive security, sustainable development, research and technology and interpersonal cultural exchanges*.

¹⁹ "The world in 2009," *The Economist*, p. 112.

between the Euro-Atlantic powers for the redistribution of roles; the depth of integration in the EU; Russia's attempts to maintain its status as a major power in the international arena and to occupy key positions in the European security structures. *Security and collective defense*, on the one hand, and *cooperation-based security*, on the other hand, are fundamentally different, albeit complementary instruments²⁰ of the international security policy.

The implementation of the subsidiarity principle in the organization of European security is predicated on a multi-layered security system: the EU, the OSCE, NATO and the UN. Now more than ever, the need for a correlation between the various security institutions is self-evident. The evolution of events in the EU, the competition between the EU and NATO, the possibility that some of the Western countries' *national interests* might prevail over the EU's *common interests*, and the assessment of security not only from a financial, but also from an ideological standpoint represent the main factors that call for building an efficient European security system. The level of interoperability on which the relations between the EU and NATO are based seeks to activate the collective European capacity for crisis and conflict management.²¹

The discussions held in Washington in 1999 and the formula adopted on that occasion gave the EU more weight in the decision-making process within the Alliance and provided the Union with the necessary instruments for fulfilling the missions it had assumed. According to NATO's new strategic concept, it is considered that the development of a common foreign and security policy, which includes the progressive development of a common defense policy, which is also required by the Treaty of Amsterdam,²² is compatible with the common security and defense policy laid down by the Treaty of Washington. For both organizations, but also for the countries of Central Europe, an important issue is the enlargement of the EU and of NATO. More and more authorized voices have expressed the belief that at the turn of the 21st century, the geopolitical and geostrategic realities require abandoning approaches based on the question *what has the USA done for Europe?* and accepting the model *what will the USA accomplish together with Europe?*²³ For starters, the two organizations should extend their strategic dialogue²⁴ beyond the Balkans. The resumption of the dialogue between the *North Atlantic Committee* and the *EU's Political Security Committee*,²⁵ on topics such as the fight against terrorism and the proliferation of weapons of mass destruction or on situations such as those in Ukraine and Syria, will enable NATO and the EU to examine ways of cooperation for the prevention and management of current and future international and regional crises.

4. The European Union and international security

The evolution of the international security environment along political and diplomatic coordinates is influenced mainly by the diminished credibility of the UN, by the struggle for a new world order, by the fact that the world might be dominated by one superpower and by the

²⁰ See Monica Sanjose Roca, "L'identité européenne de sécurité et de défense," in *Bulletin d'information de l'Observatoire Européen de Sécurité*, no. 6/2003 and no. 8/2004.

²¹ Elena Tănăsescu & Aurel Ciobanu Dordea, *Politica externă și de securitate comună*, București, Centrul de Resurse Juridice, 2004, p. 55.

²² The *Treaty of Amsterdam* (May 1999) established the so-called "area of freedom, security and justice."

²³ Gheorghe Marin, "România în NATO - împliniri și aspirații la cinci ani de aderare," *Gândirea Militară Românească*, no. 2, București, 2009, p. 71.

²⁴ The new Strategic Concept was adopted at the Lisbon Summit (November 2010).

²⁵ The *Treaty of Lisbon* stipulates the creation of a new EU autonomous structure – the *European External Action Service* – which will assume a prominent role in foreign policy matters. The new service will assist the High Representative in coordinating the EU's Common Foreign and Security Policy and will ensure the consistency of the EU's external actions.

relatively lower relevance of the state in international relations. The USA's world domination is described by Céline Bryon-Portet as a "domination exerted in the economic and military domains, but also at a cultural level. ... [The USA is the] promoter of the American lifestyle, the advocate of a Western model that it wants to see implemented in non-Western countries ... using all the possible weapons of soft and hard power and imposing its own rules of conduct on the international stage."²⁶ The present-day world order and the USA's position of dominance are synthesized by former Secretary of State Madeleine Albright in an already famous adage: "multilateral when possible, unilateral when necessary."²⁷ Criticism leveled against the present-day world order concerns:

- the dominance of the powers that were victorious in World War II;
- the UN's structural lack of mobility and its low capacity to adapt to changes in the international security environment;
- the growing economic and even political influence exerted by transnational corporations and by NGOs.

The struggle for a new international order is inextricably linked to the status and role of the UN within the international security framework. Thus, Ronald Steel considers that *during the Cold War, the UN was nothing more than a forum for debate. The big nations notified each other, while the smaller nations, under the sway of corruption or the arms trade, aligned themselves through their votes.*²⁸

The eastward **enlargement** of the EU and especially of NATO has been creating serious security problems. The 2004 wave of NATO expansion, which comprised seven states (including the Baltic States), brought the North Atlantic Alliance, for the first time, to the frontiers of Russia – under the Membership Action Plan – and incorporated, also for the first time, ex-Soviet states. Although Russia was opposed to this expansion, it did not have the necessary force for preventing the accession of these countries to NATO.

The **European Union** has launched several initiatives²⁹ for improving its capabilities in the field of security and defense. The results of these initiatives are varied. On the one hand, the EU is leading several operations in Africa, Southeast Europe and the Caucasus, where it imposes itself both in military and in political terms. On the other hand, the EU, whose 28 member states constitute a major economic force in the world, is still struggling to identify more substantial financial resources for its peacekeeping missions, a sign that it is facing some problems related to its budget deficit.

As stated in the *European Security Strategy*,³⁰ Europe plays a role in maintaining international security and for this it needs military forces that can protect and advance European interests both at home and abroad. Europe today certainly has the greatest economic and technological potential in its entire history, but is also facing the most delicate problems it has ever had to cope with (resources, financial crises, religious tensions, etc.). By supporting private initiative, the states of Europe have fostered a process of substantial social development, on several tiers: workforce circulation, partnerships, good practice exchanges.

²⁶ See Céline Bryon-Portet, "L'idéologie moderne de la transparence et ses limites," in *Sociétés - Revue des sciences humaines et sociales*, 3/2011 and "La culture du secret et ses enjeux dans la Société de communication," in *Sociétés - Revue des sciences humaines et sociales*, 4/2014.

²⁷ Ronald Steel, *Temptations of a Superpower*, Cambridge, London, Harvard University Press, 1995, p. 83.

²⁸ Ibid., p. 87.

²⁹ For a comprehensive overview of the issue, see Constantin Motoflei and Vasile Popa, in *Rolul Uniunii Europene în asigurarea Securității Globale*, București, UNIVERSITATEA NAȚIONALĂ DE APĂRARE "CAROL I," Centrul de Studii Strategice de Apărare și Securitate, 2008.

³⁰ *Internal Security Strategy for the European Union – Towards a European Security Model*, Luxemburg, Publications Office of the European Union, 2010, p. 21.

At the same time, anthropological research and social psychology studies indicate the emergence of phenomena evincing the robotization or mechanization of everyday life and the prevalence of worrisome addictions. Cultural and religious phenomenology may offer some explanations and also some possible solutions in this regard. It is obvious that on the cusp of the 20th and the 21st centuries, globalization is an all-encompassing phenomenon. Several transformations that have occurred in recent times may be outlined:

- changes affecting the social, political and economic activities within the borders of the national states and the exchanges taking place between different regional areas;
- the growth and diversification of communication systems and networks, of capital transfers and of the manner of conceiving investments at the international level;
- the deepening impact of global events on personal life.

In light of all this, it is important to remember that spiritual and cultural institutions have profound resources for conducting interdisciplinary research on these issues and providing viable solutions for the concrete problems the world is facing today. According to a study carried out by Vasile Ghetău, “Populații și religii la mijlocul secolului XXI” (“Populations and Religions in the mid-21st Century”),³¹ Europe is the only region in which the population will decrease, by up to 100 million Christians. As Ghetău estimates, their proportion will go down from 75% to 65%, in parallel with a rise in the proportion of those who are religiously unaffiliated to nearly 25% and of Muslims to 10%. The combined effect of birth rates and migration will result in a doubling of the proportion of Muslims in several Western European countries.

These transformations are naturally taking center stage in intercultural and interreligious debates. In the above-mentioned register, considerable attention is devoted to the “oppositions between united Europe and globalization, on the one hand, and the temptation of regionalization or the retrieval of lost, marginal, provincial identities,” on the other hand.³²

Final remarks. We believe that besides representing a political project, the effort of managing Europe is or should also be a *project for managing the European cultural space*. Valorizing the heritage of every nation, safeguarding the masterpieces that have not yet been recognized as such, the monuments, the traditions and the “small heritage” of all the countries belonging to this cultural area (regardless of the political evolution of united Europe) is becoming the primary mission in a **Europe of cultures**.

The UNESCO definition of heritage clearly evinces this right and this duty we have towards our heritage: *Heritage represents the legacy of the past that we are enjoying today and that we will transmit to the generations to come. A common inheritance of the collectivity, an integral part of the living environment and an asset for national tourism, heritage serves as the cornerstone of manifold projects of vital importance*. During the days of the French Revolution, when the new concept of nation came into existence, Abbé Grégoire drew attention to the fact that: *Public respect should seek specifically to protect national assets, which belong to no one and are, therefore, the property of all. All the monuments of science and art should be protected by all the good citizens, through education and by assuming and promoting identity, religious and community values*.

Day after day, it is becoming increasingly clear that 21st-century Europe is a space of – often inadvertent – interference between religion and culture, the former having contributed to the development of culture and having, indeed, created culture. Aware of its contribution to the creation of culture, religion remains open to dialogue with the culture of the secular society, not in order to impose its own views, but to build interconnecting bridges. Culture, albeit reluctantly

³¹ Vasile Ghetău, “Populații și religii la mijlocul secolului XXI,” *Contributors.ro*, 9 April, 2015.

³² Alin Gavreliuc, *Psihologie interculturală*, Iași, Polirom, 2011, p. 21.

at times, is increasingly drawn toward religion, as suggested by the insights of transdisciplinarity, in an attempt to acquire an in-depth grasp of certain religious aspects and to analyze them against its own creeds. The object of the state - church relation is the citizen and, respectively, the believer.³³ Noting the impact of cultural and religious determinations on either individual or collective personality, social psychology is called to analyze and describe the ways in which individuals and societies can influence culture, behavior and spirituality, but also the ways in which **culture** and **religion** can influence, in their turn, individuals and societies.

BIBLIOGRAPHY

- 1) BRYON-PORTET, Céline, “L’idéologie moderne de la transparence et ses limites” in *Sociétés - Revue des sciences humaines et sociales*, 3/2011 and “La culture du secret et ses enjeux dans la Société de communication” in *Sociétés - Revue des sciences humaines et sociales*, 4/2014
- 2) BUZAN, Barry, *Popoarele, statele și teama*, Chișinău, Cartier, 2000
- 3) CHOAY, Françoise, *Alegoria Patrimoniului*, Bucharest, Simetria, 1998
- 4) CIOCEA, Mălina, *Securitatea culturală. Dilema identității în lumea globală*, Bucharest, Tritonic, 2009
- 5) FERGUSSON, Niall, “And How to Deal with It,” in *The New York Review of Books*, no. 56/2009
- 6) FILIP, Adrian, *Gândirea militară românească*, no. 1/2003, Bucharest
- 7) FONTAINE, André, *Istoria războiului rece*, vol. 1, Bucharest, Editura Militară, 1992
- 8) GAVRELIUC, Alin, *Psihologie interculturală*, Iași, Polirom, 2011
- 9) GHETĂU, Vasile, “Populații și religii la mijlocul secolului XXI” *Contributors.ro*, 9 April 2015
- 10) HOBBSAWM, Eric, *Globalisation, Democracy and Terrorism*, Little & Brown, 2008
- 11) IVAN, Adrian, *Statele Unite ale Europei*, Cluj-Napoca, CA Publishing, 2014
- 12) *Official Journal of the European Union* C 54/24
- 13) LATHAM, Robert, *Political Space: The New Frontier of Global Politics*, Yale, SUNY Press, 2002
- 14) MARIN, Gheorghe, “România în NATO - împliniri și aspirații la cinci ani de aderare,” *Gândirea Militară Românească*, no. 2, Bucharest, 2009
- 15) MOȘTOFLEI, Constantin & POPA, Vasile, *Rolul Uniunii Europene în asigurarea Securității Globale*, Bucharest, the “CAROL I” National Defense University, Centre for Defence and Security Strategic Studies, 2008
- 16) MUNCHAU, Wolfgang, *World Economy in 2010*, [http://www. TheTimes.co.za /Business /Article 1](http://www.TheTimes.co.za/Business/Article1)
- 17) SANJOSE ROCA, Monica, “L’identite europeenne de securitate et de defense,” in *Bulletin d’information de l’Observatoire Europeen de Securite*, no. 6/2003 and no. 8/2004
- 18) SEVERIN, Adrian, *Politica de Vecinătate Estică a Uniunii Europene și impactul ei asupra schimburilor economice și comerciale*, European Economic Summit, London, 11 April 2012
- 19) STEEL, Ronald, *Temptations of a Superpower*, Cambridge, London, Harvard University Press, 1995
- 20) TĂNĂSESCU, Elena & DORDEA, Aurel Ciobanu, *Politica externă și de securitate comună*, Bucharest, Center for Legal Resources, 2004

³³ Constantin Țanu, *Biserica și dimensiunea socială a securității*, București, Institutul European, 2012, p. 287.

- 21) ȚANU, Constantin, *Biserica și dimensiunea socială a securității*, Bucharest, European Institute, 2012
- 22) WALTZ, Kenneth, *Theory of International Politics*, New York, McGraw Hill, 1979
- 23) ZAHARIA, Rodica & BRĂILEAN, Tiberiu, *Uniunea Europeana și economia globală*, Iași, “Alexandru Ioan Cuza” University, Center for European Studies, 2005

MULTICULTURALISM IN THE ERA OF TERRORISM: AN ANALYSIS

Ecaterina Pătraşcu, Assoc. Prof. , PhD, "Mihai Viteazul" National Intelligence Academy and Mohammad Allam, PGT (History), Aligarh Muslim University of India

Abstract: Terrorism by state or non-state actors has emerged as an existential threat to humanity. Terrorism destroys the economic, political and social fabric of a nation and of a society. On a national level, terrorism can create mistrust among the people who have been residing together for centuries. As a result, the dream of a unified humanity, international government and shared dream of humanity is shattered.

Multiculturalism, which has brought many groups of people together for the betterment of the society, nation and humanity, has equally suffered. Many nations around the world which have sounded as being multicultural societies for centuries also got shattered. The promotion of multiculturalism in many nations which started from the post World War II has been jolted by the acts of terrorism.

The paper "Multiculturalism in the Era of Terrorism: An Analysis" is about the challenges posed by terrorism to multiculturalism in a global context: how terrorism has divided societies and how it has brought the people in confrontation; how it has stopped the march of the humanity for common goals; what are the prospects of the multiculturalism in the coming days.

This paper aims to understand the challenges to multiculturalism from terrorism so that a new plan of action can be taken to bring peace and prosperity in the world and the unity of the human being could be promoted by strengthening multiculturalism. People have to decide whether they would march on the path of peace and development together or turn themselves as warring groups in conflict against each other from different parts of the world.

Keywords: multiculturalism, era of terrorism, globalization, conflict, resilience

"Diversity is an aspect of human existence that cannot be eradicated by terrorism or war or self-consuming hatred. It can only be conquered by recognizing and claiming the wealth of values it represents for all."

— Aberjhani, *Splendid Literarium: A Treasury of Stories, Aphorisms, Poems, and Essays*

Introduction

One of the major characteristics of the beginning of the 21st century is the emergence of terrorism as a tool used by both state and non-state actors to achieve certain goals. The

inactiveness of international bodies in combating terrorism has given impetus to incidents of terrorism around the world. The death and destruction caused by the incidents of terrorism can be seen from the data provided by numerous organizations. According to Global Terrorism Database (GTD) from 1970 to 2015 more than 150,000 cases of terrorism have been reported¹. In the incidents of terrorism there are suicide bombings, beheading of innocent civilians, capturing and kidnapping of people - particularly women and children. Terrorism is creating fear among people, challenges to law and order as well as weakening the trust among people, societies and nations.

In the context of definition and incidents of terrorism, there is need to see the development of multiculturalism. Multiculturalism is a social set up for peaceful living by various groups of people. It is a social need for a better relation among the various cultures; it is a political process to empower the minority groups by sharing powers; it is a vision for the entire humanity as it calls for unity of all the groups of people who have any culture. It is a true manifestation of the democratic principle of equality by providing equal opportunity to all the groups. Raz (1998) refers to multiculturalism: "Multiculturalism" means—among other things—the coexistence within the same political society of a number of sizeable cultural groups wishing and in principle able to maintain their distinct identity"². This distinction could be maintained only in a liberal, democratic, political, social, and economic system. Multiculturalism can be called a parameter for a liberal democratic society. The higher the adoption of the multiculturalism, the more liberal and democratic a country will be.

Multiculturalism accepts each culture within totality - with all positive and negative aspects and with all pros and cons. The most important segment of accepting multiculturalism is trust, which is the function of many factors, such as national interest, homogeneity in the expectation of the community, common goals, humanistic approach and standard shared values. Multiculturalism, besides its conception as a shared vision for a society and a nation, brings enrichment in the life of an individual and promotes peace of the community and society. Without the peace of the individual and the community, the peace and the development of the nation cannot be achieved and maintained, and this can be achieved only as a result of the strong bond which comes from trust.

The acts of terrorism target the trust on which the bond among the citizens of the nation, members of a society, and the global world, is built. Trust is the matter of concern to the scholars of multiculturalism as terrorism weakens this trust. Is this the reason why a society which has remained peaceful and stable for centuries is refusing to live together with those communities whose members are involved in the acts of terrorism? The question which a scholar of multiculturalism has to answer is how terrorism is a big challenge to the multiculturalism. Is multiculturalism important for the success and failure of liberal democratic societies worldwide? How does terrorism put serious hurdles in the functioning of the multiculturalism? Where does multiculturalism stand in the age of terrorism?

¹ <https://www.start.umd.edu/gtd/about/>

² <https://www.peacepalacelibrary.nl/ebooks/files/Multiculturalism-Joseph-Raz.pdf>

The present paper has studied the challenges of terrorism to multiculturalism and terrorism in the context of multiculturalism. Furthermore, the paper has explored the history of multiculturalism and then studied the definition and incidents of terrorism around the world. Finally the paper has analyzed the challenges of terrorism to multiculturalism in the context of the raised questions.

March of Multiculturalism

Multiculturalism simply means the peaceful interaction of diverse cultures with their own distinctiveness. The UNESCO guidelines on intercultural education define multiculturalism as “the culturally diverse nature of human society. It not only refers to elements of ethnic or national culture, but also includes linguistic, religious and socio-economic diversity”³ This definition broadens the scope of diversity, including the ‘ethnic diversity’, ‘linguistic diversity’, ‘religious diversity’, and ‘socio-economic diversity’. The need is to see multiculturalism in a multidimensional framework.

When did multiculturalism draw the attention of states and scholars? Pain (2011) writes that “The growth of traditional forms of group identity (ethnic, religious, racial) strongly manifested itself since the end of the 1960s, and it further increased in the 1980s-1990s. At a certain point this trend engulfed most countries of the world, which has caused a global crisis of modernity that would last for almost half a century.”⁴ He points out that the starting of multiculturalism was in 1960 and its zenith was the period of 1980s -1990s. The astonishing point is that the starting of major events of terrorism was from the 1990s onwards.

Multiculturalism is also seen as a set of shared experiences of a number of cultural groups which are different and unique from their own perspectives. Basically this aspect of multiculturalism deals with the minority groups, whether they are ethnic, linguistic, religious etc. They are less in numbers thus powerless and in need of protection. Many scholars see ‘multiculturalism’ as a unifying force by empowering the powerless. Song (2016) states that “multiculturalism has been used as an umbrella term to characterize the politics of a wide range of historically disadvantaged groups, including African Americans, women, gays and lesbians, and the disabled, most self-identified theorists of multiculturalism tend to focus their arguments on immigrants who are ethnic and religious minorities (e.g. Latinos in the U.S., Muslims in Western Europe), national minorities (e.g. Catalans, Basque, Welsh, Québécois), and indigenous peoples (e.g. Maori in New Zealand, Native peoples in North America).”⁵ This definition of Song further adds one more group of people - the migrants. In spite of having the same religious identity, race and economic status, migrants are constituted into a separate identical group.

In the discourse on multiculturalism other aspects which have been highlighted by Song (2016) related to multiculturalism are the “identity politics”, “the politics of difference”

³ <http://unesdoc.unesco.org/images/0014/001478/147878e.pdf>

⁴ <http://eng.globalaffairs.ru/number/The-Divide-of-Multiculturalism-15143>

⁵ <https://www.law.berkeley.edu/php-programs/faculty/facultyPubsPDF.php?facID=7246&pubID=9>

and “the politics of recognition”.⁶ In this context, multiculturalism becomes a political tool to empower the diverse groups by demanding recognition from the dominant or hegemonic culture to various cultural groups. This is proving the major source of radicalization of politics and the emergence of hate politics in many European countries, which is weakening the multiculturalism. This aspect has been raised by Song when she states that “It is also a matter of economic interests and political power: it includes demands for remedying economic and political disadvantages that people suffer as a result of their marginalized group identities”.⁷

These aspects of multiculturalism pose many questions to the big homogeneous cultural societies: How to accommodate the other cultures with their due rights? How to accommodate the political and economic interests of the minority groups so the balance of the society and the nation remains intact. And foremost is how to make believe the minority groups for the justice being done to them? How to control the small section of people who are anti-minority? How to protect the radicalization of the politics on the question of sharing of powers with minority groups?

The rise of multiculturalism in the western world can be seen from 1970 to 1990. ‘Multiculturalism’ has been adopted by many nations of the western world in anticipation of the outcome of the globalization or on experimental basis to accommodate the migrants due to shortage of labourers and workers or need of more labourers to boost the economy.

The existence of multiculturalism can also be seen in historical terms. There are many nations where multiculturalism is part of the postmodern discourse but the diversity of cultures has existed for centuries in some other forms or other names. Among these nations there are India, Indonesia, Kazakhstan, Malaysia, Mexico, Mauritius etc.

The emergence of ‘globalization’ as a world force pushed many countries to bring changes in their nations caused by the large migration of people. Such examples are Germany, Canada, Australia, United Kingdom etc. which adopted multicultural policies for economic reasons to accommodate the various cultural groups for a peaceful society.

Thus by reaching the end of the 20th century, many nations adopted multiculturalism as their national policy and multiculturalism emerged as powerful unifying force for the nations having diverse groups of people.

The Age of Terrorism

Terrorism is one of the existential threats to humanity if one sees the magnitude of its destruction and contraction of the world due to fear spread by it. Reaching on a definition of terrorism acceptable to all is difficult as every group of people sees terrorism from their own angle but all agree that it is a destructive force for humanity and a big challenge to the peaceful world, particularly to the peaceful co-existence for a nation having diverse cultural groups.

⁶ Song, Sarah, "Multiculturalism", *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* (Winter 2016 Edition), Edward N. Zalta (ed.)

⁷ <http://plato.stanford.edu/cgi-bin/encyclopedia/archinfo.cgi?entry=multiculturalism>

The adopted resolution of UN General Assembly in 1994 titled “Measures to Eliminate International Terrorism” describes terrorism as “Criminal acts intended or calculated to provoke a state of terror in the general public, a group of persons or particular persons for political purposes, are in any circumstance unjustifiable, whatever the considerations of a political, philosophical, ideological, racial, ethnic, religious or any other nature that may be invoked to justify them.”⁸ The Arab Convention for the Suppression of Terrorism defines terrorism as “Any act or threat of violence, whatever its motives or purposes, that occurs in the advancement of an individual or collective criminal agenda and seeking to sow panic among people, causing fear by harming them, or placing their lives, liberty or security in danger, or seeking to cause damage to the environment or to public or private installations or property or to occupying or seizing them, or seeking to jeopardize national resources.”⁹ The UN panel (2005) defines terrorism as “any act intended to cause death or serious bodily harm to civilians or non-combatants with the purpose of intimidating a population or compelling a government or an international organization to do or abstain from doing any act.”¹⁰ The European Union defines terrorism (Art.1 of the *Framework Decision on Combating Terrorism* - 2002) as “given their nature or context, [what] may seriously damage a country or an international organization where committed with the aim of: seriously intimidating a population; or unduly compelling a Government or international organization to perform or abstain from performing any act; or seriously destabilizing or destroying the fundamental political, constitutional, economic or social structures of a country or an international organization.”¹¹

The United States has included the terrorist activities under US Patriot Act of 2001 as “• threatening, conspiring or attempting to hijack airplanes, boats, buses or other vehicles. • threatening, conspiring or attempting to commit acts of violence on any "protected" persons, such as government officials • any crime committed with "the use of any weapon or dangerous device," when the intent of the crime is determined to be the endangerment of public safety or substantial property damage rather than for ‘mere personal monetary gain’ ”¹² What is common in all definitions is the defining of terrorism in the context of creating fear or panic or threatening to the people in any form and by any means.

In the present study the terrorism of post World War II has been taken into consideration, particularly the period of multiculturalism, otherwise being clear that terrorism is not new phenomenon. In various historical contexts it can be found in every society and nation in one form or another.

The start of modern terrorist activities can be seen in the decade of 1970, particularly in the context of the Israel-Palestine struggle. A series of terrorist activities were performed by state or non-state actors in the name of protecting national interest from now onwards

⁸ <http://www.un.org/documents/ga/res/49/a49r060.htm>

⁹ <http://scholarship.law.berkeley.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1039&context=jmeil>

¹⁰ <http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=13715#.WDW1fbJ97IU>

¹¹ <https://www.law.kuleuven.be/iir/nl/onderzoek/opinies/EPCterror.pdf>

¹² <https://dema.az.gov/sites/default/files/Publications/AR-Terrorism%20Definitions-BORUNDA.pdf>

around the world in Europe, Asia, Latin America and Africa. How Afghan Jihad against USSR was backed by the United States, how Pakistan and the Arabs contributed to the spread of terrorism, is a matter of debate, but certainly a large number of youth from Islamic world were introduced to violence during all this time.

Whether the acts of violence of Afghan Jihad, Israel-Palestine, Irish Movement and others, were politically motivated or religiously motivated can be a matter of debate but what is certain is that they led to the rise of violence in the modern world. What one should ponder over these acts of violence is how they can be termed as acts of terrorism. In spite of their nature these acts were fatal for the unity of the people and the peace of the world.

Since when religion has become the motivator of acts of terrorism has to be seen. Writing in *Indian Defense Review*, Verma (2010) points out for religious angles in the terrorist activities. He writes that “In the 1990s religious motivation has captured the centre stage. This development introduces an abstract concept into the phenomenon. Terrorists of the new breed consider their acts sanctified by God and, therefore, are not deterred by the values of any society other than their own.”¹³

Another form of terrorism can be seen from the battlefields of Iraq and Syria. Here the acts of terrorism are unleashing by the mercenaries. They are hired people fighting for money. The case of ISIS, Al-Qaeda etc can be seen in this category.

And when did the present day terrorism start? RAND Corporation documents stretch the period of terrorism for forty years on the magnitude of occurrence of the acts of terrorist activities. According to RAND Corporation “The order of magnitude has increased almost every decade. In the 1970s the bloodiest incidents caused fatalities in the tens. In the 1980s, fatalities from the worst incidents were in the hundreds; by the 1990s, attacks on this scale had become more frequent. On 9/11 there were thousands of fatalities, and there could have been far more. We now contemplate plausible scenarios in which tens of thousands might die.”¹⁴

Some others stretch the beginning of the terrorist activities from 1980 onwards when in Lebanon in 1983 more than 300 people were killed and after that a series of terrorist activities took place in Israel, Egypt, India, Argentina, Saudi Arabia, Tanzania, Yemen, Philippines etc. The important point of all these acts of terrorism was that they were taken lightly by international community. It was the 09/11 terrorist act alone which put the discourse of terrorism at an international level and people of the world realized how destructive the force of terrorism is. The 09/11 act succeeded to create division between the people of Islamic and the Western world or in other words, the crack appeared between two important constituents of multiculturalism.

Where does the point of genesis of the present day terrorism lie? The 09/11 Commission Report (p-52) states that “The bankruptcy of secular, autocratic nationalism was evident across the Muslim World by the late 1970s. At the same time, these regimes had closed off nearly all paths for peaceful opposition, forcing their critics to choose silence, exile,

¹³ <http://www.indiandefencereview.com/news/international-terrorism-a-perspective-to-current-scenarios/>

¹⁴ http://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/reprints/2006/RAND_RP1215.pdf

or violent opposition. Iran's 1979 revolution swept a Shia theocracy into power. Its success encouraged Sunni fundamentalists elsewhere"¹⁵ The Islamic world could not open the society and politics which led the rise of political violence in the name of religion used by the ruling class and ruled. This could be a lesson for those societies and nations where the political class or dominant cultural group ignores the need of sound multicultural policy. The rise of violence in the Islamic world was not only religion but also the political, economic and social marginalization of many groups of people. This may be repeated in the western world if they ignore the basis of religion and culture.

The attack of 09/11 forced America and Allies to respond militarily in the Islamic world. The attack led the immense change in the world with increasing number of terrorist activities. The terrorist activities increased both in numbers and magnitude. On the basis of data from 2006 to 2015, the number of deaths in the year 2006 was 20,487 and 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015 was 22719, 15708, 15310, 13186, 12533, 11098, 18066, 32763, and 28328 respectively.¹⁶ What the point of astonishment is, is that in spite of awareness and combating terrorism worldwide, the number of deaths is alarming. The fear of people due to terrorism can be seen in security measures taken by the nations.

If one sees the menace of terrorism in suicide attacks then data is enough to show the alarming situation. In 1982 there was only one case of suicide attack reported, a number which steadily rose till 2001 to 46 cases. But after 2001, the cases of suicide attacks increased manifold. In 2003 the number of suicide attacks was 175, which rose to 525 in 2007, 479 in 2013, 598 in 2014, and 652 in 2015 respectively.¹⁷ As per the Country report on Terrorism 2015 of USA, the total number of terrorist attacks in 2015 was 11, 774 with total death of 28,328 and 12189 kidnapping and hostage.¹⁸

The country with the highest number of attacks is Iraq (2418), followed by Afghanistan (1708), Pakistan (1009), India (791) etc. The fact is that none of the countries of Europe, America, and Australia figured in the top countries of terrorist attacks.

In term of tactics used by terrorists, the percentage in 2015 of the bombing/explosions was about 52%; armed assault - 23%; hostage taking - about 9%; facilities/infrastructure attack - 8%, and assassination - about 8%.¹⁹

In terms of the type of targets, the most affected is the Private Citizens & Property, which have been targeted 4514 times, followed by other important parts of society like Religious Figures / Institutions (394), Transportation (381), Educational Institution (297), Utilities (255), Journalists & Media (146), Airports & Airlines (23), Food or Water Supply (17) and Tourist (7) times.²⁰ The targets show the special threat to the fabrics of the society on which multiculturalism stands.

¹⁵ <https://9-11commission.gov/report/911Report.pdf>

¹⁶ <https://www.statista.com/statistics/202871/number-of-fatalities-by-terrorist-attacks-worldwide/>

¹⁷ <https://www.statista.com/statistics/251324/number-of-suicide-attacks-worldwide/>

¹⁸ <http://www.state.gov/j/ct/rls/crt/2015/257526.htm>

¹⁹ <http://www.state.gov/j/ct/rls/crt/2015/257526.htm>

²⁰ <http://www.state.gov/j/ct/rls/crt/2015/257526.htm>

Terrorism does not bring only death and destruction but also fear, mistrust, loss of hope, anger, retaliation, negative image, anarchy and poverty. In such conditions, there is need to see the prospect of multiculturalism in the world.

Where does Multiculturalism stand now?

The era of 1990s witnessed the rise of terrorist activities as well as the retreat of multiculturalism in the world as many scholars have pointed out. There may be other reasons for the retreat of multiculturalism but the present paper has taken terrorism as a major challenge to multiculturalism.

During late twentieth century, the rise of terrorism and decline of multiculturalism can also be seen in the academic discourse of Francis Fukuyama (*The End of the History and the Last Man*-1992) and S.P. Huntington (*The Clash of Civilizations and the Remaking of World Order*-1996). On the one hand, Francis Fukuyama's thesis gave victory to the ideology of western liberal democracy by declaring defeat to the all the other ideologies of the world. Further, he argues for the legitimacy of the liberal democracy for the future government of the world. He says (p-XII) that "I argued that a remarkable consensus concerning the legitimacy of liberal democracy as a system of government had emerged throughout the world over the past few years, as it conquered rival ideologies like hereditary monarchy, fascism and most recently communism. More than that, however I argued that liberal democracy may constitute the "end point of mankind's ideological evolution" and the "final form of human government" and as such constitute the end of history."²¹

This proposition of Fukuyama about the absolute dominance of western liberal ideology ended the change of collaboration with other ideologies. It means that the vision for a society based on various ideologies or identities shattered, which also shattered the path of multiculturalism in the Western world. Why would a homogeneous society based on victorious ideology share the power, aspiration and development with the communities based on defeated ideologies? And in this context the reaction of other communities which were aspiring for power sharing at national and international levels can be analyzed as one of the possible reasons of terrorism. In the discourse of multiculturalism in the light of Fukuyama's thesis, terrorism may be a violent reaction of the marginalized and powerless community for its own rights. This thesis of Fukuyama on western ideology and ideologies of the rest of the world brought various groups of people into conflict. Whether we call that conflict terrorism or clash of civilizations, it does not matter, since it shattered the peace of a multicultural society and consequently the globalization and prospects of liberal democracy. The western world that experienced peace and prosperity by united efforts of various groups of people was provoked to fight in the name of ideology and culture or, in a broader sense, in the name of civilization.

The thesis of Samuel Huntington of 'the clash of civilizations' or at small level 'culture' emerged as another major challenge to multiculturalism and a major source of

²¹ <https://docs.google.com/file/d/0B-5-JeCa2Z7hek4yZGIwSFJyYUU/edit>

western military intervention in various parts of the world, which gave birth to a strong response of the militarily defeated people in the form of deadly incidents of terrorism. Huntington states (p-25) that “First, differences among civilizations are not only real; they are basic. Civilizations are differentiated from each other by history, language, culture, tradition and, most important religion. The people of different civilizations have different views on the relations between God and man, the individual and the group, the citizen and the state, parents and children, husband and wife, as well as differing views of the relative importance of rights and responsibilities, liberty and authority, equality and hierarchy. These differences are the product of centuries. They will not soon disappear”.²² The work of Huntington encouraged those groups who believed in the ‘cultural superiority of the west’ and provoked the onslaught on those cultural groups which were militarily weak. It means no future collaboration with these groups of people as they could not change their culture due to practicing for centuries. The power which Europe would get from multiculturalism was wiped out and even put into danger of disintegration. Can BREXIT be the start of the disintegration of European Union due to failure of ‘multiculturalism’?

S. P. Huntington torn well the ongoing integration of the various groups of the people through multiculturalism and succeeded to put hold on multiculturalism in the liberal democracies of the west. The rise of radical political groups in many countries can be seen in this context.

Many scholars from the Islamic world and other cultural zones rejected the theory of Huntington as his theory put the whole world in cultural competition for hegemony and as a result, in confrontation. How much the fall of Russia and “green zone” provoked the action of US and allies needs to be investigated but the military action against a section of the people of Afghanistan and Iraq sent a wrong message to the Islamic world. The attack of 09/11, the military response of the West, and the reaction of a section of the Islamic world, intensified the terrorist activities in the world. What the people from both sides could not understand was that it was not the ‘clash of the civilization’ but ‘clash of the interests of the ruling classes which brought upon the common people.’

The rise of terrorism made complex the “identity politics”, “the politics of difference” and “politics of recognition” as the deficit of the trust experienced by the people. This trust deficit was further weakened when ‘multiculturalism was seen in the light of politics and government policies. In the east, particularly in the case of Iraq, a large number of Christians migrated to other countries with the fall of Saddam Husain. The people of Iraq started to see their own people in the context of the countries which attacked them. This is the case with Pakistan, Afghanistan, Sudan, Egypt etc. In the case of the west, multiculturalism weakened when the people were frightened by terrorism and the reason is not the programmes and policies of the government but the religion, race and culture of the people. The response of the terrorists is not seen in non-alignment from their co-religious people by a host country as citizens and part of the society and community. And thus this policy of the radical politicians

²² <http://users.metu.edu.tr/utuba/Huntington.pdf>

and the terrorist groups succeeded in creating trust deficit among the common people and weakened the process of ‘multiculturalism’.

The resistance of the process of globalization by various groups of the world also weakened multiculturalism. The people around the world, whose economic and political interest has been advanced by globalization through large migration and technological integration, could not accept the ‘cultural mixing’ of the people. The opponents of globalization turned towards the ‘clash of Cultures’ which encouraged the violent reaction from the fundamentalist and radicals. One of the grievances that many terrorists groups from Islamic world raised against the west was the fear of westernization of the Islamic society by the western powers, by forceful implementation of western culture, by controlling their nation government of dictators and kings.

Terrorism has been taken into the context of one community. The culture of violence has been classified as per the convenience of the community. As a result, terrorism has been associated with the Muslims, the discourse on terrorism of the world being centered on a particular community. As a result the trust and relation which has bridged two communities for long has been shattered. When terrorism was associated to a particular identity then naturally the trust would also shatter with that community. As a result, the building of multiculturalism shattered in those countries where Muslims have to be integrated with the rest of the population. The cases of many European nations are relevant examples. Why did the Chancellor of Germany and Prime Minister of Britain utter that multiculturalism has “failed”?²³ This acceptance of failure is in the context of a single religion and a particular community. If not, then which are other communities which could not be accommodated? Does this acceptance relate to the rise of terrorism or emergence of radical politics or both?

Terrorism has weakened the trust of the people as one sees the rise of radical politics not in Europe but also in Asia and USA based on hatred against marginalized community, yet it did not destroy the fabric of the multiculturalism. Among many countries only few have criticized multiculturalism liberally but did not reject it completely. These failures seem to be more political in nature than the failure of multiculturalism not functioning properly.

Multiculturalism in present needs more attention due to terrorism. Globalization cannot move ahead without accepting multiculturalism. Globalization has created more economic opportunities at various locations around the world which cannot be achieved without the large migration and changing pattern of cultural set up of regions and nations. There is no doubt that terrorism has created fear among the people in the host societies and nations but they have not turned down ‘multiculturalism’. Examples can be seen in Canada, Australia, India, Indonesia, UAE, Malaysia etc.

The world has become so diversified due to the technological and physical integration of the world that each and every nation is presenting a milieu of cultures. The notion of moving toward a global government or a single world government cannot be achieved without the unity of the diverse groups of people and cannot be achieved without the unity of the

²³ www.independent.co.uk/news/uk/politics/cameron-my-war-on-multiculturalism-2205074.html

people of diverse groups. They may be religious minority or they may be racial minority or they may be marginalized community or they may be people of different culture but they have to be united.

Terrorism can create fear, create mistrust and suspicion but cannot cut the ties which the modern civilization aspires to achieve. The very idea of the European Union, UNO and United humanity is based on the collaboration of the various cultural groups of the people. The European Union is a multicultural block in a large sense, encompassing people of numerous identities based on race, religion, language, culture etc. Can BREXIT destroy the European Union-a vision of the people of Europe for a better society? If EU can accept the groups of people of various identities into its ambit then why not the people from outside of the EU, too? If the answer is 'no' then there is problem in the approach of the people of EU on multiculturalism, not in the functioning of multiculturalism.

So, in the present time, there is a backlash against multiculturalism on terrorism but it would not be permanent. It's temporary. The world has reached such point of integration where there is no way for retreat for any group of people or nation on any pretext. Donald Trump's victory can raise a wall for few years; terrorist groups can create fear; Germany and Britain can utter failure but the march of multiculturalism cannot be halted as the vision for the united humanity in 21st century is not a work of few groups of people of particular identities but the efforts of all human beings residing on this globe.

Some Suggestions for Multiculturalism

1. There is need to understand multiculturalism in a multidimensional framework, not in particular context.
2. The discourse on multiculturalism should be seen in the context of the vision for the future global world encompassing on numerous groups of people. If multiculturalism cannot succeed at society or state level it cannot be successful at world level. Thus all such international organizations which have been created would fall.
3. The peace in the world should be promoted through a multicultural approach.
4. Multiculturalism should be seen as the important element of the success of western liberal democracy. If a liberal democracy cannot promote multiculturalism then it cannot be a model form of government for those nations which are multi-ethnic, multi-religious, multi-lingual and multi-cultural. Thus the declaration of Fukuyama of the victory of western liberal democracy is misleading and not correct and has to wait till it successfully accommodates with multiculturalism.
5. There is need to reject the 'clash of civilizations' thesis of Huntington while studying multiculturalism. Multiculturalism emphasizes the acceptance of diversity and mutual respect to diverse groups while 'clash of civilizations' brings various groups in competition and confrontation.
6. There is need to understand multiculturalism in the context of globalization and the work that was done by the western civilization to the colonies by introducing there their western liberal ideas of democracy, equality, welfare state, human rights etc

7. There is need to see terrorism in the context of politics rather than of common people. On a political ground it would create fewer problems for multiculturalism.
8. There is need to see multiculturalism as a people's movement rather than the movement of marginalized and powerless. By seeing it as the people's movement, the vision for humanity could be achieved with people's effort and in peaceful manner while accepting it as powerless and marginalized would lead to confrontation and violence.
9. There is need of intercultural education for the better understanding of the cultures of the people living in a multicultural society.
10. There is need to promote multilingual policy among the migrants and the hosts for better understanding and for this there is need of more and more cultural gathering to show the brighter side of the culture of hosts and migrants.
11. There is need of training to the migrants in the culture of the host countries, in the social and religious values.
12. There is need of a united stand against the terrorist activities and avoidance of mistrust and confrontation on the basis of suspense. Only a united stand of the world communities could defeat terrorism.

References

1. <https://www.start.umd.edu/gtd/about/>
2. <https://www.peacepalacelibrary.nl/ebooks/files/Multiculturalism-Joseph-Raz.pdf>
3. <http://unesdoc.unesco.org/images/0014/001478/147878e.pdf>
4. <http://eng.globalaffairs.ru/number/The-Divide-of-Multiculturalism-15143>
5. <https://www.law.berkeley.edu/phpprograms/faculty/facultyPubsPDF.php?facID=7246&pubID=9>.
6. Song, Sarah, "Multiculturalism", *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* (Winter 2016 Edition), Edward N. Zalta (ed.)
7. <http://plato.stanford.edu/cgi-bin/encyclopedia/archinfo.cgi?entry=multiculturalism>
8. <http://www.un.org/documents/ga/res/49/a49r060.htm>
9. <http://scholarship.law.berkeley.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1039&context=jmeil>
10. <http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=13715#.WDW1fbJ97IU>
11. <https://www.law.kuleuven.be/iir/nl/onderzoek/opinies/EPCterror.pdf>
12. <https://dema.az.gov/sites/default/files/Publications/AR-Terrorism%20Definitions-BORUNDA.pdf>
13. <http://www.indiandefencereview.com/news/international-terrorism-a-perspective-to-current-scenarios/>
14. http://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/reprints/2006/RAND_RP1215.pdf
15. <https://9-11commission.gov/report/911Report.pdf>
16. <https://www.statista.com/statistics/202871/number-of-fatalities-by-terrorist-attacks-worldwide/>
17. <https://www.statista.com/statistics/251324/number-of-suicide-attacks-worldwide/>

18. <http://www.state.gov/j/ct/rls/crt/2015/257526.htm>
19. <http://www.state.gov/j/ct/rls/crt/2015/257526.htm>
20. <http://www.state.gov/j/ct/rls/crt/2015/257526.htm>
21. <https://docs.google.com/file/d/0B-5-JeCa2Z7hek4yZGIwSFJyYUU/edit>
22. <http://users.metu.edu.tr/utuba/Huntington.pdf>
23. www.independent.co.uk/news/uk/politics/cameron-my-war-on-multiculturalism-2205074.html

AN ETHICAL AND A POLITICAL PERSPECTIVE OF OVERCOMING DEHUMANIZATION OF SOCIALLY EXCLUDED GROUPS. AN EASTERN EUROPEAN PERSPECTIVE

Ana Pantea

Assist. Prof., PhD, “Babeş Bolyai” University of Cluj-Napoca

Abstract: The present paper applies the theoretical framework of recognition theories to socially excluded groups in order to promote the new framework for an inclusive society. Public policies for equalizing opportunities and encourage inclusion for marginalised groups in eastern Europa are seldom considering the issue of moral recognition in order to approach concrete policy measures. In spite of the theoretical weight of the terms, such an approach could be prolific for the future. Thus, it is relevant to highlight the present-day “vicious” circles of misrecognition of socially excluded citizens and to analyse different forms, motivations and consequences of moral misrecognition present in European countries. In such extend, the paper analyses the (self)perception of misrecognised citizens in their home countries and in those countries where they migrate. The general aim is to provide a policy-relevant theoretical framework based on recognition theories and to provide significant anthropological field research concerning the moral status of excluded groups in the context of massive migration from Eastern Europe to other part of the continent.

Keywords: dehumanisation; inclusive society; recognition theories; social exclusion; Eastern Europe

“To live in the world produced by high modernity has the feeling of riding a juggernaut”
Anthony Giddens

Introduction

Within the space of the last two decades, we have witnessed all over the world important advance in the field of social inclusion, economical redistribution and political recognition. From a theoretical standpoint, inclusion, redistribution and recognition are implicit if not explicit nowadays in almost all types of theories. From a practical standpoint, our everyday social life draws attention on the way we see and manage our interactions in terms of recognition of difference, inclusion of otherness, just distribution of material goods, etc. But

in spite of all theoretical efforts, recent social events and theoretical movements in France, Hungary, Italy or UK underline the political long term effects of the experience of social or cultural misrecognition, disrespect or even dehumanization. We have come to realize today “that the recognition of the dignity of individuals and groups forms a vital part of our concept of justice.” (Honneth 2001, p. 44)

In the last two decades as well, we have experienced exceptional economic, political and social transformations. In Europe, the redefinition of the ideological and economical boundaries has brought advantages for many of its citizens. But the dark site of this phenomenon is the increasing marginalization of some groups. Amongst them are the socially excluded ones for whom extended forms of poverty and lack of self-esteem and self-respect has become an ordinary form of being (Kennedy & Danks 2001; UNDP 2007). In Eastern European, we can notice two major consequences of this phenomenon. First, we can notice the rise and spread of violent forms of anti-Semitic and anti-Roma attitude in this part of Europe. Second, we are witnessing massive migration of Eastern European citizens to Western and Northern Europe as the last hope for many for a good life in terms of political rights, moral recognition and economical status.

In this respect, I defend the thesis that a new aim for contemporary political actions should be an ethical approach of recognition which could determine an improvement of group self-consciousness of Eastern European excluded groups through new theoretical attitude manifest in transnational policies and social measures. Several primary actions are taking place: data on exclusion and poverty are collected, measured and compared in supra-national structures, joint actions are conceived, etc. (UNDP 2002; De Laat & Bodewig 2011; Vermeersch 2007). Such developments seem indicative of the growth of a common space for actions towards social and cultural inclusion of marginalised groups – actions that could be less state-centered and allows claims to be framed in ethical terms. From a theoretical standpoint, comprehensive recognition policies, specially conceived for Eastern Europe may offer additional avenues for the advocates of social inclusion of some groups for raising demands about recognition and redistribution. From an applied standpoint, nowadays the strong national politics still maintain the social and economical status of marginalized groups and conserve their excluded status. Therefore, the importance of an innovative ethical and political approach is welcome in order to overcome misrecognition.

Current research

Debate on recognition and redistribution

Recognition and disrespect have become key concepts within the field of moral, social, and political theory. That the reproduction of our lives is governed by mutual recognition, “because one can develop a practical relation to the self only when one has learned to view oneself, from the normative perspective of one's partners in interaction, as their social addressee.” (Honneth 1995, p. 92) The matter of recognition has become prominent in social and political theory over the last two decades under the “patronage” of the Hegelian conception of *Kampf um Anerkennung*. Hegel was one of the first philosophers who argued that subjectivity is something that can only be achieved within a social context, within a community of minds and that it has its ground in an intersubjective process of recognition. In philosophy, “recognition designates an ideal reciprocal relation between subjects in which each sees the other as its equal... one becomes an individual only in virtue of recognizing, and being recognized by, another subject” (Fraser 2003, p. 10)

The recent development of the “politics of recognition” (Taylor 1992) wants to shed light on

the demands made by members of oppressed and marginalized social groups. In this regard, an important step was to bring recognition into view as a unique but neglected human good; as “a vital human need” (Taylor 1992, 26). The most prominent contemporary theorists of recognitions are Charles Taylor, Axel Honneth and Nancy Fraser. In spite of significant differences between them, they are united in the conviction that “contemporary politics have seen a shift away from ideas of class, equality, economy and nation towards those of identity, difference, culture and ethnicity.” (Thompson 2006, p. 3)

For instance, according to the normative view of Honneth, recognition is seen as a category that conditions subjects’ autonomy on intersubjective regards. There are three key factors that shape individuals’ capacity to fruitfully engage with others: the sense of a basic (1) self-confidence, (2) self-respect and (3) self-esteem. The initial love relationship is conceptually and genetically prior to every other form of reciprocal recognition. In this context, Honneth relies on the “object-relations theory” of early childhood experience, which lays emphasis on the fact that the “development of children cannot be abstracted from the interactive relationships in which the process of maturation takes place.” (Honneth 1995, p. xiii) When a human beings possesses “self-confidence”, (s)he will be able then to acquire self-respect. As Honneth understands it, self-respect has “less to do with whether or not one has a good opinion of oneself than of one’s sense of possessing of the universal dignity of persons” (Ibid, p. xiv). Related to this, being accorded rights is also crucial to self-respect. While “self-respect is a matter of viewing oneself as entitled to the same status and treatment as every other person, self-esteem involves a sense of what it is that makes one special, unique.” (Ibid, p. xvi) What “distinguishes one from others must be something valuable. Accordingly, to have the sense that one has nothing of value to offer is to lack any basis for developing a sense of one’s own identity.” (Idem)

The underlying premise for both Honneth and Fraser is the fact that distributive injustice has not disappeared in the 21st century. “On the contrary, economic inequalities are growing, as neoliberal forces promote corporate globalization and weaken the governance structures that previously enabled some redistribution within countries.” (Fraser & Honneth 2003, p. 2) Honneth basically suggests a “normative monism” where recognition is a fundamental moral category and distribution is derivative. On the contrary, Fraser propose a “perspectival dualist” analysis which mean that the two dimensions are co-fundamental and mutually irreducible dimensions of justice. Fraser’s general thesis is “that justice today requires *both* redistribution, *and* recognition. Neither alone is sufficient.” (Ibid, p. 10). The debate between Honneth and Fraser is settled down on three levels: the one of moral philosophy – the priority of “the right” over “the good”; the one of social theory that put in question the relation of economy an culture, and the structure of capitalist society; and last, the level of political analysis which interrogates the relationship between equality and difference, between economic struggles and identity politics, social democracy and multiculturalism. Fraser’s “perspectival dualism can be considered a fruitful theoretical position when we are taking into account marginalized groups.

Debating dehumanization

Dehumanization refers to processes in which individuals or groups are understood as somehow lacking the quality of humanity. Others can be perceived as lacking characteristics that in-group members take to be characteristically human (sense of morality, civility, higher cognitive or moral abilities, etc.). Unfortunately, members of a group occasionally see people of a certain ethnicity as animal-like (animalistic dehumanization) or as automatons

(mechanistic dehumanization). In extreme cases, such out-group members are met with disgust and perceived as somehow non-humans or sub-humans, as beings *without an inner life* (Haslam 2006). It seems that in such cases recognition and the grasp of another as a fellow human is missing (Haslam *et al* 2005; 2006; 2008; 2007; Bain *et al* 2009). Dehumanization is more a matter of degree. Recent studies on intersubjectivity deliver evidence that our basic sense of others as human beings being constitutively context-dependent. Thus, the fundamental level of understanding others as others is fundamentally context dependent – an aspect that any ethics must account for.

Can social exclusion and migration be related to ethnic criteria?

Migration is one of the most delicate issues concerning excluded groups like Roma in Eastern Europe, especially after Eastern European states had accessed European Union. The main question is whether the migration potential for Roma differs or not from that of other excluded citizens in Eastern Europe. Fleck and Rughinas (2008) gave evidences using empirical surveys that the migration potential of Roma is generally higher than that of non-Roma in Romania. Roma migration is around twice as high, while for short-term migration it is more than three times as high compared with non-Roma. According this survey, the Roma wants to migrate even under harder conditions than other ethnic groups (Fleck & Rughinas, 2008, p. 25-30).

In the 21st century, “ethnicity” unfortunately sometimes just replaced the analytical gap let by the inappropriate use of the concept of “race” as an explanatory tool for cultural, social and political “differences”. (Barth 1969; Belton 2005; Jenkins 1999) Race and ethnicity has both set up as distinctive form of categorization a group without having any objective reality (Belton 2005; Malik 1996) and this attitude can dehumanize the group as a whole. The relatively “Romantic” acceptance of Roma ethnicity today has proof its vagueness and this ethnicity “cannot be accurately understood as a hygienic continuity of blood, race, ethnicity or hereditary factors. (...) [S]ocial and economic considerations need to be included in the analysis of Traveller identity in order to produce a more precise analysis of the Gypsy and Traveller population.” (Belton 2005, p. 46)

In spite of majority researchers standpoint, some consider that “with the exception of educated Gypsy intellectuals who run the Rom(ani) political parties, the Rom(a) do not have an ethnic identity. For them, identity is constructed and constantly remade in the present in relations with significant others, not something inherited from the past.” (Stewart 1997, p. 28).

Even if we regard Roma as an ethnic group, it has to be mentioned the unusual structure of the group. “The uniqueness of the Gypsies lies in the fact that they are a transnational, non-territorially based people who do not have a ‘home state’ that can provide a haven or extend protection to them.” (Barany 2002, 2) In such extend, for the Roma every country they settle down for a period is a “country of residence.” Comparing with other groups, like, for instance, the Kurds, the Jews or the Berbers; the Roma don’t have a homeland or territory to which they periodically or symbolically return. “They are unique in their homelessness, a situation that, in important respects, explains their marginality as well as their relationship to the states of Europe and beyond.” (Barany 1998, 143)

In this respect, one of the goals of the project is to show that academic discourse on ethnicity cannot shadow the ethical, social and political background of the excluded groups who face economical and social disadvantages and dehumanization. Scholars are seldom search for non-ethnic explanations for this inequality giving the fact that the main debate is focused on

existence or nonexistence of ethnic identity.

Theoretical background and aims: steps towards an integrative account

In my previous research on intersubjectivity (Pantea 2010), I was concerned with the meaning of otherness, foreignness, of what means “friend-enemy” and exclusion in the ubiqueness of social and political context. Intersubjectivity is based on the relationship between distinct subjects, one in which I and Thou are involved, and the co-constitutive relationship between them, a relationship which confers mutual recognition. From a social standpoint, self-consciousness is the result of a relationship with another. Self-consciousness is a construct that settles through multiple interactions: orientation of a person to another involves: interaction, communication and the sharing of common goal. Establishing a sense of shared experiences (between parents-child, social group, etc.) is through intentionality of the participants, through the participation in a common activity and, finally, by serving the common purpose and value systems. Establishing a sense of common and shared experience is the ultimate foundation of any form of recognition.

The motivation of the present project paper has been given by bibliographical and oral evidences I have gathered in Romania and Hungary during six community studies I realized from 2007 up to present. We can notice new explanatory paradigms of group mobility (based on value system, not only on economical stimulus) and new preferences of migration destinations, as well as new working strategies of Eastern Europeans (referring to Romanian and Hungarian citizens, especially Roma, but not exclusively). The main aim of the present research proposal is to analyse the ethical and political dimension of recognition (considered as a driving factor) in the social context of exclusion, and to compare political recognition strategies in Eastern and Northern Europe of misrecognised groups.

The present research project has four main goals in conducting the inquiry:

1. To highlight the present-day “vicious” circles of misrecognition of East European citizens and to make a comparison with different forms of misrecognition from other European countries.
2. To analyse an ethical dimension of misrecognised Eastern European citizens (Roma and non-Roma) in their home countries and in Scandinavia (fieldwork will be fulfilled in Finland, Sweden and Norway) using the theoretical framework of recognition.
3. To compare the social and moral status, as well as income opportunities and working habits of Eastern European citizens with that of other migrant EU citizens living in the same location.
4. To provide a policy-relevant theoretical framework based on recognition theories and to offer significant anthropological field research concerning the moral status of excluded groups in a context of massive migration tendency of Eastern Europeans on other part of the continent.

Conclusion

Using complementary methods during the whole research (social and political theories, ethics and community studies) can be considered a constructive and innovative approach for examining a comprehensive understanding of excluded groups living under different conditions of exclusion, dehumanization or even anonymization. The methods that will be used are as follows:

1. To depict the theoretical framework of the “struggle for recognition” and “the politics of recognition” (Charles Taylor, Honneth, Fraser et al.) and the ethical consequences of the phenomenon.
2. To present an eloquent synthesize of representative surveys made in the last 10 years in Eastern Europe on excluded groups (Roma and non-Roma) with high migration potential, and having an outcome in social and political theory.
3. To apply the theoretical framework to three samples of socially excluded group.
4. To make three community studies in three different countries (Sweden, Norway and Finland) where migration potential of Eastern European excluded group has increased in the five years.
5. To create a new comprehensive model, having a profound ethical and policy-making implication, related social exclusion from and of of Eastern European citizens.

The goal of the present research paper was to analyze misrecognized groups in order to present policy relevant argument with a moral perspective: these groups could be considered agents of social change towards ensuring recognition, eliminating prejudices and unequal treatment, increasing self-esteem, and affirming political representation for themselves and for the whole Eastern European region.

BIBLIOGRAPHY

Alfred J. L. (2005). *Postcolonial Whiteness: A Critical Reader on Race and Empire*, New York: State University of New York Press.

Bain, P., Park, J., Kwok, C., & Haslam, N. (2009). Attributing human uniqueness and human nature to cultural groups: Distinct forms of subtle dehumanization, *Group Processes & Intergroup Relations*, 12(6), 789–805.

Barany, Z. D. (1998). Orphans of Transition: Gypsies in Eastern Europe. *Journal of Democracy*, 9.3, 142-156.

Barany, Z. D. (2002). *The East European gypsies: regime change, marginality, and ethnopolitics*, Cambridge: Cambridge University Press.

Barth, F. (ed.) (1969). *Ethnic Groups and Boundaries - the Social Organisation of Culture Differences*, London: George Allen and Unwin.

Bastian, B., & Haslam, N. (2010). Excluded from humanity: Ostracism and dehumanization, *Journal of Experimental Social Psychology*, 46, 107-113.

Belton, B. A. (2005). *Gypsy and Traveller Ethnicity. The Social Generation of an Ethnic Phenomenon*, London: Routledge.

Bourdieu, P. & Fraser, N. (2007). *(Mis)recognition, Social Inequality and Social Justice*, New York: Routledge.

Carleheden, M., Heidegren, C. & Willig, R. (2012). Editorial: Recognition, social invisibility, and disrespect, *Distinktion: Scandinavian Journal of Social Theory*, 13. 1, 1-3.

Cavell, S. (1979). *The Claim of Reason. Wittgenstein, Skepticism, Morality, and Tragedy*, Oxford: Oxford University Press.

De Laat, J. and Bodewig, Ch. (2011). *Roma Inclusion is Smart Economics*, The World Bank: Knowledge Brief, 39.

Fleck, G., Rughinis, C. (eds.) (2008). *Come Closer. Inclusion and Exclusion of Roma in Present Day Romanian Society*, Bucharest: Human Dynamics.

Fraser, N. & Honneth, A. (eds) (2003). *Redistribution or Recognition? A Political Philosophical Exchange*, London: Verso.

Goldman, A. (2006). *Simulating Minds: The Philosophy, Psychology, and Neuroscience of mindreading*, Oxford: Oxford University Press.

Grinnell, F. (1983). The Problem of Intersubjectivity: A Comparison of Martin Buber and Alfred Schutz, *Human Studies* 6, 185-195.

Haslam, N. (2006). Dehumanization: An integrative review, *Personality and Social Psychology Review*, 10, 252-264.

Haslam, N., Bain, P., Douge, L., Lee, M., & Bastian, B. (2005). More human than you: Attributing humanness to self and others, *Journal of Personality and Social Psychology*, 89, 937- 950.

Haslam, N., Bain, P., Loughnan, S., & Kashima, Y. (2008). Attributing and denying human nature to cultural groups: Distinct forms of subtle dehumanization, *Group Processes & Intergroup Relations*, 12, 789-805.

Haslam, N., Kashima, Y., Loughnan, S., Shi, J., & Suitner, C. (2008). Subhuman, inhuman, and superhuman: Contrasting humans and nonhumans in three cultures, *Social Cognition*, 26, 248-258.

Haslam, N., Loughnan, S., Reynolds, C., & Wilson, S. (2007). Dehumanization: A new perspective. *Social and Personality Psychology Compass*, 1, 409-422.

Honneth, A. (1995). *The Struggle for Recognition*, trans. Joel Anderson, Boston: MIT Press.

Honneth, A. (2001). Recognition or Redistribution?: Changing Perspectives on the Moral Order of Society, *Theory, Culture & Society*, 18 (2-3), 43-55.

Honneth, A. (2008). *Reification: A New Look at an Old Idea*, New York: Oxford University Press.

Husserl, E. (1973). Zur Phänomenologie der Intersubjektivität I, *Husserliana XIV*, Den Haag: Martinus Nijhoff.

Husserl, E. (1973). Zur Phänomenologie der Intersubjektivität III, *Husserliana XV*, Den Haag: Martinus Nijhoff.

- Jenkins, R. (1999). *Rethinking Ethnicity: Arguments and Explorations*, London: Sage.
- Kennedy, P. & Danks, Ch. J., (2001). *Globalization and National Identity*, London: Palgrave.
- Loughnan, S., Haslam, N., & Kashima, Y. (2009). Understanding the relationship between attribute-based and metaphor-based dehumanization, *Group Processes & Intergroup Relations*, 12, 747-762.
- Malik, K. (1996). *The Meaning of Race*, Basinstoke: Macmilliam.
- Merleau-Ponty, M. (2002). *Phenomenology of Perception*, Translated by Colin Smith, London: Routledge.
- Oliver, K. (2001). *Witnessing: Beyond Recognition*, Minneapolis: University of Minnesota Press.
- Pantea, A. (2010). *Între eu și celălalt. Introducere în intersubiectivitatea cotidiană*, Cluj-Napoca: Eikon.
- Rorke, B. (2011). Beyond Rhetoric: Roma Integration Roadmap for 2020 – Priorities for an EU Framework for National Roma Integration Strategies. Hungary. *Open Society Roma Initiatives*. Quoting data from *The European Commission's Eurostat*
<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/home>
- Schütz, A. (1967). *Phenomenology of the Social World*, Evanston, IL: Northwestern University Press.
- Sen, A. (2000). Social Exclusion: Concept, Application, And Scrutiny, *Social Development Paper*, 1, Asian Development Bank.
- Stewart, M. S. (1997). *The Time of The Gypsies*, Boulder: Westview Press.
- Tanner, A. (2005). The Roma of Eastern Europe: Still Searching for Inclusion, Retrieved on Jul. 14 2011 from <http://www.migrationinformation.org/feature/display.cfm?ID=308>
- Taylor, C. (1992). *Multiculturalism and "The Politics of Recognition"*, Princeton: Princeton University.
- UNDP (2002). *Avoiding the Dependency Trap* <http://web.worldbank.org>
- UNDP Report (2007). *Public Administration and Democratic Governance: Governments Serving Citizens*, Vienna: UN Publication ST/ESA/PAD/SER. E/98.
- Varga, S. (2010). Critical Theory and the Two-Level Account of Recognition. Towards a New Foundation?, *Critical Horizons – A Journal of Philosophy and Social Theory*, 11, 1: 23-38.
- Varga, S. (2011). *Authenticity as an Ethical Ideal*, New York: Routledge.

Vermeersch, P. (2007). Ethnic minority protection and anti-discrimination in Central Europe before and after EU accession: the case of Poland, *Journal on Ethnopolitics and Minority Issues in Europe*, 6 (1), 1-21.

Wittgenstein, L. (1963). *Philosophical Investigations*, trans. G. E. M. Anscombe, Oxford: Basil Blackwell.

Zahavi, D. (2001). Beyond empathy. Phenomenological approaches to intersubjectivity, *Journal of Consciousness Studies*, 8 (5-7), 151–67.

THE LANGUAGE OF NATIONAL-COMMUNISM. DISCOURSE CONSTRUCTIONS OF YUGOSLAV INDEPENDENCE IN TITO'S SPEECHES

Laura Herța

Assist. Prof., PhD, "Babeş-Bolyai" University of Cluj-Napoca

Abstract: The paper tackles the aftermath of the Tito-Stalin split in 1948 through discourse constructions and the incipient language of national-communism. Basically, the main focus will centre on the way in which the Yugoslav Communist Party reorganized itself, both internally and in its relations with Moscow and the communist world. The concept of "independent paths towards socialism" represented the Yugoslav ideological discourse construction, which placed Yugoslavia in a unique position as a socialist state, but also placed it outside the Soviet camp. The re-evaluation of Marxist-Leninist precepts was based on the right to self-determination. The latter forged the Yugoslav ideological arguments and provided consistency and coherence to the Yugoslav discourse. Throughout this discursive construction, the Yugoslav socialist development was meant to be correlated with historical, cultural and economic local specificities. The main organizing research question in this paper revolves around the way in which the Yugoslav communists managed to create a discourse which would prove Stalin's deviation from true Marxist-Leninism, but most importantly would justify the importance of local factors in applying Marxism (and hence the position of communist Yugoslavia outside the Soviet bloc).

Keywords: Yugoslavia, communism, Tito, discourse construction, Marxism-Leninism

The Yugoslav foreign policy after 1950 was fundamentally shaped by the split between Tito and Stalin. As Branko Lazitch showed, up until the Cominform¹ resolution of 1948 (which marked the expulsion of Yugoslavia from the Eastern communist bloc), Tito did exist, but *Titoism* did not: "it was Tito's excommunication the one which gave birth to Titoism."²

As far as Yugoslavia's survival after the conflict with Moscow is concerned, the scholarly interpretations and explanations abounded. We emphasize three such interpretations. Stevan Pavlowitch argued that certain historical circumstances converged and gave way to the subsequent evolution of the Titoist regime. One main international event changed the attitude of Yugoslavia and of the West towards one another, namely the break-out of the war in Korea, which "increased the fears of the Yugoslavs in their isolation, and the determination of the Western powers to prevent a similar war elsewhere." The domestic event which played a role was the severe drought in Yugoslavia that "diminished the harvest, caused agrarian unrest, threatened starvation, and precipitated the economic crisis."³

Other interpretations focused on the dangers facing Yugoslavia immediately after the conflict with the Soviet Union. In 1948-1949 the Yugoslav communist leaders did not seem to realize the gravity of their isolation and the imminence of a Soviet military intervention. For example, Tito told the Third Congress of the People's Front that the rumours about

¹ The Communist Information or the Information Bureau of the Communist and Workers' Parties.

² Branko Lazitch, *Tito et la révolution yougoslave*, Paris: Fasquelle Éditeurs, 1957, p. 205. Our emphasis

³ Stevan K. Pavlowitch, *Yugoslavia*, London: Ernest Benn Limited, 1971, p. 223.

concentration of military troops at the frontier are merely a Western fabrication and that the aim for that was “to create a psychosis of war and distrust among the peoples of our country and the People’s Democracies and the USSR.”⁴ However, the communists from Belgrade later argued for *a new path towards socialism* which was discursively intertwined with the perceived and constant threat. According to George W. Hoffman and Fred Warner Neal, there are several possible explanations for the Yugoslavs’ denial of danger:

“One is that it reflected the inability of the Yugoslav leaders for the year after the break to see their exposed position as it really was. Another is that it was a part of Tito’s cautious tactics of deliberately playing down the nature of the conflict. A third is that the danger of Soviet military intervention did not exist until after 1950, when Yugoslavia had established ties with the West, and then it appeared, in retrospect, that it had always existed. Still another possibility is that no real danger of invasion existed but that later it seemed in Tito’s interest to assert that there was one.”⁵

On the other hand, William Zimmerman identified five factors which explain the survival of the Titoist regime. The first one is related to the nature of the post-war international structure which was based on bipolarity and whose primary beneficiary was in fact Yugoslavia. Basically, bipolarity allowed the Yugoslavs to benefit from the British-American interest and the latter’s encouragement of Yugoslav independence. The second factor (stemming from the same bipolar structure) refers to the economic blockade imposed by the Soviet Union, since Yugoslavia found it easy to just substitute trading with the USSR with trading activities with other states. Therefore, the Soviet blockade itself facilitated Tito’s negotiations with the West, simply because some resources were no longer committed to the export sales in USSR. A third reason is discussed by Zimmerman within the framework of “an asymmetry in values” which represented the bulk of the dispute. The structure of Tito-Stalin conflict exhibited not only an asymmetry of power (the small Yugoslav nation *versus* the Soviet nuclear superpower), but also an asymmetry of the intensity of values: for the Yugoslavs the conflict revolved around fundamental values which were at stake while for the Soviets the dispute was a form of disobedience which had to be punished. A forth factor is connected to recent events in Yugoslav history, meaning the partisans’ military victory during the Second World War. According to Zimmerman, the Yugoslavs were able to defy Stalin because they had successfully fought against the Germans, the Italians, the Chetniks, and the Ustaše, therefore they were self-confident and Yugocentrism was high. Finally, Tito managed to face Moscow’s challenge because of the nature and basis of communist power in Yugoslavia, hence managing to emulate the Soviet model of power takeover.⁶

Yugoslavia’s evolution after 1950 is centred on a process of revisiting the Leninist model of political organization, on conceiving “new paths towards socialism”, and on certain domestic innovations. Phyllis Auty argued that “‘the new road to socialism’ was a unique and highly original Yugoslav product, but many of its characteristic features were fertilized by Yugoslavia’s contacts with the world outside Communism after the break with the Cominform”; the measures pertaining to economic and political decentralization, incentives in

⁴ *Third Congress of the People’s Front of Yugoslavia: Political Report Delivered by Marshal Tito*, apud George W. Hoffman; Fred Warner Neal, *Yugoslavia and the New Communism*, New York: Twentieth Century Fund, 1962, p. 146.

⁵ *Ibidem*, loc. cit.

⁶ William Zimmerman, “Yugoslav Strategies of Survival: 1948-1980”, in Vucinich, Wayne S. (ed.), *War and Society in East Central Europe. At the Brink of War and Peace: The Tito-Stalin Split in a Historic Perspective*, New York: Brooklyn College Studies, 1982, pp. 14-16.

all filed o production, the participation in workers' councils, they all "owed much to an eclectic study of Western thought and experience which was transposed into the Yugoslav experiment."⁷ As far as ideological re-evaluations were concerned, the Yugoslav communist leaders (especially Moša Pijade, Edvard Kardelj and Milovan Djilas) conceived a new form of theorising which was meant to justify the position of communist Yugoslavia outside the communist bloc led by the USSR. Hoffman and Warner Neal showed that the essence of the new ideological perspective was built on the idea that communism was based on Marxism-Leninism and the Soviet Union under Stalin had deviated from "true" Marxist-Leninist teachings. The Yugoslav interpretation argued that the proof for the latter was the USSR's "imperialist denial of equality between Socialist States" and "equality meant above all the right of any state to pursue its own path to socialism."⁸ According to the Yugoslav re-thinking of Marxism (often presented in the newspapers *Borba* and *Kommunist*), "what had happened in the USSR [...] was that Stalin had established in his own interest an 'independent bureaucracy', centred in the Soviet Politburo, which transformed the dictatorship of the proletariat into a dictatorship over the proletariat. Thus, Stalin, not the Yugoslavs, was guilty of 'revisionism' and 'deviation'."⁹ In other words, Stalin was wrongly applying Marxist-Leninist teachings, according to the Yugoslavs, by centralizing power; in contrast, the Yugoslavs were committed to decentralization of power and were creating "a new type of socialist system – Titoism."¹⁰ Hoffman and Warner Neal accurately explained that "Yugoslav 'socialist democracy', as Belgrade called it, was no democracy as the term is known in the West, but it was a lot closer to it than the system it replaced. All in all, it constituted the most significant development in Marxism since the Bolshevik Revolution."¹¹

The concept of "independent paths to socialism" constituted the bulk of the Yugoslav ideological discourse construction. This placed Yugoslavia in a unique position as a socialist state and yet outside the Soviet camp. Warner Neal and Hoffman argued that Yugoslavia was the prime exemplar of what was later called "national communism", even though the communist elite in Belgrade rejected this label and terminology associated with them because "national communism" suggested "bourgeois nationalism", but also because this drifted them away from the world Communist community. Communism signified a world system wherein national differences would be eliminated, and the self-isolation from this type of structure was not an objective of Titoist Yugoslavia.¹² The Titoist ideology was a construct developed by the Yugoslav theoreticians Edvard Kardelj and Milovan Djilas; they both analyzed the writings of Marx, Engels and Lenin in order to ideologically justify the Yugoslav path and to expose Stalin's attempts to pervert the doctrine.¹³

The Yugoslav consistent theorizing, later subsumed to Titoism as political system, was shaped gradually. The most coherent official version of the Titoist theory was included in *Socialist Democracy in Yugoslav Practice* by the mid 1950s.¹⁴

⁷ Phyllis Auty, "Yugoslavia's International Relations (1945-1965)", in Wayne S. Vucinich (ed.), *Contemporary Yugoslavia: Twenty Years of Socialist Experiment*, Berkeley: University of California Press, 1969, p. 171.

⁸ Cf. Pijade's statement in *Borba*, November 12, 1949, quoted by Hoffman, Warner Neal, *op. cit.*, pp. 150-151.

⁹ *Ibidem*.

¹⁰ *Ibidem*.

¹¹ *Ibidem*, p. 151.

¹² *Ibidem*, pp. 157-158.

¹³ Cf. Pedro Ramet, "Self-management, Titoism, and the Apotheosis of Praxis", in Vucinich, Wayne S. (ed.), *War and Society in East Central Europe. At the Brink of War and Peace: The Tito-Stalin Split in a Historic Perspective*, New York: Brooklyn College Studies, 1982, p. 174.

¹⁴ In 1954, in Oslo, Edvard Kardelj revealed the essence of the Titoist theory in a statement called *Socialist Democracy in Yugoslav Practice*. This speech was later reproduced by *Borba* in January 1955.

After Milovan Djilas formulated virulent criticism in his *The New Class* and after he was repudiated by Tito, because of manifest heresy, the former comrade and aide of Tito revealed the fact that none of the innovative ideas of the 1950s were ideological creations of Marshall Tito. Djilas showed in his book *Tito. The Story from Inside* that neither the concept of workers' self-management, nor the necessity of re-leninization, and not even the non-alignment in Yugoslav foreign policy were Tito's own creations. They were accepted because of their obvious validity and later incorporated in Tito's speeches. According to Djilas, "because he had no head for theory but an instinct for the necessity of it, Tito embraced Kardelj's theories all the more comfortable – especially since the cooperation with both the East and the West reinforced Yugoslavia's independence and the importance of his role."¹⁵ Djilas emphasized the charismatic personality of Tito and his ability to publicly convey the message of Yugoslavia's new path based on local realities, but also his reliance on others for the theoretical insights:

"Tito may not have been able to invest ideas, but he certainly knew how to use them, adapt them, and adjust them. He was able instinctively to extract from this or that ideological assumption exactly as much as necessary to implement or promote his own goal or policy [...] The manipulation of ideas, as well as of people and institutions, was one of Tito's political skills."¹⁶

The practical aspects of this revisiting of Marxist-Leninist precepts, which led to Titoism as theory, entailed certain immediate measures which were meant to support and optimize the Yugoslav construction of socialism.

The Yugoslav reorganization was shaped in theoretical contrast to the pernicious Stalinist Soviet model. First and foremost, the Yugoslavs revisited the role of the party. Tito showed that Stalin has reduced "the role of the party to administration of a state apparatus [...] the party in the Soviet Union is becoming more and more bureaucratic." This indicated a clear antisocialist deviation and was contrary to the Marxist-Leninist principles. The New Yugoslav theory held that the party was indeed "the expression of the most progressive social consciousness", but, unlike in the USSR, where the working class ended up speaking through the party, in Yugoslavia "the party must speak through the working class."¹⁷ The corollary was that the Yugoslav communist party abandoned its "leading role" in the development of socialism and assumed only "a conscious role". Basically, the party was going "to maintain its 'monolithic purity' but at the same time to decentralize. Democratic centralism was to be maintained, but party democracy was to be emphasized."¹⁸

The formula which was meant to satisfy the above imperatives was based on the Yugoslav communist leadership's conclusion that the Leninist model of monolithic, disciplined, centralized and hierarchical party was becoming obsolete under the new conditions in Yugoslavia. In November 1952, during the 6th Congress, the Communist Party of Yugoslavia changed its name, hence becoming the League of Communists of Yugoslavia (*Savez komunista Jugoslavije*) and the Politburo was renamed the Executive Bureau. As Aleksa Djilas showed, the rationale was the following: "the party should be transformed into a

¹⁵ Milovan Djilas, *Tito. The Story from Inside*, London: Phoenix Press, 2000, p. 65.

¹⁶ *Ibidem*, pp. 46-47.

¹⁷ Cf. Fred Warner Neal, *Titoism in action. The reforms in Yugoslavia after 1948*, Berkeley and Los Angeles: University of California Press, 1958, pp. 26-27 și 42-44.

¹⁸ *Ibidem*.

movement of socialist forces, and should not command, but become primarily an ideological center [...] The power should devolve towards the 'basis', toward factories and communes."¹⁹ Titoism was a result of Tito-Stalin split and not a triggering factor of it. Titoism, as political, economic and social system, entailed an adjustment of Marxist-Leninist precepts to the specific conditions in Yugoslavia. Yugoslavia's isolation at the international level, after the break from Moscow and the economic blockade imposed by the socialist camp, coupled with the necessity to preserve the independence of the state (but also the position of Tito's group) and with the Yugoslav ambition in maintaining its option for a path towards socialism led to a fertile ground for innovation. The cumulative effect of all these factors was the conceptualization of a system which was organically tied to Marxist-Leninist ideological principles and which was pragmatically implemented according to the endemic historical features of the Yugoslav area. Therefore, Titoism was a post-factum product of the events occurring in 1941-1948.

BIBLIOGRAPHY

- Auty, Phyllis. "Yugoslavia's International Relations (1945-1965)", in Wayne S. Vucinich (ed.), *Contemporary Yugoslavia: Twenty Years of Socialist Experiment*, Berkeley: University of California Press, 1969
- Branko, Lazitch. *Tito et la révolution yougoslave*, Paris: Fasquelle Éditeurs, 1957
- Dedijer, Vladimir. *Tito*, New York: Simon and Schuster, 1953
- Djilas, Aleksa. *The Contested Country. Yugoslav Unity and Communist Revolution (1919-1953)*, Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press, 1991
- Djilas, Milovan. *The Unperfect Society: Beyond the New Class*, Harcourt Brace&Company, 1969
- Djilas, Milovan. *Tito. The Story from Inside*, London: Phoenix Press, 2000
- Hoffman, George W.; Warner Neal, Fred. *Yugoslavia and the New Communism*, New York: Twentieth Century Fund, 1962
- Korbonski, Andrzej. "The Impact of the Soviet-Yugoslav Rift on World Communism", in Wayne S. Vucinich, (ed.), *War and Society in East Central Europe. At the Brink of War and Peace: The Tito-Stalin Split in a Historic Perspective*, New York: Brooklyn College Studies, 1982
- Maclean, Fitzroy. *Disputed Barricade. The Life and Times of Josip Broz-Tito*, London: Alden Press, 1957
- McVicker, Charles. *Titoism. Pattern for International Communism*, New York: St. Martin's Press, 1957
- Pavlowitch, Stevan K. *Yugoslavia*, London: Ernest Benn Limited, 1971
- Ramet, Pedro. "Self-management, Titoism, and the Apotheosis of Praxis", in Vucinich, Wayne S. (ed.), *War and Society in East Central Europe. At the Brink of War and Peace: The Tito-Stalin Split in a Historic Perspective*, New York: Brooklyn College Studies, 1982
- Vucinich, Wayne S. "Behind the Tito-Stalin Feud", *Current History*, 15:86 (October 1948), pp. 213-217
- Warner Neal, Fred. "The Reforms in Yugoslavia", *The American Slavic and East European Review*, New York: Columbia University Press, vol. XIII, no. 2, April 1954, pp. 227-244

¹⁹ Cf. Aleksa Djilas, *The Contested Country. Yugoslav Unity and Communist Revolution (1919-1953)*, Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press, 1991, p. 176.

Warner Neal, Fred. "Yugoslav Communist Theory", *The American Slavic and East European Review*, Columbia University Press, New York, vol. XIX, no. 1, February 1960, pp. 42-62

Warner Neal, Fred. *Titoism in action. The reforms in Yugoslavia after 1948*, Berkeley and Los Angeles: University of California Press, 1958

Zimmerman, William. "Yugoslav Strategies of Survival: 1948-1980", in Vucinich, Wayne S. (ed.), *War and Society in East Central Europe. At the Brink of War and Peace: The Tito-Stalin Split in a Historic Perspective*, New York: Brooklyn College Studies, 1982

MANIPULATION AND THE ANNIHILATION OF THE OPPONENT – FORMS OF JOURNALISM IN CONTEMPORARY ROMANIA

Adrian Păcurar

Lecturer, PhD, "Vasile Goldiș" Western University of Arad

Abstract: This paper tries to uncover, in a brief manner, the current general status of the so called "journalism of opinion" in contemporary Romania. A series of elements are being analyzed in order to see the real structure of this form of journalism which is so widely spread in Romania today. Elements such as manipulation or breaking the most elemental rules of journalism are being investigated with a special accent on the TV journalism. The second part of the paper tries to uncover the set of general and particular causes which generated in time this major dysfunction in contemporary way of making journalism in Romania. The political and economic causes are also being investigated. In the end some possible ways of improvement the condition of this type of journalism in Romania are being suggested.

Keywords: Free Journalism, Manipulation, TV Press, Media and the Political Class

Introduction This short paper is aiming to shed a brief but systemic picture about what we call forms of dysfunctional journalism in contemporary Romania. By dysfunctional journalism we understand those forms of making journalism which is developed by professionals but which offers to the public a completely distorted vision upon the reality in general and especially upon the subject about which this type of making press speaks on it.

To our knowledge until to the present moment there no significant or reliable studies on this topic within Romanian academic space although some robust and credible critics were made on this field of interest within Romanian media. However, to our knowledge there are no systemic approaches on this topic and this is one of major reason because of which is difficult to find a proper bibliographical support. Regarding this issue one of our main goals is also the goal to offer to the general public a short, formal and systemic description on what we believe that can be called dysfunctional journalism.

Dysfunctional Journalism as a Form of Professionalism

First of all we want to underline from the very beginning the fact that within this study we do not use the expression "dysfunctional journalism" as a way to define that form of journalism which is unprofessional and made by individuals with no proper training in the media or in the public communication in general. By the contrary, within our perspective, the dysfunctional journalism is present and it is developed today in Romania, in the most majority of the cases, by individuals which have an excellent training in the field of public communication regardless of the fact if this training was obtained through a formal mode of education in the domain of journalism or not. To be more specific we refer in this study to those journalists and to those media formats which are designed from the very beginning to produce and to disseminate to the public some various forms of readymade "truth" so to speak

about different topics and subjects. And this is happening in their own interest without too much concern for the damages and for the profound negative impact which this form of making journalism could determine to the general public in terms of public perceptions about social and political facts and especially in terms of shaping, in an exclusive negative manner, the public mentality and the public behavior related to various social, economic or political aspects of the Romanian contemporary society. So, in brief, for us, during this study, the form of dysfunctional journalism could be understood as a strange and negative form of professionalism in the field of media and public communication in general.

In terms of a concrete analysis we start here by indicating that this form of dysfunctional journalism is present today in Romania especially within some TV media platforms. The TV media public space was and still is the major field of existence of this toxic and profoundly malign form of doing journalism. In some ways the set of conditions for this situation was born in Romania during the last decade of the 20th century but, however, in the last years this reality has become more vigorous, persistent and destructive within the entire Romanian space of public communication.

In its most essential forms of concrete existence this type of dysfunctional journalism could be in our opinion summarized and simply described as it follows bellow.

Firstly this form of malign media existence has its ideal environment within the so called “Talk Shows” TV formats which are today so widely spread at almost every Romanian TV station regardless if it is a one with a national audience or only a small and pathetic local TV station. This terrible media platform, the so called “Talk Shows”, had become in the last years in Romania a sort of national symbol, in the most negative sense possible, and almost every Romanian citizen is forced, in a one way or another, to look at these very poor quality TV production day after day and evening after evening. But, in order to be truly a form of dysfunctional journalism these TV productions have something different than the simple fact of making them in an unprofessional manner. In order to be indeed dysfunctional these forms of TV journalism, in those cases in which are made by professionals, they are toxic and very malign for the public opinion in the measure in which these productions distorts and manipulate the reality about which these TV productions speak in a such manner that they are in the end nothing more than a sort of relatively sophisticated propaganda for those groups of interests which are offering financial support and, if necessary, political background, in various forms, for TV stations which disseminates these talk-shows within the Romanian contemporary public space.

So, *as an intermediary conclusion*, in order to be precise with our terminology, we want to underline the fact that we make a sharp distinction between the unprofessional manner of making TV talk-shows and the dysfunctional manner of realizing this type of media TV productions. In the first case, in the vast majority of situations, we speak about so called “entertainment TV industry”, an industry which in Romania is today at an incredibly low quality level. This is due to relatively many and various causes but mainly because these productions are made in an unprofessional manner, with low quality people, unfortunately almost in many sense of this term, and low quality audience also. Another factor here is the fact that the vast majority of these TV productions are nothing more than TV formats taken from abroad and badly adapted to a local low quality general public, a one which has low or very low expectations in terms of amusement or entertainment in general.

Also, just to close here with the distinction between unprofessional and dysfunctional journalism, there are many cases of unprofessionalism in TV talk-shows` productions with causes that can be strictly reduced to the unprofessionalism of their producers. Another

distinct form of lack of professionalism in this type of media production can be encountered at the level of local press. There the quality level of the vast majority of TV productions are indeed dramatically low and the main cause here, in our view, could be easily reduced to the general lack of professional training in TV journalism of those which are making these local TV productions. In order to be clear, we do not analyze here these types of inappropriate journalism, so to speak.

Let us turn now to that dysfunctional journalism about which we already made some theoretical distinctions. In order to move forward with this analysis we intend now to offer a brief but systemic perspective of this form of TV journalism, a one which will have the power to shed a very clear light on what this type of media production really is and really means in Romania today. And in doing this we begin by underlying the fact that to our view the dysfunctional journalism is made by semi or authentic media professionals, a category of people which know very well what they doing in fact.

Media Professionals and Dysfunctional Public Communication – The Annihilation of the Opponent

As we indicate the dysfunctional journalism is developed, in a significant majority of cases, by public communication professionals. Simply speaking they know what they are doing when they produce those media TV talk-shows. Let us see now how looks at the most concrete level those type of TV productions which we consider them as forms of dysfunctional journalism.

Firstly, these TV productions are made and released by authentic media professionals. They seems to know very well what they are doing and, even if today this TV phenomenon is not so widely spread as it was few years ago it still seems to have enough momentum to engulf and to dominate large parts of media TV space from today.

So, one of its most fundamental characteristics is the fact that these TV media formats are made by people who know what is all about with their work and which are paid very well to do this. We do not want to go with our analysis in the political space of contemporary Romania but all that we want is draw attention, in a systemic way, upon this terrifying media phenomenon. The main stream of this has proliferated in Romania especially after the year 2010 and by many analysts was directly related with some powerful groups of interests, in the political and economic fields, groups which provided the financial support for this entire media phenomenon. Another major feature of it was and still is the fact that it is not strictly related to some distinct political environment but by the contrary, almost any political orientation had in Romania, in a one way or another, some media platforms which sustained their own interest by doing and this form of dysfunctional journalism.

In terms of a deeper and concrete description of this phenomenon we will make in what will follow a short summary of its main features.

Firstly, those TV horrible productions, that so called “talk-shows” about which we speak here, are produced and delivered today to the Romanian public with a clear agenda in mind. No matter what for these Romanian TV contemporary productions the moderator will always be a sort of an absolute ruler during his own TV show and no matter what he, together with his guests, will always be the only form of truth ready to be packed up and delivered to the public. Paradoxically, this is a form of professionalism!! But no in real and authentic journalism rather in manipulation and spreading confusion among a segment of intellectually

mature public. Otherwise, the other category of public, will always be persuaded and convinced by this sort of manipulation.

Going deeper with our analysis another feature of this form of profound dysfunctional journalism *is the absence of the opponent*. This is almost never present in any debate which supposedly is about him but yet *is present only in some forms which are tolerable for those which are producing this kind of TV shows*. A spectacular situation was recently in Romanian TV environment, a situation in which the actual Romanian Prime Minister accepted the invitation to go to one of these so called “talk shows” and to defeat its points of view. There was no easy task for him but, by doing this, was among the very few who had the strength to go directly in front of his media opponents and to speak free about his beliefs, his thoughts and his actions (Revista 22, 12.2016)

Thirdly, there are present a relatively large set of manipulation forms like are: the simple or complex lie, the confidence in the ignorance of the public, the demonization of the adversary and so on. Briefly, the moderator, during these TV programs, become a sort of executioner in terms of media annihilation of the opponent (Zografi, 2016). Other leading Romanian contemporary journalists had also correctly determined this type of incredible negative media phenomenon. They also noticed its concrete features and made some drastic remarks related to how low the media can go in order not only to obtain audience but especially to keep the financial support by those groups of interests which supports this type of media phenomenon today in Romania. What is sure is the fact that today in Romania the link between the political class, in the form of groups of interests, and the media are too strong in the negative sense of the term and as far as this situation will persist there are no significant chances to build an honest and *functional* media system (Active Watch, 2012).

We do not intend to indicate here a particular TV station because in our view, regardless of some possible precautions, this phenomenon is present today in Romania in a systemic manner even if, in some cases, can be elegantly camouflaged under a relatively thin skin of professionalism and decency regarding the audience. Reduce to its essence we speak here about the journalists which are nothing more but simple mercenaries well paid, well trained and always ready to obliterate any possible designated target.

Causes and Remedies

For us there are no complex causes for this phenomenon. It is simply about the *money* and the power of those which have interests in corrupting the public through media campaigns. And this is easy to understand and easy to see because this media phenomenon is still present on daily bases within the Romanian contemporary press, especially on TV or online media platforms. However, there indeed some serious possibilities of sociological and political exploration in order to disclose and to understand the original roots of this media phenomenon. But for us, given the context and the limits of this short incursion, what was counted was the description of the phenomenon and the understanding of its concrete functioning.

Also there are no remedies, at least, in our perspective, not in a short or even in a medium historical period. Of course, some elements could help and could improve the quality of this form of dysfunctional journalism as it was indicated by us in this study. Some of these elements are too general for a quick positive effect and others are too idealistic, so to speak, for a proper and profound rehabilitation, or even for a complete elimination of any form of dysfunctional journalism. For example, we can reasonably assume the fact that if the whole

society, and especially the media, would become more mature and for more responsible with its own public, in almost every sense of this expression, then things should move for the better. Yet, unfortunately we are not now in the position to have a credible and realistic hope, at least not for Romania.

What about the Future?

From a strictly historical and sociological perspective we can admit in a significant measure that the media is shaped and is changing as it is shaped and as it is changing a human and historically configured society as a whole. Because of this we believe that is reasonable to expect for the Romanian media environment a slow process of maturation and also a slow process of reducing the power of different groups of interests in the field of the media and of the public communication in general. Also it should be reasonable to expect a sort of forced maturation of the public, as a deep and unavoidable sociological process, because the old generations will be replaced with a younger one, a one which already had a chance in the last decade to see and to receive the effects of a more mature and responsible press such is the one from the Western World. Briefly, our thesis is that there are no chance to obtain an improvement of the media products by expecting this improvement only from the media itself. It is not enough to be professional if this will be put to use in a negative manner. And there are many situations in recent human history in which the prestige and the role of the press were badly affected by some inappropriate modes of doing journalism. The Western World also was deeply affected by various forms of dysfunctional journalism and still today the public from these countries has distorted images and perceptions about those social and political phenomenon about the their press had spoken so loudly during almost the entire length of the second part of the 20th century (Revel, 1994). It remains to be seen of a country like is Romania today will have enough strength to build a clean and honest press together with a decent and responsible public.

BIBLIOGRAPHY

Unfortunately, we did not find any serious studies or books on the topic of our study. We refer strictly to the situation of dysfunctional journalism in contemporary Romania. This is the reason because of which we did not use any specific studies. Our endeavor primarily was to draw a systemic and consistent picture on what we call dysfunctional journalism and to indicate its main concrete features as they can be easily seen in contemporary TV environment from Romania. To our knowledge this endeavor is in Romania among the firsts and, from some perspectives, it is the first. However, there are some titles which could be a very useful reading in order to get a rapid picture about the ways in which the media in general could forget about its primarily moral and socially responsible purpose.

Revel, J.F. – *Cunoaşterea inutilă*, Bucureşti, Humanitas, 1994

B.E. – „În <mocirla> de la Antena 3, Cioloş i-a explicat lui Gâdea că îl deranjează minciuna nu critica”, <http://revista22.ro/70258645/n-mocirla-de-la-antena3-ciolos-i-a-explicat-lui-gdea-c-l-deranjeaz-minciuna-nu-critica.html> (retrieved on 08.12.2016).

Zografi, V. – “Micul inchizitor”, <http://revista22.ro/70258654/micul-inchizitor.html>
(retrieved on 08.12.2016).

Active Watch – *Raportul Freex. Libertatea presei în România 2012* (2012).

ROMANIA IN CONTEXT OF THE NEW CHALLENGES OF THE CAP

Eduard Boghiță, Assist., PhD, University of Agricultural Sciences and Veterinarian Medicine, Iași and Mădălina Maria Brezuleanu, "Al. Ioan Cuza" University of Iași

Abstract: The European Union enlargement to 27 member states in 2007 and later to 28 states in 2013, the European agricultural reality has changed, which now includes a variety of types of agriculture, with large gaps between the development of rural areas. Due to this new reality in reforming the Common Agricultural Policy has again become a necessity, and it is clear that the desire is to have it one substantial ideological divide, both scientific environments, farmers organizations and especially the member states of the European Union. The new Common Agricultural Policy must take account of this and also to adapt to the new international context, which is characterised in particular by the instability and volatility of prices and markets provide an integrative vision of european agricultural policy. In the field of rural development for Romania, community pressure level was much higher than for the old member states, primarily because of a lack of experience in the programming and management of rural development and institutional construction. Relatively little experience in the field of implementation of rural development policy in the future will constitute a risk factor related to the effectiveness of the implementation of rural development measures as proved in the programming period 2007-2013. The reform of the Common Agricultural Policy in 2013 is one of the most important ever undertaken. Member states, were and are set before the adoption of important decisions at EU level in order to develop new programmes for rural development. The challenge will be to find a balance between efficiency and effectiveness by following the rules as simple as possible. In making these decisions, member states have a responsibility to take full advantage of the opportunities offered by this reform in order to establish its future strategies for the agricultural sectors that will ensure their competitiveness and long-term sustainability.

Keywords: challenges, reform the Common Agricultural Policy, european funds, rural development

Introduction

At present the European Union has 500 million consumers who need a reliable source of healthy, nutritious and affordable food. The economic environment remains uncertain and unpredictable. In addition, there are numerous current and future challenges including global competition, economic and financial crises, climate change and higher and higher costs of production factors such as fuel and fertilizers. To meet these challenges, the EU has established and applied the Common Agricultural Policy.

The Common Agricultural Policy (CAP) dates from the beginning of the European integration, when the Member States decided to restructure and increase food production, affected by World War II. CAP is one of the first Community policies, created with the objective of ensuring food requirements within the Community. CAP is a set of rules and mechanisms governing the production, processing and marketing of agricultural products in the European Union and which pays attention to the rural development.

Shaping the future Agricultural European Policy for the perspective of 2020 was (and still is) a complicated and sensitive subject both because of the global context which is extremely volatile and unstable and also growing diversity of the European agricultural sector, mainly as a result of the enlargement to the Central Eastern European and former communist countries.

Material and method

The research methods used in this paper were:

The analysis of the statistical indicators – is a numerical expression that highlights the manifestation of phenomena, processes, activities or economic and social categories, delimitation in time, space and organizational structure.

The statistical indicators fulfil a number of functions, namely: measurement, comparison, analysis or synthesis, estimation, verification of assumptions and parameters of the significance of indicators used.

The functions of statistical indicators highlight aspects regarding their development and use in the analysis, setting conditions and limitations that may be used in the statistical indicators from sources of information and the specific content of the research.

The regional analysis is based on studying the predominant geographical problems, starting with good knowledge of the territorial situation and the relations between geographical phenomena and social-economic development that characterizes the rural area.

Results

The future architecture of the Common Agricultural Policy is an important challenge for the Member States and for the European society as a whole and therefore it has raised reviews, studies and various evaluations from organizations and official institutions, universities, personalities from academia, civil society organizations and not least the official positions of the Member States.

According to the European Commission's Communication, the Common Agricultural Policy will remain in the coming years an integrated policy, a strong politics, composed of two pillars of support. The strategic medium-term objectives have as starting point the challenges and concerns of the last years, they are generous, but sometimes slightly divergent as aim and as means. They are: keeping agricultural potential on a sustainable basis, so that EU citizens should have a secure long-term food security; supporting farm sector, so that they can provide good quality, clean and diversified agricultural products achieved by respecting the values of sustainable production and maintaining viable rural communities, where agriculture play an important role in providing jobs and ensuring economic environmental and social development which is territorially balanced.

The future CAP reform seeks the convergence with Europe 2020 goals regarding smart, sustainable, inclusive partnership between agricultural production and sustainability¹. We note that they have in view a Common Strategic Framework for EU funds to be included European Agricultural Fund for Rural Development (EAFRD), the European Regional Development Fund (ERDF), European Social Fund (ESF), the Cohesion Fund (CF) and the European maritime and fisheries Fund (EMFF).

They propose giving up the current division axes, with minimum requirements regarding expenditure within each axis and the replacement for the next programming period with general priorities: fostering knowledge transfer and innovation, increasing competitiveness, promoting the organization of the food chain and risk management,

¹*** European Commission – Overview of CAP Reform 2014-2020, december 2013

restoring, preserving and enhancing ecosystems, promoting resource efficiency and supporting the shift towards a low-carbon economy and promoting social inclusion, poverty reduction and economic development in rural areas;

It is proposed to set specific targets for all rural development programs on the six priorities set, clarifying certain links and encourage performance.

In budgetary terms, the distribution of the national financial packs for rural development will undergo some changes, depending on the criteria and targets to be set by the European Commission under its own powers at a later date.

The co-financing rates from the EU will be 85% in less developed regions, outermost regions and small islands in the Aegean and 50% in other regions for most payments, but it may be higher for knowledge transfer and innovation, cooperation for setting up producer groups, subsidies for young farmers and LEADER projects.

The amounts proposed for CAP in the new EU multiannual financial framework for 2014-2020 are shown in Table 1.

Table 1

Funds proposed by the European Commission for the CAP for the 2014 - 2020 period
(Billion EUR)

	Amount funds 2014 – 2020 (present prices)	Amount funds 2014 – 2020 (prices in 2011)
Pillar 1	312,74	277,85
Pillar 2	95,58	84,94
Total CAP	408,31	362,79

Processed based on data from Overview of CAP Reform 2014-2020, december 2013.

The Commission proposed that, in nominal terms, the amounts for both pillars of the CAP for 2014-2020 to be frozen at the level of 2013. In real terms, the CAP funds will decrease compared with the current period. According to the proposal, the amount for Pillar 1 was reduced by 1.8% and 7.6% for Pillar 2 (2011 prices)². This means a total of 362.787 billion Euros for 2014-2020, of which 277.851 billion Euros foreseen for direct payments and market related expenditure (Pillar 1) and 84.936 billion Euros for rural development (Pillar 2), prices in 2011. However, in the current economic and financial climate, these amounts will continue to be a strong support for an ambitious agricultural policy, representing 37.8% of the EU budget scheduled for 2014-2020.

Romania is characterized by the tendency of concentration of economic activity in rural areas (predominantly and intermediate rural) areas generating 77.0% of gross value added (GVA) and account for 88.6% of the employed population, compared to the EU27 where the situation is different, the values recorded were lower: 48.4% of GVA and 56% of the employed population.

As regards the structure of agricultural land use, Romania is close to the EU27 characteristic structure: of agricultural land, 64.02% is occupied by arable land, 33.44% grassland and only 2.53% permanent crops. The distribution is influenced mainly by the natural conditions. In EU27 there are 11.9 million of farms of which 3.9 million are in Romania (32.77%). If the EU27 average farm size is 12.6 hectares, in Romania it is only 3.5 hectares, about four times less. The differences are even greater if we analyze the economic dimension: in EU27 average is 11.3 ESU and only 1 ESU in Romania.

²*** Comisia Europeană – Politica Agricolă Comună. Un parteneriat între Europa și agricultori

The degree of fragmentation of Romanian farms is very high, the average area of the plot is 0.45 ha, each farmer owning an average 4.8 parcels. A big gap from EU27 is also the economic dimension, which is 11.3 times lower in Romania. The significant differences from the EU are related to intensity of use of farm labour (AWU), as an expression of productivity. Thus, AWU / farm in Romania was half the EU27 average (0,4AWU / farm in Romania to 0.8 in the EU27) (*Ministry of Agriculture and Rural Development - National Rural Development Programme 2014-2020*³).

In terms of labour productivity, the differences between Romania and the EU27 are significant: in Romania it is only a quarter of labour productivity recorded in Europe. Furthermore, during 2004 -2009, the labour productivity in the EU27 increased with an annual rate of 2.8% while the growth in Romania was almost half, i.e. 1.5%.

The Romanian rural economy is largely dominated by agriculture, its characteristic being the very high percentage of subsistence farms which mainly produce for their own consumption, selling products on the market only occasionally. In this way, the rural economy remains very poorly integrated into the market economy. In addition, the subsistence farming difficultly accedes to other sources of income which negatively affect the welfare of a significant proportion of the rural population.

The social role that agriculture played in the transition period has led agriculture to stagnation, low profitability and performance: a vicious circle was created where subsistence generates poverty and poverty maintains subsistence. Diminishing the subsistence agriculture should be one of the main objectives of rural development policy if it is desired a successful integration of Romanian agriculture in the European single market.

The characteristics of the land use indicate that the fundamental problem is less agricultural and more rural: the increase of productivity and competitiveness of farms require a significant transfer of labour from farming to other activities. That is why the reform of agricultural structures should have double objective: reducing the number of people who earn their living from agriculture and increase of size of farms and promoting commercial family farms which should increase the efficiency of Romanian agriculture.

Maintaining a stable and viable rural population requires policies to ensure optimal number of jobs in agriculture and related services, along with the creation of additional jobs in industry and services for those leaving the agricultural activities. In addition to the situation in agriculture, the rural development prospects are negatively affected by the presence and condition of infrastructure, the weak development of the service sector and the lack of training opportunities.

The diversification of the rural economy is another key issue for the success of any rural development policy and particularly for Romania. In the following years, the ability of Romanian rural areas to maintain and create jobs will have a major impact on rural development. A wide range of alternative economic activities could be developed in rural areas where Romania will be able to absorb the financial resources for this objective. The diversification of the rural economy is a target closely linked to the education and training of rural employment: the transfer of labour from farming to non-farming activities requires an assessment of training, qualifications and skills and continuous training.

Given the coordinates of present rural development, we can say that all rural areas comprising predominantly rural and intermediate rural areas, is a sensitive area that can become the object of attention of rural development policies. Romania is currently a rural area

³ *** Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014 – 2020, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, București, 2014;

in which structures operate that defines a complex and diverse rurality. For this reason, any type of development / modernization should be based on the specificity of rural areas, on those phenomena and processes defining each area separately.

The strategic approach implemented in the period 2007 - 2013 in the RDP had a positive impact, as Romania has made considerable efforts to develop strategies to align better interventions objectives. There were, however, some inconsistencies in the programming process and a lack of capacity to use the funds for rural development. In this respect, the system structured on axes provided a general guarantee for the allocation of resources to objectives, which was based on simplified reasoning for intervention and thus misled because sometimes a single measure has served for more than an objective.

However, important steps have been taken to better direct resources, monitor progress and evaluate results. A learning process is underway, a process that will undoubtedly bear fruit in the future.

Given the number and gravity of the problems which the rural areas have to face and the low uptake of the EU funds allocated so far, the main challenges of the current rural development policy could be⁴:

- the need to correctly identify and hierarchy the rural development priorities, given on one hand the number and seriousness of the problems encountered in Romanian rural areas and on the other hand the relatively low experience in the implementation of rural development plans that could lead to the dispersion of the support for a large number of measures and thus reduce the overall efficiency of the future program. The rural development measures in the new Community provisions have varying degrees of compatibility with the objectives of Romania's rural and agricultural development. In addition, they are not sufficient even in the conditions of an appropriate rural programming in order to correct the imbalances that Romania have to deal with, being necessary national measures. It is very important to establish an optimum ratio between the real needs of the rural sector and the accessibility of the various measures.
- the assessment of the implemented constraints requires consideration for future rural policy, the following aspects of accessibility: eligibility conditions, the intensity of Community involvement and intensity of institutional functionality. All this ultimately leads to the absorption of European funds. In the domain of rural development, for Romania, the level of the community pressure was much higher than for the old Member States, primarily due to the lack of experience in programming and managing the rural development and the institution building.
- the precise definition of the object of the intervention and determination of the intervention quantum are as important as setting priorities. It may be noted in the new Commission proposal that the rural development policy is characterized by a significant degree of flexibility, the Member States are allowed to exercise their options within the agreed limits.

CONCLUSIONS

After analyzing the coordinates of rural development, we can say that the whole rural area, composed of predominantly rural areas and intermediary-rural areas, is a sensitive area which must become a greater area of focus of rural development policies. Romania has a rural area in which they operate structures that define a complex and diverse rurality. For this

⁴ ***www.europa.eu;

reason, any type of development / modernization should be based on the specificity of rural areas, on those phenomena and processes defining each area separately.

Among the main challenges in rural development policy we mention: the need to identify and hierarchy the proper rural development priorities, increase the absorption of European funds, assessing compatibility between the Union and the real needs of Romanian rural areas, but also the flexibility that would be a prerequisite for the efficient functioning of the rural development policy.

We could notice a reduction in the number of rural development measures that are part of it. Taking into account the structural differences between rural areas in Romania and the EU27, flexibility could be a prerequisite for more effective functioning of the rural development policy. The experience gained by both Romania accession period and in the post-accession will have become an important landmark for future mistakes not to be repeated and the rural development policy to achieve its objectives.

The choice of priorities for improving attracting EU funds for rural areas, Romania should focus on the size and administrative area in presenting a competitive disadvantage with other member states. In addition to experience reduced access to funds, Romanian rural sector faces other problems such as insufficient information, lack of a culture of project management and the difficulty of ensuring cofinancing.

The relatively little experience in implementing rural development policy in the future will constitute a risk factor related to the effectiveness of the internal implementation of rural development measures as shown in the programming period 2007 to 2013. The pressure absorption of EU funds has manifested throughout the period implementation by the debates that fed them, but at the same time a process was not transparent. In Romania there and there is a real pressure to achieve higher rates as the absorption capacity of the Community money, without this guarantee and effective use of funds. assessing the compatibility of the measures proposed in the Community menu and the real needs of Romanian rural areas is also a challenge.

BIBLIOGRAPHY

- [1]. BOGHIȚĂ Eduard, Dan DONOȘĂ, Dan BODESCU, Dragoș Al. ROBU
Aspects concerning public vision or private of scarcity and contamination of water in Romania, 2015
Scientific papers, Agronomy series vol.56, U.S.A.M.V., Iași
- [2]. Brezuleanu Carmen Olguța, Brezuleanu S., Iașco C., 2013, DEVELOPMENT OF LABOUR
MARKET AND ENTREPRENEURIAL SPIRIT IN RURAL AREAS-ENVIRONMENTAL
ENGINEERING AND MANAGEMENT JOURNAL, April 2013, no. 4, pag. 693-698, print ISSN:
1582-9596, eISSN: 1843-3707, Impact factor 1,117, Journal Citation Reports published by Thomson
Reuters.
- [3]. Donoșă, Dan, 2009 Statistică : ghid de studiu / Dan Donoșă. - Iași , Editura Ion Ionescu de la
Brad.
- [4]. Ungureanu George, Mateoc Nicoleta, 2013 – Dezvoltare regională, Editura TipoMoldova, Iași
- [5]. *** European Commission – Overview of CAP Reform 2014-2020, december 2013
- [6]. *** Comisia Europeană – *Politica Agricolă Comună. Un parteneriat între Europa și
agricultori*;
- [7]. *** www.europa.eu;
- [8]. *** www.europarl.europa.eu;
- [9]. *** www.ier.ro;
- [10]. *** www.madr.ro.

CREATIVE EUROPE PROGRAMME – OPPORTUNITY AND CHALLENGE

Iuliana Zaharia

**Assist. Prof., PhD, University of Agronomic Sciences and Veterinarian Medicine,
Bucharest**

Abstract: Culture shapes our identity, aspirations and how we relate to each other and to the world, it marks our environment and it conditions our lifestyle.

In the European Union, cultural diversity is considered an asset, but the linguistic and cultural differences contribute to market fragmentation, they delay the development of sustainable business models and the fast evolution rhythm of the technologies is both an opportunity and a challenge for cultural and creative industries. The EU response for 2014 - 2020 is the programme "Creative Europe", an investment of 1.46 billion euro in the cultural and audiovisual domain, programme which aims to protect and promote cultural and linguistic diversity and richness of Europe, to contribute to a strategy for smart, sustainable and inclusive growth, to help cultural and creative sectors to adapt to the digital age and globalization, to provide new opportunities facilitating the access to markets and public outside the European Union.

Since culture influences the economy, the employment and the social cohesion, this paper proposes a summary analysis of the development opportunities created by this programme, but also of the risky effects, especially those generated by the audiovisual media (the super device of the "new-culture") with persuasive- manipulative potential on the individual and collective conscience.

Keywords: culture, audiovisual media, EU policies, Creative Europe Programme (2014-2020)

INTRODUCERE

Dimensiunea culturală a unei comunități umane rezidă în faptul că este germinată, încheată și dăinuie în virtutea unui grupaj de valori, norme, prescripții, reguli, credințe și obiceiuri – unele spontane, altele construite – pe care membrii respectivei comunități le respectă participând. Cultura ne modelează identitatea, aspirațiile și modul în care ne raportăm unii la alții și la lumea înconjurătoare, își pune amprenta asupra mediului în care trăim și ne determină stilul de viață.

Integrarea europeană (proces de unificare economică și politică ce prefigurează un simț al comunității, destine legate și instituții de guvernare comune) are ca teren un conglomerat de țări delimitate prin hotare și cu organizări statale care diferă din punctul de vedere al economicului, politicului, juridicului, religiosului și culturalului în genere, deși nu s-au dezvoltat în izolare. Inițiativele de distribuire a zonelor de influență de către statele mai puternice economic și militar, au avut o influență pe care o putem măsura prin consecințe, faste pentru unele țări și nefaste pentru altele. Nu se poate evita diferența ierarhică, centru – margine, dominator – dependent, adică diferențele de autoritate și situația pluralismului religios.

În prezent, în Uniunea Europeană (UE), diversitatea culturală este considerată un atu, însă diferențele lingvistice și culturale contribuie la fragmentarea pieței, întârzie elaborarea unor modele economice durabile, iar ritmul rapid în care evoluează tehnologiile reprezintă

deopotrivă o oportunitate și o provocare. Unul dintre răspunsurile UE este Programul „Europa Creativă” (2014 – 2020), o investiție de cca 1,46 miliarde de euro în sectorul culturii și audiovizualului, care vizează să protejeze și să promoveze diversitatea și bogăția culturală și lingvistică a Europei, să contribuie la strategia pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii, să ajute sectoarele culturii și creației să se adapteze la era digitală și la globalizare, să ofere noi oportunități facilitând accesul la piețele și publicul din afara Uniunii Europene.

Deoarece cultura influențează economia, ocuparea forței de muncă și coeziunea socială, prezenta lucrare propune o analiză sintetică a oportunităților de dezvoltare create prin acest program, dar și a efectelor riscante, în speță generate de mediile audiovizuale (superinstrumentul ”neoculturii”) cu potențial persuasiv-manipulativ asupra conștiinței individuale și colective.

MATERIAL ȘI METODĂ

Materialul constă fundamental în prezentarea sintetică a Programului Europa Creativă 2014-2020 (denumit în continuare PEC) consultat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene sub titlul “Regulamentul (UE) Nr. 1295/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 decembrie 2013 privind instituirea acestui program și de abrogare a Deciziilor nr. 1718/2006/CE, nr. 1855/2006/CE și nr. 1041/2009/CE”, a cărei elaborare și necesitate este justificată în text prin 40 de argumente ce țin de/ derivate din acte normative europene sau la care UE este parte (Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE); Comunicările Comisiei „privind Agenda europeană pentru cultură într-o lume în proces de globalizare” (aprobată de Consiliu prin rezoluția din 16 noiembrie 2007 și de Parlamentul European prin rezoluția din 10 aprilie 2008), „Europa 2020 - O strategie pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii”; Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (în special articolele 11, 21, 22); Convenția UNESCO 2005; particularitățile programelor MEDIA, Cultura și Media Mundus pentru sectoarele culturale și creative) – precum și argumente reclamate de situația politico-economică-socială a UE la momentul adoptării PEC și obiectivele UE (consolidarea unui spațiu cultural comun și soluții, în acest sens, de surmontare a barierelor lingvistice; caracteristicile erei digitale cu impact masiv asupra modului în care bunurile și serviciile culturale și creative sunt produse, difuzate, accesate, consumate și monetizate; relația UE cu țările și teritoriile de peste mări, cu țările din Asociația Europeană a Liberului Schimb, cu țările aderente, țările candidate și potențialele țări candidate care beneficiază de o strategie de preaderare, precum și țările care intră sub incidența politicii europene de vecinătate; protejarea intereselor financiare ale UE). Se consideră că **obiectivele PEC** (protejarea, dezvoltarea și promovarea diversității lingvistice și culturale europene, promovarea patrimoniului cultural european și consolidarea competitivității sectoarelor culturale și creative europene, în special cea a sectorului audiovizual) pot fi realizate mai bine la nivelul UE, datorită caracterului transnațional și internațional al programului.

PEC este pus în aplicare pentru perioada 1 ianuarie 2014 – 31 decembrie 2020 și definește **sectoarele culturale și creative** ca fiind “toate sectoarele ale căror activități sunt bazate pe valori culturale și/sau expresii artistice și alte expresii creative, indiferent dacă aceste activități sunt orientate sau nu către piață și indiferent de tipul de structură care le realizează și de modul de finanțare a structurii respective. Activitățile respective includ dezvoltarea, crearea, producerea, difuzarea și conservarea bunurilor și serviciilor care constituie expresii culturale, artistice sau alte expresii creative, precum și funcțiile conexe, cum ar fi educația sau gestionarea. Sectoarele culturale și creative includ, printre altele, arhitectura, arhivele, bibliotecile și muzeele, artizanatul artistic, audiovizualul (inclusiv

cinematografia, televiziunea, jocurile video și multimedia), patrimoniul cultural material și imaterial, designul, festivalurile, muzica, literatura, arta spectacolului, editarea, radioul și artele vizuale”.

PEC conține: (a) un subprogram MEDIA; (b) un subprogram Cultura; (c) o componentă trans-sectorială. Pachetul financiar pentru punerea în aplicare a PEC, în valoare de 1 462 724 000 se alocă (a) cel puțin 56 % pentru subprogramul MEDIA; (b) cel puțin 31 % pentru subprogramul Cultura; (c) un maximum de 13 % pentru componenta trans-sectorială, cel puțin 4 % fiind alocat măsurilor de cooperare transnațională enumerate la articolul 15 și birourilor Europa creativă. (3) Costurile administrative aferente punerii în aplicare a programului se integrează în alocațiile prevăzute la alineatul (2) și suma totală a acestor costuri nu va depăși 7 % din bugetul programului, din care 5 % se alocă punerii în aplicare a subprogramului MEDIA și 2 % se alocă punerii în aplicare a subprogramului Cultura. Contribuția financiară din partea programului este de maximum 80 % din costurile operațiunilor care beneficiază de sprijin.

În implementarea, monitorizarea și evaluarea PEC, Comisia este asistată de un comitet („Comitetul pentru Europa creativă”), țările care participă la PEC și acționează împreună cu Comisia instituind birourile Europa Creativă în conformitate cu dreptul și practicile lor naționale.

Dezvoltăm în continuare PEC pe structura unor întrebări-cheie cu răspunsuri aferente conținutului programului, răspunsuri ce constituie indirect o justificare argumentată a creării acestui instrument:

1. De ce avem nevoie de o politică europeană în domeniul culturii și audiovizualului?

1.1 O mare varietate culturală și creativă

Cultura și creativitatea se află în centrul proiectului european: cultura ne definește identitatea, aspirațiile și modul în care ne raportăm unii la alții și la lumea înconjurătoare; își pune amprenta asupra mediului în care trăim și ne determină stilul de viață; diversitatea culturală este un atu pentru UE, însă diferențele lingvistice și culturale au ca efect fragmentarea pieței, elaborarea unor modele economice durabile avansează greu; ritmul rapid în care evoluează tehnologiile reprezintă deopotrivă o oportunitate și o provocare pentru industriile culturale și creative din Europa.

1.2 Un impuls creator pentru economie și nu numai

Sectorul culturii și creației din Europa: contribuie la creșterea economică, ocuparea forței de muncă, inovare și coeziune socială prin dezvoltarea competențelor, regenerarea urbană, impact pozitiv asupra altor domenii, cum ar fi turismul sau TIC; reprezintă 4,5 % din PIB-ul european și 3,8 % din forța de muncă disponibilă în UE (8,5 milioane de persoane); s-a dovedit mai rezistent decât alte sectoare în vreme de criză economică.

1.3 Beneficiile unei abordări la nivelul UE

Activitatea UE este complementară celei naționale (de exemplu cazul bunelor practici). Multe regiuni și orașe au înțeles că sectorul culturii și creației poate impulsiona competitivitatea economică și crearea de locuri de muncă.

Prin PEC 2014 – 2020 (care înlocuiește programele Cultură, MEDIA și MEDIA Mundus – 2006, 2009), UE va investi cca 1,46 miliarde de euro în sectorul culturii și audiovizualului, sumă mai mare cu 9 % decât bugetul alocat anterior – vizând consolidarea patrimoniului nostru cultural comun prin: proiecte culturale transfrontaliere – v. acțiunile, platformele și rețelele de cooperare, proiectele de traducere literară, stimularea competitivității sectorului audiovizual (finanțare pentru cinematografie s.a.); crearea unei piețe unice a mijloacelor audiovizuale și

elaborarea unui program pentru un internet mai sigur menit să protejeze copiii din UE în mediul on-line.

2. Care este abordarea UE? UE vizează:

- 2.1 parteneriate solide între state membre, regiuni, organizatori culturali și alți operatori culturali;
- 2.2 crearea unui cadru politic de cooperare culturală (cu 2007 Agenda Europeană pentru Cultură promovează cultura ca: agent catalizator pentru creativitate/ comunicare inter-transculturală); în Europa există numeroase grupuri independente dedicate promovării culturii – v.rețeaua paneuropeană Europa Nostra (reunește 250 ONG-uri, cca 5 milioane de membri, profesioniști și voluntari);
- 2.3 cooperarea în sectorul audiovizual (TV, cinematografie, festivaluri europene);
- 2.4 premii și mărci: pentru arhitectură contemporană, pentru conservarea patrimoniului cultural, pentru literatură, pentru site-uri culturale europene ș.a.

3. Ce face UE?

3.1 UE finanțează:

- cultura prin programul „Europa Creativă” care protejează și promovează diversitatea și bogăția culturală și lingvistică a Europei, contribuie la strategia pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii, ajută sectoarele culturii și creației să se adapteze la era digitală și la globalizare, oferă noi oportunități facilitând accesul la piețele și publicul din afara Uniunii Europene – beneficiari: cei finanțați și publicul. În 2016 se pun la dispoziție 121 mil.euro.
- alte programe care sprijină industriile culturale: Erasmus+, COSME (pt IMM-uri, competitivitatea întreprinderilor, antreprenoriat), Horizon 2020 (pt cercetare și inovare);
- începând din 2007, FEDR a alocat 3,3 mld. pentru protejarea și conservarea patrimoniului cultural, 2,2 mld. euro pentru dezvoltarea infrastructurii culturale și 555 mil.euro pentru sprijinirea serviciilor culturale

3.2 Directiva privind serviciile media audiovizuale – evoluția în intervalul 1989 - 2007 – 2010: cu 1989 UE a stabilit un minim de norme valabile, cu 2007 directiva a fost modificată în ”Directiva privind serviciile mass-media audiovizuale”, iar în 2010 a fost codificată și acoperă toate serviciile mass-media audiovizuale – televiziunea tradițională (serviciu linear) și televiziunea la cerere (serviciu nelinear) – și stabilește o serie de cerințe generale pentru acestea. Televiziunea tradițională trebuie să respecte condiții mai stricte, în special în ceea ce privește publicitatea, protecția minorilor și promovarea și difuzarea creațiilor europene.

3.3 UE stimulează și promovează proiecte subsumate Programului de tipul „Capitalele culturale europene”, „Berlinale Talent” (festivalul internațional de film) și „Operațiunea Kino” (care se adresează zonelor din Balcani și Turcia încurajând autoritățile locale să sprijine cinematografele digitale în centrele culturale din regiune) ș.a.

4. Perspectiva-cheie? Implicarea cetățenilor

- 4.1 pregătirea pentru viitorul digital (la ora actuală în Europa există peste 40 milioane de “televizoare conectate” care consumă producții digitale);
- 4.2 accesul la finanțare – cu 2016 a intrat în vigoare un nou instrument menit să faciliteze accesul IMM-urilor la finanțare ș.a.
- 4.3 dezvoltarea publicului: crearea de noi categorii de public; consolidarea relației cu publicul existent; diversificarea publicului; stimularea unei mai bune cunoașteri a mijloacelor de comunicare.

Din punct de vedere metodologic, lucrarea reprezintă o sintetică analiză factorială, efectuată asupra materialului documentar de bază de mai sus, motivată de nevoia epistemică și de integrare lucidă în procesul frământat de integrare europeană. Capacitatea instrumentului metodologic - explicativ de sistem aduce în prim plan raportul dintre “forța centrifugă și cea centripetă”, respectiv dintre omogenizare și eterogenizare, de care ar trebui să se țină seamă în elaborarea și derularea proiectelor futuriste, transformatoare – care topesc laolaltă valorile economice cu cele politice și cu cele culturale (“industrii culturale și creative”). Manipularea valorilor (?)... efect al tranzițiilor pe care le presupune integrarea, pe un teren cu multiculturalitate ca realitate de facto și multiculturalism ca doctrină neîmpărțită consensual.

REZULTATE ȘI DISCUȚII

1. Oportunități create de PEC

În baza PEC, observăm că TFUE urmărește realizarea unei uniuni tot mai strânse între popoarele Europei și conferă Uniunii (și) sarcina de a contribui la înflorirea culturilor statelor membre, respectând diversitatea națională și regională a acestora și asigurând, în același timp, existența unor condiții necesare competitivității industriei Uniunii. Se apreciază așadar diversitatea culturală, dialogul intercultural și rolul culturii în calitate de catalizator al creativității în cadrul creșterii economice și al ocupării forței de muncă, precum și *promovarea culturii drept element esențial al relațiilor internaționale ale Uniunii*. Prin sectoarele culturale și creative se poate lupta împotriva discriminării și xenofobiei, acestea constituind o platformă importantă pentru libertatea de exprimare și pentru promovarea respectului pentru diversitatea culturală și lingvistică și o poartă de intervenție în soluționarea necesităților speciale ale diverselor grupuri sociale, inclusiv ale persoanelor care aparțin minorităților – justificându-se astfel măsurile de consolidarea spațiului cultural comun prin mobilitatea transnațională a actorilor din domeniul cultural și creativ și circulația transnațională a operelor și creative, inclusiv a operelor și produselor audiovizuale, promovându-se astfel schimburile culturale și dialogul intercultural. Deși este recunoscută necesitatea găsirii unui nou echilibru între accesibilitatea crescândă a operelor culturale și creative, remunerarea echitabilă a artiștilor și creatorilor și apariția unor noi modele de afaceri, schimbările care rezultă în urma trecerii la era digitală se estimează că oferă oportunități ample sectoarelor culturale și creative europene și societății europene în general: costurile de distribuție mai reduse, canalele noi de distribuție, potențialul unor noi categorii de public mai larg și noile oportunități pentru produsele de nișă pot facilita accesul și pot crește circulația operelor culturale și creative la nivel mondial.

Mai mult, se subliniază că “activitățile, bunurile și serviciile culturale sunt de natură atât economică, cât și culturală, întrucât transmit identități, valori și sensuri și, prin urmare, nu trebuie tratate ca având doar valoare comercială” (Convenția Unesco 2005, la care UE este parte).

2. Provocări PEC cu mare grad de risc

Cu toate acestea, trecerea la era digitală transformă major modul în care “bunurile și serviciile culturale și creative sunt produse, difuzate, accesate, consumate și monetizate” și nu mereu exploatarea oportunităților izvorâte din potențialul creativ și adaptativ uman sunt dirijate spre autoprotejarea și dezvoltarea constructivă a acestuia, înțelegând prin “dezvoltare constructivă” un proces ce implică dominant acțiuni cu efecte benefice atât asupra individului în cauză, cât și a comunității extinse gradat din care acesta face parte. În acest sens ne vom opri cu precădere asupra *Subprogramului MEDIA* din cadrul PEC, care primește peste jumătate din finanțare, având priorități:

(1) *de consolidare a capacităților sectorului audiovizual european pentru funcționare la nivel transnațional* prin (a) formarea și perfecționarea profesioniștilor din domeniul audiovizualului și a constituirii de rețele, utilizarea tehnologiilor digitale pentru adaptarea la evoluția pieței, testarea unor noi abordări pentru dezvoltarea publicului și testarea noilor modele de afaceri, integrarea tehnologiilor digitale; (b) îmbunătățirea capacității operatorilor din sectorul audiovizualului de a elabora opere audiovizuale europene cu potențialul de a circula în Uniune și în afara acesteia – opere cinematografice și de televiziune de ficțiune, documentare, filme de animație și pentru copii, operele interactive ca jocurile video și multimedia cu un potențial mai ridicat de circulație transfrontalieră – și facilitarea coproducțiilor; (c) încurajarea schimburilor între întreprinderi prin facilitarea accesului la piețe și la instrumente comerciale care permit operatorilor din domeniul audiovizualului să sporească vizibilitatea proiectelor lor pe piețele Uniunii și pe piețele internaționale;

(2) *de promovare a circulației transnaționale a operelor audiovizuale* prin (a) sprijinirea distribuției în cinematografe, prin marketing transnațional, branding, distribuția și prezentarea de opere audiovizuale; (b) promovarea comercializării, a brandingului și a distribuției transnaționale a operelor audiovizuale prin intermediul tuturor celorlalte platforme, altele decât cele de teatru; (c) dezvoltarea publicului pentru operele audiovizuale europene și îmbunătățirea accesului la acestea prin promovare, evenimente, educație cinematografică și festivaluri etc.; (d) promovarea noilor modalități de distribuție pentru a se permite apariția unor noi modele de afaceri.

Subprogramul MEDIA acordă, în consecință, sprijin pentru facilitarea accesului la manifestări comerciale și piețe profesionale din domeniul audiovizualului și utilizarea de instrumente comerciale online, atât în interiorul, cât și în afara Uniunii – fapt incontestabil profitabil economic și reclamat de particularitățile erei digitale.

Cu toate acestea, investiția în Subprogramul MEDIA este deopotrivă o investiție provocatoare prin impactul pe care audiovizualul îl are asupra creierului și minții umane, impact fără precedent și fără termen de comparație în istoria culturii și a tehnologiei – neuroștiința, psihologia, sociologia ș.a. ramuri ale științelor aducând argumente care ar trebui să sensibilizeze și să avertizeze consumatorii asupra efectelor comunicării audio-video asupra dezvoltării și funcționării creierului: expunerea curentă la audiovizual, de ordinul orelor/zi, diminuează considerabil dezvoltarea abilităților ce țin logică, gândire, raționament (este defavorizată dezvoltarea emisferei cerebrale stângi și a abilităților procesate de aceasta), nivel de inteligență, determinând tulburări/ deficiențe de atenție, de învățare, de limbaj, de comportament intra și interpersonal – induce hiperactivitate, irascibilitate, insomnie și creează dependență. Se argumentează de asemenea asupra caracterului hipnotic al vizionării produselor audiovizuale, informația afectând direct subconștientul maselor și creând pe termen mediu o atitudine mentală pasivă, mai ușor de observat cu cât pragul de vârstă al consumatorilor este mai coborât.

În consecință, cultura audiovizualului (massmedia – televiziune, internet, cinematografie etc.) are rol bine determinat în modelarea rețelelor neuronale, a mentalităților/ opiniei publice și a comportamentelor umane. Audiovizualul ca mediu de experiență impactează receptorul pe o serie de coordonate direct sau indirect observabile: (1) generic, relativizarea valorilor și nihilismul (banii, plăcerea și puterea sunt idoli promovați de un pedagog “invizibil” care acționează în direcția unui sincretism new-age-ist); (2) eroticul (coordonatele principale ale experienței vizionării sunt senzațiile, emoțiile și în ultimă instanță plăcerea, de numeroase ori în formă erotizată – spectatorii identificându-se involuntar, subconștient, în numeroase cazuri, cu personajele de pe micul ecran); (3) violența

(violența promovată în mediul audiovizual, spre exemplu prin extrem de multe jocuri video, determină o amplificare a violenței în lumea reală); (4) magicul – care ocupă un spațiu de emisie tot mai important, fie că este vorba de TV, jocuri video sau internet; cinematografia are numeroase producții pe teme legate de puteri supranaturale, lumi necunoscute, ființe și forțe oculte, v. box-office-uri cum ar fi „Războiul stelelor”, „Stăpânul inelelor”, „Harry Potter”. Prin puterea extraordinară de a iluziona multimile, audiovizualul este, sub aspectul magicului, „cel mai performant mag care a existat vreodată. El oferă indivizilor puterea, chiar dacă una iluzorie” (Gheorghe, 2008, p.303).

Sintetizând, există numeroase efecte produse de mediul audiovizual via massmedia cu impact direct asupra dezvoltării creierului uman și modelării minții umane/ respectiv a publicului. Dacă reducem cultura, *mediator între mintea umană și lumea din afara ei*, la “industrii culturale și creative” cu risc de diminuare considerabilă a unor experiențe fundamentale pentru dezvoltare corticală, cum sunt de exemplu gândirea și dialogul direct interuman (favorizate, de exemplu, de o educație în familie și de o educație școlară tradițională), trebuie să fim și conștienți și de reconfigurările majore implicate de această operațiune.

CONCLUZII

Desigur, este măgulitor să ne știm ca aparținând geografic și ca topos Europei care este leagănul multor idei și invenții, dar în proiectul UE nu se estimează și nu se evaluează satisfăcător ce se câștigă și ce se pierde de către fiecare țară, acum și în viitor, cu atât mai mult cu cât în Europa prezintă trei straturi culturale: a) cel adânc al lui „homo humanum”, b) cel al modelului cultural european și c) cel al popoarelor – în toate disociind, la rândul-le, cultura populară și cultura cultă. Aculturațiile au contribuit imens la difuziunea valorilor, iar schimburile de toate felurile (inclusiv dialogurile) au fost nu numai posibile, ci și necesare.

Aculturațiile unidirecționale generează însă dezechilibru, cu atât mai mult cu cât în ceea ce ne privește ca români avem o identitate specială fiind produsul a trei rădăcini: Răsăritul – latinitatea și ortodoxia, în funcție de care ne raportăm la „celălalt”.

Harta policromă a UE, corelată cu spiritul modernității (sol fertil pentru dezvoltarea ei), a fost profund conturată de consecințele structurale ale celui de-al doilea război mondial: înfrângerea puterilor Axei, epuizarea fostelor puteri imperiale europene și izbucnirea Războiului Rece între SUA și Uniunea Sovietică. La aproape șase decenii de la pasul CECO și, pe meleaguri românești, aproape zece ani de integrare UE, nu există numai câștig, ci și pierdere, prețul acestor alegeri traducându-se prin poziție (egală, de centru sau de periferie) și o opțiune fundamentală dominantă pentru una din cele două mari categorii de valori: valori care țin de confortul material și valori spirituale. Trecerea la era digitală, prin transformările pe care le presupune la și le reclamă de la consumatori, are un impact fundamental în modelarea minții umane, expunerea curentă la audiovizual, de ordinul orelor/zi, diminuând considerabil dezvoltarea abilităților ce țin logică, gândire, raționament, nivel de inteligență, determinând tulburări/ deficiențe de atenție, de învățare, de limbaj, de comportament intra și interpersonal și creează dependență. Totul într-o haină seducătoare prin promisiunea și aparența de moment a confortului.

Interogațiile și reflecțiile privitoare la relația om–cultură din prezenta lucrare au condus la observarea clătinării antropocentrismului în favoarea antropomorfismului sau zoomorfizării omului – efecte ale explorării tehnolo-științifice a potențialităților intrinseci ale naturii omului și a expunerii acestuia la o serie de tehnologii, între care se înscriu multe dintre cele dorite, stimulate, create și promovate prin Programul Europa Creativă (2014-2020) ca o consecință a exploatării potențialului erei digitale.

BIBLIOGRAPHY

- Bauman, Z. (1999) Globalizarea și efectele ei sociale, București:Antet;
- Bauman, Z. (2000) Etica postmodernă, Timișoara: Amarcord;
- Brzezinski, Z. (1995) Europa Centrală și de Est în ciclonul tranziției, București: Diogene;
- Fontaine, P. Europa în 12 lecții, Comisia Europeană-Direcția Generală Comunicare, 2006, http://ec.europa.eu/publications/booklets/eu_glance/60/ro2008.doc;
- Fukuyama, F.(2004) Construcția statelor. Ordinea mondială în sec. XXI, București:Antet;
- Gheorghe, V. (2008), Efectele televiziunii asupra minții umane, București: Prodomos
- Held,D., Mc.Grew,A., Goldblatt,D., Perraton,J.(2004) Transformări globale. Politică, economie și cultură, Iași: Polirom;
- Ianoși, I. Culturi europene și mentalități politice, curs master Studii europene și drept comunitar, Facultatea de Filosofie – Universitatea București, http://www.studiieuropene.ro/id_anul2/anul1/ianos1_1_2006-2007.pdf;
- Iliescu, A.P. (2005-2006) Etica economică și socială, curs master Studii europene și drept comunitar Facultatea de Filosofie – Universitatea București
- Malița, M. (2001) Zece mii de culturi, o singură civilizație, București: Nemira;
- Mișcol, O. (2000) Cultură și comunicare, Oscar Print;
- Sabourin, P. (1999) Naționalismele europene, Iași:Institutul European;
- Zaharia, I. (2010) Provocări morale și culturale ale globalizării. Cazul Europei și al României în special, București, Christiana
- *** Regulamentul (Ue) Nr. 1295/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 decembrie 2013 privind instituirea programului „Europa Creativă” (2014-2020), în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene din 20.12.2013 , L 347/234, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R1295&from=EN>
- ***Versiune consolidată a Tratatului privind Uniunea Europeană și a Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene, 7 iunie 2016, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=OJ:C:2016:202:FULL&from=RO>
- <http://europa.eu>
- <http://www.dadalos-europe.org>
- http://www.studiieuropene.ro/id_anul2/1-2-2_iliescu.html

THE RIGHT TO INTROVERSION

Fabiola Popa

Assist. Prof., PhD, Politehnica University of Bucharest

Abstract: In a world in which assertiveness seems to be the norm, in which job advertisements ask prospective candidates to be competitive, communicative, able and willing to work in teams, being an introvert often looks like a drawback. The present paper makes the case for the introverted candidate; it also discusses the possibility of raising the issue with students who prepare for interview simulations or oral presentations as part of the “English for Professional Communication” seminar, in an attempt at empowering those who feel overwhelmed by the constant urge to prove their outgoingness and availability to be around others.

Keywords: introversion, extroversion, job interviews, self-promotion, English for Professional Communication

I. Introduction

The “English for Professional Communication” seminar, as taught to first and second year students in the Polytechnic University of Bucharest, is a language class that combines teaching the language specific to the world of work (formal vocabulary to be used in a variety of professional contexts) with information on the most adequate type of behavior to adopt in these contexts: when one has to work in a multicultural environment, to collaborate with a team, to conduct a meeting, to write a CV and a cover letter, to do one’s level best during the interview, to capture the attention of and persuade their exigent audience during an oral presentation. The seminar aims at providing students with some of the soft skills they need during the employment process and later on, at the workplace.

Nevertheless, while these codes of behavior need to be acknowledged and internalized in order for a young graduate to be able to gain a foothold on the job market, thorough preparation in terms of technical and soft skills sometimes is not enough to earn them what they want. Other, more powerful (because more subtle) issues take central stage: the ability to master one’s nervousness caused by the idea of having to deal with other people, the courage to stand out from the crowd, the ability to promote one’s self, the ability to tap into inner resources of confidence and enthusiasm when none of these seem to be left, the craftsmanship of using one’s body language and para-verbal language to sell the image required on the market.

The present paper will focus on the issue of introversion, which is (too) often seen as an impediment to success at the workplace, with a view of having a look at the flip side, at some of the advantages an introverted nature brings to the professional table. It also looks into possible ways of helping introverted students to embrace their mild, self-reflective nature and make the most of it in a professional context, be it an interview or a business meeting.

II. Introversion versus Extroversion

Whenever I ask those students of mine who have already participated in real-life interviews or have already held speeches in public to give their colleagues a piece of advice,

the invariable answer is: “Be confident, don’t be nervous, be outgoing, be charismatic”. Prior preparation seems to matter less to them, it is feelings and the image they project they focus on. In my capacity as teacher of “English for Professional Communication”, it is my job to point up the tremendous importance of preparation, revision, and rehearsal, as the most important ways of relieving nervousness. On the other hand, I believe that the question of feelings needs to be addressed more often when discussing sensitive issues such as the relationship with other people at the workplace. The relationship with the others is intrinsically linked to the relationship one has with oneself, therefore self-awareness and awareness of others are crucial life skills that can make the difference on a competitive market. In this respect, one of the issues worth focusing on is the difference between introversion and extroversion and the way in which these personality traits impact one’s perception of the world, in general, and one’s work habits and performance around others, in particular.

The first to make a distinction between introversion and extroversion was Swiss psychiatrist Carl Gustav Jung, who pointed out that introverts tend to focus on what is going on in their inner world (thoughts, feelings), while extroverts focus on the outer world (objects, the environment). Contemporary research has further refined the dichotomy and made it a core item in personality tests such as Myers-Briggs Personality Test and the Big Five Model of Personality. Openness to experience (intellectual curiosity and imagination), conscientiousness (the ability to regulate one’s impulses), and neuroticism (a propensity for anxiety and nervousness) are traits said to be specific to introverts (Cain, 2012:12). In her turn, writer Susan Cain believes the difference between introversion and extroversion is a difference in terms of response to external stimuli, with introverts preferring less stimulating environments (Cain, 2012:12). She also makes a clear distinction between shyness and introversion: “Shyness is the fear of social disapproval or humiliation, while introversion is a preference for environments that are not overstimulating. Shyness is inherently painful; introversion is not” (Cain, 2012:20). Another important idea is that introversion is innate, not acquired, and therefore here to stay, unlikely to turn into extroversion as a result of careful monitoring of one’s own behavior or through self-development exercises.

A comprehensive list of the differences between introverts and extroverts and their way of perceiving and interacting with the world was drawn up by business communication coach Nancy Ancowitz. Thus, introverts : “get energy from down time/ think before speaking or acting/ listen more/ speak more softly/ are more inclined to make deep conversation/ prefer to speak with one or two people at a time/ wait to be approached in social situations/ are typically reserved /enjoy working alone or with one person /know a lot about a few topics/ are reflective and appear more calm/ are more detail oriented / need more personal space/ are more private and hesitant about self-disclosure/have a few deep interests.”. In contrast, extroverts: “get energy from people contact/ think out loud/ talk more/ speak faster and louder/ are more inclined to make chitchat/ prefer to work the room/initiate conversations in social situations/ are typically active and expressive/ enjoy working in a group/ know a little about a lot of topics/ are more energetic/prefer faster, less complicated tasks/ enjoy more people contact—the more, the merrier/ are more readily open/ have many interests” (Ancowitz, 2). As the list shows, introversion and extroversion come with many advantages which, in their turn, have a flip side.

According to Cain, extroversion has been hailed as a prerequisite for success in our modern “culture of personality” – which values skills such as magnetism and charisma and whose role models are salesmen (Cain, 2012: 51) – as opposed to the 19th century “culture of

character” – in which humility and reserve were the norm and which featured role models such as Abraham Lincoln (Cain, 2012:51). In her turn, she chooses to highlight some of the most important traits evinced by an introverted personality: having the ability to actually listen to others, having an eye for subtleties, being balanced and unassuming, having a deep, philosophical understanding of things. That is why she urges organizations to “...make the most of introverts’ strengths – these are the people who can help you think deeply, strategize, solve complex problems, and spot canaries in your coal mine” (Cain, 2012: 265). As for introverted leaders, research has shown that their quiet and thoughtful nature helps them deliver better outcomes because “they are more likely to hear and implement suggestions...they create a virtuous circle of proactivity” (Cain, 2012:68). In other words, introverted leaders defy the commonplace image of the leader as the heart of the team, as they choose to manage from the sideline and give the others room to be.

Cain’s description of introverts also draws on the research of psychiatrist Elaine Aron on “highly sensitive people”, most of whom happen to be introverts as well. HSPs are “that 15 to 20 percent of the human population born with a nervous system genetically designed to be more sensitive to subtleties, more prone to deep reflection of inner experience, and therefore more easily overwhelmed by outer events ” (Aron, 3). On the one hand, HSP tend to be very intuitive, have a close connection with their own unconscious, with those who cannot communicate with words (animals, babies etc.), are more conscientious and righteous, they are concerned with human justice and the environment, they are interested in art and spirituality. On the flip side, HSP are more sensitive to the physical environment and they are easily bothered by external stimuli (sounds, lights, smells etc.), they are more sensitive to criticism and aggression, more likely to get depressed, and in general, more prone to be stressed by whatever happens in the outer world (Aron, 25-26). Given their sensitivity, introverts should strive to find workplaces which provide them with opportunities to “avoid frequent interruptions ...concentrate on one task ...get information ahead of time ...have private workspace ...have time alone ...observe ...reflect” (Dunning, 177).

In his turn, writer David Zweig lists three characteristics specific to those he calls “Invisibles”, characteristics similar to those put forth by other researchers with reference to introverts: ambivalence towards recognition, meticulousness, and savoring of responsibility (Zweig, 6). In his view, Invisibles “are often highly successful and ...deeply respected among their co-workers for their expertise and performance. What is remarkable is that, despite generally having had the means to pursue other careers, Invisibles have chosen...to stay in careers that accord them no outward recognition from the end user. This is defiantly in opposition to the accolades, or even just pats on the back most of us desire. And yet – Invisibles are an exceptionally satisfied lot” (Zweig, 7).

Zweig’s is an optimistic and reassuring view on the general perception on introverts. Unfortunately, this is not always the case. Too many times, given the introverts’ disposition to linger in the background rather than to take center stage, the mainstream tendency is to overlook them and just take them for granted, in this contemporary paradigm of the “mighty likable fellow” (Cain, 2012: 26). From merely getting the cold shoulder to being downright bullied, introverts can unrightfully suffer from being victims of stereotypization, both in their personal life and at the workplace. This starts with the job search itself: “The biggest challenge in the job search process is that the skills required to be successful in the search are not the same skills required to be successful on the job. The search process requires a combination of strong social and communication skills, and the typical advice sends the message to introverts that they must transform themselves into extraverts in order to succeed

”(Gelberg, 3). And it continues with the interview situation: “Introverts tend to fail in interviews that are like interrogations with rubber hoses and bright lights – unfortunately many hiring managers conduct interrogations of candidates instead of conversations” (Deutsch, 1). It is also the case with leadership: “The topic of introverted leaders is sometimes referred to as an <oxymoron> in popular society. Common statements made regarding introverted leadership that may be expressed are that people questioned whether that concept exists at all” (Koufie et al, 95). Equally, introverts are believed to be less than good teammates: “Extroverts perceive non-participation as anti-team and laziness” (Mayer, 1). Therefore, there are still a lot of prejudices for introverts to deal with.

III. Introverts in the World of Work

As part of the lead-in to the first seminar of “English for Professional Communication” I always have my students watch two Ted Talks which I find both inspirational and perspective-changing. Susan Cain’s *The Power of Introverts in a World which Doesn’t Stop Talking* and Alain de Botton’s *A Kinder, Gentler Philosophy of Success* put forth perspectives on success that go against the grain and point to the relativity and versatility of the concept. Susan Cain’s talk is a presentation of the book with the same title, in which she makes the case for the introverted student, employee, and leader, and in which she taps heavily into the hidden potential of introversion, that of creating meaningful, long-lasting personal and professional relationships as well as outstanding services and products at the workplace. Alain de Botton’s is a plea for the revision of one’s personal idea of success, too often distorted by the influence of the media; in his speech, he points out that our contemporary society places a premium on what one *does* for a living, rather than on who somebody *is*, as a human being, and that too often, the measure of one’s success is given by what one owns and one’s title on the business card. In addition, he brings the idea of randomness right back where it belongs, namely in our lives which are not always so easy to improve through self-control and discipline as the contemporary trend of self-development unfairly has it. In terms of feedback, my students’ comments on the speeches have ranged from “It is hard not to want to be an extrovert” to “It was a little bit creepy: I felt she was talking about me, it was as if she could see right through me” with the vehement “She is so obviously biased against extroverts”, the surprised “She changed my perspective on introversion and leadership”, and the approving “I agree with his idea that contemporary society unfairly divides humans into winners and losers” in between. The two speeches obviously provide food for thought and excellent opportunities to exchange ideas on the mainstream perspective on success and on the possibility of challenging it, thus empowering those students who feel overwhelmed by the constant urge to put themselves in the spotlight in order to find an advantageous place in the rat race.

Apart from helping students reframe the concept of professional success, the teacher can also help them reframe the idea of self-promotion. It is a well-known fact that introverts have a hard time tooting their own horn, which makes job interviews especially difficult. Cain even claims that “the modern-day interview is mostly designed to hire narcissists” (Cain in Marshall, 1) and, indeed, research has shown that narcissists are likely to get hired more easily and they are “more successful than equally qualified candidates who act more modestly” (Lipman, 1). Thus, the interview “is actually more of a beauty contest and therefore the extrovert has the edge because they are skilled at conversation and know how to engage” (Marshall, 1). Introverts tend to equate self-promotion with bragging and they often have a collectivistic style when it comes to taking credit for their work, as they believe that an

attained goal was the result of the entire teamwork, rather than their individual input (Gelberg, 41). Introverts are advised to reframe the way they think about their accomplishments, namely that stating facts and highlighting positives is doing precisely this, listing the things they have accomplished and having the belief that they are worth talking about (Gelberg, 41-42). As for HR managers, they should pay attention to the trap of being charmed by charismatic candidates with few actual credentials and skills, but with the gift of the gab.

Another problem for introverts seems to be networking, as they tend to perceive this activity as a kind of small talk which is either shallow or self-serving. Specialists advise introverts to reframe this activity as “cultivating connections” (Gelberg, 45) or “finding kindred spirits” (Cain, 2015:1) and to focus on the relationship itself rather than perceive it as an act with a vested interest; thus, introverts have the opportunity to engage in one of their favourite activities, namely listening, a great way of bonding with the others.

Public speaking is another activity that introverts, and not only, dread. Fear of public speaking is known to be humans’ worst fear, with fear of death coming only in the second place. That is why tips such as “be confident”, “be relaxed”, “be yourself” are not really helpful, more concrete steps should be taken in order to relieve nervousness. Discussing tips about how to calm down before an oral exam, a job interview, or an oral presentation is as important as providing students with standard rules of public speaking. Some of the ideas on this topic brainstormed during the “English for Professional Communication” seminar are: 1) thorough preparation and practice are likely to make one feel more at ease about the daunting perspective of having to perform in front of an audience; 2) let the mind follow the body: force a smile, walk tall, breathe deeply, take a short walk before the event; 3) prepare “an anchor”, a nice memory to think about in a stressful situation 4) “reframe” the event and look at it from a more objective perspective; think about “the worst case scenario” and check whether your fear of social judgment is just a mere projection.

IV. Conclusion

As research has repeatedly shown, “the power of introverts in a world that doesn’t stop talking” resides precisely in their taking the time to think deeply rather than speak, in doing meticulous work rather than building networks of contacts, in listening empathically rather than putting themselves in the spotlight. As teachers, we should let our quiet students be quiet, if this is what they makes them feel comfortable, and provide them with tips about how to deal with situations which entail social interaction, as well as opportunities to prove themselves in other ways than collaborative work and participation in class discussions. In the words of Susan Cain: “If you are a teacher, enjoy your gregarious and participatory students. But don’t forget to cultivate the shy, the gentle, the autonomous ...They are the artists, engineers, and thinkers of tomorrow.”(Cain, 2012: 289-290). In their turn, organisations, employers and team leaders will hopefully be able to capitalize on the quiet passion the Invisibles have for their work and to respect their need for calm environments, solitude and time to recharge at the work place.

BIBLIOGRAPHY

Aron, Elaine (2000). *The Highly Sensitive Person in Love*. Broadway Books/Random House, New York

Ancowitz, Nancy (2009). *Self-Promotion for Introverts: The Quiet Guide to Getting Ahead*. McGraw-Hill Education.

Cain, Susan (2012). *The Power of Introverts*. Penguin Books Ltd

Cain, Susan (2015). "How to Learn to Love Networking" at <http://www.quietrev.com/learn-to-love-networking/>

Deutsch, Barry (2014). "Introverts are Set-up for Failure in Job Interviews". at <https://www.linkedin.com/pulse/20140701230002-7589947-introverts-are-set-up-for-failure-in-job-interviews>

Dunning, D. (2001). *What's Your Type of Career? Unlock the Secrets of Your Personality to Find Your Perfect Career Path*. Palo Alto, California: Davies-Black.

http://www.ted.com/talks/susan_cain_the_power_of_introverts

http://www.ted.com/talks/alain_de_botton_a_kinder_gentler_philosophy_of_success

Gelberg, Wendy (2008). *The Successful Introvert: How to Enhance Your Job Search and Advance Your Career*. Happy About

Jung, C. (1971). *Psychological Types*. Princeton, NJ: Princeton University.

Kuofie Matthew, Stephens-Craig Dana, Dool Richard (2015). "An Overview Perception of Introverted Leaders". *International Journal of Global Business*, 8 (1), pp. 93-103

Lipman, Victor (2014). "HR Take Notice: Study Shows Narcissists Do Best In Job Interviews" at <http://www.forbes.com/sites/victorlipman/2014/06/17/hr-take-notice-study-shows-narcissists-do-best-in-job-interviews/>

Marshall, Mary (2014). "Interviewing the Introvert" at <http://mary-marshall.com/interviewing-the-introvert/>

Mayer, Alen (2015). "Myth: Introverts are not Good Team Players" at <https://www.linkedin.com/pulse/myth-introverts-good-team-players-alen-mayer-sales-expert>

Zweig, David (2014). *Invisibles: The Power of Anonymous Work in an Age of Relentless Self-Promotion*. Portfolio /Penguin

ROMANIA VS. EUROPEAN UNION: POLICIES AND MEASURES FOR REDUCING DISPARITIES EXISTING IN AGRICULTURE

Eduard Boghiță

Assist., PhD, University of Agricultural Sciences and Veterinarian Medicine, Iași

Abstract: According to the Agricultural Census 2010 in the European Union there were nearly 12 million farms covering an area of 170 million hectares, the average farm being 14.3 hectares. Of the approximately 12 million existing farms in the European Union, more than 3.85 million, representing 32%, were in Romania, which shows the extent of fragmentation of romanian agricultural holdings, with negative effects on economic performance and their overall status of development. At European Union level, employment in farming is based, in most countries, on the contribution of family labor and not on employment, workforce working predominantly in their farms, and in a non-contractual form. Romania is no exception to this, being ranked 6th in 2010, within the EU, for the share of the family labor force in their own holdings. The aging of active workforce in agriculture is a reality in Romania and in the European Union, which requires the adoption of additional measures for young farmers. In addition to the structural aspects of the farm, respectively small size and human capital in terms of age and training, low productivity is also caused by poor access to other production factors such as equipment and capital. These data show that the romanian rural economy is still too weak integrated in market economy and that restructuring is slow. Food industry is a very important sector for the romanian economy, both in terms of employment - 2.3% of total employment nationally, and the percentage held by gross value added (GVA), or 6.3%. A coherent strategy for the development of romanian agriculture must include a program to facilitate private investment in agro-processing capacities in the food industry, to be developed in rural areas.

Keywords: measures, disparities, performances, development, private investment

Introduction

Agriculture is a sector of prime importance in Romania, both by the contribution it has in the national economy and and through its vital social role. With a contribution of 6.7% to the national gross value added, reported in 2010, agriculture has always played an important role for the Romanian economy. Romania presents significant gaps towards EU also in the agricultural sector productivity: even in favorable crop years, productivity is below 50% of the EU average, which shows the untapped economic potential of Romanian agriculture and rural areas¹.

In 2013 the EU spent 5.56 billion euros in Romania. Of this amount, 2.46 billion respectively 44% accounted for agricultural spending.

Material and method

Regarding the methodology used to the development of work in order to obtain conclusions and recommendations – which reflects the realities in the territory, it was used an

¹ Boghiță Ed., Ungureanu G.- Aspects regarding the evaluation of trade results and performances based on S.C.Kosarom S.A. Pascani indices , 2013 Scientific papers, Agronomy series vol.56, U.S.A.M.V., Iași

optimal mix of analysis methods and techniques, methods and techniques based on the use of the "triangulation" principle for three methodological tools: (a) methods of collecting data / information; (B) quantitative analysis methods; (C) qualitative analysis tools.

We have analyzed a number of evidence relevant to the present and future of agriculture and rural development in Romania and the quantitative analysis was founded on the base of an extensive set of statistical information collected both at national and regional county institutions. Regarding the statistical information we appreciate their collection at the lowest level of aggregation, to increase the relevance of the analysis in relation to the regional specificities.

Results

Farms in Romania and the European Union

The average size of farms in the EU is 14.3 hectares and 3.45 hectares in Romania which negative influence agricultural and rural available resources, with adverse effects on the rural economy and farmers' incomes².

According to projects situation within the National Program of Rural Development, by 11 April 2013 for measure 141 "Supporting semi-subsistence farms" were submitted 88 846 applications for funding in the total, their value being 666.3 million EUR.

48 512 projects were selected, and were concluded financing contracts for 46 853 projects worth 147.7 million euros, the support aiming to ensure revenues needed for the restructuring and transformation period of semi-subsistence holdings market-oriented, through the efficient use of inputs, improve management, diversification of agricultural production and the introduction of technologies adapted to the regional specificities.

The performance of agriculture in Romania is severely affected by excessive fragmentation of ownership (3.859 thousand farms in 2010, compared to 3.931 thousand farms in 2007 - only 2% less), given that 93% of all farms had, in 2010, an area less than 5 hectares and they held 29.6% of the total utilized agricultural area. Also in 2010 there were a number of 13.740 large farms in Romania that exploit an area of 6.5 million hectares representing 48.9% of the total, average farm size being 474 ha.

Therefore, Romania has a bipolar structure of farms: big farms, competitive coexisting with small farms at subsistence level.

The main needs identified for supporting the development of agricultural holdings:

- The need to reduce the share of subsistence farms and farm consolidation, by increasing physical size, which will lead to stopping fragmentation;
- The need for installation of young farmers in rural areas as a factor of stability and improvement of human potential through support for the development of profitable businesses;
- The need to achieve technical investment in agricultural holdings;
- The need to modernize and restructure small farms, to reduce the competitive disadvantage they face in the market;

Agricultural land use

Arable land per capita places Romania in the first countries in Europe, with 0.43 hectares / person in 2010, and 0.42 hectares / person in 2011, which shows significant

² Brezuleanu Stejărel -2009– Management în agricultură, Editura Tehnopress, Iași

potential to increase agricultural output and improve its structure, potential to be better highlighted, given the rising demand for food, existing in the world.

In the structure of agricultural production, crop production is predominant, owning in 2011, a rate of 70.8% in the total production, compared to 28.5% as the livestock production sector represents and only 0.7% of agricultural services.

Romania is a major producer of grains and oilseeds, these crops occupying each year, the largest areas of land. Thus, in 2011, of the 8.1 million hectare acreage, 5.2 million hectares (64%) were cereal grains, and 1.5 million hectares (18%) oilseeds.

Increasing yields per hectare are the main source of increasing crop production and thereby the economic performance of farms and the agricultural sector as a whole, as a factor of strengthening and capitalizing on the competitive position of Romania as one of the leading manufacturers cereal in Europe.

In the 2010-2011 agricultural year, total wheat production recorded 7.16 million tonnes, 1.3 million tonnes more than the previous year when there were obtained 5.84 million tonnes, although the cultivated area was reduced by 215 thousand hectares.

The livestock sector in Romania has a clear potential for development, providing products that can cover the needs for inland consumption and export surpluses, plus the value obtained contributing to the increasing of the producers and the sector incomes. In late 2010, Romania was located in 10th place among European countries in terms of the herd.

Needs identified in agricultural production:

- Romania Needs to support in coming years, practice of animal husbandry and boost efficiency revival of the Key Sectors, Raising cattle for meat, sheep, pigs growth, promoting traditional and organic products certified, knowing that, in addition to the economic benefits, supports the maintaining of traditions and rural specifics, the maintaining of specific activities of rural communities, maintaining of population in the rural areas, especially of young people;
- The Need to adapt production to market demands and to sell a part of the individual products by Associations or Cooperatives Producers, based on Contracts Commercial Farms.

Workforce

There are some countries like Czech Republic, Slovakia and even France, countries where the volume of non-familial permanent workforce exceeds 70% of the total workforce employed at the farm level.

Compared to total employment in various sectors of national economy, employment in Romania in agriculture, forestry and fisheries remain at a high level respective 29.1% in 2010 and 29.2% in 2011³.

Distribution of employed population by activities of national economy shows that the percentage of the labor force in Romania absorbed by the secondary sector represented by industry and construction and tertiary represented by service is still low compared to European average, 70.9%, versus 95.1% in the European Union in 2010.

Romania also has one of the lowest rates of urbanization in Europe, 55.1%, while Western European countries have a rate of over 70%. Urbanization is an indicator and an

³ Brezuleanu Stejărel, Carmen Olguța Brezuleanu, Constantin Iațco- FUNDAMENTATION OF HUMAN RESOURCES IN AGRICULTURAL EXPLOATATIONS ON THE BASIS OF LABOUR PRODUCTIVITY INDICATORS, ENVIRONMENTAL ENGINEERING AND MANAGEMENT JOURNAL, April 2013, no. 4, pag. 763-767, print ISSN: 1582-9596, eISSN: 1843-3707, Impact factor 1,117, Journal Citation Reports published by Thomson Reuters, 2013

engine of a country progress, ruralization an expression of lack of sustained economic progress.

In Romania, on 1 January 2011, 9635.6 thousand persons were living in rural areas, representing 45% of the total population, of which 4805.8 thousand men, respectively 49.9% and 4829.8 thousand women namely 50,1%.

Distribution of employed population by activities of national economy shows that, overall, in the agriculture, forestry and fishing has focused a percentage of 28.6% of the total employed in the economy in 2011, of which 6.3% were employed.

A high percentage of the population employed in agriculture is quite socially vulnerable, generally aged and with a low level of education, 21.5% of those with higher and secondary education living in rural areas in 2011.

Young farmers

From data analysis and interpretation of the General Agricultural Census 2010, it appears that only 6.5% of Romanian farmers are younger than 35 years compared to a 7% at EU level, while 38.2% are over 65 years of age compared to 1/3 in the European Union.

Since the support offered to young farmers in Romania under CAP pillar 2, under the National Program of Rural Development 2007-2013, proved insufficient, that did not encourage significant rejuvenation of active farmers, it proved necessary to adopt additional measures in 2014-2020.

Young farmers are the future of agriculture guarantee, therefore they must be supported by a combination of measures to stimulate and include subsidies for installation, exemption from taxes, subsidized loans, as well as training and advisory services.

On 11 April 2013, the projects analysis under measure 112 "young farmers" in NNRD 2007 to 2013 reveals the following: 22 494 applications were submitted for funding, with a value of 630 million euros (186.8% compared to the initial total allocation measure) being concluded financing decisions only for 9521 projects, worth 153.6 million (44.2% degree of financial implementation of the total allocated programming period).

The large number of projects submitted for this measure by potential beneficiaries shows the interest and the need to support with priority of this primordial segment for the future of agriculture and rural areas in Romania as a whole. Development of farms and non-agricultural companies should aim to promote employment and create new jobs attractive in rural areas, maintenance of existing employment and reducing seasonal fluctuations in the employment sector, development of non-agricultural sectors outside agriculture and food sector.

Work productivity

According to Ministry of Agriculture and Rural Development, labor productivity in agriculture indicator recorded slight increases during 2006-2009, and one of the lowest annual growth rates at European level only 1.1% respectively⁴.

Thus, the indicator on labor productivity in agriculture increased from 9420.92 lei / person in 2006 to 11350.9 lei / person in 2009, respectively 9.8%.

Low productivity is also caused by faulty access to other production factors such as equipment and capital. These data show that Romanian rural economy is still too weakly integrated in market economy and that its restructuring is slow.

The agricultural machinery park is insufficient, most farms in Romania are confronted with a very low degree of mechanization.

⁴ ***www.madrp.ro

The specific structure of holdings in Romania generates a special situation within the EU, that 31.1% of farms do not use tractors, while 91.1% of farms have no tractors, which gives a dependence on third parties owning tractors, rare case in other countries.

Although Romania is one of the countries with large areas of cereal, about 5.3 million hectares, 5th in the European Union, the yields per hectare are modest, yield per hectare in 2009 at cereal, was only 2.8 tons / hectare, meaning 48% of the average of the first six major European manufacturers and 75% of the productivity level achieved internally in 2011.

Identified needs regarding employment in rural areas:

- The need for holdings rejuvenation by attracting young labor force in agriculture;
- The need to improve knowledge and professional skills of workers in agriculture, forestry, food and fisheries;
- The need to increase the general level of education of farmers for farm management and administration and financial management;
- The need to increase the supply of advisory and consulting in rural areas, in numbers and quality;
- The need to enhance the capacity of rural micro enterprises to provide jobs in agriculture and non-agriculture in order to increase rural income.

Food industry

According to Monitoring strategic report - 2012 the Ministry of Agriculture and Rural Development, in 2005-2008, the employment rate in food industry has recorded a slight decrease tendency from 227 700 people in 2005 to 214 900 people in 2008.

The number of employees in the food industry, registered on 31 December 2011 was 148000 persons ie 13.4% of the number of employees who works in manufacturing , 80 000 being women.

Romania has owned 3% of all food businesses in the European Union in 2010, while the percentage of total farms has amounted to 32%. In 2010, food companies, which had less than 10 Employees, have owned 66% of total medium and small enterprises from this sector.

Most small and medium enterprises in the food industry Were Recorded in N V Region (14.6%), followed by Central Region.

In the current circumstances, only a third of agricultural production in Romania is used by the food industry, compared with 67.8% in France and 62% in Poland. A percentage of 70% of exported production represents raw or processed primary production (livestock, grain, oil plants, tobacco, vegetable fats and oils) products for which our country has not, yet, integrated processing channels.

In Romania, there is a structural imbalance in terms of food consumption and quality deficiencies in production and marketing of food.

At the same time, the agricultural sector, although it has favorable natural conditions to cover, at least the internal consumption needs,not provides access of the entire population to a rational eating and prices of food are not accessible to vulnerable groups.

Production for own consumption is high, especially in rural areas and for cities supply, the basic foodstuffs are imported. Food consumption in Romania, compared to developed countries in Europe, is low at meat, milk, eggs, fish and some types of vegetables and fruits, but is surplus at products produced from grain. Meeting the needs of the population for a balanced diet depends on creating sufficient disponibilities of consumption, and increase purchasing power.

The Restructuring needs of industry and trade of food products from Romania, while ensuring agro-food consumption needs, must address the following issues:

- Reducing the share of food expenditure in total household spending, which remains at a very high level (about 35-40%), two times higher than the European average while consumption remains weak structure (predominantly consumption products vegetable, inferior and cheaper at the expense of animal products);

- Reduce the self-consumption food of total consumption, which has the highest value in Europe, although significantly reduced, from 64.9% in 2000 to 41% in 2007, remains very high level of individual consumption;

- Improving food consumption per capita in Romania which is at the minimum level of subsistence (9.41 lei / day in 2009), well below the daily consumption in developed countries (by 2.2-2.5 times less) .

Needs identified in the food industry:

- The need to adapt the food industry units to the demands of consumption and food security which are steadily rising of consumer;

- The need to increase the share of processed food products;

CONCLUSIONS AND RECOMMENDATIONS

The performance of agriculture in Romania is severely affected by excessive fragmentation of ownership (3.859 thousand farms in 2010, compared to 3.931 thousand farms in 2007 - only 2% less), given that 93% of all farms they had, in 2010, an area less than 5 hectares and represent 29.6% of total utilized agricultural area.

Its recommended improving conditions for financing projects through European funds to better meet the needs of potential beneficiaries.

Its recommended investment in new technologies and products that increase added value of their products and increase competitiveness of the processing sector.

BIBLIOGRAPHY

[11]. Boghiță Ed., Ungureanu G.- Aspects regarding the evaluation of trade results and performances based on S.C.Kosarom S.A. Pascani indices , 2013

Scientific papers, Agronomy series vol.56, U.S.A.M.V., Iași

[12]. Brezuleanu Stejărel -2009– Management în agricultură, Editura Tehnopress, Iași

[13]. Brezuleanu Stejărel, Carmen Olguța Brezuleanu, Constantin Iațco-FUNDAMENTATION OF HUMAN RESOURCES IN AGRICULTURAL EXPLOATATIONS ON THE BASIS OF LABOUR PRODUCTIVITY INDICATORS, ENVIRONMENTAL ENGINEERING AND MANAGEMENT JOURNAL, April 2013, no. 4, pag. 763-767, print ISSN: 1582-9596, eISSN: 1843-3707, Impact factor 1,117, Journal Citation Reports published by Thomson Reuters, 2013

[14]. Donosă, Dan, 2009 Statistică : ghid de studiu / Dan Donosă. - Iași , Editura Ion Ionescu de la Brad.

[15]. Ungureanu George, Mateoc Nicoleta, 2013 – Dezvoltare regională, Editura TipoMoldova, Iași

[16]. ***www.fonduri-ue.ro

[17]. ***www.europa.eu

[18]. ***www.madrp.ro

[19]. ***www.apdrp.ro

[20]. ***www.insse.ro

THE NECESSITY OF PROFESSIONALISM IN CONTEMPORARY PUBLIC COMMUNICATION FROM ROMANIA

Lia Lucia Epure

Assist. Prof., PhD, "Vasile Goldiș" West University of Arad

Abstract: We try in this short paper to underline once again the necessity of having well trained and skilled individuals in the field of public communication from contemporary Romania. The study begins with a short description of the actual situation and it is underlying the fact this status does not only have negative effects on the public space and upon the Romanian actual public communication system but also it has negative effects on a larger scale has are the mentalities and the habits of the general population from various perspectives and point of views. Further on are being investigated the causes for this situation and at the level of conclusions we make a short list of thing which should be done in order to improve in a reasonable period of time the whole situation from the field of contemporary public space and public communication.

Keywords: Public Communication, Public Space, Professionalism in Public Communication

Introduction From the very beginning we want to mention that this paper represents of form of continuity of some other earlier our studies. This analysis could be seen, in some limits, as a continuation and consolidation of some of our earlier studies on public communication from contemporary Romania. However, within the present study we bring a systemization and a general formalization about what we consider that is the status of public communication today in Romania and about what it should be done in the future in order to improve the present status.

Within this short study we aim to disclose in a brief and systemic manner the major set of reasons because of which we consider that today is strongly needed a serious professionalization in the field of public communication from contemporary Romania. Also we mention the fact that our study is build and centered on a theoretical frame. The empirical roots of our theoretical frame are very visible today within the whole frame of public communication, almost in its all forms, from contemporary Romania. The negative or very negative situation in which was failed the Romanian public communication, in different areas of interest but especially within the political domain, has been repeatedly indicated and disclosed by many analysts but, to our knowledge, there are no serious or substantial extensive studies on this topic (Stănescu, 2016). Our study has, or could have in our opinion, the potential to open a new path of analysis regarding not only about the failure of Romanian public space in terms of public communication but only in terms of opening a new and robust public debate designed to pull an alarm signal about the wrong way in which today has failed the public communication in Romania.

A Possible Picture of a General Status of Public Communication in Contemporary Romania

We do not claim to offer a complete and objective perspective or description about which are the real situation of public communication in Romania today. What we want to underline can simply be reduced to a common sense perception, a one which, at least to some point, could be available even for someone which does not have a proper or professional training in the field of public communication. This perception about which we speak here can be easily formed through a simple observation on the way in which is functioning public communication in contemporary Romania at various public levels and at different public, or even private, institutions.

In what will follow we propose a dual form of description regarding the way in which we consider the need of a profound professionalization within the entire work field of public communication from contemporary Romania. Firstly we will speak in brief about the profound negative effects of not having a professional class of individuals within the system of public communication. Secondly, we will see the positive effects of having such a class of professionals and especially we will disclose the benefits which we can have from it.

In terms of negative effects these are substantial and with effects for a long period of time. At this point we can also mention the fact that Romanian seems to not take very seriously the urge of having professionals within public communication domain. The negative effects, in our perspective, could be summarized as it follows.

Firstly, there it is the risk of a significant or even compete *lack of credibility* for all the institutions which in one way or another are forced, due to their status, to have a presence within the media public space.

Secondly, this phenomenon of no credibility implies the sociological phenomenon of having no trust in any public institution or even in the government. This has also tremendous other set of implications at various and different levels of society.

Thirdly, by not having professionals in the field of public communication there will always be the risk of compromising, in different modes, the entire political class of the country. However, in distinct forms, we must admit that for contemporary Romania this phenomenon is already visible and, unfortunately, well established at the level of public perception.

From the other, regarding a possible set of positive effects and benefits from a professional segment of individuals in the domain of public communication we must underline that these potentially positive aspects *are not necessary the opposite of those which can be seen negative*.

In general, we consider the benefits of a professional class of people which are working in public communication could be obtain in forms of reducing the potential negative effects. This is because there no any ultimate guarantee form which can assure us of the fact that if we have professional in the field of public communication then everything will necessarily all right in the field.

In the essence, what we are saying is the fact that is not acceptable, given the conditions of the contemporary world, to not take advantage from all practical and theoretical acquisitions of modern theories of public communications. These might be not something absolute and decisive in order to have a proper public communication, regardless of the form in which this communication actually exists but, however, these conceptual tools, with their practical recommendations, could significantly improve the public sphere functioning, and could improve the way in which cooperation and progress could be achieved in general in any social form of organization.

Causes and Facts

As many historians and Romanian authors have noticed, during its almost entire history, Romania had imported, again and again, almost at every step of its historical evolution as a nation, forms and structures from the Western World. This is also obvious for and we consider that after 1989 Romania had imported the trend of public communication as a distinct academic field from the West but did not take seriously the task of forming authentic professionals in this field. Here is something historical, something which is strongly linked with our appetite of importing forms without substance (Boia, 2012) but there is also present a distinct element: the lack of professionals in the domain of public communication at the moment of start, recently after 1989. Unfortunately, these specialists are still missing and the future seems to be dark. It all depends of how efficient will be those academic institutions which are now formally offer training in the field of public communication and especially it depends how mature will be the media and the Romanian public in the future.

Another major cause, as it has been said by numerous authors, is the poor quality of the Romanian public, a public which seems to be very easy to satisfy. We do not agree entirely with this perspective but, however, the low quality of public communication has unfortunately the power to keep the public at the level at which it is situated now. We cannot simply blaming the public and its low expectations, or its low level of knowledge regarding about how it should properly work an efficient system of public communication. It is the duty of professionals to impose high standards in public communication and to work by always having these standards in mind regardless of the type of public.

BIBLIOGRAPHY

- Boia, L – *De ce este România altfel ?* Bucharest, Humanitas, 2012.
 Stănescu, R.S. – “Cine aterizează pe Platforma 100” –
<http://www.sroscas.ro/site/2016/10/18/cine-aterizeaza-pe-platforma-100/>, retrieved at
 03.12.2016

NETWORKING JOURNALISM - PERFORMANCE, SURVIVAL OR EXTINCTION

Viorel Nistor

Assist. Prof., PhD, "Babeş-Bolyai" University of Cluj-Napoca

Abstract: In the era of digitization, the "kingdom of communication" journalism challenges are enormous. So great that it could lead to journalism never seen before or simply to his death. Talking about the disappearance of journalism (regarded as a professional processing of information) in the middle era of social media is not just shocking or paradoxical, but it may be a sign of a possible new pathology of digitized society. Once (in the classical period), notification was unidirectional, from the "one" (the journalist) to "many" (the audience); then came (Web 2.0) transmitting information from "one" (journalist) to "many" (audience) and back through feedback, interaction, bilateral communication. We have now reached a zenith when, as a result of digital technology, the information is transmitted from the "many" (an audience) to "everyone" (audience potential) and where the identities, roles and functions (of those who communicate and those who receive) began to fade or disappear. And if this process carries on like this, then it is possible that professional journalism will lose its contour, meaning and purpose in the ocean of information anonymity. Qualified information (selected, processed, checked) attribute of professional journalism can be an obstacle to the chaotic informational network. The questions are: what does the public want now (between the benefit of being the consumer and the pride of being the producer of information, between multilateralism chaos and order authority) and can journalism (between being a mere voice or the strongest voice in the crowd, between imposing its rules of the profession or accepting others', between the ethics of the profession and the total lack of them).

Keywords: networking journalism, digitalization, Facebook, technology, information, communication

Nici Mark Zuckerberg, întemeietorul Facebook, cred, şi, foarte probabil, nici jurnaliştii nu s-au gândit la impactul şi urmările incredibile pe care le va genera întâlnirea neprevăzută dintre cele două sfere ale comunicării. De ce? Pentru că, în primul rând, erau două fenomene diferite ca scop, motivaţie şi forme de manifestare. **Mass-media**, ca forme instituţionalizate de comunicare, funcţionează pentru a transmite conţinut (informaţie, divertisment) într-un format consacrat (print, radio, TV, online), supunând informaţia unui tratament profesionist (de identificare, colectare, selectare, prelucrare, verificare, garantare, valorificare, şi distribuire), astfel încât aceasta să fie recunoscută, căutată, plătită şi folosită în funcţie de nevoile, aşteptările şi exigenţele publicului. **Reţelele sociale, social media, Facebook-ul**, graţie tehnologiei şi consacrării spaţiului virtual, sunt, prin definiţie, spaţii de relaţionare şi socializare, locuri de întâlnire şi interacţiune între indivizi separaţi fizic, în care comunicarea este (a fost) un mijloc, nu un scop, iar informaţia vehiculată era lipsită de relevanţă din perspectiva actualităţii, veridicităţii, valorii de informare. În stare genuină, cel puţin, jurnaliştii îşi propuneau, precum au făcut-o întotdeauna, să informeze corect publicul, câtă vreme membrii reţelei îşi propuneau să se cunoască, să se simtă bine, să relaţioneze între

ei. Nu se ştie (şi nici nu mai contează) cine a provocat „căderea” şi cine a făcut „primul pas”. Cert e că au urmat mai multe valuri de perturbaţii profunde, toate puse pe seama tehnologiei (mai puţin pe seama unei intenţionalităţi sau premeditări ale cuiva) care au generat consecinţe importante, miraculoase pentru unii, foarte grave pentru alţii, şi care au schimbat în mod fundamental atât jurnalismul şi comunicarea mediatică, cât şi rolul şi destinaţia reţelei sociale. La momentul actual, considerând a fi unul de tranziţie incertă şi greu predictibilă, interacţiunea dintre jurnalism şi activismul de reţea „se joacă” între oportunităţi şi pericole. Pe cât de spectaculoase şi de benefice primele, pe atât de mari de distrugătoare cele din urmă. Astfel, în registru maximal (tragic-simbolic), jurnaliştii ar putea spune că facebook-ul le-a luat „obiectul muncii” şi banii (din publicitate). În registru moderat-raţional, întrebările privind soarta jurnalismului, posibila sa absorbţie sau dispariţie, rolul jurnalistului în noua arhitectură a comunicării etc. se pun, au sens şi îşi caută răspuns în rândul cercetătorilor şi al comunităţii profesionale.

Beneficiile jurnalismului în reţea

Jurnalismul care se foloseşte de reţeaua socială (sau jurnalismul în reţea) n-a făcut acest lucru din prima zi a apariţiei acesteia. Ba chiar au fost momente şi argumente de ezitare şi de respingere. Însă, în condiţiile în care social media se dezvoltă cu o viteză ameţitoare, iar tehnologia impunea şi susţinea necondiţionat acest trend, jurnalismul nu putea să rămână în „turnul de fildeş”. Din momentul în care a intrat „în joc” şi şi-a creat reţeaua proprie, jurnalistul a descoperit o lume nouă, vastă, foarte multe informaţii vehiculate şi o mulţime de „surse”, cu care a învăţat să lucreze, să le folosească ca atare, cu pretenţia că nu şi-a abandonat profesia. Cu mai puţină plăcere, probabil, a descoperit că toţi acei indivizi, ce stăteau ore întregi în reţea, ştiau toţi laolaltă mult mai multe decât el şi n-a trecut mult până când a fost nevoit să privească reţeaua ca pe un rival în deţinerea şi transmiterea informaţiilor. Iar când tirajele şi audienţa lui au început să scadă şi influenţa acestor „mamuţi” comunicaţionali să fie foarte mare, au conştientizat marele pericol al diluării rolului său şi a misiunii sale, pe care o împărţea, fără de voie, cu reţeaua. Dar înainte de a apărea pericolul, cred că au fost beneficiile.

Cei care au observat de timpuriu fenomenul de interferenţă dintre media tradiţionale şi social media şi consecinţele lui, au gândit **jurnalismul în reţea** ca un concept potrivit căruia „profesioniştii şi amatorii lucrează împreună pentru a obţine o poveste reală, conectaţi între ei şi trecând piedici şi vechi frontiere pentru a distribui fapte, întrebări, răspunsuri, idei, perspective” (Beckett, 2008, p.46), toate acestea devenind posibile graţie „tehnologiei Web 2.0, cum ar fi telefoanele mobile, e-mail, site-uri, blog-uri, micro-blogging şi reţele sociale” (Beckett, 2010). Mai simplu spus, jurnalism de reţea poate fi numit acela în care „jurnaliştii lucrează cu participarea publicului” (Beckett, 2008, p. 4), iar această colaborare include „jurnalism cetăţenesc, interactivitate, surse deschise, wiki-uri, blogging şi social networking, dar nu ca participări suplimentare, ci ca parte esenţială a producţiei şi a distribuţiei de ştiri în sine” (Beckett, 2008, p. 46).

Această nouă şi uimitoare legătură între jurnalist, membrii ai reţelei şi public (greu de delimitat), despre care s-a spus că formează un nou ecosistem comunicaţional (Charon, 2015) nu s-a format instantaneu şi nici pe de-a-ntregul natural, având ca bază câteva cauze evidente: tehnologia şi oportunităţile oferite de aceasta, criza financiară şi criza media declanşate la un moment dat, care au creat diverse goluri, lipsuri şi nevoi, şi nevoia de performanţă, rezultate şi profit a patronilor şi managerilor media, care doreau să obţină cât mai mult cu cât mai puţine resurse. Avansului tehnologic nu i s-a opus nimeni, nu i-a putut refuza oportunităţile, comunitatea mediatică încercând să-i facă faţă printr-un proces de adaptare şi prin schimbarea

modelelor de afaceri. Criza a însemnat închiderea unor instituții media tradiționale, restructurarea și recalibrarea altora, diminuarea numărului de jurnaliști, apariția unor noi tipuri de organizații media (online și exclusiv online), mai mici, mai suple, mai flexibile, cu nuclee mici de profesioniști și rețele extinse de colaboratori. În fine, nevoiți să producă la fel de mult cu mai puține resurse, jurnaliștii au apelat la sprijinul amatorilor, găsiți în rețele, pe care i-au folosit gratuit la îndeplinirea sarcinilor jurnalistice. Cooptat într-un mod sui generis în activitatea redacțională, publicul o face gratuit, dar nu fără un oarecare interes benefic. „Prin colaborarea dintre jurnaliștii profesioniști și reporterii de ocazie ajung noi și noi știri pe fluxurile și site-urile organismelor de presă, iar dacă publicul larg are șansa de a contribui la crearea știrilor, atunci crește și dorința sa de a consuma respectivele știri și de a reveni pe platforma unde sunt postate, atât pentru a citi și reacțiile altora, cât și pentru a căuta noi știri și informații”, se arată într-o analiză Agerpres (Bălu, 2016). Mai mult de atât, publicul însuși vrea să devină erou și protagonist asemenea jurnalistului și după modelul oferit de media clasică. Astfel că tot mai mulți consumatori de știri devin contributory la realizarea știrilor. Iar publicul-contributor are argumente, posibilități și tehnologia în buzunar: „impactul noilor media precum Facebook, Twitter, YouTube sau WhatsApp, apariția unor noi dispozitive, cum ar fi smartphone-urile sau tabletele, creșterea utilizării tehnologiei de editare digitală și, poate cel mai important, schimbarea comportamentului publicului” (Kroll, 2016). Folosind smartphone-ul (la îndemâna oricui), orice cititor poate fotografia și filma cu ușurință și distribui cu rapiditate în rețele informațiile captate.

Smartphone, aparatul minune

Acest mic device, despre care mucaliții spun că poate fi folosit și „ca telefon”, a devenit o cheie a comunicării, a consumului de informații și de știri, „este aparatul erei digitale, deoarece este flexibil și personal” (Kroll, 2015). Bunăoară, în 2015, au fost înregistrate la nivel mondial 4,9 miliarde de dispozitive smart interconectate (Miller, 2015). Raportul anual al Institutului Reuters (*Digital News Report*) arată că, în 2015, aproape 42% din persoanele care trăiesc în Marea Britanie, au folosit smartphone-ul pentru a accesa site-uri de știri. Aceasta arată o creștere puternică în comparație cu cifrele din 2012, când doar 28% au folosit smartphone-ul în acest fel. „Pentru 27% din populația Regatului Unit, smartphone-ul este principala cale de accesare de știri, iar în grupul de persoane sub 35 de ani, cifra se ridică la 45%” (Kroll, 2015). Potrivit raportului menționat mai sus, a doua mare forță perturbatoare (după smartphone) este social media și mai precis Facebook-ul, căci în jur de un miliard de oameni folosesc această rețea zilnic, un alt miliard de utilizatori înregistrează în fiecare zi YouTube, spre deosebire de Twitter al cărui număr de utilizatori depășește trei sute de milioane zilnic. Potrivit *Digital News Report*, în urmă cu doi ani, aproximativ 18% dintre britanici au folosit Facebook pentru a afla știri. În 2015, acest procent a ajuns la 30%. „Dacă aruncați o privire spre Statele Unite, acest lucru înseamnă că 41% dintre persoanele între 18 și 24 ani își iau știrile din social media. Dar numai 19% din persoanele de peste 45 de ani”, arată studiile Kroll (Kroll, 2015). Fenomenul este invers, potrivit aceleiași surse, atunci când e vorba despre un brand tradițional de știri, căci 34% din persoanele cu vârsta de peste 45 de ani se bazează pe un brand consacrat atunci când este vorba de știri și doar 24% din cei între 18 și 24 de ani. Un studiu *Cision* făcut în Franța, arată că peste 91% din jurnaliștii din această țară folosesc rețelele sociale în activitatea lor, iar 40% dintre ei le utilizează mai mult de două ore pe zi. Utilizarea lor nu pare a fi pasivă, căci, potrivit raportului pe 2015, 70% dintre ei confirmă că rețelele sociale le-au ameliorat reactivitatea, 37% susțin că le-au îmbunătățit productivitatea, iar 44% cred că social media concurează media tradițională. Același studiu făcut în rândul jurnaliștilor indică faptul că rețelele sociale au devenit calea prin care se poate asigura o mai

mare vizibilitate și viralitate articolelor scrise de jurnaliști: „sunt 64% ce se folosesc de rețele sociale pentru a-și promova și distribui scrierile și 94%, dacă se iau în considerare doar jurnaliștii care lucrează pentru mediul online” (Etude, 2015). 35% dintre ei sunt de acord că social media le permit să-și dezvolte „personal branding”. Rețele sociale mai sunt folosite pentru a ține o legătură permanentă cu colectivitatea și a o anima, pentru a urmări subiectele preferate (55,4%), dar au intrat și în atenția comunicatorilor instituționali (PR) ca modalitate de a interacționa cu jurnaliștii. Totuși, studiul arată că jurnaliștii preferă să fie contactați, în această ordine, prin email, telefon și contact direct, iar rețeaua rămâne un mijloc posibil de relaționare.

În România, nu există un studiu dedicat exclusiv utilizării rețelelor sociale de către jurnaliști, dar există date generice semnificative. De pildă, în 2015 existau în țara noastră 11 milioane de utilizatori de internet și unul din doi români avea smartphone, dintre care 75% erau în segmentul de vârstă 16-34 ani. Potrivit unor date publice (Bălan, 2016), în țara noastră existau la nivelul anului 2015, 10,5 milioane de smartphon-uri, numărul utilizatorilor de Facebook era în 2015 de 6,5 milioane, iar în octombrie 2016 ajunsese la 8,8 milioane, segmentul de vârstă reprezentativ (28,5%) fiind cel de 25-34 ani. Studiul *EY România* arată că „98% dintre repondenți folosesc dispozitivele mobile pentru apelare, 91% pentru acces email, câte 89% pentru expediere de mesaje și respectiv pentru căutare pe Internet și 86% pentru camera foto, doar 34% le folosesc pentru shopping și numai 22% pentru diseminarea de fișiere”. Concluziile ar fi că numărul deținătorilor de smartphone-uri este destul de mare și că există mulți utilizatori de social media care folosesc frecvent internetul și telefonul inclusiv pentru a se informa și a distribui conținut. Paul Radu, cunoscut jurnalist român, director al *Rise Project* (o comunitate specializată în investigații media), spune că folosește social media (el și organizația) în două scopuri: pentru a ajunge la un public cât mai larg și pentru detectarea informațiilor noi. Totuși, el nu consideră social media o sursă de foarte mare încredere. „Informațiile trebuie verificate. E totuși o platformă de discuții foarte bună, poți să ajungi la un public larg”, mai ține să sublinieze el (Media azi, 2013). Cu aceste date și premise, se poate aprecia că fenomenele din România sunt asemănătoare.

În plus, ultimul studiu *Digital News Report 2016*, arată că jumătate (51%) dintre repondenții la sondajul efectuat de către Reuters Institute folosesc rețeaua socială ca sursă de știri în fiecare săptămână. Social media este mai importantă pentru femei și pentru tineri, iar dintre aceștia, mai mult de un sfert (28%) sunt cuprinși între 18 și 24 de ani, ei afirmând că este principala sursă de informare, mai mult decât televiziunea (24%). „Utilizarea smartphone-urilor pentru știri a mers brusc în sus, ajungând la jumătate din eșantionul nostru la nivel mondial (53%), în timp ce utilizarea calculatorului este în scădere, iar creșterea tabletei s-a aplatizat”, spune Nic Newman, unul dintre autorii raportului.

Reversul medaliei

Date de acest fel se pot identifica și reproduce la nesfârșit, căci ele doar amplifică și nuanțează esența unui fenomen real, de amploare și în expansiune, care se poate sintetiza astfel: tehnologia a facilitat apariția rețelelor sociale și a unui uriaș mecanism de relaționare și comunicare, în care jurnaliștii s-au văzut nevoiți să intre (din interes, de nevoie sau de frică), dar de care s-ar putea vedea absorbiți până la disoluție. Ce amenință cu adevărat jurnalismul și care ar putea fi salvarea acestuia? Pentru unii autori, soluția ar semăna cu o tehnică din artele marțiale care spune să folosești forța adversarului în favoarea ta. „Presa tradițională se află în mijlocul unei curse nebune, scăpate de sub control. Presa clasică înregistrează pierderi de audiență, profit și atenție din partea publicului”, susține Anja Kroll, (Kroll, 2015). „Jurnalismul este întors cu susul în jos. Este ca o plimbare cu montagne rousse, care poate fi

antrenantă, dar mai degrabă înfricoșătoare”, observa alt autor (Beckett, 2008, p. 43). „Existența jurnalismului clasic este amenințată, iar salvarea acestei bresle poate veni, aparent paradoxal, din îmbrățișarea acestei schimbări, și nu din lupta împotriva ei”, constată raportul Agerpres (Bălu, 2016). În fața acestei situații noi și neprevăzute, jurnaliștii nu trebuie să se sperie, ci să găsească modalitatea optimă de colaborare și absorbție a forței publicului. „Jurnaliștii trebuie să înțeleagă noul public și noul său comportament de contributor la crearea de știri, și nu doar de simplu consumator”, susține jurnalista austriacă (Kroll, 2015). „Trăim într-o eră a cetățenilor activi și noi, în calitate de jurnaliști, nu-i mai putem ignora”, apreciază Nic Newman, cercetător și strateg digital media (Kroll, 2015). El oferă exemplul celebrei fotografii de pe râul Hudson, ce prezintă imaginea avionului abandonat, luată cu telefonul de un cetățean (nu de un fotojurnalist), dar care a făcut, aproape instantaneu, înconjurul lumii. Acesta este un exemplu de maxim pozitiv, însă există și un revers al „democratizării” colectării informațiilor, precum identitatea copilului care a prăbușit intenționat avionul cu pasageri în munții Alpi, a cărui fotografie (greșită) a fost făcută publică în toată lumea în urma unui mesaj pe Twitter grăbit și neverificat. Sunt doar două exemple, extreme, care arată distanța mică dintre sublim și ridicol, dintre oportunități și riscuri, dintre beneficii și pericole. Pe de-o parte, spun reprezentanții breslei jurnalistice, „suntem observatori independenți ai lumii, care merg în locuri unde publicul nostru nu poate merge, caută în locuri în care publicul nostru nu poate să caute, studiază și interpretează ceea ce publicul nostru nu are timp pentru a studia și a interpreta, astfel încât publicul nostru să poată mai bine înțelege lumea” (Beckett, 2008, p. 72). În plus, afirmă aceștia, „oamenii nu au timpul necesar pentru a verifica toate informațiile pe care le găsesc în mediul online și de aceea au nevoie de un brand recunoscut de presă care să facă acest lucru pentru ei” (Bălu, 2015). Această nevoie, a certitudinii și clarității pe care presa clasică, în mod obișnuit, le garanta, începe să fie tot mai nesigură și se poate vorbi de o concurență neprofesionistă venită din direcția social media, pe de altă parte. „Noi trebuie să facem față informației brute și neverificate, materialului netratat și, uneori, nefiltrat, prezentat ca Sfântul Graal (WikiLeaks). Acest conținut proteic, fără perspectivă și necontextualizat, va circula pe rețelele sociale în detrimentul prelucrării inteligente, pe care ar putea-o propune un jurnalist”, opinează Thierry Wellhoff, presedintele WellcoM, Agenție de consultanță de comunicare (Dollé, 2013, p. 19). Alte opinii sunt chiar mai categorice în această privință, bunăoară Rodolphe Belmer, director general Groupe Canal+, consideră că „în lumea de astăzi, informația în sine nu are nicio valoare. Ceea ce dă valoarea este informația verificată, clasificată, ierarhizată și analizată (Dollé, 2013, p. 19). De multe ori, din diferite motive (precizate pe parcursul lucrării), aceasta rămâne un simplu deziderat, practica noului jurnalism rămânând câteodată deficitară la capitolul veridicitate și acuratețe a informației. „Unele redacții furnizează publicului informații disponibile înainte de a le verifica. Ei precizează doar modul în care au obținut acele informații - de exemplu, un clip video - și avertizează că informațiile nu pot fi în întregime fiabile” (Sambrook, 2012, p. 12). În sensul acesta, a ajuns deja celebru răspunsul unei jurnaliste britanice care, după furnizarea unor informații neprobate (cum că fostul premier David Cameron, în tinerețe, ar fi introdus „părți intime ale anatomiei sale” în gura unui porc mort), a spus că, pur și simplu, nu deține nicio probă, adăugând că „este la latitudinea oamenilor să decidă dacă dau credibilitate sau nu acestor fapte” (Viner, 2016). Constatarea Katharinei Viner, redactor șef *The Guardian*, este una îngrijorătoare și severă: „Se pare că de la jurnaliști nu se mai așteaptă să creadă în adevărul propriilor lor povești, și nici, în mod evident, de a prezenta probe. În loc de asta, el obligă cititorul - care nici măcar nu cunoaște identitatea sursei - să-și formeze propria opinie. Dar bazată pe ce? Pe propriile lui convingeri, intuiție, stare de spirit?” (Viner, 2016). Nu este

singura care vorbește despre necesitatea reabilitării și revigorării jurnalismului pe calea naturală a credibilității. „Credibilitatea este bunul cel mai de preț într-o eră supraîncărcată de informație”, susține și Anja Kroll, preluând citatul din publicația *Die Zeit* (Kroll, 2015). Pe de altă parte, „încrederea este liantul care ține redacțiile împreună și, în cele din urmă, leagă cititorii de anumite ziare și de ziare în general” (Pavlik, 2001, p. 125) și la care nu ar trebui renunțat în noua ordine a comunicării globale. În lipsa acestora și a garanțiilor cu privire la veridicitatea informației (vehiculate cu foarte mare ușurință), există pericolul autopersiflării și autodesconsiderării activității jurnalistice, a pierderii propriei identități de breaslă și a diferenței specifice față de simpli „postaci”. Semnalul de alarmă este destul de clar: „Multe redacții sunt în pericol de a pierde ceea ce este cel mai important în jurnalism: munca grea, valoroasă, civică, de teren, investigațiile meticuloase, care consistă în a dezvălui lucruri pe care cineva nu le dorește știute. Jurnalismul serios, de interes public, este de dorit și este mai necesar decât oricând” (Viner, 2016).

Un nou jurnalism

Acest nou jurnalism din era social media, capabil să facă diferența în raport cu rețeaua și să salveze, poate, de la moarte profesiunea, nu se naște de la sine. „Jurnaliștii trebuie să înțeleagă că nu amatorii îi vor înlocui, ci că acesta este comportamentul public, care s-a schimbat” (Beckett, 2008, p. 77). Autorul citat consideră că jurnaliștii trebuie să ia în considerare două aspecte: mai întâi aceea că „consumatorul a fost întotdeauna rege, dar acum el își poate alege singur regatul” (Beckett, 2008, p. 77) și, în cel de-al doilea rând, că „jurnaliștii în rețea trebuie să fie mai buni decât oricând, pentru că ei lucrează cu publicul, adică cu oameni care cred acum că se pricep și ei” (Beckett, 2008, p. 146). Nu-i de ajuns atât, jurnaliștii au nevoie de noi competențe pentru a fi capabili să se conecteze cu cetățenii. „Pentru ca schimbarea să se producă, companiile au nevoie de o conducere performantă, iar acesta trebuie să investească în resurse, pentru a instrui și educa personalul lor”, crede expertul Nic Newman (Kroll, 2015). Însă nici jurnaliștii, în opinia aceluiași expert, nu trebuie să stea cu „mâinile în sân” pentru a face saltul de întâmpinare a publicului și a dobândi o nouă calitate. „Si noi, ca jurnaliștii, trebuie să fim conștienți de un fapt: avem nevoie de a concura într-un mod în care nu am mai făcut-o până acum. Trebuie să ne amintim de rolul nostru. Sarcina nu mai este de a fi primul care spune o poveste. Sarcina este de a verifica, de a analiza și de a explica o poveste. Pentru că dacă vrei doar să fii primul, sigur vei pierde, Facebook sau Twitter vor fi întotdeauna cu un pas înainte” (Kroll, 2015).

Nu întâmplător, una dintre cele mai temeinice concluzii tematice vine de la una dintre cele mai inovative publicații din era digitalizării, cum este *The Guardian*. „Mai presus de toate, provocarea pentru jurnalismul de astăzi nu este, pur și simplu, inovația tehnologică sau crearea de noi modele de afaceri. Este vorba de a stabili ce rol mai joacă organizațiile jurnalistice într-un discurs public care a devenit incredibil de fragmentat și radical destabilizat”, crede Katharine Viner, redactorul șef al publicației. E important în contextul în care instituții de presă americane foarte solide și de mare tradiție (*The New York Times*, *The Washington Post*, *CNN* etc.) au ieșit șifonate și decredibilizate după alegerea lui Donald Trump ca președinte al SUA, acestea fiindu-i fături potrivnice. De asemenea, tot în acest context politic sensibil, se pune tot mai acut problema dezinformării și a manipulării prin informație falsă, vehiculată prin intermediul rețelelor sociale. Semnalul de alarmă a fost preluat chiar de Mark Zuckerberg, care a simțit nevoia să vorbească despre modalități de verificare și de eliminare a falsurilor și informațiilor neadevărate. Iar o instituție de marca Agenției Reuters a făcut public recent conceperea și operaționalizarea unui algoritm de verificare a informațiilor vehiculate în rețelele sociale. „Pornind de la o cercetare academică

cu privire la verificarea informațiilor din social media, Reuters a conceput un algoritm de verificare prin care atribuie scoruri tweet-urilor bazate pe 40 de factori, inclusiv dacă informația provine dintr-un cont confirmat, cât de mulți oameni urmăresc ceea ce e considerată știre, dacă tweet-urile conțin link-uri și imagini și, în unele cazuri, structura propriu-zisă a tweet-urilor”, a declarat Reg Chua, editorul executiv pentru date și inovare al Agenției Reuters (Bilton, 2016). Provocarea este destul de mare, pentru că, dincolo de simpla detectare a unor „turbulențe” în social media, procedeul își propune să identifice evenimentele cu adevărat interesante, cele de actualitate și, mai presus de orice, evenimente reale și informațiile adevărate. Acest nou algoritm, în contextul proliferării smartphone-urilor și a rețelelor sociale, ajută la mărirea vitezei de prelucrare a informațiilor și la extinderea razei de acțiune, dar nu doar atât: „Instrumentul nostru ajută la transferul unei părți din povara observației directe și le permite jurnaliștilor să se concentreze mai mult pe munca de valoare adăugată”, a adăugat Reg Chua (Bilton, 2016).

Iată o tendință, o direcție și o metodă de natură să pună oarecare ordine în comunicarea erei digitale, să dea optimism jurnaliștilor, să reabiliteze profesiunea și să reducă neîncrederea publicului.

BIBLIOGRAPHY

Beckett, Charlie, *Supermedia: saving Journalism so it can save the world*, West Sussex, Blackwell Publishing, 2008

Beckett, Charlie, *The value of networked journalism*, POLIS, London School of Economics and Political Science, 2010

Pavlik, John V., *Journalism and new media*, New York, Columbia University Press, 2001

Sambrook, Richard, *Delivering Trust: Impartiality and Objectivity in the Digital Age*, Oxford, Reuters Institute for the Study of Journalism, 2012

Site-uri

Bălan, Ionuț, *Statistici utilizare smartphone in Romania: unul din doi romani are smartphone, 3 din 4 au Android*, <http://www.mobzine.ro/2015/10/statistici-utilizare-smartphone-in-romania-unul-din-noi-romani-au-smartphone-3-din-4-au-android/>, consultat în 02.12.2016

Bălu, Codruț, *Jurnalismul în rețea: riscuri și oportunități*, <http://www.agerpres.ro/sci-tech/2016/02/26/jurnalismul-in-retea-riscuri-si-oportunitati-11-03-20>), consultat în 28.11.2016

Bilton, Ricardo, *Reuters built its own algorithmic prediction tool to help it spot (and verify) breaking news on Twitter*, <http://www.niemanlab.org/2016/11/reuters-built-its-own-algorithmic-prediction-tool-to-help-it-spot-and-verify-breaking-news-on>

twitter/?utm_source=Daily+Lab+email+list&utm_campaign=af7fa84e4b-dailylabemail3&utm_medium=email&utm_term=0_d68264fd5e-af7fa84e4b-395969713, consultat în 04.12.2016

Charon, Jean-Marie, *Presse et numérique - L'invention d'un nouvel écosystème*, <http://www.enssib.fr/bibliotheque-numerique/documents/66041-presse-et-numerique-l-invention-d-un-nouvel-ecosysteme.pdf>, consultat în 27.11.2016

Dollé, Nathalie, *Journalistes et réseaux sociaux: évolution ou révolution?* (http://www.alliance-journalistes.net/IMG/pdf/journalistes_et_reseaux_sociaux_int_site.pdf), consultat 03.12.2016

Etude *Les journalistes français et les réseaux sociaux 2015*, <http://www.cision.fr/a-propos-de-cision/communiques-de-presse/communiques-de-presse-2015/journalistes-et-reseaux-sociaux->

[decryptage-de-leurs-usages/](#); <http://www.cision.fr/ressources/livres-blancs/journalistes-et-reseaux-sociaux/>, consultat 01.12.2016

<http://www.agerpres.ro/cultura/2016/10/03/john-mastrini-increderea-in-jurnalismul-traditional-la-cel-mai-jos-nivel-social-media-un-rau-necesar-15-13-56>, consultat în 15.11.2016

<http://www.digitalnewsreport.org/survey/2015/pathways-to-news-2015/> consultat în 26.11.2016

<http://www.lefigaro.fr/elections-americaines/2016/11/10/01040-20161110ARTFIG00149-apres-la-victoire-de-donald-trump-l-heure-est-au-mea-culpa-dans-la-presse-americaine.php>, consultat în 10.11.2016

http://www.niemanlab.org/2016/11/has-election-2016-been-a-turning-point-for-the-influence-of-the-news-media/?utm_source=Daily+Lab+email+list&utm_campaign=c479c36ef3-dailylabemail3&utm_medium=email&utm_term=0_d68264fd5e-c479c36ef3-395969709, consultat în 20.11.2016

https://www.washingtonpost.com/lifestyle/style/a-call-to-action-for-journalists-in-covering-president-trump/2016/11/09/a87d4946-a63e-11e6-8042-f4d111c862d1_story.html, consultat în 14.11.2016

https://www.washingtonpost.com/lifestyle/style/the-media-didnt-want-to-believe-trump-could-win-so-they-looked-the-other-way/2016/11/09/d2ea1436-a623-11e6-8042-f4d111c862d1_story.html, consultat în 16.11.2016

Kroll, Anja, *Cum suportă jurnalismul al doilea val de perturbare tehnologică și schimbarea comportamentului audienței*, <http://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/news/how-journalism-faces-second-wave-disruption-technology-and-changing-audience-behaviour-0>, consultat în 26.11.2016

Kroll, Anja, *Rolul jurnalismului în era digitală*, <http://www.agerpres.ro/sci-tech/2016/02/26/jurnalismul-in-retea-riscuri-si-oportunitati-11-03-20>, consultat în 25.11.2016

Media azi: *Cum folosesc jurnaliștii conținut de pe internet și social media?* <http://everydayjournalism.md/media-azi-cum-folosesc-jurnalistii-continut-de-pe-internet-si-social-media/#sthash.IKsZvEle.dpuf>, consultat în 02.12.2016

Miller, Klaus, *Can Data save Journalism? How Analytics change the newsroom and beyond*, Seminar at the Reuters Institute for the study of Journalism, 28/10/2015

Reuters Institute, *Digital News Report 2015*,

https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/sites/default/files/Reuters%20Institute%20Digital%20News%20Report%202015_Full%20Report.pdf, consultat în 26.11.2016

Reuters Institute, *Digital News Report 2016*,

<http://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/sites/default/files/Digital-News-Report-2016.pdf>, consultat în 27.11.2016

Studiu EY România, *Unii romani folosesc smartphone-ul si de 200 de ori pe zi - Ce continut acceseaza*, <http://www.ziare.com/internet-si-tehnologie/smartphone/unii-romani-folosesc-smartphone-ul-si-de-200-de-ori-pe-zi-ce-continut-acceseaza-infografic-1388913>, consultat 01.12.2016

Viner, Katharine, *How technology disrupted the truth*,

<https://www.theguardian.com/media/2016/jul/12/how-technology-disrupted-the-truth>, consultat în 29.11.2016

PRAGMATIC APPROACHES IN THE ADVERTISING DISCOURSE

Raluca Ștefania Balica

PhD Student, West University of Timișoara

Abstract: In the study presented herein we intend to highlight the importance concerning the pragmatics field as regards in general, the development of various types of speeches referring in particular to the advertising speeches. The main question is why at the moment when we try to analyze the speeches, is important to focus on the specific analyze of the philosophic pragmatics? Generally, the pragmatics is presented as being one of the three branches of semiotics (i.e syntax, semantics and pragmatics) that, apart from the two branches mentioned herein which are related only the connection between signs and themselves or between signs and the systems of signs, we envisage that the pragmatics targets the connection between the signs and the users. Thus, in this scenario we are dealing with the concept of interpretation, which, during the time was modified.

However, the pragmatics is not related only to language issues, (more precisely concerning the meaning of the expressions used in a particular communication process), it focuses on the capacity of how a certain type of human behavior can be influenced or amended through communication.

Moreover, we consider that the most appropriate approach as regards a speech, taking into consideration the semiotics perspective is the pragmatic. This choice is the most appropriate because it is not limited to the study of the language seen as a set of signs, but being a communicative interaction having as basics the following: identification of the purpose and of communication context, the intention of the one who communicates, the effective consequences followed to be aroused etc.

Keywords: pragmatics, communication, discourse analyses, advertising.

1.Introducere

În zilele noastre, publicitatea este considerată a fi una dintre cele mai utilizate practici discursive, reprezentând obiectul numeroaselor cercetări din sfera științelor limbajului, al psihologiei și nu numai. În ceea ce privește discursul publicitar, analiza și înțelegerea lui se realizează fie la nivelul structurii verbale, fie se merge mai departe, spre semiotică și spre efectele pe care le produce acesta asupra publicului țintă.

Așa cum am specificat mai sus, aportul nostru referitor la problema avută în vedere constă în faptul că încercăm să mergem dincolo de modul în care este percepută pragmatica în general, și anume una dintre ramurile semioticii, ce are în vedere relația dintre semne și utilizatorii semnelor. Așadar, ne propunem să insistăm mai mult asupra pragmaticii ca și *interacțiune comunicativă*, concentrându-ne asupra felului în care o situație de comunicare, mai exact un discurs publicitar, poate influența sau chiar modifica un comportament.

Aparent, se spune că noi, oamenii, precum mâncăm, bem etc., la fel de natural și comunicăm. De fapt, în spatele acestei acțiuni se ascund diverse mecanisme care au în centrul lor procesul de *semnificație*, dar și cel de *raționalitate*, care sunt interpretate în mod diferit în funcție de mai mulți factori, cum ar fi cultura, experiențele anterioare ș.a., iar toate activitățile noastre cotidiene, de la cele mai simple, la cele mai complexe, au la bază gândirea și limba utilizată. Un aspect important al acestei lucrări ar fi să urmărim dacă ceea ce gândim este și ceea ce transmitem în realitate, prin intermediul cuvintelor folosite sau, altfel spus, să ne

concentrăm atenția asupra *intențiilor reale*, ca instrument de lucru al pragmaticii filosofice, ce se află în spatele discursurilor publicitare.

Toate tipurile de discurs, nu doar cele publicitare, folosesc argumentarea. Aceasta este prezentă în viața noastră încă din antichitate, iar în prezent se regăsește peste tot: la radio, în ziare, la TV, pe internet (bloguri, rețete de socializare), la factorii educaționali, politici, dar și la toți oamenii care ne înconjoară, care ne prezintă permanent tot felul de raționamente, în funcție de scopurile pe care aceștia le urmăresc: de la simpla informare, până la convingere sau chiar manipulare, aceasta din urmă fiind și latura cea mai „întunecată” a comunicării.

2. Abordarea discursului publicitar din perspectivă pragmatică

Pe fundalul unei explozii comunicaționale, dar și al locului central ocupat astăzi de limbaj, o mare parte dintre cei care se ocupă de analiza discursului publicitar, și nu numai, au în vedere impactul pe care acesta îl are asupra auditoriului și de *intenționalitatea* sa, care, de multe ori, eșuează. Pentru a se evita acest lucru se apelează la diverse procedee de lucru ce țin de domeniul pragmaticii și ne ajută să identificăm cum putem organiza eficient o acțiune discursivă, astfel încât să ne atingem scopul urmărit.

Un alt element important, adus în discuție și de Lionel Bellenger este cel al seducției în publicitate. În lucrarea sa, *La persuasion*¹, autorul menționat anterior ne aduce în vedere de asemănările existente între discursul publicitar al zilelor noastre și cel al sofistilor, în care nu există decât aparență și seducție sau chiar minciună, totul pentru a vinde. Am ales ca și obiect de studiu discursul publicitar deoarece acesta este o arie ideală care poate fi abordată nu doar din perspectivă pragmatică, ci și retorică sau psihologică, întrucât operează cu diferite mecanisme de interes pentru domeniile menționate anterior, cum ar: interacțiunea dintre ce se exprimă verbal și non-verbal, mecanismele implicite (care țin în mod direct de pragmatică), strategii persuasive etc., cu o deosebită aplicabilitate practică.

Jean-Marie Klinkenberg², în lucrarea sa, *Inițiere în semiotica generală* a identificat trei concepte pragmatice care stau la baza procesului de comunicare:

- interpretantul;
- ilocuționarul;
- cooperarea.

Primul care a relatat concepția sa în ceea ce privește descrierea semnului ca și relație triadică (semn-obiectul semnului-interpretant) a fost Ch. Peirce, dar în ceea ce-l privește pe Klinkenberg și nu numai, *interpretantul* este cel care face posibilă trecerea de la semantică la o abordare de tip pragmatic, precizând că interpretul nu trebuie niciodată confundat cu interpretantul, acesta din urmă fiind instrumentul utilizat de interpret în procesul de interpretare, cum ar fi *sensul atribuit unui afiș sau unui anumit cuvânt*. De aici, același autor susține faptul că interpretantul este de două ori dinamic. În primul rând pentru că este, în mod concomitent, o acțiune, dar și produsul unei experiențe, iar în al doilea rând datorită faptului că procesul de interpretare este nelimitat.

Ajungem acum la cel de-al doilea element de ordin pragmatic, *forța ilocuționară*, care pornește de la principiul pragmatic conform căruia printr-un enunț nu facem doar să transmitem ceva, ci și să acționăm în același timp, dar aceasta capătă sens doar atunci când se analizează enunțurile ce au loc în situații reale.

¹ Vezi Lionel Bellenger, 1992, *La persuasion*, PUF, Paris.

² Jean-Marie Klinkenberg, 2004, *Inițiere în semiotica generală*, trad. și cuvânt înainte de Marina Mureșanu Ionescu, Institutul European, Iași, pp. 276-286.

Prin cel de-a treilea principiu, cel al *cooperării*, se înțelege că actorii comunicării să se ghideze după reguli prestabilite anterior, ambalate într-un cod unic, identic, pentru fiecare dintre cei doi, aceștia ocupând o poziție fixă în relația de comunicare.

Dat fiind faptul că, prin tema de față, avem ca punct de plecare cercetarea unei probleme de pragmatică a comunicării, nu trebuie să ometem locul ocupat de contextul în care are loc comunicarea, acesta fiind cel care dă sens mesajul transmis. Referitor la acest subiect, să nu uităm că una dintre trăsăturile esențiale ale publicității este creativitatea sau ușurința de a improviza, de a crea. Dacă vorbim despre creativitate sau improvizație în publicitate, cea mai întâlnită practică este manipularea contextului, care, în viziunea lui Pricken, reprezintă cheia succesului creativ.³

Referitor la structura pragmatică a comunicării publicitare, nu putem să nu amintim aici de cele trei dimensiuni ale discursului elaborate de Austin⁴: *locuționară*, *ilocuționară* și *perlocuționară*.

În ceea ce privește discursul publicitar, la nivel *locuționar*, avem de a-face cu enunțarea propriu-zisă, sub formă scrisă textuală și iconică (text și imagine), în timp ce nivelul sau dimensiunea *ilocuționară* cuprinde o comunicare informativă/descriptivă, prin care se fac anumite constatări referitoare la produsul sau serviciul în cauză și prin care ni se dau anumite directive, implicite, nu explicite și, mai pe scurt, se referă la forța persuasivă cuprinsă în mesajul enunțat. Cea de-a treia dimensiune, cea *perlocuționară*, se referă la efectul actului ilocuționar, adică dacă publicul a fost convins sau nu să achiziționeze un anumit produs sau serviciu sau să se alăture unei cauze sociale și se concretizează prin actul de cumpărare sau, dacă vorbim despre reclamele sociale, despre modificarea comportamentului.

Schimbarea sau, de ce nu, inventarea unui context semantic sau situațional este modalitatea cea mai simplă de a influența un auditoriu și de a-l determina să reinterpreteze un anumit obiect/subiect și să-și schimbe atitudinea față de el. Aici intervine procesul de argumentare cu latura sa, pe care am numit-o mai sus, „întunecată”. Procesul de argumentare poate fi rezumat ca fiind un demers întreprins de o persoană sau un grup de persoane pentru a determina un auditoriu/public să-i adopte poziția, prin apelul la diverse argumente, menite să-i sprinjească poziția.

De aici și afirmațiile conform cărora publicitatea nu vinde obiecte, ci idei, prin crearea de nevoi și dorințe.⁵

Cu toții știm că trăim într-o lume a discursurilor, în care implicarea subiecților, care se dorește să fie una emoțională și nu logică, este scopul principal pentru a se ajunge la destinația dorită, și anume la convingere, iar din acest motiv la fel de importantă ca și intenția emițătorului, este și ceea ce are loc în minte receptorului și după cum spune Reboul, există două modalități prin care se poate convinge:

1. prin intermediul demonstrației riguroase;
2. prin persuadare, infuențare, seducție, chiar manipulare.⁶

În ceea ce privește comunicarea publicitară, aceasta este o relație de comunicare cu sens unic și, în viziunea lui Jean-Michel Adam și a lui Marc Bonhomme, discursul publicitar nu

³ Mario Pricken, 2008, *La publicité créative - Idées et techniques tirées des plus grandes campagnes*, Pyramid, Paris, p.164.

⁴ John L. Austin, 1970, *Quand dire c'est faire*, Seuil, Paris, pp. 109-137

⁵ Sorin Preda, 2011, *Introducere în creativitatea publicitară*, Editura Polirom, Iași, p. 131.

⁶ Olivier Reboul, 1975, *Le slogan*, Édition Complexe, Bruxelles, p.65, apud Sorin Preda, *op. cit.*, p. 132.

poate face altceva decât să ofere o aparență a dialogului, în care publicul este solicitat fictiv să contribuie la elaborarea enunțului.⁷

În sens larg, *elementele constitutive ale discursului publicitar* ar fi:

- semnificantul iconic;
- semnificantul lingvistic;
- semnificantul heteroclit.⁸

Semnificantul iconic este considerat cel mai important element constitutiv al discursului publicitar și, neîntrând acum în detalii legate de punctele de vedere oferite de Peirce și de cei care l-au urmat (Morris, Molles etc.), acesta este cel care se apropie cel mai tare de referentul său. În publicitate, domeniul iconicului se bazează în cea mai mare parte pe vizual, adică pe imaginile transmise.

Semnificantul lingvistic, spre deosebire de cel iconic, alunecă cu precădere spre abstract, se îndepărtează de referentul său și este alcătuit din marcă, slogan și elementul redacțional, adică argumentarea publicitară, în variate forme compoziționale.

Cel de-al treilea element, semnificantul heteroclit sau logo-ul, este un semnificant echivoc, o imagine-cuvânt, însă conține, la rândul său, un semnificant iconic și are rolul de a ajuta marca să fie identificată imediat, dar și de a o valorifica.

În legătură cu interacțiunea dintre imagine și text, una dintre ideile dezbătute de-a lungul timpului a fost cea a semioticianului Barthes. Acesta precizează că în urma acestei interacțiuni ia naștere sensul, *interacțiune* denumită de către acesta *funcție de releu*, iar imaginea publicitară reprezintă pentru el un fel de dispozitiv cripto-vizual complex⁹, care ne permite să realizăm interpretări și asocieri mintale cât mai bogate.

În loc de concluzii, pe viitor ne propune să realizăm un model de analiză a discursului publicitar, care să ne permită înțelegerea mai facilă a sensului acestui tip de discurs, orientat spre o finalitate pragmatică.

BIBLIOGRAPHY

Adam, Jean-Michel; Bonhomme, Marc, 2005, *Argumentarea publicitară. Retorica elogiului și a persuasiunii*, trad. de Mihai Eugen Avădanei, Editura Institutul European, Iași.

Austin, John L., 1970 (1962), *Quand dire c'est faire*, Seuil, Paris.

Bellenger, Lionel, 1992, *La persuasion*, PUF, Paris.

Klinkenberg, Jean-Marie, 2004, *Inițiere în semiotica generală*, trad. și cuvânt înainte de Marina Mureșanu Ionescu, Institutul European, Iași.

Preda, Sorin, 2011, *Introducere în creativitatea publicitară*, Editura Polirom, Iași.

Pricken, Mario, 2008, *La publicité créative - Idées et techniques tirées des plus grandes campagnes*, Pyramid, Paris.

Robu, Adriana-Maria 2015, *Discursul publicitar din perspectivă pragmatolingvistică*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași.

⁷Jean-Michel Adam; Marc Bonhomme, 2005, *Argumentarea publicitară. Retorica elogiului și a persuasiunii*, trad. de Mihai Eugen Avădanei, Editura Institutul European, Iași, p. 65.

⁸ Idem, pp. 91-103.

⁹ R. Barthes, 1964, *Rhétorique de l'image*, în *Communicationis*, Nr.4, Seuil, Paris (editat în limba engleză în Cook ed. 2008, vol. III: 9-22), apud Adriana Maria Robu, 2015, *Discursul publicitar din perspectivă pragmatolingvistică*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași.

THE REFUGEE CRISIS AND ITS INFLUENCE ON MULTICULTURAL DIALOGUE

Andreea Florentina Nicolescu

PhD Researcher, Academy of Economic Studies, Bucharest

Abstract: In the current article, firstly, there are mentioned the differences between the used concepts, taking into consideration the consistent distinctions between refugees and economic migrants. In the first part of the research, I emphasized the main nationalities of the refugees that arrived in the EU countries, in order to be able to identify later the methods with which these ones can be integrated in the states where they will settle.

In the second part of the article, I defined the geopolitical threats, the causes that triggered the refugees crisis, afterwards highlighting the effects recorded by the citizens of the states in the conflict areas, triggered by the war circumstances from the countries where they come from that led to a migration of a huge mass of people from these countries to the EU ones, which present a more relaxed geopolitical frame.

I asked myself the following question: “Is the multicultural dialogue able to guarantee the completion of the social enclosure in the states that are targets for refugees?”. In order to be able to answer to this question, I started to accentuate the cultural differences between the refugees and the European citizens, after this identifying the difficulties that can show up in the process of adapting and integrating them, on the three sections: cultural, linguistic and also from the perspective of the integration on the labor market inside the community.

In the last part of the research I made an online survey that contains the perception of the Romanians regarding the importance of the intercultural dialogue, the level of information of the citizens considering the actual migration crisis, level of acceptance versus the reluctance of those for the hosting of refugees in Romania but also other details that stress the perception of Romanians for the refugees crisis.

All in all, I consider that approaching this subject is important, being a matter with a high level of interest, being a topic highly debated in EU, which requires a complex approach to identify a valid solution to facilitate the integration of refugees in the states where these had received asylum.

Keywords: Migration, refugees, multiculturalism, integration, Romanians perception.

1. Introducere

Studiul de față aduce în prim plan criza refugiaților, o situație fără precedent, care a dus la declanșarea unei crize cu impact economic și social pentru statele membre ale Uniunii Europene, care au fost puse în situația de a accepta un număr ridicat de refugiați. Astfel, statele ce formează blocul comunitar, au înregistrat numeroase solicitări de protecție socială din partea unor persoane cu valori și culturi diferite în comparație cu cele ale statelor primitoare.

Cercetarea de față țintește identificarea influenței pe care criza refugiaților o are asupra dialogului multicultural, acest lucru realizându-se prin sublinierea diferențelor culturale dintre refugiați și cetățenii statelor membre ale Uniunii Europene.

Articolul este structurat în mai multe capitole, în prima parte am menționat diferențele dintre conceptele folosite în cadrul cercetării, subliniind diferența dintre refugiați și migranții economici, existând diferențe notabile între cele două categorii. Ulterior, articolul prezintă principalele naționalități ale refugiaților, astfel conturându-se cauzele care au dus la provocarea acestei situații în țările de proveniență ale refugiaților, precum și a efectelor ce s-au înregistrat în rândul persoanelor ce au luat decizia să își părăsească statul de origine. De asemenea, articolul subliniază stadiul actual al cunoașterii în ceea ce privește tema abordată. Astfel, am surprins principalele cercetări ce au adus o valoare adăugată în domeniu, urmând să prezint metodologia utilizată pentru realizarea studiului de caz.

În partea a doua a cercetării, am adus câteva răspunsuri la întrebarea principală a acestui studiu, și anume: “Este dialogul multicultural în măsură să garanteze ducerea la bun sfârșit a politicilor de incluziune socială în cadrul statelor ce reprezintă ținte pentru refugiați?”, iar acest lucru a putut fi realizat prin menționarea diferențelor majore dintre refugiați și societățile gazdă ale acestora, axându-mă pe problemele pe care solicitanții de azil le pot avea în ceea ce privește integrarea lor pe cele trei ramuri: cultural, lingvistic, cât și pe piața forței de muncă în statele gazdă din Uniunea Europeană.

În partea a treia a studiului, am realizat un chestionar privind “Percepția românilor cu privire la criza refugiaților și importanța dialogului intercultural”, prin care am identificat care este părerea respondenților români cu privire la acceptarea și integrarea refugiaților în statele membre ale Uniunii Europene, nivelul de acceptare vs. reticență al acestora privind găzduirea refugiaților în România, canalele prin care aceștia se informează, precum și nivelul de informare al cetățenilor referitor la criza refugiaților.

2. Diferențele conceptuale dintre refugiați și migranții economici

Am ales să încep această analiză cu menționarea statutului de refugiat, ce a fost stabilit în Convenția privind statutul refugiaților a Organizației Națiunilor Unite din 1951, acord internațional la care România a aderat în 1991.

Conform convenției anterior menționate, statutul de refugiat este desemnat unei persoane care în urma “unor temeri justificate de a fi persecutată datorită rasei, religiei, naționalității, apartenenței la un anumit grup social sau opiniilor sale politice, se află în afara țării a cărei cetățenie o are și care nu poate sau, datorită acestei temeri, nu dorește protecția acestei țări; sau care, neavând nici o cetățenie și găsindu-se în afara țării în care avea reședința obișnuită ca urmare a unor astfel de evenimente, nu poate sau, datorită respectivei temeri, nu dorește să se reîntoarcă”¹.

Având în vedere cele menționate anterior, consider importantă stabilirea diferenței dintre refugiați și migranții economici, și anume faptul că refugiații sunt definiți ca persoane ce fug din calea războiului sau de persecuție, pe când migranții economici sunt cei care pleacă în căutarea unui trai mai bun din punct de vedere financiar.

3. Stadiul actual al cunoașterii

Criza refugiaților este un subiect care a acaparat atenția unor numeroși cercetători din domeniul migraționist, reprezentând o temă importantă, ce se află pe agenda statelor membre ale Uniunii Europene și care necesită o rezolvare cât mai rapidă, astfel încât refugiații să poată

¹ Convenția privind statutul refugiaților 28 Iulie 1951, art. 1, alin. 2.

fi integrați cu succes, atât din punct de vedere social, cât și pe piața forței de muncă din țările gazdă.

În cele ce urmează, voi prezenta câteva din concluziile la care au ajuns cercetătorii în domeniu, punctând importanța dialogului multicultural în rezolvarea acestei crize umanitare.

Principalele cauze ale declanșării crizei refugiaților a fost sărăcia și instabilitatea din Africa și Orientul Mijlociu. După Primăvara Arabă, situațiile conflictuale din Siria și Libia au dus la valuri mari de refugiați care au fugit din calea războiului, ceea ce a dus la creșterea numărului de refugiați din Orientul Mijlociu și Africa, care au migrat către statele membre ale Uniunii Europene, având în vedere că Europa este o zonă mult mai sigură care le poate oferi un cadru mult mai liniștit.²

Pe de altă parte, refugiații pot fi și strămutați, acest lucru se întâmplă când aceștia sunt forțați să își părăsească locuințele, însă rămân în interiorul statului lor de proveniență. Cei mai mulți dintre cei strămutați se întorc în comunitățile lor de origine în momentul în care războiul se încheie și pacea, respectiv stabilitatea reapar în locurile de unde aceștia provin.³

Totuși, un atașament față de țara de proveniență, nu înseamnă în mod automat că persoanele ce au fost strămutate își doresc să fie repatriate în eventualitatea în care situația din țara lor de origine devine mai bună. Chiar dacă multe persoane ce se află în mișcare arată o nostalgie puternică față de locul în care s-au născut, nu reprezintă neapărat că aceștia își exprimă dorința de a se reîntoarce în acele locuri.⁴

Criza refugiaților este alimentată și de crizele din Irak, de căderea lui Gaddafi în Libia, precum și de creșterea statului Islamic în Levant (o mare parte a Orientului Mijlociu). Având în vedere numărul mare de refugiați care vin în Europa din Siria și Africa de Nord, este foarte greu să estimăm cum se va realiza integrarea acestora în statele europene. Luând ca exemplu experiențele Libanului și a Egiptului, state mult mai apropiate din punct de vedere cultural cu Siria, perspectivele de integrare pentru refugiați în Europa nu par foarte optimiste. Un raport al grupului Refugees International, arată problemele pe care le întâmpină refugiații sirieni în Egipt, cum ar fi: stigmatizarea refugiaților în mass media, atacuri asupra copiilor sirieni în drumul lor spre unitățile de învățământ și altele. De cele mai multe ori, refugiații sunt plasați în orașele mai mici din Europa, departe de marile orașe, în zone unde traiul este mult mai dificil și comunitățile mai restrânse. Chiar dacă politicile europene privind migrația pot fi diferite de politicile acestora privind refugiații, pe fondul provocărilor multiculturalismului și a integrării străinilor în statele Uniunii Europene, acestea pot deveni neclare, ceea ce poate duce la niciun răspuns european concret privind problematica refugiaților.⁵

Unul din motivele pentru care sirienii decid să vină în Europa este pentru că foarte mulți dintre aceștia au rude în statele europene, membrii ai familiei din care fac parte care se oferă să îi ajute și să îi sprijine în țările gazdă. Aceștia reprezintă în mare parte clasa de mijloc, cea care ar putea ajuta Europa în combaterea îmbrătrânirii demografice, întrucât aceștia sunt educați și motivați să muncească, să ducă un trai decent și totodată să împrășteze forța de muncă în statele în care ajung să se stabilească.⁶

Această criză a refugiaților vine și cu o altă criză în desfășurare, aceea a integrării acestor persoane. Mai mulți cercetători au atras atenția asupra faptului că în ultimii 15 ani în Europa a crescut xenofobia și sentimentul anti-migrație, totodată existând un interes mai mare asupra politicilor de integrare restrictive. Atacurile din 11 septembrie au dus la discursuri tot

²Costea, M., Costea, S., Challenges of the EU in the migrant/ refugee crisis, 2015.

³Refugees and resettlement, International Rescue Committee, 2016.

⁴Kunert, N., Master's Thesis: Accommodating Conflict, 2016.

⁵Brendan, C., Contemporary refugee issues in the EU and the Crises of Multiculturalism, 2015.

⁶Dragostinova, T., Refugees or Immigrants? The Migration Crisis in Europe in Historical Perspective, 2016.

mai multe în Occident, ce îi privesc pe imigranți și pe minoritățile etnice ca pe niște amenințări sociale și ca o problemă de securitate pentru statele din Europa. În plus, atacurile teroriste din ultima perioadă produse de extremiștii islamici au dus la crearea percepției că musulmanii nu se pot integra și reprezintă o amenințare pentru securitatea statelor europene.⁷

În ceea ce privește integrarea, este necesară acțiunea la nivel național în cazul statelor membre ale Uniunii Europene, în special în statele care au primit un număr ridicat de refugiați. De aceea, repartitia refugiaților pe regiuni ar trebui să se realizeze într-un mod corect, aducând sprijin și resurse adecvate, astfel încât educația și formarea lingvistică să fie prioritare. În acest sens, este necesară recunoașterea competențelor, precum și acordarea unui sprijin profesional refugiaților pentru a le facilita accesul pe piața forței de muncă în statele gazdă. Este foarte important dialogul dintre societatea primitoare și refugiați, având în vedere faptul că respectarea drepturilor omului, valorile democratice, precum și normele culturale sunt absolut necesare pentru a rămâne cât mai mult timp în țările gazdă din Europa.⁸

Deși nu există nicio politică de integrare europeană a refugiaților, există unele principii de bază comune care definesc integrarea ca un proces dinamic. Aceste principii se bazează pe respectul față de valorile europene, contribuția economică, cunoștințele de bază ale societății gazdă, limba, educația, precum și interacțiunea socială, totodată, subliniindu-se necesitatea acordării de înțelegere și respect pentru culturile proprii ale refugiaților. Incertitudinea și accesul limitat la resurse pe perioada așteptării primirii azilului poate avea efecte negative asupra integrării, iar experiențele, precum izolarea, șomajul forțat și rasismul pot fi anti-integratoare. Pe de altă parte, școlile, întreprinderile și lăcașurile de cult ar trebui să susțină, să educe și să încurajeze oamenii în vederea asumării responsabilității pentru integrare, prin promovarea acceptării, schimbării și a diversității, oferind noilor veniți sprijin pentru o integrare mai ușoară.⁹

Pentru o integrare deplină este necesară găsirea unui loc de muncă durabil, întrucât munca îi ajută pe oameni să construiască între ei legături etnice și culturale puternice și îi ajută pe refugiați să câștige un sentiment de sine crescut și să învețe foarte multe lucruri despre societatea gazdă. Munca poate reprezenta o poartă de acces în alte dimensiuni ale integrării, ceea ce trebuie remarcat însă, este faptul că refugiații se pot confrunta cu dificultăți în ceea ce privește integrarea din perspectiva lingvistică, și asta pentru că unii dintre aceștia pot avea competențe lingvistice limitate, precum și un nivel de alfabetizare scăzut în propria limbă, ceea ce ar face și mai dificilă învățarea unei noi limbi străine. Totodată, ceea ce ar putea face ca integrarea lor să se realizeze cu dificultate este lipsa informării cu privire la modul în care ar trebui să se prezinte sau să identifice potențialele locuri de muncă în țara gazdă. Printre posibilele probleme pe care le-ar putea întâmpina refugiații în lupta pentru integrare, trebuie menționate: diversele forme de discriminare aplicate de angajatori, curbele de învățare abrupte în legătură cu abilitățile și experiența acestora pentru a le putea îndeplini cerințele angajatorilor.

Naționalitatea și originea etnică sunt și ele foarte importante în contextul integrării, datorită celor două caracteristici ale țării de origine, mai exact educația și experiența în muncă, dar și contextul țării, unde intervine de foarte multe ori discriminarea. S-a pus de multe ori întrebarea dacă

⁷Caponio, T., Cappiali, T.M., Vision Europe Summit, Exploring the Current Migration/ Integration Crisis. What Bottom-up Solutions?, 2016.

⁸De Geus, A., Silva, A.S., Wolff, G.B., Kosonen, M., Gastaldo, P., Niblett, R. and Bertoncini, Y., The refugee crisis: A European call for action, Open Letter by the conveners of the Vision Europe Summit regarding the refugee crisis in Europe and the necessity to act now, 2016.

⁹Phillimore, J., Integration and the European Migration "Crisis", 2016.

țara de origine determină șansele refugiaților de integrare. Spre exemplu, un studiu recent care analizează așa numitul “efect de loterie” de reinstalare a refugiaților în Statele Unite ale Americii care arată că originea națională este puternic corelată cu indicatori, precum ocuparea forței de muncă, venitul, dar și competențele lingvistice. Există tendințe în acest sens, spre exemplu musulmanii și africanii sub-sahariani tind să se confrunte deseori cu bariere legate de discriminarea explicită.¹⁰

În graficul pe care l-am realizat, observăm principalele naționalități ale celor ce au solicitat protecție internațională în diferite state membre ale Uniunii Europene și trendul solicitărilor de azil în perioada 2011 – 2015.

În ultimul an analizat, în topul celor mai multor solicitări de azil, îi regăsim pe cei din Siria, Afganistan și Irak. În schimb, dacă ne raportăm la anul 2011, statul de proveniență al celor ce au depus cele mai multe cereri de azil în statele europene a fost Afganistan, situația în acel moment fiind foarte gravă în acest stat, care a intrat în război în anul 2001, cu mult înainte de începerea războiului din Siria, care a izbucnit în anul 2011. Acesta este și motivul pentru care în 2011, Siria se afla pe locul 7 în topul naționalităților celor ce solicitau azil în statele membre UE.

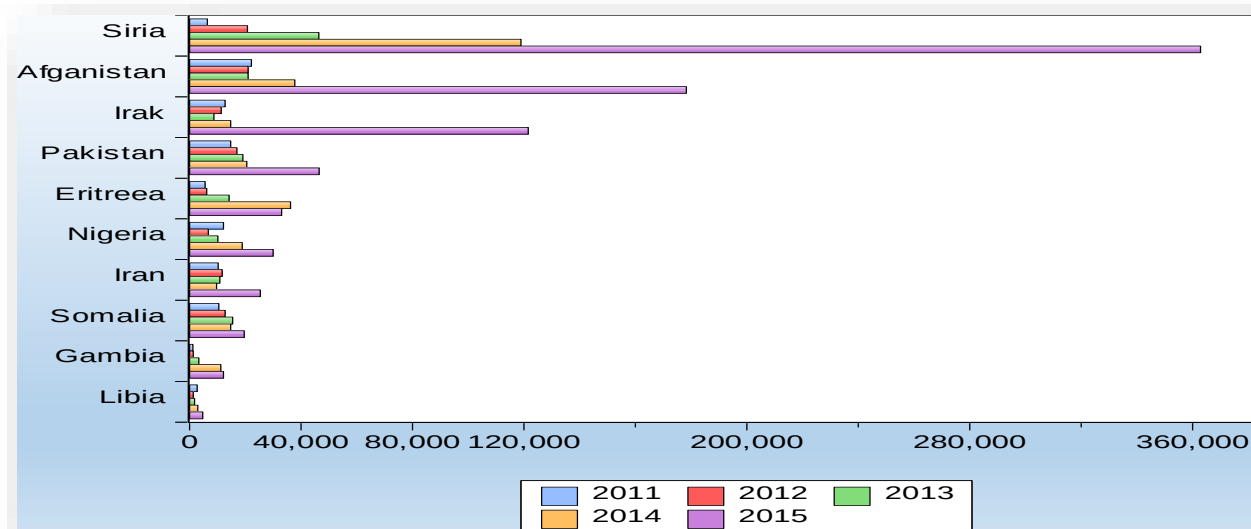
Efectele nefaste ale războiului nu au întârziat să apară, iar Siria a urcat brusc în anul 2012 pe locul 2 în topul naționalităților celor ce au depus cele mai multe solicitări de azil în statele europene, Afganistan menținându-se pe primul loc în acest clasament.

Începând cu anul 2013 și până în 2015, Siria s-a poziționat pe primul loc în ceea ce privește statul de origine al celor ce solicitau protecție internațională în statele membre ale Uniunii Europene, înregistrând cele mai multe cereri în anul 2015 (362.730 cereri de azil).

Figura 1: Statele de proveniență ale refugiaților ce au depus cele mai multe cereri de azil în UE28

Sursă:

Eurostat

http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=migr_asyappctza&lang=en

¹⁰Papademetriou, D.G., Beneton, M., Vision Europe Summit, From Fragmentation to Integration: Towards a “Whole-of-Society” Approach to Receiving and Settling Newcomers in Europe, 2016.

Somalia, afectată de război și sărăcie, s-a poziționat în primii 3 ani din perioada analizată 2011 -2015, pe locul 5 în 2011. Statul din Cornul Africii se regăsește în topul statelor care au cei mai mulți solicitanți de azil ce au depus cereri de protecție socială, aflându-se pe locul 4 în anul 2012, respectiv 2013. Eritreea, un alt stat african se afla pe locul 3 în anul 2014 în rândul statelor de origine ale celor ce solicitau azil în statele membre ale Uniunii Europene.

4. Metodologia cercetării

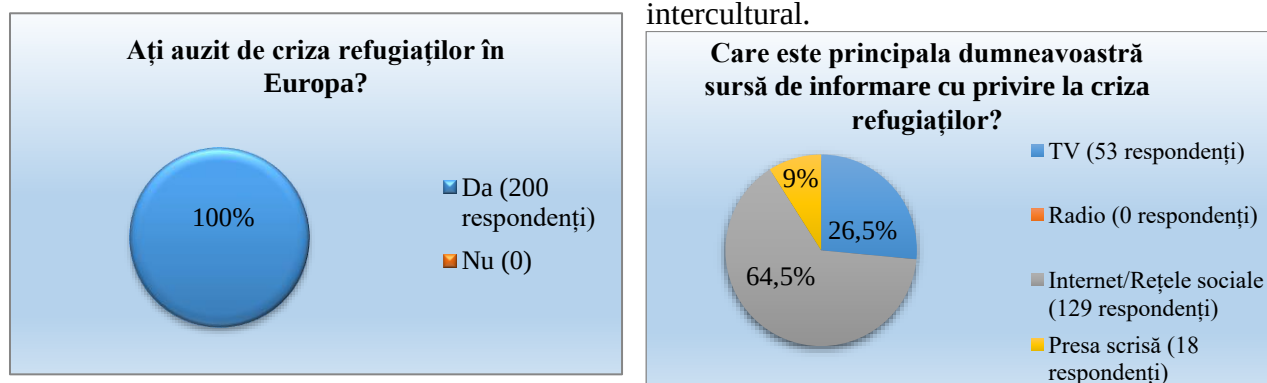
Acest studiu a fost realizat folosind metoda cantitativă, având o limită în ceea ce privește resursele financiare și de timp, prin intermediul unui sondaj de opinie aplicat în mediul online, iar în continuare voi detalia metoda utilizată.

Pentru materializarea studiului, am realizat o anchetă sociologică, mai exact un sondaj de opinie în mediul online, ce s-a desfășurat în perioada 14.11.2016 – 28.11.2016, prin utilizarea unui chestionar, ce reprezintă în acest caz instrumentul de cercetare. Chestionarul a fost alcătuit din 20 de itemi, iar eșantionul a fost compus din 200 de persoane, cu vârste cuprinse între 15 – 75 ani, ce provin atât din mediul urban, cât și din mediul rural din România. Trebuie să menționez faptul că datele au fost salvate și prelucrate în Excel.

De asemenea, pentru a realiza graficul cu privire la naționalitățile refugiaților ajunși pe teritoriul statelor membre ale Uniunii Europene, am utilizat date anuale, pentru perioada 2011 – 2015, furnizate de Eurostat, serviciul de statistică al Uniunii Europene. Totodată, trebuie reamintit faptul că analiza a fost realizată pentru 10 state selectate ale Uniunii, criteriul de selecție al acestora fiind numărul mare de cereri de azil pe care refugiații le-au depus în statele membre ale UE28. Pentru realizarea graficului, am utilizat software-ul pentru statistică numit EViews.

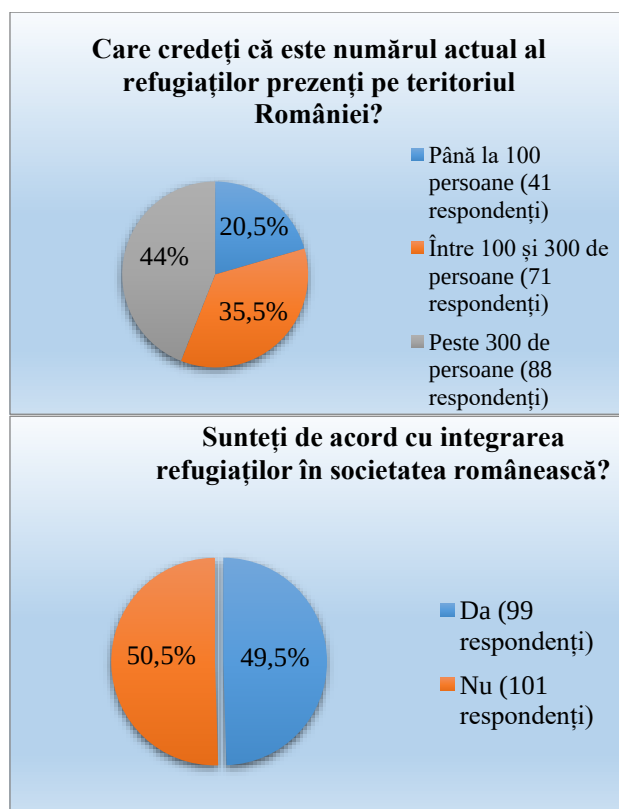
5. Rezultatele cercetării cantitative

În urma chestionarului realizat referitor la “Percepția românilor cu privire la criza refugiaților și importanța dialogului intercultural”, am putut identifica opinia românilor cu privire la actuala criză, precum și a importanței pe care aceștia o atribuie dialogului intercultural.

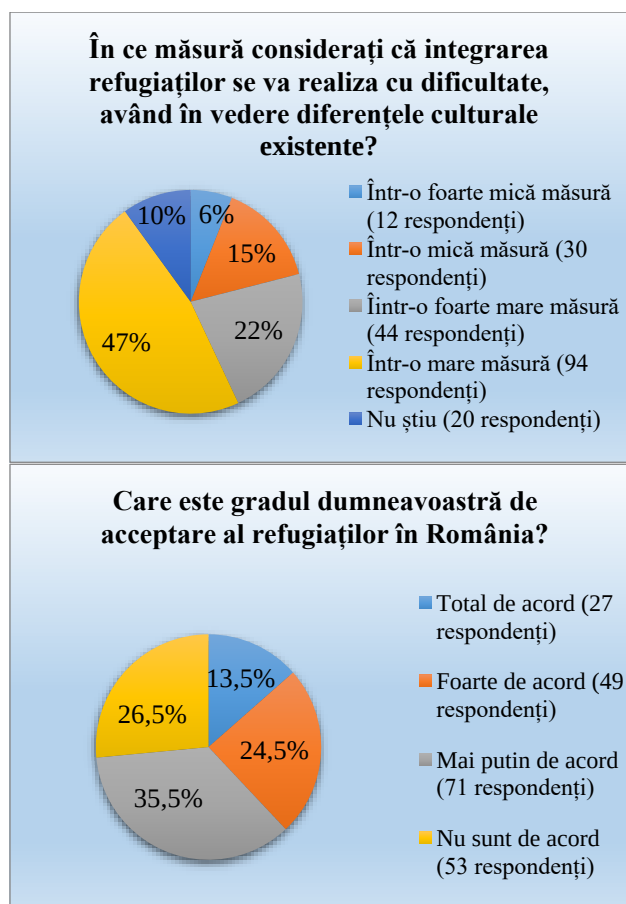
În ceea ce privește nivelul de informare al cetățenilor români cu privire la criza refugiaților, 100% dintre respondenții chestionarului au auzit de criza refugiaților.

Astfel, cei mai mulți dintre respondenți (64,5%) au avut ca principală sursă de informare internetul/rețelele sociale, pe locul doi situându-se ca sursă de informare televizorul în rândul respondenților (26,5%), iar pe ultimul loc presa scrisă, unde s-au înregistrat cele mai puține răspunsuri (9%). Din grafic, putem observa faptul că în rândul respondenților nu au existat persoane care să declare ca principală sursă de informare cu privire la tema abordată, radioul.

În ceea ce privește gradul de informare al cetățenilor cu privire la numărul refugiaților aflați pe teritoriul României, putem observa că 44% din persoanele ce au răspuns la chestionar cred că în țara noastră se află peste 300 de refugiați, pe când 35,5% dintre respondenți susțin că numărul refugiaților este cuprins între 100 – 300 de persoane. Tot la această întrebare, 20,5% dintre respondenți cred că numărul refugiaților stabiliți în România este de până la 100 de persoane.

La întrebarea: “Sunteți de acord cu integrarea refugiaților în societatea românească?”, 50,5% dintre respondenți susțin că nu doresc ca refugiații să fie integrați în România, pe când 49,5% dintre români și-au manifestat deschiderea în ceea ce privește integrarea refugiaților, având o atitudine pro integrare.

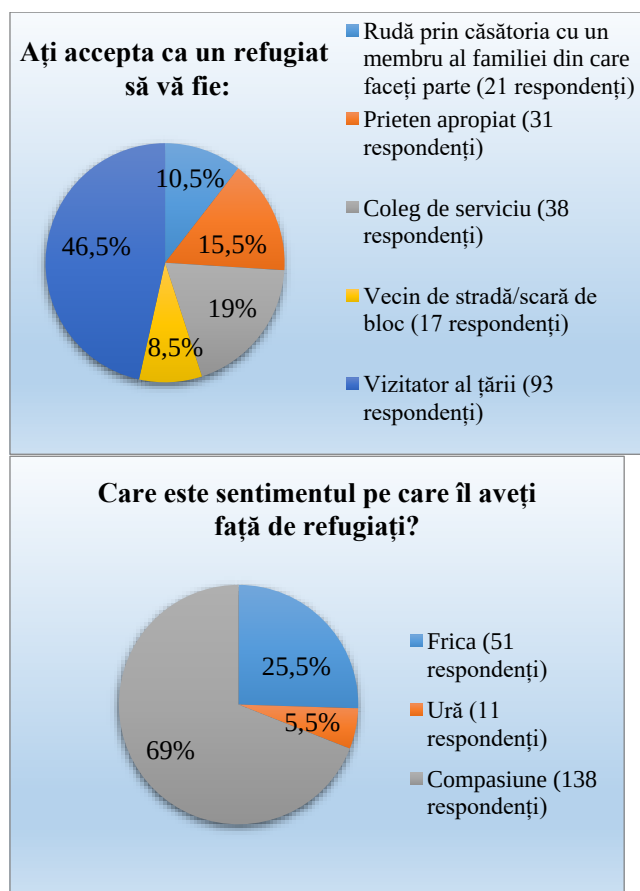

În ceea ce privește percepția românilor cu privire la gradul în care integrarea refugiaților se va realiza, ținând cont de diferențele culturale existente, cei mai mulți dintre respondenți, mai exact 47% dintre aceștia consideră că integrarea se va realiza într-o mare măsură cu dificultate, pe când 22% dintre respondenți susțin că integrarea refugiaților se va realiza într-o foarte mare măsură cu dificultate.

Pentru a vedea care este gradul românilor de acceptare al refugiaților, am adresat următoarea întrebare: “Care este gradul dumneavoastră de acceptare al refugiaților în România?”, întrebare la care 35,5% dintre respondenți au afirmat că sunt mai puțin de acord cu prezența refugiaților în interiorul țării. Un procent de 26,5% dintre cei chestionați au susținut că nu sunt de acord ca România să aibă pe teritoriul său refugiați. La polul opus, 24,5% dintre respondenți au afirmat că sunt foarte de acord cu primirea refugiaților și doar 13,5% îi acceptă în totalitate pe refugiați, ceea ce arată nivelul scăzut de acceptare al refugiaților în rândul românilor.

În urma analizării chestionarului, am ajuns la concluzia că cei mai mulți dintre respondenți ar accepta ca un refugiat să le viziteze țara, aceștia fiind într-un procent de 46,5% din totalul celor ce au participat la realizarea chestionarului. De asemenea, un procent de 19% dintre cei chestionați, ar accepta ca un refugiat să le fie coleg la locul de muncă, iar la o diferență foarte mică se află cei care ar accepta ca un refugiat să le fie prieten apropiat, aceștia reprezentând 15,5% dintre respondenți.

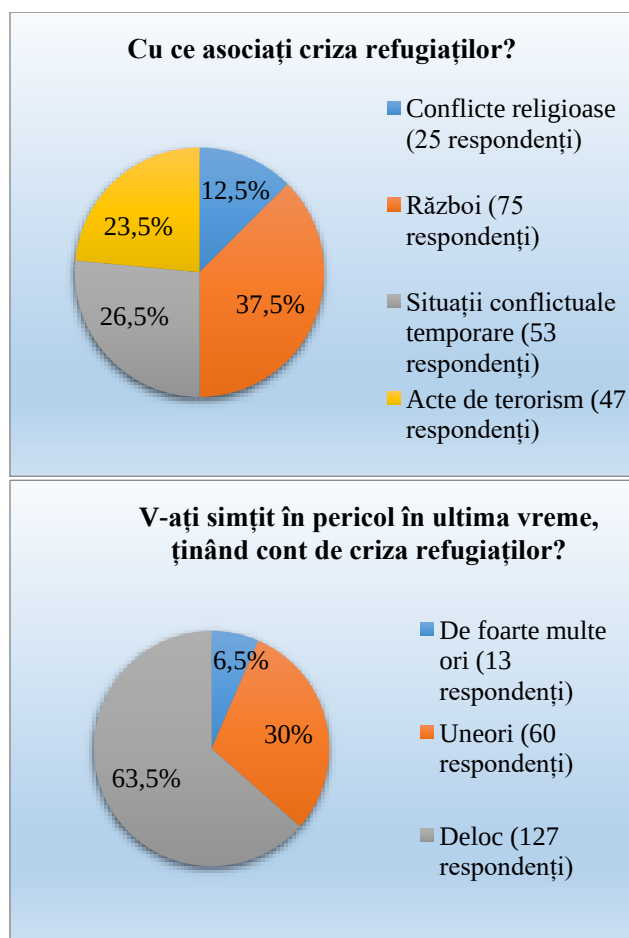
Doar 10,5% dintre respondenți ar accepta ca un refugiat să le devină parte din familie prin căsătoria cu o rudă, ceea ce arată că românii sunt reticenți în ceea ce privește acceptul refugiaților ca parte a familiei din care fac parte.

Cel mai mic procent înregistrat legat de întrebarea: “Ați accepta ca un refugiat să vă fie:” a fost de 8,5% și este relaționat de consimțirea românilor chestionați cu privire la acceptarea ca un refugiat să le fie vecin de stradă/vecin de scară de bloc, ceea ce arată că un procent destul de mic ar accepta prezența unor refugiați în apropierea locuinței lor.

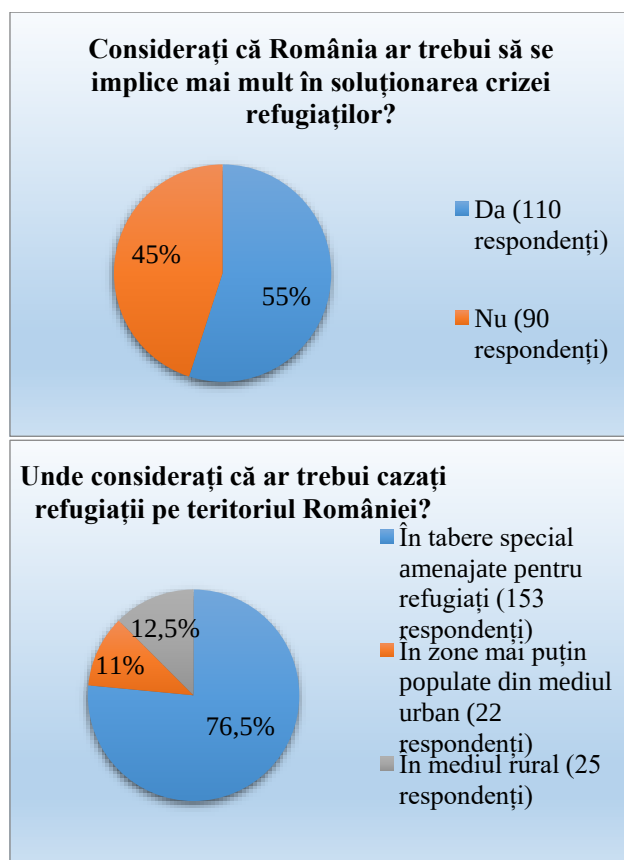
Legat tot de acceptul/reticența românilor cu privire la refugiați, am adresat următoarea întrebare: “Care este sentimentul pe care îl aveți față de refugiați?”, la care 69% dintre respondenți au ales varianta compasiune, ceea ce arată faptul că cei care au fost chestionați au fost sensibilizați de această criză umanitară a refugiaților. Totuși, 25,5% au afirmat că refugiații le inspiră frică, iar 5,5% au un sentiment de ură față de aceștia.

Sentimentul de compasiune semnalat de respondenți se află în legătură directă cu răspunsul pe care l-au oferit la întrebarea: “Cu ce asociați criza refugiaților?”, la care cei mai mulți dintre cei chestionați, mai exact 37,5% au răspuns cu varianta război.

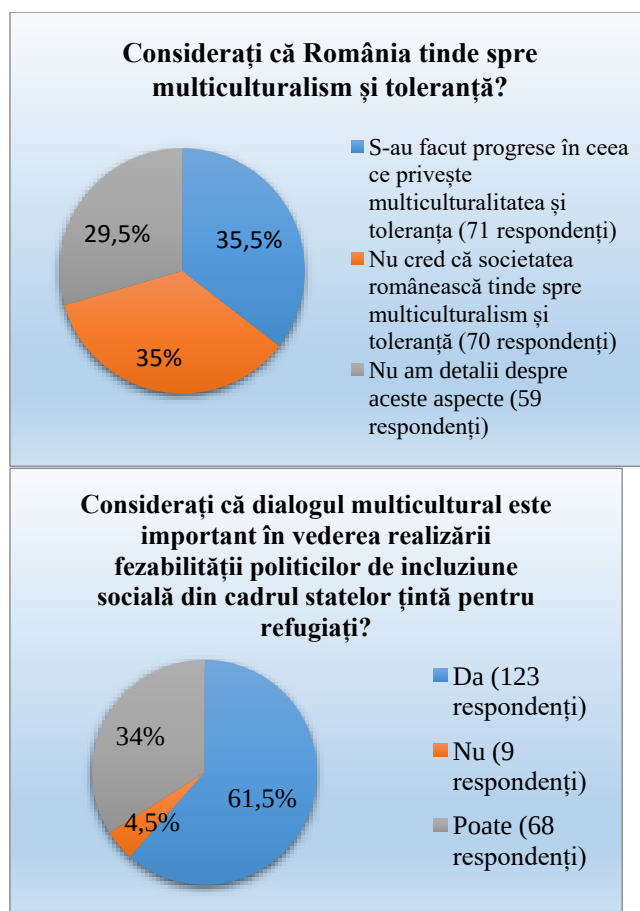
O mare parte dintre respondenți asociază criza refugiaților cu situațiile conflictuale temporare, mai precis 26,5% dintre cei chestionați. Sentimentul de teamă pe care l-au exprimat românii la întrebarea precedentă este în strânsă legătură cu răspunsul pe care 23,5% dintre cei chestionați l-au acordat, care susțin că asociază criza refugiaților cu actele de terorism ce au avut loc în Europa în urma primirii refugiaților pe continent. În schimb, doar un procent de 12,5% dintre respondenți asociază criza umanitară cu conflicte religioase.

Cei mai mulți dintre cei chestionați nu se simt deloc în pericol, având în vedere criza refugiaților, aceștia fiind într-un procent de 63,5% din totalul respondenților. Totuși, 30% dintre românii ce au participat la completarea chestionarului au declarat că uneori s-au simțit în pericol. Doar un procent de 6,5% susțin că s-au simțit de foarte multe ori în primejdie în contextul crizei refugiaților.

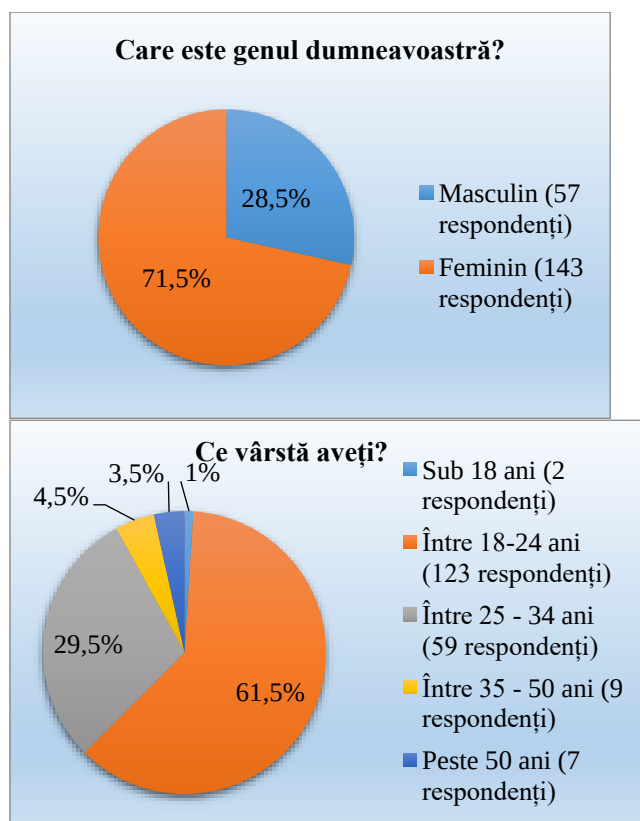
Conform rezultatelor chestionarului, 55% dintre respondenți consideră că România ar trebui să se implice mai mult, într-un mod activ în rezolvarea crizei refugiaților. La polul opus, 45% dintre respondenți și-ar dori ca România să nu intervină în soluționarea acestei crize de mare amploare.

Reticența românilor în ceea ce privește primirea refugiaților în comunitățile lor se reflectă în răspunsurile acordate cu privire la locurile în care ar trebui să fie cazați acești refugiați. În acest caz 76,5% dintre aceștia consideră că refugiații ar trebui cazați în tabere special amenajate. Doar 12,5% dintre respondenți ar fi de acord ca refugiații să fie cazați în mediul rural, iar 11% consideră că zonele mai puțin populate din mediul urban reprezintă o opțiune viabilă în vederea cazării refugiaților.

În ceea ce privește percepția românilor chestionați cu privire la multiculturalism și toleranță față de refugiați, cei mai mulți dintre aceștia, 35,5% consideră că s-au făcut progrese în această privință, în România. La distanță foarte mică, 35% dintre respondenți consideră că societatea românească nu tinde spre multiculturalism și toleranță. Un procent de 29,5% nu dețin detalii cu privire la aspectele puse în discuție în cadrul acestei întrebări.

Un procent semnificativ din cei ce au răspuns la chestionar, 61,5% consideră important dialogul multicultural în vederea fezabilității politicilor de incluziune socială în statele membre ale Uniunii Europene, ce reprezintă ținte pentru refugiați. În acest caz, 34% dintre respondenți cred că dialogul multicultural nu își pune amprenta asupra realizării în condiții optime ale politicilor de incluziune socială a refugiaților în societățile gazdă.

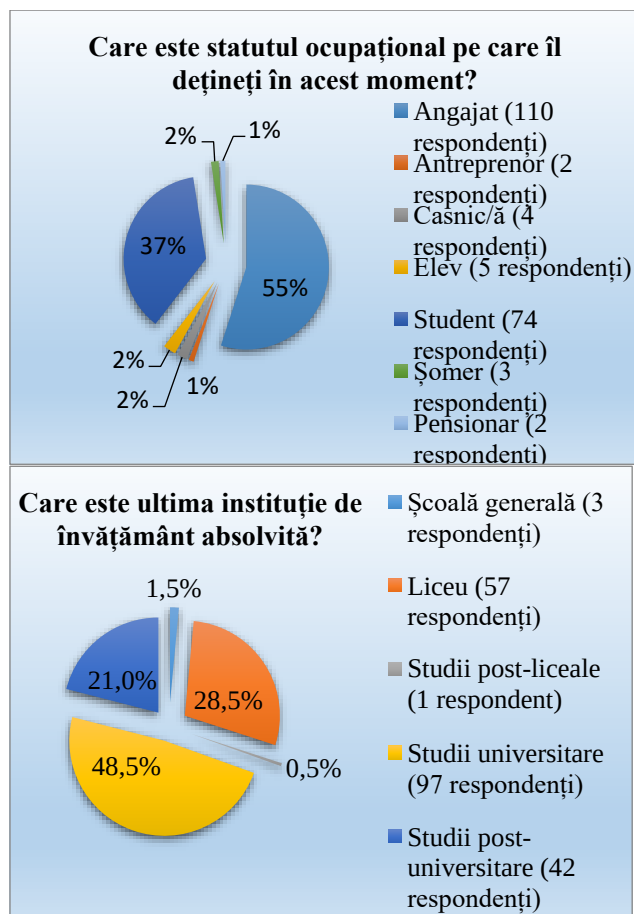

Doar 4,5% dintre persoanele ce au răspuns chestionarului consideră că este posibil să existe o legătură între dialogul multicultural și fezabilitatea politicilor de incluziune socială realizate în beneficiul refugiaților.

În ceea ce privește genul persoanelor ce au răspuns la chestionar, putem observa în graficul de mai sus că 71,5% din respondenți sunt de gen feminin și 28,5% sunt de gen masculin.

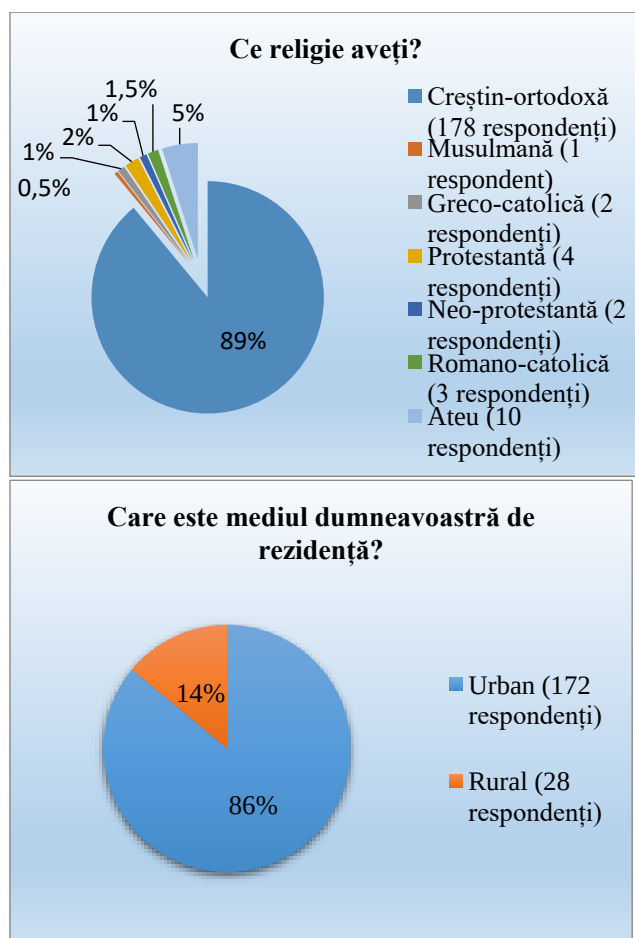
Având în vedere distribuția pe vârste a respondenților, 61,5% din eșantion a fost reprezentat de cei cu vârste cuprinse între 18 – 24 ani, urmând ca 29,5% dintre cei chestionați să se încadreze în categoria celor ce au vârste cuprinse între 25 – 34 ani.

La chestionar au răspuns și persoane cu vârste cuprinse între 35 – 50 ani, mai exact 4,5% din totalul respondenților. Totodată, 3,5% din cei chestionați au peste 50 de ani și doar 1% sub 18 ani.

În ceea ce privește statutul ocupațional al respondenților, putem observa din figura de mai sus faptul că 55% dintre cei chestionați sunt angajați și 37% sunt studenți. La chestionar au răspuns și elevi într-un procent de 2%, șomeri 2%, casnici 2%, precum și pensionari 1%, dar și persoane ce dețin o afacere, tot într-un procent de 1%.

Dintre cei ce au răspuns chestionarului, 48,5% au studii universitare, pe când 28,5% au finalizat studiile liceale. De asemenea, 21% dintre respondenți au absolvit studii post-universitare. Într-un procent de 1,5% din eșantion sunt cei ce au finalizat școala generală, și 0,5% care au urmat și finalizat studii post-liceale.

Din punct de vedere al religiei respondenților, cei mai mulți dintre aceștia, mai exact 89% sunt creștini – ortodocși. Din totalul celor chestionați, 5% sunt ateii, 2% sunt protestanți și 1,5% romano – catolici. Însă întâlnim în rândul respondenților și neo – protestanți într-un procent de 1%, precum și greco – catolici tot 1%. Doar 0,5% dintre cei chestionați sunt de religie musulmană.

În ceea ce privește mediul de rezidență al celor chestionați, putem observa din figura de mai sus faptul că 86% dintre respondenți au mediul de rezidență urban, restul de 14% fiind din mediul rural.

6. Concluzii

Având în vedere cercetarea realizată privind influența crizei refugiaților asupra dialogului multicultural, voi conchide asupra principalelor aspecte ce reies din studiul prezent.

Criza refugiaților este un subiect ce necesită o atenție deosebită, având în vedere contextul izbucnirii acestei crize umanitare, ce va avea efecte asupra societăților gazdă. Totodată, studiul subliniază încă de la început diferențele dintre refugiați și migranții economici, necesare unei bune înțelegeri ale acestei situații fără precedent. Principala diferență dintre cele două concepte este reprezentată de faptul că refugiații sunt acele persoane care migrează din statul de proveniență din pricina unor persecuții, a unei situații de război, aspecte ce le pun viața în pericol, spre deosebire de migranții economici, ce pleacă în alte state în căutarea unei situații financiare mai prospere.

Ținând cont de diferențele culturale și lingvistice dintre refugiați și populația nativă din statele membre ale Uniunii Europene, ce îi găzduiesc pe refugiați, putem lua ca exemplu

situația refugiaților de după cel de-al doilea Război Mondial, ce au înregistrat dificultăți de integrare, confruntându-se cu probleme privind integrarea socială și pe piața forței de muncă în statele gazdă.

Articolul aduce în atenție necesitatea recunoașterii competențelor dobândite de refugiați în statele de proveniență pentru ca aceștia să se poată integra mai ușor pe piața forței de muncă din statul membru al UE, ce îi devine gazdă. Totodată, învățarea și formarea lingvistică trebuie să fie prioritare în vederea integrării cu succes a refugiaților în statul primitor.

În cadrul analizei realizate, am identificat principalele naționalități ale solicitanților de azil în UE28, aceștia provenind în special din Siria, Afganistan și Irak, state în care contextul geopolitic actual a dus la migrarea unei mase masive de persoane spre Europa.

În ceea ce privește percepția românilor cu privire la criza refugiaților și importanța dialogului intercultural, putem identifica rezultatele ce au reieșit în urma realizării sondajului de opinie din mediul online.

Persoanele chestionate au un nivel ridicat de informare în ceea ce privește subiectul în cauză, iar majoritatea dintre cei ce au răspuns chestionarului asociază această criză în principal cu războiul. Totodată, cei mai mulți dintre aceștia (50,5%) nu sunt de acord cu integrarea refugiaților în România și consideră că integrarea refugiaților se va produce cu dificultate. De asemenea, cei mai mulți dintre respondenți au un sentiment de compasiune față de refugiați. Pentru rezolvarea acestei crize, majoritatea celor chestionați consideră că România ar trebui să se implice mai mult în soluționarea crizei.

În ceea ce privește reticenta românilor față de refugiați, cei mai mulți dintre respondenți ar accepta ca un refugiat să fie vizitator al României, susținând că nu s-au simțit deloc în pericol în ultima vreme, în contextul crizei refugiaților. Totuși, cei mai mulți dintre cei chestionați consideră că refugiații ar trebui să fie cazați în tabere special amenajate pentru refugiați și nu în zone intens populate.

La finalul chestionarului, respondenții au susținut că în viziunea lor, România a făcut progrese în ceea ce privește multiculturalitatea și toleranța față de refugiați și că este important dialogul multicultural în vederea realizării fezabilității politicilor de incluziune socială din cadrul statelor țintă pentru refugiați.

Consider că această problemă a crizei refugiaților nu se va soluționa în curând și necesită o abordare pe termen lung, astfel încât cei ce ajung pe teritoriul european să beneficieze de ajutor din partea statelor membre ale Uniunii Europene în vederea integrării rapide a acestora în societățile gazdă.

BIBLIOGRAPHY

1. Brendan, C., 2015. Contemporary refugee issues in the EU and the Crises of Multiculturalism, available at: <http://cijournal.az/storage/posts/84/files/Brendan%20Cole.pdf>
2. Caponio, T., Cappiali, T.M., 2016. Vision Europe Summit, Exploring the Current Migration/ Integration Crisis. What Bottom-up Solutions?, available at: <https://static1.squarespace.com/static/54c95cbee4b03749141be705/t/5819e8b34402432cd0dc8226/1478092982173/Exploring+the+Current+Migration+Integration+Crisis.pdf>
3. Costea, M., Costea, S., 2015. Challenges of the EU in the migrant/ refugee crisis, available at: <http://www.upm.ro/ldmd/LDMD-03/Hst/Hst%2003%2018.pdf>
4. De Geus, A., Silva, A.S., Wolff, G.B., Kosonen, M., Gastaldo, P., Niblett, R. and Bertoncini, Y., 2016. The refugee crisis: A European call for action, Open Letter by the

- conveners of the Vision Europe Summit regarding the refugee crisis in Europe and the necessity to act now, available at: <http://bruegel.org/2016/03/the-refugee-crisis-a-european-call-for-action/>
5. Dragostinova, T., 2016. Refugees or Immigrants? The Migration Crisis in Europe in Historical Perspective, available at: <http://origins.osu.edu/article/refugees-or-immigrants-migration-crisis-europe-historical-perspective>
 6. International Rescue Committee, 2016. Refugees and resettlement, available at: <https://www.rescue.org/frequently-asked-questions-about-refugees-and-resettlement>
 7. Kunert, N., 2016. Master's Thesis: Accommodating Conflict, available at: http://projekter.aau.dk/projekter/files/239490506/Master_s_Thesis_Nico_Kunert_Global_Refugee_Studies_01.08.2016.pdf
 8. Papademetriou, D.G., Beneton, M., 2016. Vision Europe Summit, From Fragmentation to Integration: Towards a "Whole-of-Society" Approach to Receiving and Settling Newcomers in Europe, available at: <https://static1.squarespace.com/static/54c95cbee4b03749141be705/t/57fba934be65940e6f40dff6/1476110659884/From+Fragmentation+to+Integration+v2.pdf>
 9. Phillimore, J., 2016. Integration and the European Migration "Crisis", available at: http://www.carnegiecouncil.org/publications/ethics_online/0118
 10. The 1951 Refugee Convention. 28th July 1951, available at: <http://www.hotararicedo.ro/files/files/CONVENTIA%20PRIVIND%20STATUTUL%20REFUGIATILOR.pdf>.
 11. <http://ec.europa.eu/eurostat>

INTERNATIONAL POLICIES OF CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY, PROMOTING AND IMPLEMENTING CSR IN ROMANIAN SYSTEM

Octavia Domide

PhD Student, "Babeş-Bolyai" University of Cluj-Napoca

Abstract: At this point in time, we find the corporate social responsibility as an increasing topic in the business, government or society field. Global and international organizations, such as United Nations or European Union are adopting CSR policies, that are being implemented by most of the states at national level. If in the business area there is a tradition to follow certain CSR regulations, now it is the time for the national governments to create a framework in which the concept of CSR is being developed.

Social responsibility is an important component in the discussion of a globalized world, helping in building stronger societies and developing a global system based on sustainability, competitiveness and growth.

Romania, like other EU member states, is in course of incorporating in the national policies, the regulations and the directives from EU, UN, or OECD. In Romania, we could find a National Strategy of Promoting the Social Responsibility, but is imperative to be re-examined, considering, not only the international regulation, but the good practice from other states or institutions too.

Keywords: social responsibility, CSR policies, national policies, international regulation, national strategy

Conceptul de responsabilitate socială (CSR) este unul ce se extinde rapid, luând amploare în diverse domenii și provocând dezbateri pe plan internațional. Dacă pentru început sectorul privat, îndeosebi cel economic, era cel în care se contura o politică de CSR, astăzi este prezent în toate tipurile de organizații, în sfera publică, în sistemele de guvernare, instituțiile internaționale și naționale dorind să contribuie activ la promovarea și la elaborarea politicilor privind responsabilitatea socială.

Prin responsabilitatea socială corporativă - CSR - se poate percepe calea prin care companiile câștigă permisiunea, din partea societății, de a exista și funcționa, acest concept datând din secolul al XVI-lea, în *Contractul Social* a lui Hobbes. Însă poate fi considerată și ca o politică din pricina credințelor religioase și morale ale fondatorilor companiei.¹ Putem afirma că acesta este unul dintre modurile prin care CSR s-a dezvoltat, angajatorii (companiile, mai exact fondatori acestora) adoptând în cadrul firmelor lor anumite valori prin care investesc în societate și în angajați lor. Însă, responsabilitatea socială ajungând o problemă de interes public în sfera locală și globală, actorii internaționali au adoptat acest concept în elaborarea și promovarea lui ținând cont de modul în care Archie B. Carroll definește CSR-ul prin cele patru dimensiuni: economică, juridică, etică și filantropică.²

¹Adela Rogojinaru, *Comunicare, relații publice și globalizare*, București, Editura Tritonic, 2007 p. 41.

² Archie B. Carroll, *The Pyramid of Corporate Social Responsibility: Toward the Moral Management of Organizational Stakeholders*, Business Horizons, July-August, 1991.

The Pyramid of Corporate Social Responsibility

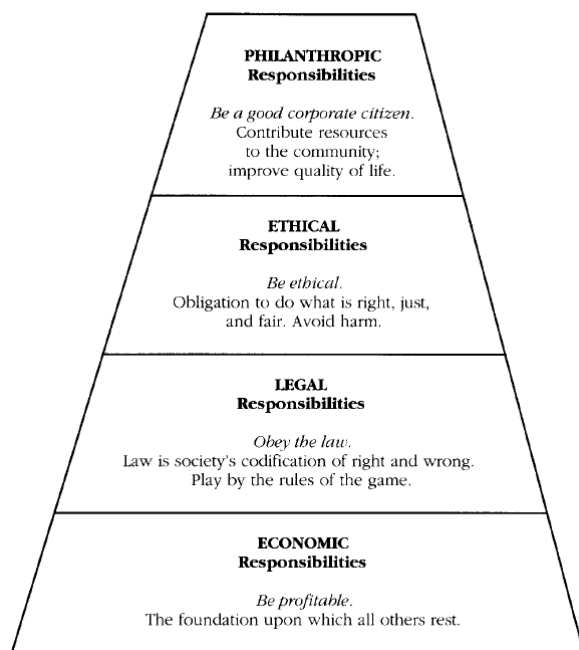

Figura 1. Piramida CSR-ului

(Sursa: Archie B. Carroll, *The Pyramid of CSR*, 1991, p. 42)

Dacă în ceea ce privește cadrul de dezvoltare a CSR-ului, instituțiile și organizațiile europene și mondiale au adoptat câteva principii și recomandări, rolul instituțiilor și autorităților naționale este cel de a formula și implementa un cadru național, care să cuprindă norme și reglementări juridice pentru promovarea și implementarea politicilor de CSR în rândul administrației (naționale, regionale, locale), a companiilor (multinaționale sau IMM-uri), însă și în rândul comunității și a organizațiilor non-guvernamentale. Observăm deci, o diversificare accentuată a actorilor ce iau parte la acest proces și evidențiem faptul că niciuna dintre părți nu trebuie să fie neglijată, întrucât, dezvoltarea CSR presupune implicarea activă și concomitentă a tuturor actorilor.

Este fundamental ca *statul*, prin instituțiile sale, să fie implicat, nu doar în elaborarea și implementarea politicilor de CSR, ci să le adauge pe agenda politicilor publice și să promoveze acest timp de comportament. *Companiile*, pe lângă faptul că desfășoară proiecte, trebuie să fie implicate în dezvoltarea politicilor ce țin de responsabilitate socială, multinaționalele fiind și punctul de plecare al activităților de CSR și cele care au dus acest concept în țările în care își desfășoară activitatea, ajutând la dezvoltare mai multor tipuri de comunități pe paliere diferite (mediu, educație, cultură, sănătate). *Comunitatea*, prin ONG-uri sau diverse structuri ale societății civile, este, de obicei, atrasă în proiecte. Aceasta este beneficiarul direct al politicilor și proiectelor de CSR, însă este nevoie ca aceste structuri să fie active și deschise propunerilor venite din mediul public și din cel privat.

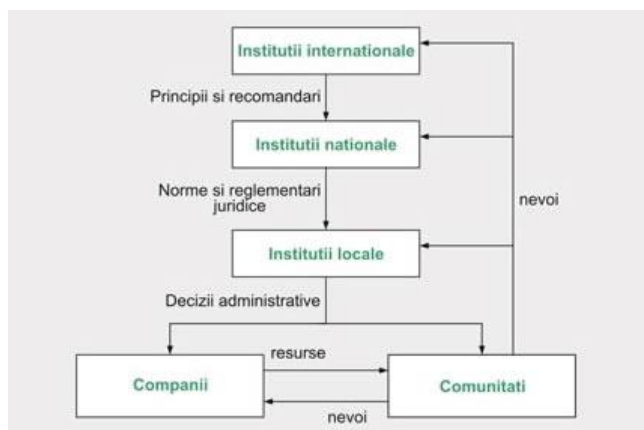

Figura 2. Rolul actorilor în implementarea politicilor de CSR
(Sursa: <http://www.responsabilitatesociala.ro/ce-este-csr.html>)

În Strategia Națională de promovare a politicilor de CSR, este concepută o analiză SWOT privind dezvoltarea CSR în România³.

Puncte tari	Puncte slabe
- Interesul societății către domeniul CSR și noutatea conceptului în spațiul public - Implicarea companiilor multinaționale și ale celor românești în inițiativele de CSR - Creșterea progresivă a numărului de inițiative de CSR și de bune practici la nivel național - Creșterea nivelului de interes al consumatorilor pentru produsele sau serviciile companiilor social-responsabile	- Cunoașterea insuficientă a conceptului de CSR la nivelul societății - Absența studiilor, cercetării și evaluărilor sociologice asupra gradului de cunoaștere și aplicare a CSR-ului în România - Cunoașterea deficitară și implicarea redusă la nivelul organizațiilor și a IMM-urilor în inițiativele de CSR - Aplicarea redusă a investițiilor și achizițiilor social responsabile - Nivel redus de cunoaștere și aplicare insuficientă a drepturilor consumatorului - Corupția afectează mediul de afaceri și capacitatea acestuia de implementare a politicilor de CSR - Capacitatea redusă a organizațiilor și a părților interesate de reprezentare și manifestare a intereselor - Dezvoltare insuficientă a unei culturi de afaceri axată pe valori morale și responsabilitate socială
- Beneficii pentru companii, comunități, mediul de afaceri etc. pentru abordarea unor strategii care să integreze CSR - Importanța CSR la nivel european și internațional - Oportunități de dezvoltare și implicare	- Absența politicilor publice coerente de promovare a CSR - Absența unui cadru legislative consistent - Deficiențe în aplicarea legislației - Întârzieri privind standardele acceptabile în domeniile conexe CSR,

³ Strategia Națională de promovare a Responsabilității Sociale în România, 2011-2016, pp. 6-7.

pe piața externă a IMM-urilor - Generarea unor avantaje competitive pentru companiile românești pe piața externă - Oportunitatea de a prelua și adapta bune practici ale altor state mai dezvoltate în domeniul CSR - Creșterea importanței reputației companiilor și a politicilor de mediu în alegerile consumatorilor - Oportunități de finanțare pentru inițiativele cu component CSR oferite de UE - Atitudine pozitivă a cetățenilor cu privire la implicarea companiilor în acțiuni ce vizează comunitatea/societatea - Mediu înconjurător este mai protejat de efectele negative ale activităților umane	comparative cu ale state membre UE - Riscul de excludere sau blocare a accesului companiilor românești pe unele piețe externe - Supor și implicare insuficientă din partea autorităților publice în promovarea și aplicarea CSR - Lipsa fondurilor bugetare pentru promovarea aplicării CSR
Oportunități	Amenințări

Din această analiză observăm care sunt pașii următori în promovarea și dezvoltarea politicilor de CSR în România. De asemenea, iese în evidență faptul că implicarea instituțiilor și autorităților publice în promovarea și implementarea politicilor de CSR ar trebui să fie una mult mai ridicată și constantă. Conceptul de CSR trebuie pus pe agenda de elaborare a politicilor publice din România, fiind nevoie și de prezența mediului privat și al tuturor categoriilor de stakeholderi, care să se implice activ, nu doar în proiectele desfășurate, ci mai ales în procesul de crearea al unui cadru de dezvoltare a CSR și al unui cadru legislativ de reglementare a acestui domeniu. Totodată se dorește o implicare mai mare din partea IMM-urilor în aplicarea politicilor de CSR în demersurile lor. Se consideră că informațiile deținute de majoritatea categoriilor de actori sunt insuficiente și că un set de bune practici din partea statelor mai dezvoltate care au integrat deja aceste politici este binevenit.

Conform strategiei naționale de CSR, cele mai importante norme europene și internaționale la care s-a aliniat România sunt:

- Standardul ISO 26000 privind responsabilitatea socială (2010);
- Rezoluția Consiliului referitoare la Cartea Verde privind responsabilitatea socială a societăților comerciale 2002/C 86/03;
- Rezoluția Consiliului privind responsabilitatea socială a societăților comerciale 2003/C 39/02 din 6 februarie 2003;
- Regulamentul nr. 761/2001 a Parlamentului European și al Consiliului din 19 martie 2001 privind participarea voluntară a organizațiilor la un sistem comunitar de management de mediu și audit (EMAS);
- Directiva 2004/18/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind coordonarea procedurilor pentru atribuirea contractelor de achiziții publice, de lucrări de bunuri și de servicii;

- Comunicarea Comisiei Europene COM(2006) 136 către Parlamentul European, Consiliu și Consiliul Economic și Social European: Transformând Europa într-un Pol de Excelență al Responsabilității Sociale Corporative;
- Comunicarea Comisiei Europene COM(2001) 366 Cartea Verde Promovarea unui cadru pentru Responsabilitatea Socială Corporativă;
- Comunicarea Comisiei Europene COM(2009) 400 către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor;
- Integrarea dezvoltării durabile în politicile UE: Raport de analiză pentru anul 2009 a Strategiei de dezvoltare durabilă a Uniunii Europene;
- Strategia de Dezvoltare Durabilă a UE revizuită, adoptată de Consiliul European (Consiliul European 10917/06, 15/16 iunie 2006);
- Strategia Lisabona;
- Declarația Universală a Drepturilor Omului, proclamată de ONU;
- Convenția privind lupta împotriva corupției OCDE (1997).⁴

În ceea ce urmează vom avea în vedere câteva aspecte ce sunt promovate de cele mai importante instituții și organizații internaționale, referindu-ne la Uniunea Europeană, Organizația Națiunilor Unite și Organizația Internațională de Standardizare.

Politicile de CSR ale Uniunii Europene

Făcând referire la Uniunea Europeană, deși conceptul de CSR poate fi văzut ca unul aparent nou, acesta apare pe agenda instituțiilor Uniunii încă din anul 1990, atunci putând fi considerată prima abordare pe care Comisia Europeană o aplică cu privire la lupta împotriva excluderii sociale, iar mai târziu Comisia publică, în 1993, Cartea Albă "Growth, competitiveness, and employment. The challenges and ways forward into the 21st century".⁵ Singura mențiune a responsabilității sociale în această formă este "Responsabilitatea socială este o problemă ce ține de angajatori, angajați și de stat"⁶, implicând, deci, toate tipurile de actori.

Poziția oficială a Uniunii Europene cu privire la termenul de responsabilitate socială este formulată în Cartea Verde "Promovarea unui cadru pentru Responsabilitatea Socială Corporativă" (COM, 2001). Aceste concepte au la baza obiectivele strategice rezultate în urma Consiliului European de la Lisabona, unde s-a decis că prin CSR se dorește ca Uniunea Europeană "să devină cea mai competitivă și dinamică economie bazată pe cunoaștere din lume, capabilă de creștere economică sustenabilă, cu mai multe și mai bune locuri de muncă și o mai mare coeziune socială".⁷ În cartea vedere a responsabilității sociale, CSR-ul este definit ca "un concept prin care companiile integrate din punct de vedere social și de mediu adoptă în afacerile lor și în interacțiunea cu grupurile co-interesate operațiuni de CSR pe bază voluntară"⁸.

Această carte verde a responsabilității sociale a apărut cu scopul de a lansa o dezbatere de mari dimensiuni cu privire la modul în care Uniunea Europeană poate să promoveze responsabilitatea socială la nivel european și internațional, apelând la experiența vastă a unor state membre și pentru a încuraja dezvoltarea unor practici inovatoare, pentru a aduce o

⁴ Ibidem, pp.12-13.

⁵ Alin Stancu, Valerica Olteanu, *Corporate Social Responsibility in Romania From a EU Perspective*, CSR PAPER 38, 2008.

⁶ European Commission, *White Paper Growth, competitiveness, employment The challenges and ways forward into the 21st century*, COM (93) 700.

⁷ Comisia Europeană, *Promovarea unui cadru pentru Responsabilitatea Socială Corporativă*, COM (2001) 366.

⁸ Ibidem.

transparență mai mare și pentru a crește fiabilitatea în evaluarea și validarea diverselor inițiative întreprinse la nivel european.⁹

Abordarea europeană a acestui subiect are la bază câteva inițiative internaționale cum ar fi Global Compact al Națiunilor Unite (2000), Organizația Mondială a Muncii (OIM), în special privind întreprinderile multinaționale și politica socială (1997-2000) sau ale Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică, mai exact Orientările pentru întreprinderi multinaționale. Niciuna dintre inițiativele internaționale nu au caracter obligatoriu, însă Comisia Europeană și-a asumat implementarea și promovarea orientărilor mai sus menționate, astfel acestea sunt aplicate, la diferite niveluri, în toate statele membre UE. Standardele de muncă promovate de OIM sunt deosebit de importante în privința responsabilității sociale, acesta făcând referire la libertatea de asociere, eliminarea muncii forțate, non-discriminarea și eliminarea muncii copiilor.¹⁰

În ceea ce promovează Uniunea Europeană, a fi responsabil social înseamnă mai mult decât simpla respectare a legislației în vigoare. Astfel, se menționează despre investirea în capitalul uman, în mediu și mai ales în relațiile cu părțile co-interesate, creându-se interdependențe. Prin adoptarea anumitor practici companiile pot să își îmbunătățească ramura competitivității și cea a productivității. Ceea ce este important, totuși, este că responsabilitatea socială a companiilor nu trebuie văzută ca un substitut pentru legislația referitoare la domeniile la care se raportează (drepturile omului, mediu, drepturi ale muncii etc), ci sunt complementare. Importanța adoptării unor asemenea măsuri vine tocmai din faptul că, în unele state, informațiile sunt limitate, iar cadrul de reglementare este unul deficitar, așadar un cadru legislative, adoptarea unor norme ar putea ajuta la dezvoltarea practicilor responsabile social.

Uniunea Europeană susține conceperea și publicarea unor rapoarte de responsabilitate socială din partea companiilor, pretinzându-se să încorporeze probleme de sănătate, securitate de mediu, drepturile omului sau de muncă ale copiilor. Acestea trebuie să urmeze un consens global și să fie adaptate constant cu informații noi, din punct de vedere al formatului, dar și cu privire la fiabilitatea procedurilor de evaluare și audit.

Nu doar din partea companiilor se așteaptă aceste cerințe, ci se pune accentul pe autoritățile publice, de la toate nivelurile, invitația fiind deschisă și pentru organizații internaționale, IMM-uri, ONG-uri, dar și pentru alți actori interesați pentru îmbunătățirea unui nou cadru de promovare și dezvoltare a responsabilității sociale.

Necesitatea implicării autorităților publice și a întreprinderilor, împreună, este fundamentală pentru a găsi modalități de dezvoltare a CSR-ului, la nivel internațional, național, dar și la nivel micro, adică regional sau chiar local.

Globalizarea și investițiile multinaționale fac din politicile de responsabilitate socială să se extindă în afara granițelor naționale sau de sfera lor imediată de acțiune (de exemplu în afara Uniunii Europene). Pentru unele dintre dimensiunile promovate, există instrumente internaționale ce stau la baza politicilor promovate de UE: Declarația OIM tripartită de principii privind întreprinderile multinaționale și politica socială și orientările OCDE pentru întreprinderile multinaționale, drepturile omului rămân o problemă foarte complexă care prezintă dileme politice, juridice și morale, acestea având la baza Declarația Universală a Drepturilor Omului (ONU).

⁹Green Paper on corporate social responsibility, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=URISERV%3An26039>, accesat 11.02.2016.

¹⁰Ibidem.

În anul 2002, a fost creat primul Forum de CSR al Multi-stakeholderilor, iar în întâlnirea ce a avut loc în 2006, participanții au fost cei care au punctat faptul că e nevoie ca schimbarea pe care ei o doresc să aibă la bază conceptele de CSR.

Politicile de CSR ale Organizației Națiunilor Unite

Pactul Global al Națiunilor Unite este cea mai mare inițiativă de cetățenie corporativă din lume, implicând toate organismele ONU ce au competențe în domeniile adiacente, dar cel mai important implică la un loc instituțiile, organizațiile, companiile și grupuri co-interesate (stakeholderii).

În cadrul acestui Pact s-au formulat zece principii, referitoare la drepturile omului, muncă, mediu și anticorupție. Acestea sunt universale, recunoscute global, derivând din: Declarația Universală a drepturilor omului, Declarația Organizației Internaționale a Muncii (despre principii și drepturile fundamentale la locul de muncă), Declarația de la Rio (despre mediu și dezvoltare) și Convenția ONU Împotriva Corupției.

Principiile adoptate de UN Global Compact sunt:

”Drepturile omului:

Principiul 1: Companiile ar trebui să sprijine și să respecte protecția drepturilor universale ale omului;

Principiul 2: să se asigure că nu sunt complici ale abuzurilor în ceea ce privește drepturile omului.

Muncă:

Principiul 3: Companiile ar trebui să susțină libertatea de asociere și să recunoască efectiv dreptul de negociere colectivă;

Principiul 4: eliminarea tuturor formelor de muncă forțată și obligatorie;

Principiul 5: eliminarea efectivă a muncii minorilor;

Principiul 6: eliminarea discriminării în ceea ce privește angajarea și posturile.

Mediu:

Principiul 7: Companiile ar trebuie să promoveze o abordare preventivă a provocărilor mediului înconjurător;

Principiul 8: asumarea inițiativelor pentru promovarea unei responsabilități solide față de mediu;

Principiul 9: încurajarea dezvoltării și promovării tehnologiilor prietenoase cu mediul.

Anticorupție:

Principiul 10: Companiile ar trebui să lupte împotriva tuturor formelor de corupție, inclusiv șantajul și mituirea”.¹¹

După cum menționam și anterior, aria de extindere a aplicării și promovării politicilor de CSR a crescut, organizațiile ce urmează aceste politici fiind dintre cele mai diverse, de la companii la guverne naționale, organizații mondiale sau organizații non-guvernamentale.

Prevederi ale Standardului ISO 26000

În anul 2010 s-a adoptat Standardul ISO 26000 cu privire la responsabilitatea socială. Acesta poate fi considerat un ghid ce clarifică ceea ce presupune responsabilitatea socială și ajută companiile și organizațiile să traducă principiile în acțiuni efective. Este important de menționat, că acesta se adresează tuturor tipurilor de organizații indiferent de activitate, marime sau locație, relevând o serie de bune practici,¹² astfel fiind utilizat ca o metodă de a-și

¹¹Global Network Compact Romania, http://globalcompactromania.ro/?lang=ro#10_principii, accesat 08.02.2016.

¹²International Organization for Standardization, <http://www.iso.org/iso/home/standards/iso26000.htm>, accesat 10.02.2016.

îmbunătăți standardele și performanțele de management în acest domeniu. Acest standard oferă orientări relevante la nivel global cu privire la:

- Concepte, termeni și definiții referitoare la CSR;
- Context, tendințe și caracteristici ale CSR;
- Principii și practici de CSR;
- Subiecte de bază și probleme de CSR;
- Integrarea, implementarea și promovarea unui comportament responsabil social în cadrul organizației, cât și în sfera sa de influență prin politicile și practicile adoptate;
- Identificarea și angajarea cu părțile co-interesate;
- Comunicare despre angajamente, performanțe și alte informații relevante.¹³

De asemenea, ISO 26000 a identificat șapte subiecte de bază ale responsabilității sociale, reprezentate în figura 3: drepturile omului, practici de muncă, mediu, practici de operare corectă, probleme ale consumatorilor, implicarea și dezvoltarea comunității.

Figura. 3 Responsabilitate socială, șapte subiecte de bază

(Sursa: ISO 26000 and the International Integrated Reporting <IR> Framework briefing summar)

De regulă, regăsim concept de responsabilitate socială în companiile mari, naționale sau multinaționale, indiferent de sectoarele de activitate. Cu privire la IMM-uri situația este mai dificilă întrucât o parte dintre acestea sunt bine ancorate în activitățile de CSR și implicate în comunitate, pe când altele nu au intrat deloc în contact cu ceea ce presupune acest concept.

În ultimii ani s-a văzut o evoluție a implicării sectorului non-guvernamental în domeniul CSR. Presiunea a apărut din partea ONG-urilor și a consumatorilor, însă investitorii și companiile au început să adopte coduri cu privire la condiții de muncă, drepturile omului, aspect ce țin de mediu sau probleme ce țin de furnizori și lanțuri de aprovizionare. Dacă interesul consumatorilor a crescut cu privire la calitatea produselor și a preocupării față de condițiile de muncă nu doar la nivel național, ci și din țările subdezvoltate, a crescut și interesul companiilor de a investi în comunitate, în mediu și în angajații lor. Se consideră că pe lângă dezvoltarea unei relații mai bune cu societatea, se dezvoltă și partea de

¹³International Organization for Standardization, *ISO 26000 and the International Integrated Reporting <IR> Framework briefing summar*, 2015.

competitivitate a companiilor prin implicarea acestora în proiecte de CSR, dar și în promovarea acestor politici.

Concluzii

Cadrul legislativ și de reglementare de la nivel global și european este decisiv cu privire la politicile de CSR ce trebuie adoptate în România. După aderarea la Uniunea Europeană, România a încercat să integreze normele privitoare la CSR, iar în ultimii ani să stabilească strategii de promovare a responsabilității sociale și să desfășoare proiecte care să implice comunitatea, mediul de afaceri, dar mai ales autoritățile și instituțiile publice.

Cu toate că se considera că responsabilitatea socială se referă cu precădere la mediul de afaceri, observăm o schimbare de atitudine a tuturor actorilor, mai ales la nivel european. Aici se încearcă implicarea guvernelor naționale, cerându-li-se aplicarea politicilor de CSR în demersurile lor, dar și promovarea și supravegherea acțiunilor de CSR.

Promovarea bunelor practici dinspre alte state, către cele cu o experiență mai mică în CSR este una dintre acțiunile cele mai frecvente în cadrul Uniunii Europene, nu doar formularea unor raportări sau sugestii, ci implicarea activă prin experți, schimburi de experiență sau proiecte internaționale. Aici regăsim deseori exemple de implementare a normelor internaționale și integrare a acestor în mediul public și privat.

România este într-un proces relativ nou de integrare și promovare a politicilor de responsabilitate socială, un impediment major fiind faptul că acest concept nu este cunoscut în rândul comunității și al instituțiilor, așadar prin aderarea la structuri internaționale se cere și implementarea normelor globale și europene, informația se dorește a fi nu doar disponibilă publicurilor, ci prezentată și pusă în aplicare de la cel mai mic nivel, de la comunități, pâna la cel mai mare, al sferelor naționale și globale.

BIBLIOGRAPHY

1. Carroll B. Archie, *The Pyramid of Corporate Social Responsibility: Toward the Moral Management of Organizational Stakeholders*, Business Horizons, July-August, 1991
2. Rogojinaru Adela, *Comunicare, relații publice și globalizare*, București, Editura Tritonic, 2007
3. Stancu Alin, Olteanu Valerica, *Corporate Social Responsibility in Romania From a EU Perspective*, CSR PAPER 38, 2008
4. Comisia Europeană, *Promovarea unui cadru pentru Responsabilitatea Socială Corporativă*, COM (2001) 366
5. European Commission, *White Paper Growth, competitiveness, employment The challenges and ways forward into the 21st century*, COM (93) 700
6. International Organization for Standardization, *ISO 26000 and the International Integrated Reporting <IR> Framework briefing summar*, 2015 *Strategia Națională de promovare a Responsabilității Sociale în România*, 2011-2016
7. *Global Network Compact Romania*,
http://globalcompactromania.ro/?lang=ro#10_principii, accesat 08.02.2016
8. *Green Paper on corporate social responsibility*, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=URISERV%3An26039>, accesat 11.02.2016
9. *International Organization for Standardization*,
<http://www.iso.org/iso/home/standards/iso26000.htm>, accesat 10.02.2016

SWOT ANALYSIS AND PUBLIC RELATIONS IN HIGHER EDUCATION. CASE STUDY

Petruța Blaga

Prof., PhD, "Petru Maior" University of Tîrgu Mureş

Abstract: In the last decades, higher education systems in Europe have been going through major transformation, influenced by national and international changes: fluctuation in the number of students, decrease in public financing, the growing importance of research and innovation in the global knowledge-based economy and a wider competition between institutions of higher education. The impact of the Bologna Process has become one of the key factors that triggered the change.

In the Romanian higher education system, the new trends recorded and globalization have caused major changes, too. These have imposed the universities to reposition themselves in the economic and social environment, to rethink the policy regarding the educational domain in such a way that there will be a correlation between the ever developing labor market and the types of qualifications provided by the higher education system.

In order to formulate strategies and directions for improvement of performances in the higher education system, the universities need to conduct complex analysis. These analysis aims to identify and resolve current and potential problems, as well as the trends which generate malfunctions in the future.

An effective method of strategic planning used in order to understand the strengths and weaknesses, as well as the threats and opportunities that the university comes in contact with is the SWOT Analysis. This is an important tool that any campaign run by the Public Relations department of a university should be based on, in order to improve the image and external perceptions on it.

Keywords: higher education, transformations, diagnostic analysis, SWOT Analysis, public relations

In the last decades, higher education systems in Europe have been going through major transformation, influenced by national and international changes: fluctuation in the number of students, decrease in public financing, the growing importance of research and innovation in the global knowledge-based economy and a wider competition between institutions of higher education. The impact of the Bologna Process has become one of the key factors that triggered the change.

In order to formulate strategies and directions for improvement of performances in the higher education system, the universities need to conduct complex analysis [1]. These

analysis aims to identify and resolve current and potential problems, as well as the trends which generate malfunctions in the future.

1. „Petru Maior” University of Tîrgu-Mureş at the beginning of the millennium

In the Romanian higher education system, the new trends recorded and globalization have caused major changes, too. These have imposed the universities to reposition themselves in the economic and social environment, to rethink the policy regarding the educational domain in such a way that there will be a correlation between the ever developing labor market and the types of qualifications provided by the higher education system.

Over the years "Petru Maior" University of Tîrgu-Mureş had a complex evolution, marked by the events of the historical period that has crossed it and is defined as a university for the community, open to cultural pluralism on a philosophical plan, ideological and academical studies. As an institution of education and scientific research, it cultivates science, technology and culture values [11].

"Petru Maior" University of Tîrgu-Mureş through its programs, specialties and services aims to be an institution of national competitiveness, flexible and adaptable to changes in the socio-economic environment.

2. SWOT Analysis of the current state of the "Petru Maior" University of Tîrgu-Mureş

An effective method of strategic planning used in order to understand the strengths and weaknesses, as well as the threats and opportunities that the university comes in contact with is the SWOT Analysis. This is an important tool that any campaign run by the Public Relations department of a university should be based on, in order to improve the image and external perceptions on it.

The strategy of “Petru Maior” University of Tîrgu-Mureş must be built on a objective assessment of its current state in which to identify, detached and objective, skills and organizational capabilities, knowledge and actions that support the existence of the university, but also unfavorable aspects such as failures and weaknesses that obstruct change and

institutional development. An analysis of the strengths and weaknesses of “Petru Maior” University reveals the following:

A. Internal forces favorable to the development of a sustainable strategy

- The educational offer of “Petru Maior” University of Tîrgu-Mureş, adapted to the Mureş region and environment, is rational in content and form of specialization: bachelor, master, postgraduate, doctorate, frequency, part time learning [3] and distance learning [4] or continuous training systems.
- We completed the implementation of the ECTS credit transfer system across all curricula so that the students participating in ERASMUS mobility activities can benefit from the recognition of their activity in other European partner universities.
- By diversifying funding sources for education and research, "Petru Maior" University of Tîrgu-Mureş is making extra income by approximately 40% of total revenues.
- Further promoting national and international cooperation. Currently the "Petru Maior" University of Tîrgu-Mureş has over 80 cooperation agreements with universities in Europe, Asia, Africa and America.
- The existence of a mature management team, promoting responsible principles of autonomy, democracy, participation and accountability [2], seeking to streamline their teaching and research.
- The implemented administrative management is effective in supporting the teaching and research activities, on campus facilities being an argument in attracting within the university young people from other regions of Romania.
- University "Petru Maior" from Tîrgu-Mureş is an important Internet node being included among the five regional network nodes RoEduNet which serve academic institutions in Romania. Equipping the university with computers and communication is up to European standards, thus facilitating documentation and assimilation of new scientific knowledge.
- The university library contains books and up to date and valuable specialty magazines. It should be noted that full university courses of teachers from “Petru Maior” University can be found in books, lithographed lectures, CDs and educational websites available to students.
- Within the organizational structure of “Petru Maior” University were created specialized departments for international relations, public relations and a professional counseling

center with specific and pragmatic objective in relations with the internal, external and international environment [10].

- University promotes an ongoing and sustained policy in the selection, training and promotion of teachers.
- Students and student bodies are stimulated and ask specific social activities and academic management activities.

B. Internal shortcomings (weaknesses) that should be the objectives for the university concerns

- There is still failure in disseminating and receiving information thereupon the detection of the needs and priorities at all functional levels are hampered.
- At the level of the teaching staff there is still a reluctance in assuming responsibilities in research and other teaching related activities.
- The institution's cultural organization is not clearly defined and the fundamental values have not been acquired properly.
- Specialty practice is an area that can be improved even if an organizational framework is properly implemented: practical guidance, tutoring, contracts with businesses [5].
- Some students of the "Petru Maior" University of Tîrgu-Mureş are demotivated, the causes of this condition can be intuited but are insufficiently investigated; this phenomenon must be analyzed and monitored properly.
- Students' knowledge assessment systems remain mostly in a classic shape based on quantitative accumulation especially during the examination session.

C. Opportunities of the external environment which support the effort of the "Petru Maior" University of Targu-Mureş to materialize their mission and goals

- The economic environment in Mureş County is in full restructuring but with obvious trends to stabilize and develop so that the need for specialized education can be structured and forecasted, data which leads to a dynamic approach towards the higher education offer [8].
- "Petru Maior" University of Tîrgu-Mureş can become a pole of innovation and implementation of European experience in most areas such as social, economic and industrial.

- An increased interest in continuing vocational education can be observed, a sector in which “Petru Maior” University of Tîrgu-Mureş will have to strengthen its formative structures and also its adult educational offer [9].
- Numerous industrial and lucrative bodies are interested in establishing partnerships in education with the "Petru Maior" University of Tîrgu-Mureş, interest which may be evidenced by a favorable policy to ensure jobs for university graduates
- There is a genuine demand for research contracts from the economic environment to which "Petru Maior" University of Tîrgu-Mureş must respond more promptly and malleable.

D. Threats and demands which the external environment manifests upon the university strategy

- The educational offer of some higher education private institutions from Tîrgu-Mureş identifies with “Petru Maior” University’s offer and because of this, future strategic development [7] must take in account the existence of competition in such fields as engineering, computer science, economics, law.
- The teaching methods have diversified and the tendency is to promote some formative methods alongside the professional cognitive training. These formative methods are meant to help the graduate integrate faster in the productive activities.
- Elaboration at ministerial level of some qualitative criteria that quantifies the financing of higher education.
- There is a danger that the educational message and the involvement of the university in the social life of the region may not be adequately perceived by the citizens and local or national bodies, either because typical university conservatism or educational marketing promoted by the university [6].
- Specific higher education legislation is still incomplete and unstable therefor there is a danger of destabilizing the university strategy on the educational level, academic curricula, payroll, extra budgetary funds etc.

3. Conclusions

University "Petru Maior" of Tîrgu-Mureş, a higher education institution accredited with the "high degree of confidence", promotes quality education and is committed to

contribute to society and to meet the training needs of all categories of citizens, respecting the rule of law and human rights.

REFERENCES

1. Blaga P., *Aspects of Diagnostic-Analysis of the Romanian Higher Education. Case Study. Convergent Discourses. Exploring the Contexts of Communication*, Section: Social Sciences, 2016, p.31-37, ISBN 978-606-8624-17-4
2. Blaga P., *Considerations on strategic management in higher education. Case study*. The Proceedings of the International Conference Literature, Discourse and Multicultural Dialogue – LDMD 2015, Volume 3, 2015, p. 639-651, ISBN 978-606-8624-21-1;
3. Blaga P., *Învăţământul la distanţă şi cu frecvenţă redusă la Universitatea "Petru Maior" din Tîrgu-Mureş în perioada 1998-2008*, Editura Universităţii "Petru Maior", Tîrgu-Mureş, 2010;
4. Blaga P., Tripon A., *The antrepreneurial education by part time learning and distance learning within the „Petru Maior” University of Tg.Mureş, Romania*, The 5th International Seminar on the Quality Management in High Education – Proceedings, Tulcea, Romania, 2008;
5. Blaga P., Tripon A., *Considerations on indicators and benchmarks to monitor progress in student practice*, The Proceedings of the European Integration-between Tradition and Modernity Conference, “Petru Maior” University of Tîrgu-Mureş, Tîrgu-Mureş, Romania, 2013;
6. Boarescu, G., Şuteu, D., *The role and place of academic marketing*, Proceedings of the 5th International Conference on the Management of Technological Changes, vol. 2, Greece, 2007;
7. Enăchescu Călin, *Plan strategic 2012-2016*, Universitatea „Petru Maior” din Tg.Mureş, http://www.upm.ro/conducerea/docs/2013/planul%20strategic%20de%20dezvoltare_2013_2016.pdf;
8. Tripon A., Blaga P., *Innovative cooperation in education and training in Mureş county*. The Proceedings of the European Integration-between Tradition and Modernity Conference – EITM 2013, “Petru Maior” University of Tîrgu-Mureş, Tîrgu-Mureş, Romania, 24-25 october 2013, ISBN 978-606-581-095-2

9. Tripon A., Blaga P., Herman E., *Study regarding the professional training of persons over 35 years of age at "Petru Maior" University of Tg.Mureş*, Proceedings of The 5th International Conference on the Management of Technological Changes, vol. 2, Greece, 2007;
10. * * * , *Carta Universităţii "Petru Maior" din Tîrgu-Mureş*, Ediţia 2011, http://www.upm.ro/documente_regulamente/Carta-UPM.pdf;
11. * * * , "Petru Maior" University of Tîrgu-Mureş, <http://www.upm.ro/>

SKILLS FOR A BETTER INTERVIEW

Carmen Neamțu

Assoc. Prof., PhD, "Aurel Vlaicu" State University from Arad

Abstract: The paper examines different techniques of interviewing. The work is based on my experience over 20 years in print media. I will try to see what does it mean "a successful interview". And what steps, we, as journalists, do we need to take. We often see multiple questions, excessive details, as a part of the many situations in which journalist is placed today. Between art and technique, I will try to present some skills necessary for an exciting dialogue.

Keywords: Interviewing, strategy of questions, steps in documentations

ÎNTREBĂRILE NOASTRE (NE)REUȘITE

Întrebările nereușite nu-l ocolesc nici pe ziaristul începător, care învață din mers tehnicile interviuării, nici pe jurnalistul cu experiență, care poate cădea în banal, sclav al obișnuințelor sale de-a lungul anilor. Întrebările proaste sunt cele care jignesc invitatul, dar și cele care izvorăsc dintr-o nedocumentare a jurnalistului, cum ar fi: „Domnule XY, vă rog să ne spuneți două-trei cuvinte despre dumneavoastră” sau „Ce mai faceți dnă Z?; „Cum o mai duceți domnule scriitor?”

Iată o banalitate: interlocutorul nostru trebuie tratat cu respect. Jurnalistul se cuvine să fie atent la propriile gesturi, dar și la cuvintele pe care i le adresează invitatului său. Deseori apărem nepregătiți, superficiali, părând a născoci întrebări pe loc și dornici de a vorbi prea mult.

Nevrând să fim mai prejos decât invitații, afișăm „un aer de exegeți ad-hoc, dornici să pronunțe fraze memorabile, iar nu să pună în valoare știința de carte ori inteligența invitaților”¹. În acest sens, iată cât de lungă este întrebarea adresată de George Arion scriitorului C-tin Țoiu: „V-ați născut în 1923, m-am născut în 1946. Ce ați făcut până când am devenit colegi de planetă, domnule C-tin Țoiu? Cum v-a înrăurit familia? Dar contextul istoric? V-a fost limpede drumul pe care doriți să mergeți? Ați avut modele? Ați determinat ceva, cineva, destinul în mod hotărâtor? Ați avut o existență lineară? Ați cunoscut rupturi? Tânărul care ați fost l-ar privi cu simpatie pe cel care sunteți astăzi? Cel care sunteți astăzi l-ar judeca pe tânărul care ați fost?”² Toate aceste întrebări în lanț puteau foarte bine să fie puse pe rând, toate la timpul lor. Simpla lor cumulare nu face decât să-l deruteze pe invitat, care nu mai știe la ce să răspundă. Iar cititorul pierde șirul curiozităților, fiind bombardat de

¹ Mircea Vasilescu, art. „Recursul la Pivot și la Sava”, în *Dilema*, an.X, nr.498, p.8. Întrebarea trebuie să fie clară, pentru a fi înțeleasă fără echivoc de interlocutor. Căci *Literature is the art of writing something that will be read twice; journalism what will be grasped at once. (...) Journalism is literature in a hurry*, remarcă Cyril Connolly, în **Writing Feature Articles. A Practical Guide to Methods and Markets**, 3rd edition, Brendan Hennessy, Focal Press, MPG Books Ltd., Bodmin, Cornwall, 1997, p.185.

² George Arion, **O istorie a societății românești contemporane în interviuri**, Ed. „Premiile Flacăra”, București, 2005, p.538.

întrebări greu de urmărit, care nu curg firesc, din răspunsul intervievatului. Iată o altă modalitate de ordonare a curiozităților biografice în interviul cu profesorul timișorean Mircea Mihăieș, redactor-șef al revistei „Orizont”.

Literatura nu e un templu, dar nici un bordel!

– Un scriitor/publicist important este rodul unei tot atât de importante biografii? Ce importanță acordă Mircea Mihăieș biografiei lui?

– Ca să vă pot da un răspuns adecvat, ar trebui să corespund descrierii dumneavoastră, adică să fiu un „scriitor / publicist” important. Ceea ce, cu toată luciditatea vă spun, nu este cazul! Despre relația biografie – creație mi-e mai ușor să-mi dau cu părerea, dată fiind situația obiectivă că, într-adevăr, biografia mea e în mare parte „blocată” de scris sau activități, cum se zice, „conexe”. Din aceasta postură, empiric vorbind, nu cred că există vreun determinism anume între felul în care scrii și cel în care trăiești. Acest lucru se exemplifica perfect pe vremea comunismului: trăiam într-un coșmar cotidian aproape insuportabil, dar de scris scriam despre tot felul de subtilități ale spiritului. Făceam coadă la ulei, zahăr, apă minerală, dar când ajungeam acasă, plonjam în meditații pe marginea a tot felul de superbe inutilități, de la Eserile lui Montaigne, să zicem, la ultima teorie din domeniul semioticii, înghițită cu paginile xerox cu tot.

Pe de altă parte, nu pot să nu constat că o biografie mizerabilă „cauzează” la operă. Sunt celebre exemplele marilor scriitori români care, după căderea țării în gheara comunistă, s-au vândut ocupantului sovietic. Sadoveanu, Arghezi, Călinescu și ceilalți n-au mai scris absolut nimic de valoare din acel moment. Probabil că la mijloc e un mecanism a cărui subtilitate nu suntem încă în stare s-o pricepem: de ce poți să-ți păstrezi talentul sub asediu unui mediu ostil, dar ți-l pierzi atunci când te pui în slujba răului? E o bună învățătură, de care din nefericire nu se ține seama. Vedem cum, sub privirile noastre, destui autori cad secerăți de propria slăbiciune morală. Sub comunism rezistam pentru că, de fapt, nu mințeam, acum, cei care cedează cad sub propriul nivel de „competență artistică” pentru că, din motive meschine, și-au vândut sufletul.

Biografia mea, deloc spectaculoasă, e o încercare de-a ține în echilibru ceea ce-mi place să fac și ceea ce sunt obligat să fac, din motive de supraviețuire socială. Nu cred, însă, că aș scrie mai mult și mai bine dac-aș trăi izolat pe-o insulă paradisiacă, alături de-o sirenă din, să zicem, Las Palmas, sau dac-aș fi rentier. Scriem ceea ce ne e dat să scriem. Atât. Restul e autoiluzionare și-o formă penibilă de paranoia. Paranoia fiind, în zilele postmoderne o boală cvasibeningnă, ceea ce era snobismul acum două veacuri: un fel de acomodare nevrotică a propriei imagini la o realitate pe care n-o poți îmblânzi.

– Sunteți arădean la origine, rădăcinile culturale vă țin încă aici. Când și cum ați evoluat ? Spre ce se îndreaptă scriitorul Mircea Mihăieș? Spre ce genuri ori zone ale literaturii?

– Faptul de-a fi crescut în Arad, de-a fi locuit, până la douăzeci de ani, la câteva zeci de metri de Mureș, e una din mândriile vieții mele. Nu-mi pot imagina paradisul copilăriei altfel decât cu imaginea zilelor nesfârșite ale verii „pe ștrand”, jucând fotbal sub culorile marii echipe U.T.A. (instituția arădeană cel mai bine cunoscută în lume, nu?), petrecând ore în șir la librăria „Slavici”, cotrobăind în rafturile cu cărți ale vechiului anticariat de pe Eminescu (Romulus Bucur, vechi tovarăș al acelorași expediții armate, poate oricând depune mărturie...) Da, rădăcinile „culturale”, și nu numai, îmi sunt acolo. Dar de evoluat n-am băgat de seamă să fi evoluat! Cred că la douăzeci de ani eram mult mai inteligent și talentat decât sunt acum și că acuitatea mea culturală era incomparabil mai mare decât acum. Sunt ani și oameni la mijloc!

Nu mai am, în clipa de față, un „adversar” cu farmecul și generozitatea lui Florin Bănescu, posesorul unui talent unic de-a scoate din tineri tot ce poate fi scos. Un veritabil maestru, în sensul înalt pedagogic al cuvântului, știa să „încaseze” cu un soi de bucurie nemască, loviturile, nu puține și nu tocmai lipsite de vigoare, pe care i le aplicam, alături de-un Valentin Constantin, de-un Gheorghe Sabău, de-un Ioan Galea, în interminabilele noastre discuții de la sfârșitul săptămânii. „Radicalismul” nostru ușor belferesc și știința lui de-a nivela asperitățile (mai ales ideologice) ale momentului făceau parte dintr-un spectacol care avea și dramatism, dar avea și-o insesizabilă doză de ironie și umor.

Spre ce mă îndrept? Cred că spre o înțelegere mult mai relaxată a ideii de literatură. Astăzi, nu mi se mai pare că literatura și cultura reprezintă chiar absolutul. N-aș putea trăi fără ele, dar nu mai am acea bizară (și, cred, frumoasă) senzație că intru într-un templu. Aș fi însă neconsolat, pe vecie neconsolat, să află că ele au devenit un bordel!

În propriu-mi scris, încerc un singur lucru: să fiu limpede și simplu. Mă obosesc eforturile unor autori de-a dovedi că sunt inteligenți, culți și talentați, pierzându-se în piruete stilistice pe cât de inutile, pe atât de penibile. Literatura e, până la urmă, o chestiune de comunicare. Or, cum să comunic, dacă tu ești preocupat să-ți rujezi buzele, în loc să te concentrezi pe ceea ce ai de spus? În plus, nu mai e vreme de efecte retorice. Meteahna scriitorului român (îndeosebi a romancierului), să se încâlzească vreo sută cincizeci de pagini, înainte de-a da drumul șirului de mari cogitațiuni narative, nu mai are nici o căutare. Ori au greșit secolul, ori sunt proști. Nu c-aș disprețui secolele trecute, dar dacă nu reușești să fii *de azi*, nu vei fi de nicicând.

– După 1989 ați renunțat la magistratura criticii literare. De ce? Ce a substituit-o?

— „Magistratură”? În vremurile doamnei Stănoiu, m-aș feri ca de foc de-un asemenea cuvânt! Pe vremea când scriam în mod sistematic despre cărți, o făceam din bucuria de a descoperi sunetul ascuns, vocea misterioasă și, de ce nu, mult așteptată noutate. Iluzii despre critica literară n-am avut niciodată, iar astăzi sunt de-a dreptul lămurit. În opinia mea, nici unul dintre marii critici literari (nici de la noi, nici din altă parte) nu rezistă decât fragmentar. Luați-l, de pildă, pe Călinescu: câte prostii n-a putut scrie, câte pseudo-valori n-a putut susține! Câte cecități, câte erori de judecată! Și totuși, per ansamblu, ce operă impresionantă!

Criticul se salvează, dacă se salvează, prin felul în care spune anumite lucruri. Ca orice scriitor, de altfel. Maioreșcu, Lovinescu sau Zarifopol pot fi citați astăzi mai ales pentru că erau și mari scriitori. Nu știu câtă bază mai putem pune pe intuițiile și teoriile lor, dar extraordinarele lor formulări încântă și astăzi. Același lucru se poate spune și despre criticii contemporani. Nicolae Manolescu va rezista și pentru că este un mare scriitor. La fel – o spun cu sufletul îndoit, dar asta e realitatea! – și Eugen Simion. Dintre criticii generației mele, un Al. Cistelean te seduce printr-o alchimie verbală aiuritoare, chiar dacă mulți văd în el mai ales rectitudinea morală și precizia diagnosticului. Ș.a.m.d.

Am renunțat (în mare parte!) la critica literară pentru că, după 1989, mi-am dat seama că altele sunt urgențele momentului. Era mai puțin important să scriu, să zicem, despre Cărtărescu, într-o vreme în care exista pericolul să ne reîntoarcem în cușca primitivismului din care, ca prin miracol, scăpasem. Mi se părea criminal să-mi văd de micile plăceri și juițări intelectuale într-o vreme când demonii circulau liberi pe străzi. Faptul că România se rescufundă încet în mlaștină nu e fără legătură cu absența de la datorie a tuturor celor care-ar avea un cuvânt de spus. E mai comod să stai în bibliotecă și să citești cărți atemporale decât să te războiești – în mod evident, fără sorți de izbândă – cu planșonul obsedaților de putere. Sunt exasperat eu însumi că în loc să scriu despre cărțile importante care apar, mă ocup de Hrebenciuc, Mischie sau Sechelariu. E ridicol, știu. Dar nu pot sta deoparte.

Literatura Banatului e pe mâini bune

– Cum evoluează literatura Banatului, comparată cu a altor zone literare românești? Are ea ceva specific?

– Literatura Banatului e pe mâini bune. Există o excepțională pleiadă de scriitori (de la maturii Șerban Foarță, Cornel Ungureanu, Paul Eugen Banciu), la generația de mijloc (Daniel Vighi, Adriana Babeți, Viorel Marineasa, Eugen Bunaru, Vasile Popovici), până la numele care vin cu mare viteză (Ciprian Vâlcă, Cristina Chevereșan, Adrian Bodnar, Marius Lazurca, Gabriel Timocanu, Dana Chetrescu, Dana Crăciun, Gabriel Kohn, Gabriela Glăvan și mulți, mulți alții) care dau Timișoarei un fel de liniște sigură pe sine și pe vocația sa creatoare.

Cum un interviu nu se poate substitui tratatelor serioase, îi invit pe toți cei interesați de ceea ce se întâmplă în cultura Banatului la documentele Fundației A Treia Europă (cărți apărute la editura „Polirom”, antologii, simpozioane și cercetări de anvergură precum „Cronologia Europei Centrale”, „Enciclopedia romanului central-european”, „Enciclopedia ideilor central-europene” (unele apărute, altele în curs de apariție), precum și la studiile lui Cornel Ungureanu despre geografia literară.

Sigur că există un specific al locului. L-aș defini drept o neconțință, dar nu neapărat zgomotoasă, încercare de a păstra un echilibru între voință și puțință. Siguri pe valorile lor, oamenii de cultură bănățeni nu vor face niciodată paradă de locul și menirea lor în lume, dar vor ști, la fiecare răspântie istorică, să arate că... pot.

Nicolae Manolescu a fost norocul suprem al generației noastre

– **Sunteți cel mai bucureștean scriitor ardelean/bănățean. Ce rol a avut fascinația dvs. pentru un magistru ca Nicolae Manolescu?**

– Spre deosebire de majoritatea ardelenilor pe care-i cunosc (nu mai vorbesc de bănațeni!), pentru care Bucureștiul e o Sodomă și-o Gomoră la cub, eu găsesc multe lucruri fascinante în această, pe drept numită, cloacă dâmbovițeană. De la arhitectonică, la unui anumit șarm inimitabil. Nu pierd nici un prilej să trec prin anumite zone ale orașului, încremenite într-un fel de interbelism seducător, în amestecul de tihnă balcanică și efervescență occidentală. Găsesc, de asemenea, absolut fascinantă căldura multor bucureșteni, a bucureștenilor autentici, vreau să spun, și nu a strânsurii de parveniți care au migrat spre Capitală mânați de ambiția bolnavă a unui Rastignac.

Că semăn cu „miticii”, se prea poate. E și o chestiune de temperament, cred. Deși crescute în ardeleni, deși urmaș de ardeleni tipici, am un fel de refuz organic al unora din trăsăturile celor din care fac parte. Mă enervează mai ales lentoarea, reacțiile întârziate și sfătoșenia caracteristică nouă, celor de dincoace de munți. Cu atât mai mult cu cât adeseori ele sunt – asemeni jocularității în exces – semnele unui egale neputințe de a accede la performanță. Îmi place, așadar, Bucureștiul și nu cred nici pe departe că tot răul țării s-a adunat acolo, în timp ce în Maramureș ori în Bucovina ar fi paradisul. Bucureștiul e ca noi, și ca dânsul suntem noi!

Există, dincolo de orice dubiu, în cultura română de azi un model Manolescu. Un model pe care eu îl văd, chiar înainte de-a fi literar, moral. Nicolae Manolescu a fost norocul suprem al generației noastre. Nu doar pentru că a scris despre noi și pentru că ne-a susținut. Și pentru asta, desigur. Dar a fost un permanent far de veghe. Nu puteai face potlogării și compromisuri, pentru că nu le făcea nici el. Nu puteai să aspiți în scris la valoare călcând, în viața de zi cu zi, în picioare orice normă morală. În plus, Nicolae Manolescu e posesorul unei generozități și-a unei călduri umane cum rareori am întâlnit. Las deoparte seducția farmecului său, las și combinația de inteligență și umor, pentru că oricum tabloul tinde să devină incredibil. Din fericire, el chiar există!

Nu m-am străduit, însă, niciodată să-l imit. Probabil pentru că oricum ar fi fost o imitație penibilă! Apoi, pentru că nu sunt capabil nu doar de munca, dar nici de precizia diagnosticelor sale. Și nici de eleganța de a-și trata adversarii. Și nici de multe altele!

Aproape sigur, sunt un om sociabil

– **Sunteți un solitar sau un solidar?**

– Dacă mă uit la sumedenia de apeluri și proteste pe care le-am semnat de-a lungul anilor, mai c-aș spune că sunt un solidar! Am scris, de asemenea, zeci, poate sute de articole, în care încercam să mă plasez de-o anumită parte a baricadei. Aproape sigur, sunt un om sociabil. Cu tot ce decurge de aici: o doză de superficialitate, una de frivolitate, una de indiferență și câteva de inconștiență!

Acestea fiind zise, nimic nu-mi repugnă mai mult decât spiritul gregar, găștile și haitele de presiune, unanimitățile compacte și rânced mirositoare. Detest lăudăroșenia și lăcomia, păcate pentru care, în Infern, aș prescrie munci grele de tot!

– **Cum se mai numește astăzi „o prietenie literară”? Cumva „interesărie de grup” sau „pură și veche comuniune de suflete și cărți”?**

– O prietenie literară te definește în mod fundamental: ești prieten cu un autor ale cărui valori le admiri și respecți. Am fost norocos din acest punct de vedere: prietenii mei cei mai buni sunt și excelenți scriitori! N-a trebuit să-i caut, existau în jurul meu! Cu Ioan T. Morar mă știu din copilărie, cu Vighi sau Bazil Popovici din armată, așa că soarta a fost generoasă cu mine...

O dată cu vârsta, capacitatea de-a te „împrieteni” scade vizibil. Dar am continuat să fiu norocos: pe la treizeci de ani l-am cunoscut pe Vladimir Tismăneanu (pe care-l admiram frenetic dinainte, când îi ascultam comentariile superbe de la „Europa Liberă”), la treizeci și cinci pe H.-R. Patapievici... E vorba despre oameni în preajma cărora mă simt excelent, chiar dacă nu discutăm neconținut despre literatură... Cum asalturile asupra ciolanului și coteriile îmi rămân perfect indiferente, mă mulțumesc cu uriașa bogăție sufletească pe care astfel de oameni o revarsă asupra mea... Ei m-au făcut să înțeleg foarte bine butada (profund patriotică!) a unui autor englez, care „Între a-mi trăda patria și a-mi trăda prietenii ...” se știe ce a ales... (...)

O altă tendință în interviu este aceea a jurnalistului care nu suportă să pună doar întrebările. El își dorește să comenteze, să-și exprime opiniile orgolioase, uitând că interlocutorul său este „vedeta” de la care publicul așteaptă răspunsuri. Ziaristul cade deseori în capcana frazelor arborescente, cu multe subordonate, făcând din interviu un exercițiu dificil de urmărit. Din rețeta interviului nu lipsesc clișeele în detrimentul originalului în exprimare („Domnule X, se vede cu ochiul liber că ...”; „E clar ca lumina zilei că...”; „Neuitatele

şlagăre vii ale dvs. le-aţi adunat acum într-un album spre aducere aminte pentru tânăra generaţie. De ce sunteţi oare aşa emoţionată dna Mirabela? ”).

Această tendinţă a jurnalistului-orgolios comentator se întâlneşte şi în jurnalismul cultural, unde se pleacă des de la ideea că intervievatorul nu poate fi mai prejos decât invitatul său. De aceea, nu de puţine ori, întrebările foarte lungi vin/vor să dovedească competenţa interviuatului. Iată o întrebare (apărută în revista Uniunii Scriitorilor, „Arca”), lungă de o pagină, format A5. „Despre vocaţia studiilor patristice şi reperele formării teologice“, interviu semnat de Mihail Neamţu. La răspunsul interlocutorului care observă cum sute de tineri s-au călugărit, iar alţii au devenit misionari şi mărturisitori ai Ortodoxiei în viaţa cetăţii, urmează întrebarea a doua a dialogului, de la pagina 38: „Alţii însă au rămas pe aceleaşi cărări ale confuziei. Îndrăznesc să fac o digresiune. Tot acest fenomen face parte dintr-un proces oarecum predictibil de redescoperire a credinţei în modernitate. Orice neofit trebuia să străpungă mai multe straturi de opacitate pe parcursul unei căutări spirituale – ara mai întâi bezna produsă de absenţa unei cateheze a Bisericii timp de aproape cincizeci de ani, apoi protocronismele care amestecau transcendenţele carpatine cu «noul Ierusalim» de la Pucioasa (inclusiv prin vocea unor episcopi ai Bisericii Ortodoxe Române). Un exemplu foarte recent este delirul subiectiv al unui universitar arădean, fost primar al urbei de pe Mureş, dl. Dumitru Branc (economist de meserie), capabil să amestece radiestezia cu Ortodoxia, pelerinajele la mormântul părintelui Arsenie Boca şi veneraţia pentru «înţeleptul Sanat Kumara», citatul din Brâncuşi cu «zeiţa compasiunii Guam Yin». Estetic vorbind, este un cocktail de prost-gust, însă foarte răspândit într-o cultură cu repere istorice precare, pentru care sincretismul echivalează cu toleranţa iar aderenţa la Crezul Bisericii devine automat un exclusivism sau un fundamentalism. Mulţi oameni de bună credinţă cad pradă acestei oferte «spiritualiste» de tip New Age în lipsa discernământului personal, a unui mediu de dialog deschis, a unor duhovnici capabili nu doar să condamne, ci şi să explice erorile de judecată teologică şi, în sfârşit, în absenţa unei educaţii în domeniul istoriei religiilor. Spun toate acestea pentru a înţelege situarea unei întregi generaţii. Te-ai întreba cum ai ieşit din acest păienjeniş de trimiteri, cum ai tratat aceste abracadabrante oferte? ” Spaţiul nu ne permite să reproducem toate întrebările extrem de lungi ale interviului. (Vezi www.revistaarca.ro, întrebările de la pagina 41 a revistei cu numărul 226-227-228/2009, a treia întrebare în interviu, dar şi a patra, care depăşeşte o pagină A5 de revistă. (pp.42-44).

Gabriela, de ce suferi tu aşa?

O întrebare care traduce proasta inspiraţie a jurnalistului este: „Domnule X, cum vă simţiţi în oraşul nostru? ” În emisiunea de ştiri „Poveşti adevărate“ de la postul de televiziune „Acasă“, este prezentată povestea unei fete de 23 de ani, imobilizată la pat. Iată cât de „inspirat“ şi „sensibil“ este ziaristul:

- (Reporterul către tânăra): **Te afli la mare încercare, Gabriela...**
- (Reporterul către mama fetei): **Cum aţi petrecut sărbătorile? Ni s-a spus că ar dori să danseze? / V-aţi gândit că aţi putea s-o pierdeţi?**
- (reporterul către Gabriela): **Gabriela, de ce suferi tu aşa? / De ce te-ncearcă Dumnezeu aşa? / Pe tot parcursul materialului ai plâns. De ce? De ce aceste lacrimi? / Cât de greu trec aceste zile peste tine? Ce este în sufletul tău, ce se întâmplă acolo?**³

³ În timp ce tatăl handbalistului român, Marian Cozma, ucis în primăvara lui 2009, într-o discotecă din Ungaria, îşi plângea fiul, aprinzându-i lumânări la căpătâi, un jurnalist de la Antena 3, Rareş Cosma, s-a apropiat şi l-a întrebat aşa: „Cum vă

David Randall, în **Jurnalul universal**, Ed. „Polirom“, Iași, 1996, p.68, recomandă evitarea acestor întrebări, precizând: „A întreba o persoană care a fost implicată într-o tragedie *Cum vă simțiți?* este ca și cum i-ai sugera un răspuns-clîșeu sau un refuz de a mai răspunde la alte întrebări. Dacă aceste persoane și-au pierdut unicul fiu în catastrofa aeriană, cum ai aștepta să se simtă? Încântați? (...)“;

Așadar, întrebările bune sunt cele care apar în urma răspunsului invitatului, ca o continuare fericită a replicii lui, reacție care nu este abandonată de jurnalist, ci, din contră, dusă mai departe printr-o altă întrebare, chiar dacă ea e una incomodă pentru invitat. Iată cum Eugenia Vodă continuă „povestea“ invitatei, Mihaela Rădulescu, cu o întrebare nouă. Chiar dacă întâmplarea povestită de vedetă ar fi fost suficientă în economia interviului, Eugenia Vodă continuă cu o nouă întrebare sugerată de răspunsul divei:

Mihaela Rădulescu: - *Lucrând ca reporter începător la o televiziune, patronul m-a trimis la mare să fac un reportaj despre chiftele, la un restaurant cu care avea oarece interes. Din motive de pană pe autostradă, reportajul n-a mai ajuns la timp la știri, drept pentru care am fost dată afară.*

Eugenia Vodă: - *De atunci urăști chiftelele?*

Mihaela Rădulescu: - *Definitiv! Azi n-aș mai accepta să fac un reportaj dezonorant despre chiftele.*

Eugenia Vodă: - *Crezi că e mai dezonorant să faci un reportaj despre chiftele decât să inviți în emisiune niște «chiftele» pe care nu dai doi bani, dar cu care patronul are oarece interes?*

V-ați gândit să reveniți în România? Trebuie totuși să mori acasă

„V-ați gândit să reveniți în România? Trebuie totuși să mori acasă“. Această întrebare e un alt exemplu care ilustrează faptul că nu de puține ori moderatorii-jurnaliști par adesea neadaptați la interlocutorii lor. Așa i se adresează Ruxandra Garofeanu într-un interviu din 12 februarie 2003, la postul TVR Cultural, pictorului Aurel Cojan, plecat de ceva vreme în Franța. Un încurajator tablou: ești bătrân, tataie, haide și tu acasă! Jurnalul îl jignește pe invitat, de aceea o astfel de abordare trebuie evitată. Iată câteva întrebări dintr-un interviu cu scriitorul și deținutul politic Viorel Gheorghică, aflat și el la o venerabilă vârstă. Ani pe care jurnalul îi transformă într-un avantaj în discuție:

– La 80 de ani, cum priviți în urmă, d-le Gheorghică? Cu seninătate, cu regret, cu duioșie, cu un plus de inteligență, cu invidie pe anii care au trecut?

– Privirile retrospective sunt, îndeobște, demersuri intelectuale, sunt scrutări. Când aceste scrutări au drept obiect propriul tău trecut, propria ta viață în ipostaza ei de amintire, în mod inevitabil, scrutarea complementată afectiv, devine meditație nostalgică. Luat prin surprindere de întrebarea pusă, mai că aș evita un răspuns. Sugestiile cuprinse în modul de formulare a ei, mă determină, totuși, să răspund, mai puțin cum privesc, mai mult cum nu privesc în urmă. Nu privesc în urmă cu mânie, nu privesc în urmă cu regret. Dar nici cu indiferență sau duioșie – termenul vă aparține – nu privesc. Întrucât sunt un om care crede în providență, crede în Destin, socot că cele neplăcute, cu un sens, cu avut un sens. Convingerea aceasta îmi îmbibă sufletul cu o stare de pace și de seninătate gravă, seninătate lucidă, totuși.

– Cicero spunea că „împotriva bătrâneții trebuie să luptăm ca și cum ar fi o boală“. Dvs. cum vă raportați la bătrânețe?

simțiți în acest moment? Simțiți durere?” Neinspirăți, ziariștii recurg la întrebări care le traduc mai degrabă nesimțirea față de durerea celui alt.

– Nu îmi amintesc dacă am întâlnit sau nu, pe parcursul lecturilor mele, această remarcă. Știu însă că socrul meu, om fără pregătire deosebită, ajuns la vârsta de 90 de ani, îmi spunea adesea: „Bătrânețea e o boală fără leac“. În mod sigur el nu l-a citit pe Cicero. De raportat, nu am cum mă raporta la ea. O accept ca pe o fatalitate biologică, dureroasă, uneori, dar nu lipsită de sens.

– **Ați spune acum, precum Goethe, „dă-mi tinerețea înapoi?“**

– Nu! Și asta pentru că tinerețea nu a pierit. Tinerețea – ca și bătrânețea de altfel, - nu pier. Ea se perpetuează, subzistă în urmași. În egoismul nostru exacerbat pierdem din vedere prea adesea acest lucru esențial.

– **Ce-ați dori să vi se dea înapoi, dacă ar fi posibil?**

– Nimic. Absolut nimic.

– **Dumneavoastră ce-ați înțeles o dată cu înaintarea în vârstă?**

– Implicit, răspunsul a fost rostit. Îl mai repet o dată. Pe măsura înaintării în vârstă, am înțeles că toate cele ce s-au întâmplat au (avut) un rost, precum și reversul acestei medalii că totul și toate sunt deșertăciune cum spune Ecclesiastul.

– **Ne-ați putea spune ce câștigăm pe măsură ce îmbătrânim?**

– Așa cum e formulată întrebarea, ea conduce la generalizări pe care eu, unul, aș vrea să le evit, întrucât nu știu dacă, odată cu trecerea anilor, câștigăm cu toții aceleași lucruri. Urmare experiențelor dobândite de-a lungul unei vieți îndelungate, se spune că bătrânii sunt mai înțelepți. E posibil, e chiar normal să fie așa. În ce mă privește, consider că odată cu trecerea anilor am dobândit echilibru interior și un simț, ceva mai accentuat, a ceea ce aș numi „dreapta măsură“.

Cu ce ocazie pe la noi, dragă?

Din ciclul „*mai sunteți ce-ați fost odată?*“, iată cum i se adresează jurnalista Dana Todor dirijorului Iosif Conta. Aceasta îl întreabă pe muzician: „**Dicționarul de muzică vă prezintă ca un promotor al muzicii românești. Mai sunteți și astăzi?**“. Cum nu demult a fost ziua venerabilului invitat, născut în 14 sept. 1924, ziarista vrea să știe dacă informația de dicționar mai e valabilă. (Vezi: interviul „Îmi face plăcere că voi fi sărbătorit și la Arad“, în cotidianul „Adevărul de Arad“, Nr.2837, p.8). Interviul cu Iosif Conta nu are șapou, intrând direct în întrebări. Copleșită de personalitatea invitatului, jurnalista se complăce în întrebări de complezență, care fac din discuție una banală, fără sare și piper. Iată alte întrebări ale interviului în discuție, dovedind lipsa de inspirație a jurnalistului:

- „**Maestre , permiteți conjudefenilor dv. să vă transmită urări de mulți ani, având în vedere că 14 septembrie a trecut nu de prea multă vreme**“. (Dacă ținem cont că interviul s-a publicat în 28 octombrie, deci cu mult după ziua invitatului, afirmația ocupă doar spațiu tipografic în detrimentul altor subiecte mai interesante);
- „**De ce v-ați făcut, maestre, dirijor?**“ (și un răspuns pe măsura întrebării: „Că n-am avut încotro”)
- „**Câte concerte ați susținut, prin ce săli și cu câte orchestre?**“ (Chiar ne interesează oare un asemenea bilanț al cifrelor și al sălilor?)
- „**Sunteți un dirijor foarte eficient. Cum reușiți să rezolvați cu un gest o problemă care altor confracți le dă de furcă câteva zile?**“ (Iată o întrebare cel puțin bizară, nu știm ce „probleme“ rezolvă invitatul cu un simplu „gest“, în timp ce alți confracți se luptă câteva zile. Răspunsul invitatului este unul care depășește incoerența întrebării și merită să-l amintim: „Socotesc că a intra pe podium și a face un concert cere un curaj extraordinar precum te-ai duce în linia întâi. După ce ai scăpat de acolo viu poți deveni veteran. Cred că secretul unui dirijor este întâi pregătirea teoretică, științifică generală a muzicii. pentru că muzica este computer și matematică în toate raporturile ei sonore de armonie, de contrapunct sunt raporturi matematice, ca atare devin matematice, simboluri matematice și această știință trebuie stăpânită perfect. Cum se face aceasta? Cum se determină cântatul în ansamblu, cântatul sincron prin gest, iată

dar că gesturile, dacă sunt conforme cu ideea, nu pot fi comentate și au întotdeauna eficiență mai mare decât vorbirea“).

În seria întrebărilor nereușite aș include și bombardarea invitatului cu *întrebări multiple*. Jurnalistul pare să nu mai aibă răbdare cu invitatul său, lansându-i deodată un lanț de întrebări diferite. Iată un exemplu în acest sens. În interviul cu C-tin Țoiu, semnat de George Arion, interviu apărut la pagina 538 în volumul **O istorie a societății românești contemporane în interviuri**, Ed. „Fundatia Premiile Flacăra“, București, 2005, ziaristul Arion întreabă: „*V-ați născut în 1923, m-am născut în 1946. Ce ați făcut până când am devenit colegi de planetă, d-le Țoiu? Cum v-a înrăurit familia? Dar contextul istoric? V-a fost limpede drumul pe care doriți să mergeți? Ați avut modele? Ați avut o existență lineară? Ați cunoscut rupturi? Tânărul care ați fost l-ar privi cu simpatie pe cel care sunteți astăzi? Cel care sunteți astăzi l-ar judeca pe tânărul care ați fost?*“ Bombardat cu această luuungă întrebare, cum va răspunde invitatul? Ce va alege, dacă va alege ceva? Probabil că va răspunde la ultima întrebare, cea care o va și reține din șirul propus de jurnalist.

Tita Chiper⁴, semnatara unor interviuri reușite cu diferite personalități, în revista „Dilema“, era convinsă că există o *morală* a omului de interviu, că există situații în care nu se pot adresa toate întrebările care îți vin în minte: „E, sigur, dacă știu că un om e ndurerat, e ntr-un necaz sau mai știu eu, nu-l întrebi treburi care l-ar pune într-o proastă situație... decât dacă vrei... de pildă pe Tudor Mohora de la Partidul Socialist l-am întrebat de a a căzut PCR-ul. Sigur, el mi-a explicat, și pe urmă l-am întrebat dacă știe – el fusese președintele UASCR-ului, Uniunea Asociațiilor Studenților... - dacă știe care era prima îndatorire a studentului conform statutului organizației pe care o condusesse. Dl. Mohora, în 1993, mi-a spus: învățământul (...) Dl. Mohora nu știa... Era apărarea țării. Învățătura era pe locul 5...”. După Tita Chiper, în cursul unui interviu jurnalistul trebuie să fie conștient că invitații lui „sunt mai importanți decât mine” (p.371). Întrebată dacă are reguli stricte atunci când pornește un interviu, dacă pleacă hotărâtă să demonstreze ceva, Tita Chiper răspunde: „Merg cu curiozitatea mea, dar...cum să spun, încadrându-mă în teme și vrând să demonstrez celui care cotește un punct de vedere(...)”⁵.

Este foarte adevărat că jurnaliștii își uită de multe ori flerul acasă. Într-un articol care se intitulează chiar așa: „*Ziariștii își uită de multe ori flerul acasă. Cele mai stupide întrebări pe care le primesc vedetele*“, apărut în „Cotidianul“, an.XV, nr.81 (4456), la pagina 24, articol semnat de Diana Lazăr, aflăm că și în cazul interviuării, situația de dialog poate semăna cu una ca în fotbal, iar jurnaliștii pot înscrie în poarta interviului sau pot eșua lamentabil. Toate țin de tâlcul întrebării.

O dovadă de lipsă de originalitate e întrebarea: „*De ce vă numiți X?*” sau „*Ce planuri de viitor aveți?*” Oricât de comună și de seacă și s-ar părea o întrebare, scrie Dan Teodorescu, solist al trupei „Taxi“, cred că poți să găsești un răspuns care să fie măcar haios. Poți transforma orice întrebare seacă în ceva care să te pună într-o lumină favorabilă, este de părere muzicianul.

Iată și cea mai neinspirată întrebare la care au fost nevoiți să răspundă „Cârcotașii“: „*Cum v-a venit ideea să vă luați numele de Huidu și Găinușă?*” Replica a fost pe măsură: „*Ideea ne-a venit din buletin*”.

⁴ Într-o lumină orbitoare. *Interviuri*, Ed. „Curtea Veche“, București, 2004, pp.364-365.

⁵ *Ibidem*, p. 372.

Prezentatorul TV Andi Moisescu, de la PROTV, este deranjat de întrebările filozofice, „*ce cred despre dragoste*”, „*ce înseamnă femeia pentru mine?*” „*Cum mi-e frică să mă iau în serios, caut cu disperare umorul*”, mărturiseşte jurnalistul. I se pare cea mai elegantă variantă de răspuns!

Alintat adesea „bijutier al cuvintelor“, ziaristul-intervievator provoacă discuţii şi îşi propune să reţină atenţia cititorului său. E un „spirit curios, care cotrobăie peste tot, care deschide o fereastră spre lume, permiţând cititorului, ascultătorului, telespectatorului să călătorească la nivel planetar fără a ieşi din propria cameră. (...) ziariştii se fac ecoul zgomotului lumii, în încercarea lor de a-i da un sens (...)“.⁶ Palmer e convins că intervievatorul care îşi doreşte un dialog reuşit porneşte la drum cu lecţiile făcute, cu un plan de bătaie pentru confruntarea cu invitatul său. Aceste pregătiri îl ajută pe ziarist să nu aibă timpi morţi în discuţie, să pună întrebările adecvate, care să-l conducă înspre răspunsurile cele mai bune.

Pentru a ilustra teoria interviuării, să pornim de la un dialog realizat de Eugen Istodor cu directorul Muzeului Magiei din Paris.⁷ Bogdan Murat a terminat în 1989 Facultatea de Electrotehnică de la Iaşi, a ajuns specialist în efecte speciale, responsabil tehnic şi director al muzeului. Iată câteva variante de întrebări pentru invitat. Pornind de la informaţiile prezentate deja, se poate sesiza diferenţele dintre întrebările formulate:

- *Domnule Murat, care au fost etapele trecerii dumneavoastră de la ingineria electrotehnică la directoratul de muzeu?*
- [Pentru a nu încălca interviul cu informaţii despre evoluţia profesională a invitatului, care poate fi trecută, pe scurt, în şapou, intraţi direct în subiect] *Domnule Murat, ce-aţi folosit din inginerie în profesia dvs. de acum?*
- *Care este diferenţa dintre un muzeu reprezentativ din Paris şi muzeul pe care îl conduceţi?*
- [Tocmai pentru a nu-l jigni pe invitat şi a sugera că Muzeul Magiei ar putea fi catalogat la muzee neserioase, uşurele, de prost-gust, întrebarea poate fi reformulată!] *Parisul e oraşul muzeelor. Cum l-aţi convinge pe un turist să vină să viziteze tocmai Muzeul Magiei?*
- *Ce aţi avea să le spuneţi scepticilor în legătură cu credinţa lor în faptul că magia este percepută ca o înşelătorie, ca o făcătură?*
- [Când întrebaţi, construiţi-vă întrebarea astfel încât ea să fie cât mai clară, cât mai simplu formulată. Aşteptaţi un răspuns pe măsură, aşadar nu irosiţi spaţiul cu fraze inutile!] *Ce i-aţi spune unuia care e convins că magie şi înşelătorie sunt unul şi acelaşi lucru?*

Iată şi alte întrebări adresate de data aceasta de către jurnalist invitatului său:

- *Bine, ce părere aveţi...românii la cât de şmecheri sunt măcar un director al magiei puteau da şi ei, nu-i aşa?*
- *Cum e poporul nostru? Magic? Şmecher? Milenar? Vampir?*
- *Prin ce magie a ajuns un român directorul Muzeului Magiei de la Paris?*
- *Ce magii ştiţi să faceţi?*
- *Ne puteţi descrie şi descifra un truc, măcar? Aveţi voie, conform regulamentului muzeului?*
- *Vă rog, cel cu femeia tăiată în două, cum e? Sau, măcar, porumbelul scos din mânecă unde stă?*
- *Cum arată muzeul, ce magii are?*
- *Oamenii de astăzi ce magii mai înghit?*
- *În lumea computerelor mai există ceva surprinzător în muzeul împietrit?*
- *E vreo magie în lumea magiei?*

⁶ Michael Palmer, Denis Ruellan, **Jurnaliştii vedete, scribi sau conţopişti**, Ed. „Tritonic“, Bucureşti, 2002, pp.9-10.

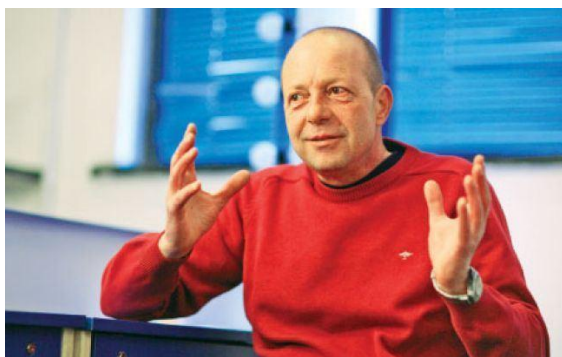
⁷ Eugen Istodor, art. „Inginerul ieşean care trece prin zid/ Românul magician şef la Paris”, în „Cotidianul”, Nr.66(4748), p.17.

- Ce este magia?
- Ce este șmecheria?
- Ce este iluzionismul?
- Ce vrea de fapt omul să nu vadă și nu vede niciodată?
- Ce vrea omul să vadă mereu și nu se satură să vadă?
- Există Dumnezeu când faci o magie sau e de ajuns magicianul, el e Dumnezeu?
- Când mor magiile?
- Cum ar trebui să fie omul ca magia să nu existe?
- Lumea noastră așa cum este mai are vreo doză de magie? Se deșertifică, se americanizează, e fără credință.

Regizorul Daniel Pralea-Blaga este întrebat la sfârșitul discuției de jurnalist: „Soția dumneavoastră, Oltea Blaga, este actriță la Arad. Putem spune că ați favorizat-o în distribuția piesei pe care o montați acum?”⁸ Această întrebare este mult mai reușită decât una de genul: „Ce face soția dumneavoastră? Și-a dorit să joace și ea în piesa dumneavoastră?” Prima variantă de întrebare, deși mai puțin comodă, aduce reacția interlocutorului pus în ipostaza de a lucra pe scenă cu soția alături de ceilalți actori. A doua variantă este o întrebare de complezență, care ocupă doar spațiul tipografic al interviului. Căci e normal să-ți dorești să joci pe scenă din moment ce ai ales actoria! Astfel, întrebarea devine una retorică.

Interviul poate începe de la un amănunt cunoscut despre cel intervievat, ca apoi discuția odată pornită, să continue în chip firesc. Prezent la Arad cu ocazia Festivalului Național de Teatru Clasic, actorul Marian Râlea a jucat într-un spectacol de comedie regizat de Alexandru Darie. La momentul dialogului, în 6 octombrie 1999⁹, Râlea era foarte cunoscut cititorilor, mai ales din aparițiile sale de la televizor, când trustul PRO TV l-a făcut celebru în rolul „Magicianului”, într-o emisiune foarte vizionată de adulți și copii deopotrivă. Prima întrebare a jurnalistului a început tocmai de la acest detaliu, Râlea-Magicianul, pentru a impulsiona discuția. Pe parcursul interviului, actorul foarte volubil în rolurile de pe scenă, se dovedește apatic, jurnalistul reușind cu greu să mențină dialogul, mai ales că acesta a avut loc după terminarea spectacolului, la cabine.

„Aș aduce niște îngeri care să muncească în România“

Între scenă și aparițiile TV își împarte timpul actorul Marian Râlea. Și reușește să le împace pe amândouă cu brio. A devenit Magician „în mod inconștient”. Mărturisește că ipostaza l-a prins și mult mai târziu a înțeles ce înseamnă acest lucru. „Important este să servim jocul, să deschidem o ușă spre imaginația și

⁸ Carmen Neamțu, „Încet, încet, valorile trebuie să se așeze”, interviu în „Observator”, Nr.700.

⁹ Carmen Neamțu, „Aș aduce niște îngeri să muncească în România”, în „Observator arădean”, Nr.607, p.6.

inteligenta celor mici“, este convins actorul. Și cum nu ai des ocazia să te întâlnești față în față cu un magician, iată ce ni s-a întâmplat.

- **Haideți să nu ieșim încă din lumea lui a fost o dată, să mai prelungim puțin magia scenei. Dacă ați avea puteri magice ce ați schimba în România?**
- Am ajuns la concluzia că fără puțină muncă nu se poate. Aș aduce niște îngeri care să muncească în România. Asta probabil că aș face. Pentru că cel mai mult și cel mai mult îmi doresc să intrăm și noi în rândul lumii, dacă se poate. Mai ales că suntem în Arad și lumea bună e mai aproape.
- **Puțini știu că mai aveți un frate actor...**
- Da, el e june prim, eu prostul copiilor.
- **Și regretați?**
- Marele meu regret este că mi-a plăcut această meserie și n-am avut încotro. Poate dacă încercam la Institutul de Arhitectură sau în altă parte, poate că eram la fel de fericit.
- **Cum reușiți să izbucniți pe scenă?**
- Toată echipa are rolul ei. Și apoi contează și unde joc, când joc. Și regizorul mă stimulează foarte mult. În general nu prea am probleme cu regizorii. Sunt un cuminte.
- **Cum se face că pe scenă sunteți atât de dezinvolt, iar când acordați un interviu deveniți așa, brusc, apatic?**
- Sunt o fire melancolică și probabil temperamentul își spune cuvântul. Încerc să fiu serios acum. Pe scenă rolul mi-a fost altul.
- **Pe scenă n-ați fost Magicianul, ci Matamore, căpitanul gascon care pierde în dragoste.**
- E normal să piardă. Matamore este o tipologie din commedia dell' arte, adus în zilele noastre, cu mijloace moderne, indiferent de costum sau de propunerile textului. Personajul meu din „Iluzia comică“ trebuie să piardă pentru că este un fanfaron, un laș. Oameni ca el întâlnim printre noi, pe stradă. Sunt acele persoane care au aparent coloana vertebrală dreaptă și care la prima lovitură, la prima „strămbătură“, respingere sau greutate li se moaie picioarele și cad în compromisuri de tot felul.

Există situații în care *numele celui intervievat vă poate sugera una dintre întrebări*. Iată de exemplu cazul actriței de la Teatrul Clasic „Ioan Slavici” din Arad, Carmen Vлага. Într-o întrebare, pe parcursul dialogului, se poate porni de la acest joc de cuvinte: *Vлага joacă fără vlagă*, adică fără nerv, aplomb, adică prost, neinspirat!

Cum se vede viața la 60 de ani?

În loc să-ți întrebi invitatul, cu formula banală și tocită de atâta folosire, „Cum se vede viața la (înălțimea celor) 60 de ani?“, poți reformula: „*La greci, ca și la evrei, senectutea începe la 70 de ani. Vă aflați încă departe de această vârstă, și totuși, 60 de ani constituie un prag. Cum se văd, de la această înălțime, viața, literatura, cultura?*“ Sau, în locul întrebării: „Cum vă simțiți la revenirea în țară?“, puteți opta pentru o altă variantă de întrebare, care să vă aducă o mărturisire în plus din partea invitatului: „*Sunteți plecat din România de aproape zece ani. Acum, când reveniți pentru perioade mai lungi în Arad, ce impresie vă dă mai mult de gândit?*“

Interviul cu scriitorul arădean Gheorghe Schwartz l-am realizat de ziua acestuia, la împlinirea a 60 de ani, când a fost sărbătorit de colegi și prieteni la Salonul Roșu al teatrului. Întrebările banale: „Cum vă simțiți la această vârstă?“; „Ce vă mai doriți acum?“; „Ce cadou ați vrea să primiți?“ sunt uitate, lăsând loc unor alte curiozități care încearcă să evite întrebările-cliseu întrebuintate de obicei la sărbătoriri ori aniversări.

Fiecare dintre noi ne socotim centrul universului, buricul pământului și axa lumii

Scriitorul Gheorghe Schwartz își sărbătorește ziua de naștere. Cu

vârsta, crede interlocutorul nostru, spaimele se mai modifică, adâncindu-se. Este la fel ca și cu trăsăturile fizice, care se accentuează. Vom vorbi despre timp (care nu stă), plictis (de care nu are timp), despre memorie (care îi mai joacă feste), despre uitare (care duce uneori la situații penibile). Gheorghe Schwartz nu este atât de paranoic¹⁰ pentru a afirma că „Statul sunt eu“, dar nu se dă în lături să afirme că „Scriul meu sunt eu!“.

- **Domnule Schwartz, n-am să cad în capcana unei întrebări clișeu de genul: cum vă simțiți la 60 de ani. V-aș întreba: spaima cea mai mare care vă este?**
- Spaima face parte din viață, deși nu este repartizată egal fiecăruia dintre noi. Cu vârsta, spaimele se mai modifică, adâncindu-se. Este la fel ca și cu trăsăturile fizice, care se accentuează. Spaima mea se manifestă față de tot ceea ce îmi poate schimba programul vieții. Spaima că n-o să îmi termin proiectele (în special *Cei o sută*), dar și spaima de despărțire și de necunoscutul care amenință tot mai mult, un necunoscut perceput sub forma unor clișee dezagreabile. De aceea, poate că „după“ nici nu este atât de cumplit după cum ne este înfățișat de cutume.
- **Cu vârsta câștigăm în înțelepciune sau ne încercăm de superficialitate, de plictis?**
- Adevărul este că nu mă simt deloc la vârsta senectuții, așa că mi-e greu să dau un răspuns care să treacă de ipoteză. Eu nu cred că am devenit mai înțelept. Iar de plictis n-am deloc timp. Ceea ce nu este bine. Lin Yu Tang spunea că omul se deosebește de maimuță prin aceea că este capabil de simțul umorului și că se plictisește.
- **În 16 septembrie veți fi sărbătorit de prietenii scriitori, la teatru. Cred că veți auzi foarte des complimentul cum că nu vă arătați vârsta aceasta. V-ați întrebat de ce îmbătrânesc oamenii atât de diferit?**
- Cum adică nu-mi arăt de loc vârsta? Nu sunt deloc preocupat să mi-o ascund și nici nu cred că aș putea s-o fac. Pe de altă parte, nu mi-am sărbătorit ziua de naștere până acum întrucât consider că nu am nici un merit că m-am născut într-o anumite zi și nu altădată. Poate singurul merit că am ajuns la o anumită vârstă este acela că am avut răbdare și nu m-am sinucis până acum. Apoi, așa cum am spus, odată cu anii, caracteristicile omului se accentuează. Nu numai cele fizice. În schimb, altele se atenuează până la dispariție. La mine cel mai mult a dispărut memoria: nu recunosc oamenii pe stradă, uit tot mai multe nume, nu rețin nici măcar firul epic al cărților scrise de mine. Câteodată, uitarea duce la situații penibile. Pe de altă parte, întâlnesc uneori oameni cu o memorie extraordinară chiar și la bătrânețe. Mă mir de ținerea lor de minte, dau nu-i invidiez cu totul. Uitarea are și darul de a ne feri să ne împiedicăm de amănunte.
- **Dumneavoastră ce ați pierdut odată cu înaintarea în vârstă?**
- Timpul. Sintagma „timpul pierdut“ este corectă. Pierdem odată cu trecerea vremii o mulțime de oportunități. Pe care nu prea avem cu ce le compensa. Vigoarea fizică mai poate fi compensată, de la o vreme, prin disciplină și voință, în schimb, în jurul nostru se ridică un dâmb tot mai înalt de șanse pe care nu le-am folosit. Cine nu se împacă în legătură cu aceasta suferă. Cine se împacă nu mai luptă și moare. Cel puțin psihic.
- **Idealuri personale ați pierdut?**
- Eu am pierdut o mulțime de idealuri personale. Nu mai pot să cred ca la 18 ani, că voi cuceri universul, iar orizontul, oricât de intangibil ar rămâne, este tot mai aproape.
- **Și care e cel mai mare câștig care vine odată cu înaintarea în vârstă?**

¹⁰ Invitatul jurnalistului, prozatorul Gheorghe Schwartz, are un volum cu titlul „Paranoia Schwartz“.

- Păi, probabil tocmai această privire mai potolită a ceea ce mai sper. Lucrurile acestea nu sunt atât de ușor de explicat și nici nu pot fi descrise în câteva cuvinte. Și psihologia vârstelor se supune parametrilor psihologiei transversale. (Uite unul dintre regretele mele cele mai mari: știu că n-o să apuc să scriu nici măcar o mică parte din nenumăratele cărți pe care le port în mine. Pentru care mai e timp? Și scoțând-o pe una la lumină, sacrific multe altele. De pildă. Până acum am reușit să public doar o singură carte aplicativă la psihologia transversală, cea referitoare la limbaj. Aș dori să urmeze cea referitoare la tipurile de activitate nervoasă superioară. Mai am timp? Și dacă da, ce alte proiecte va trebui să jertfesc? Pielea de șagri este tot mai mică...) Când nu e patologică, îmbătrânirea reprezintă un proces lent și acționează asemenea unui medicament. Când accepți acest lucru, lucrurile devin mai simple.
- **D-le Schwartz, ca romancier cum vă vedeți personajul. Cum e personajul Gheorghe Schwartz?**
- Ar fi o ipocrizie nerușinată să declar că nu sunt preocupat de personajul purtând acel nume. Săptămâna viitoare va intra în librării volumul VI din *Cei o sută, Axa lumii*. N-am putut să mă opun ispitei de a-l numi pe Al Șaizeci și treilea, Genealogul, Schwartz von Schwartz. Fiecare dintre noi, începând cu pruncul abia născut și până la bătrânul cel mai în vârstă, ne socotim centrul universului, buricul pământului și axa lumii. Pe de altă parte, eu tot exprim acel personaj în scris. Condillac ne studia ca pe niște statui cu simțuri. Nu-mi vine ușor să-mi descriu statuia altfel decât o fac în scris. Nu sunt atât de paranoic pentru a afirma „Statul sunt eu!”, dar suficient de paranoic pentru a spune că: 2Scrisul meu sunt eu!“
- **Dacă n-ați fi scris nimic, v-ar fi plăcut să fi citit cărțile dumneavoastră scrise de altcineva?**
- E o întrebare la care mi-e imposibil să răspund. Dacă n-aș fi scris nimic n-a fi fost eu. De unde să știu cum ar fi procedat altcineva, care ar fi jucat rolul meu? Poate că nu l-ar fi interesat deloc cărțile. În cel mai bun caz le-ar fi citit cu ochii săi, cu amintirile sale și cu idealurile sale. Vorbim despre o persoană pe care n-o cunosc. Totuși, am declarat mai devreme că am o memorie foarte slabă. Că nu țin minte nici măcar cărțile scrise de mine. Când se întâmplă să caut ceva în ele, recitind câteva pagini, le parcurg de parcă ar fi scrise de altul. Reacția cea mai frecventă este uimirea, fie că-mi plac rândurile respective, fie că nu: am scris eu asta?
- **Care scriitori vă bucură atunci când îi (re)citiți?**
- În decursul timpului, și preferințele s-au mai schimbat, ca și modelele. Din păcate, de când lucrez la *Cei o sută* și la aplicațiile *Psihologiei transversale* nu prea mai am vreme decât pentru lecturi venind în sprijinul acestor două ținte. Așa că am ajuns să citesc drept o datorie, iar satisfacțiile sunt astfel filtrate. Nu știu dacă sunt un cititor bun. Totuși, ca orice amator, mă bucură acele cărți în care mă regăsesc. Și nu sunt puține.
- **O ultimă întrebare-îndrăzneală, d-le Schwartz. Geo Bogza se confesa: „Mi-e groază să fiu, să ajung cadavru“. Ce ați spune dumneavoastră?**
- Geo Bogza n-a fost niciodată un exemplu pentru mine. Cred că a uzurpat un loc în avanscena literaturii române. Pe de altă parte, povestea asta cu „vârsta mea rotundă“ este o capcană. Nu e vorba decât de o cifră convențională. Ieri am primit un telefon de la un reporter care, la fel, voia să-mi pună întrebări prilejuite de „vârsta rotundă“. Primise, desigur, această sarcină de la șefii lui. I-am spus că „vârsta rotundă“ este de 90 de ani. Și-a notat conștiințios această informație. Alexandru Paleologu declara că abia de la 60 de ani poți să te consideri a fi ratat. Eu nu mă pregătesc (încă) să devin cadavru. Vreau să văd cum arată ratarea la 61 de ani. La 71 și, dacă se va putea, la 101.
- **Dar despre asta, vă propun să vorbim atunci.**

Profesorul William Zinsser¹¹ este convins că jumătate din tehnicile interviewării sunt învățate, iar restul ține de instinct, de știința de a ști cum să faci ca persoana din fața ta să fie relaxată, să știi când să insiști, când să asculți, când să te oprești (*“half of the skills is purely mechanical, the rest is instinct”*). Și toate pot fi învățate odată cu experiența acumulată. Și în urma unei documentări temeinice asupra invitatului. Astfel, talentul nu se manifestă decât punând în forme și modalități gazetărești: fapte, date, episoade ale experienței de viață, de muncă ale unor oameni despre care scrii acum.¹²

¹¹ **On Writing Well, An Informal Guide to Writing Nonfiction**, 3rd ed., New York: Harper&Row, 1985, p.78.

¹² Ion Șinca, în „Presa Noastră“, Nr.4 (2003), în artic. „Câteva considerații despre rolul și locul activității de documentare“, p.19. Investigația documentară îl pune pe reporter în situația de a emite judecăți de valoare, de a face aprecieri, fiind în opinia

Dacă invitatul este medic, dar are și preocupări literare (așa cum e doctorul Ion Corlan, autor de piese de teatru publicate în volume), întrebările pot îmbina cele două preocupări ale invitatului, medicina și scrisul.¹³

Iată în sensul celor discutate deja, o formulă de interviu care exploatează cele două arii de interes ale invitatului: medicina și scrisul. Interviul este cu prozatorul Florin Bănescu, medic de profesie, dar cunoscut ca unul din cei mai valoroși scriitori ai Câmpiei de Vest.

Rețet(ar)e românești de tranziție

Pendulând între oligofrenie și paranoia

O profesie ca medicina ajută în cunoașterea omului, îi relevă medicului secretele biologicului din fiecare. Astăzi, pacientul-personaj este Florin Bănescu, doctorul care a descoperit în literatură un leac pentru suflete. El va răspunde la câteva întrebări (fără anestezie) despre bolile societății românești, dezvoltându-ne posibile „tratamente” pentru minte și inimă.

În plină patologie

– Domnule doctor Florin Bănescu, am ales să discutăm, astăzi, despre boli. Și aici sunteți în elementul dvs., „acasă” cum s-ar spune. Încercați să diagnosticați societatea românească, să-i analizați bolile de care suferă.

– E o întrebare incitantă care, de la bun început, îmi sugerează o mulțime de răspunsuri. Voi încerca să găsesc un fir călăuzitor. În primul rând avem de-a face și nu ne confruntăm că... mai toți spun așa...

– Ați și depistat „boala” clișeeilor. Dacă tot suntem în patologie, de ce n-ar fi și una lingvistică...

– Există boli ca entități patologice, cu care se ocupă sectorul sănătății. Suntem pe un deloc onorant lor întâi în Europa, la mortalitatea prin tuberculoză.

– Boli ale mizeriei, ale sărăciei sau ... boli morale.

autorului citat, „o operă de gândire” ce implică studiu, observare atentă, pasionantă, artă de a comunica cu oamenii, dar și „curiozitate gazetărească, atunci când te zbați pentru a descoperi fapte, episoade cu semnificații largi, profunde” (p.21).

¹³ Vezi: „O țară cu o nație bolnavă. Momentul optim pentru o terapie eficientă a fost ratat”, interviu cu Ion Corlan, Carmen Neamțu. Iată câteva întrebări din discuția cu jurnalistul: *Sunteți medic primar de boli interne. Încercați să puneți un diagnostic situației actuale din România, încercând totodată să ne oferiți și remediile, terapia; Ce schemă terapeutică propuneți să urmăm?; Diagnosticați fenomenul literar arădean;*

– Pentru că suntem o nație ambițioasă am reușit să atingem aceeași cotă și la bolile cu transmisie sexuală, SIDA, care, la noi, a depășit faza de înmulțire a cazurilor datorită transfuziilor. Să mai semnalăm și bolile pe care presa le consideră senzaționale, aproape niște descoperiri, boli de care presa n-a prea auzit.

Negativul face știrea

– Vorbeați de o patologie semantică, acum identificați și o patologie a mass-media?

– Presa, din dorința de a oferi „știri negre”, care se vând -zic ziariștii - mai bine decât cele „albe”, în goana după „senzaționalul negativ”, ignoră și senzaționalul pozitiv. Nu sunt împotriva emisiunilor terifiante de actualități cu jafuri, crime și violuri, dar ele pot intra în sumarul unor emisiuni speciale. Actualitățile trebuie să rămână actualități, căci, slavă Domnului, se întâmplă atâtea în lume! Dar mai întâi descoperi că la Atârnații din Vale... un june de 18 ani a violat o jună de 90 de ani. Intrăm așa, într-un alt capitol al patologiei sociale care ne poate pune pe gânduri.

– Vorbeați de „boli colorate”, exemplificați vă rog.

– Malaria, holera. Variola - a fost învinsă. Comunismul... Holera nu mai e o boală de import. O avem și noi, cu evoluție endemică în Delta Dunării. E un tablou patologic sumbru: bolile sociale ale mizeriei își dau mâna cu cele morale. Apoi există un cortegiu întreg de boli socio-politice și care pornesc de sus în jos, după sistemul piramidal. Piramidă ce apare și în „ingineriile financiare”, în partide, în jocuri de noroc, loterii care sunt caracteristice națiunilor sărace, derutate și cu un nivel socio-cultural scăzut până dincolo de limitele acceptabile.

Bolile sociale își dau mâna cu cele morale

– Vedeți, mereu ajungem în patologie.

– Visul oricărui român e să se îmbogățească zdravăn peste noapte și dacă se poate - fără efort. Iată și consecința democrației - privatizarea care a fost înțeleasă ca o cale spre îmbogățire.

– D-voastră, în democrație, sunteți adeptul unei terapii de șoc, a unui tratament de urgență sau a unei acțiuni viguroase de profilaxie?

– Democrația cere compromisuri. Într-un sistem în care idiotul, incultul are, prin vot, aceeași greutate ca „geniul”, terapia de șoc s-ar cere. Nu știu dacă e și eficientă. Căci ar putea să aducă la alte catastrofe.

– Dar terapia lentă, tratamentul paleativ?

– Vorba lungă... sărăcia omului. Și sărăcia se accentuează. Trebuie găsite unele mecanisme, o inginerie socială profilactică.

– Panaceu nu există?

– Nu, categoric.

Profilaxia limbajului de tinichea

– Atunci cine ar avea rolul cel mai important?

– Profilaxia, prevenirea unor boli sociale, politice, clinice, care să vizeze în primul rând mentalitatea. Ea trebuie schimbată de sus în jos. Dincolo de expresia pedestră „Peștele de la cap se-mpute”, dacă ai o conducere slabă, pusă pe compromisuri și fals, pe discursuri goale, de lemn... nu ajungi prea departe. Astăzi limba de lemn s-a transformat în limbaj de tinichea.

– Am întors pe dos limba de lemn?

– Am îmbrăcat-o în tablă și sună și mai groaznic. Limbajul e ceva mai elevat. Abundă neologismele, accentele se pun anapoda, ignorându-se legea limbii române - și aici campionii sunt PRO TV-iștii.

– Ne-ar trebui, deci, o profilaxie a mentalității, a gândirii. Haideți să-l analizăm puțin și pe literat. Cum e cu scriitorul și cu acel clișeu din jurul său: scriitorul, acest „bolnav de realitate”, acest (prea) sensibil la lume? Epocile prea sănătoase îmbolnăvesc inspirația, o secătuiesc?

– Un artist ar crea bine în condiții de normalitate. Așa e logic. Cu cât e mai fără griji, material vorbind, și are mijloace de creație, un artist ar crea liniștit. Gândiți-vă de câte are nevoie un pictor, un sculptor... Astfel de perioade de beatitudine nu avem. Poate în Antichitate, când se nășteau artele...

Artă, trai fără griji...

– **Suferința e necesară actului de creație?**

– Psihologic, psihiatric, actul creator înseamnă defulare, o eliberare a trăirilor interioare, a obsesiilor fără de care un artist nu poate trăi.

– **Dar știți ce se spune: că pentru a scrie ceva esențial, poezie sau proză, pentru a picta sau sculpta ai nevoie de „un plus de nebunie” care să te deosebească de ceilalți. Această „trăire exacerbată” a artistului, fie el scriitor, plastician, om de teatru, unde ați încadra-o?**

– Acest surplus de nebunie e fatalmente cerut de unii teoreticieni sau critici ce vor neapărat să fie toți creatorii nebuni. În timp ce ei, ceilalți, sunt înțelepți, echilibrați, cu măsură. În mod cert, sigur că vorbim în acest caz de personalități accentuate, de temperamente deosebite, de caractere (ultra) sensibile, mergând până la frizarea patologicului. Vă dau aici un exemplu frumos: Amedeo Modigliani. S-a spus că sensibilitatea lui exacerbată s-ar datora alcoolului și drogurilor.

– **Există, astăzi, și această grilă de citire a artistului, prin care se încearcă explicarea operei. Ca să vă dau un exemplu tot din pictură: El Greco. S-a spus că siluetele lui alungite de pe pânză sunt rezultatul bolii de ochi de care suferea și care-l făcea să vadă toate obiectele lungi.**

– Asemenea receptări sunt o nenorocire. El Greco avea făpturi prelungi de sfinți. Mă îndoiesc că ar fi rezultatul unui viciu de vedere. Și cum nu existau pe vremea aceea oftalmologi, nu mă poate contrazice nimeni. Dar am fost la Toledo și am văzut picturi semnate de alți maeștri din aceeași perioadă, în care sfinții aveau fețe prelungi. Doar n-or fi suferit toți de boli ale ochilor?

– **Poate era o boală endemică în acea zonă geografică, în Peninsula Iberică?**

– E posibil, dar mă îndoiesc, căci ar fi fost consemnată cumva. Ar fi dat un fenomen mai general: s-ar fi scris sau sculptat ca atare. Urmele ar fi fost în mai multe domenii.

Tradiția tranziției culcatului pe lauri

– **Pentru că am vorbit de arii geografice, există boli (sociale) pentru o anumită zonă, cum ar fi corupția, hoția, fărâdeleaga pentru spațiul Balcanic să-i spunem?**

– Corupția e universală. Există fațete, caracteristici zonale care singularizează. Dar, totodată, le aliniază unui principiu suprem. Acum traversăm o eternă tranziție. Mereu am tranzitat. Eu am început școala în monarhie, am prins republica populară, cea socialistă, tranziția de tranziție. Taberele s-au format și, din păcate, prost. Ne place să ne socotim plini de virtuți, aproape că nu există nație care să ne depășească, ne-am născut poeți, suntem inteligenți, generoși, primitivi, toleranți. Suntem viteji, eroi. Am fost zidul creștinătății europene. Am avut și noi atleți ai creștinătății care i-au snopit pe turci.

– **Suntem, vreți să spuneți, bolnavi de trecut, ne culcăm pe laurii istoriei?**

– O, da, ne credem buricul pământului! Ne confecționăm laurii după care ne încununăm cu ei.

– **Și ne cam lipsește modestia?**

– Ar fi bine să fim mai modești și mai înțelepți, să așteptăm să ne încununeze alții cu lauri dacă îi binemerităm.

– **Așa cum suntem, suntem rupți de realitate, avem ca nație un comportament schizofrenic?**

– Catastrofic vorbind putem spune și așa. După cum detectăm o paranoia colectivă și o oligofrenie ce marchează anumite păături sociale.

Oligofrenia ar fi caracteristică păturilor fără educație și paranoia e apanajul intelectualității. Există paranoia mică, mare și enormă. Acum strângem cu toții cureaua și ne sacrificăm în folosul societății.

– **Sună frumos.**

– Și e total păgubos. Temă de meditat pentru artiști: și suferind și ei și fiind și-o leacă duși cu pluta ar avea câmp deschis inspirației. Și acum mai trebuie să intrăm și-n NATO. Eu zic: în loc de trei puști rele, mai bine una singură, mai eficientă. Nu merge industria, exportul - închidem monștrii energofagi. Ocrotirea sănătății e necesitatea tuturor priorităților.

– **Vedeți în șomaj un medicament pentru tratarea problemelor economice, o prioritate?**

– O soluție e șomajul. Dar pentru a fi eficient ai nevoie de protecție socială. Sănătatea ca prioritate trebuie reevaluată. Căci fără un popor sănătos, fără o stofă biologică solidă, neșifonabilă nu poți construi o societate nouă.

Așa nu

La capitolul AȘA NU, Larry King¹⁴ le recomandă tinerilor săi confrăți:

1. Nu puneți două întrebări în una singură.
2. Nu puneți non-întrebări, nu emiteți judecăți de valoare sau întrebări cu un răspuns previzibil. (În acest sens, King dă un exemplu de întrebare greșită, adresată actorului Paul Newman: „*Poate fi ceva mai rău decât pierderea unui copil?*”)
3. Nu încărcăți întrebarea cu detalii pentru a arăta ce documentați sunteți.
4. Pregătiți-vă precaut întrebările sensibile, ca invitatul să nu poată evita răspunsul. (Se zvonea că senatorul american Ted Kennedy ar avea probleme în mariaj. Astfel că acesta este întrebat în doi timpi: „*Până unde credeți că trebuie să meargă presa cu separația dintre viața privată și cea publică a unui demnitar?*”; „*Cum arată acum situația dumneavoastră matrimonială?*”)
5. Nu folosiți niciodată umorul împreună cu aceste fraze tocite de atâta întrebuințate: „*Stați să vă spun un banc scurt*”; „*Mi s-a întâmplat ceva nostim azi când veneam încoace*”; „*Știu un banc bun, o să vă placă. E într-adevăr haios*”; „*Asta îmi amintește de o glumă. Poate că o știți deja, dar eu tot v-o spun*”.

Un interviu reușit este acela în care jurnalistul obține informațiile de care are nevoie prin dobândirea încrederii interlocutorului său, prin deschiderea sa spre dialog. Iată-l pendulând între artă și știință¹⁵ - *half of the skills is purely mechanical, the rest is instinct*“.

¹⁴ După King, secretul unei bune conversații e „să știi să pui o întrebare”. Iată și alte câteva sfaturi oferite de ziarist: „Nu poți avea succes când vorbești cu oamenii dacă nu îi faci să creadă că te interesează ceea ce îți spun, sau dacă nu îi respecti”; „Ignoranți suntem cu toții în domenii diferite. Fiecare e expert în ceva. Fiecare are cel puțin un subiect despre care îi place să vorbească”; „Întrebările generale (cu răspunsuri monosilabice) sunt dușmanii bunei conversații”. De aceea, ele trebuie reformulate. Cităm doar un singur exemplu în acest sens: întrebarea „Nu-i așa că vremea asta toridă e îngrozitoare?” Este reformulată de King astfel: „Verile astea toride pe care le avem de la o vreme încoace mă fac să cred că o fi ceva adevărat în toată povestea asta cu efectul de seră. Tu ce părere ai?” Evitați o replică precum: „Aaaa, sunt un mare admirator al dumneavoastră, încă de când eram copil!” Fie că vrei, fie că nu, remarcile de genul acesta le spun celebrităților că au îmbătrânit. „Iată ce îi cer unui invitat potențial: pasiune pentru munca sa; capacitatea de a explica pe înțelesul tuturor în ce constă munca sa, în așa fel încât să trezească interesul telespectatorilor și să-i facă să vrea să afle cât mai multe; spirit de contradicție; simțul umorului, preferabil cu o tentă de auto-ironie. Franchețea, entuziasmul și dorința de a asculta vor face din tine un maestru al conversației în orice ocazie”. Și Brendan Hennessy remarcă importanța jurnalistului bun ascultător, sfătuindu-i pe tineri să-și înfrâneze orice „aură de importanță”, să încerce să zâmbească mai des: „Gândește-te la orice conversație ca la o oportunitate. Indiferent de calitățile tale de vorbitor, nu uita: dacă ai impresia că nu ești bun la asta, poți fi bun; dacă ai impresia că ești bun la asta, poți fi și mai bun”.

¹⁵ John Brady, **The Craft of Interviewing**, Cincinnati, OH: Writers Digest Books, 1976, p.68. John Brady vorbește chiar de o „știință” a dobândirii încrederii invitatului. Acest lucru se poate obține numai prin cunoașterea interviuatului.

Bibliografie:

1. George Arion, **O istorie a societății românești contemporane în interviuri**, Ed. „Premiile Flacăra“, București, 2005.
2. José de Broucker, **Pratique de l'information et de l'écriture journalistique**, CFPJ, Paris, 1995.
3. John Brady, **The Craft of Interviewing**, Cincinnati, OH: Writers Digest Books, 1976, p.68.
4. Cyril Connolly, **Writing Feature Articles. A Practical Guide to Methods and Markets**, 3rd edition, Brendan Hennessy, Focal Press, MPG Books Ltd., Bodmin, Cornwall, 1997.
5. Tita Chiper, **Într-o lumină orbitoare. Interviuri**, Ed. „Curtea Veche“, București, 2004.
6. Eugen Istodor, „Inginerul ieșean care trece prin zid/ Românul magician șef la Paris“, în „Cotidianul“, Nr.66(4748), p.17.
7. Michael Palmer, Denis Ruellan, **Jurnaliștii vedete, scribi sau conțopiști**, Ed. „Tritonic“, București, 2002.
8. David Randall, **Jurnalul universal**, Ed. „Polirom“, Iași, 1996.
9. Carmen Neamțu, „Încet, încet, valorile trebuie să se așeze“, interviu în „Observator“, Nr.700.
10. Carmen Neamțu, „Aș aduce niște îngeri să muncească în România“, în „Observator“, Nr.607, p.6.
11. Mircea Vasilescu, art. „Recursul la Pivot și la Sava“, în *Dilema*, an.X, nr.498, p.8.
12. Carmen Neamțu, **Convorbiri cu vedere la microfon. Artă interviului. Chipuri și moduri**, Ed. Mirador, 2009.
13. William Zinsser, **On Writing Well, An Informal Guide to Writing Nonfiction**, 3rd ed., New York: Harper&Row, 1985.

Iulian Boldea, Cornel Sigmirean (Editors)

MULTICULTURAL REPRESENTATIONS. Literature and Discourse as Forms of Dialogue

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureş, 2016

ISBN: 978-606-8624-16-7

Section: Communication, Journalism, Political Sciences and International Relations
